karl may

SLUJITORII MORȚII

EDITURA EDEN

Consilier editorial:
NICULAE GHERAN

Karl May
DIE SKLAVENKARAWANE
*
Gesammelte Werke”, Band 41
Radebeul bei Dresden, „Karl May Verlag”

Volumul de faţă a folosit ca text de bază traducerea — nesemnată — publicată în foileton, la Bucureşti, între 1 iunie şi 9 iulie 1933, când a fost inclusă, arbitrar, într-un serial mai amplu consacrat creaţiei scriitorului german. Ea se publică pentru prima oară în volum, la noi în ţară, după ce în prealabil s-a efectuat o confruntare cu originalul sus-menţionat, prilej de corectare a unor omisiuni, de stilizare şi de redactarea generală a textului. Drepturile de folosinţă a actualei versiuni revin editurii Eden şi îngrijitorului de ediţie. (N.G.)

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactarea de
CRISTINA STANCIU

Karl May
Opere – 7

SLUJITORII MORŢII

Roman

Editura Eden,
Bucureşti, 1995

CUPRINS

1. Tatăl-celor-patru-ochi

— *„Haï es sala”* — sculaţi la rugăciune! strigă cucernicul şeic El Djemali, conducătorul caravanei. A sosit el asr, vremea de închinăciune de la ceasurile trei de după prânz.

Oamenii veniră în fugă, îngenunchează pe pământul înfierbântat de arşiţă şi, după ce-şi frecară mâinile cu nisip — căci apă n-aveau —, începură să murmure cuvintele celei dintâi sure din Coran:

„În numele prea milostivului, stăpânul lumii, prea îngăduitorului care va judeca în ziua de apoi. Ţie îţi slujim, pe tine te rugăm să ne duci pe calea cea bună, calea celor drepţi care se bucură de milostivirea Ta şi nu pe-a celor rătăciţi.”

Toţi se rugau cu faţa spre Mecca făcând mătănii nenumărate până ce şeicul se ridică de jos dându-le astfel să-nţeleagă că rugăciunea s-a sfârşit.

Mahomedanul se slujeşte în deşert pentru abluţiunile[1] sale, de nisip în loc de apă, pustiul fiind considerat o „mare fără de apă”, din pricina întinderii sale nesfârşite.

Desigur, Sahara nu-i nemărginită, şi nici Hammada, cea cu movilele ei unduitoare de nisip, asemenea unei mări bătută de valori, ele au totuşi o întindere uriaşă în care ochiul nu vede altceva decât nisip şi iar nisip. Nici un copac, nici o tufă, nici măcar un fir de iarbă cât de firav ar fi fost el.

Soarele dogorea cu putere şi mai nicăieri nu se afla un pic de umbră, decât în dosul unui grup de stânci colţuroase care se ridicau din marea de nisip, asemuindu-se cu ruinele unei vechi fortăreţe.

La umbra aceasta poposise caravana cu un ceas înainte de prânz, ca să-şi odihnească pe timpul căldurii grozave cămilele. Rugăciunea se sfârşise şi se pregăteau de plecare.

Caravana nu era mare. Numai şase persoane, tot atâtea

[1] Spălare rituală pe mâini şi pe obraz, înainte de rugăciune.

cămile de călărit şi alte cinci de povară. Cinci dintre călători erau arabi de-ai tribului homr, cunoscuţi ca oameni foarte cucernici şi urând de moarte pe creştini.

Când arabii se îndreptară spre cămile, şeicul şopti celorlalţi ca să nu-l audă decât ei:

— *Allah jenahrl el kelb, el nusrani* — Dumnezeu să pedepsească pe câinele ăsta de creştin! Şi se uită pe furiş cu duşmănie la cel de-al şaselea călător, care, stând lipit de stâncă urmărea cu privirea o pasăre în zbor.

Omul nu avea trăsăturile ascuţite şi ochii ca de tăciune ai arabilor şi nici statura lor uscăţivă. Dar când, dându-şi seama că aceştia vor să pornească la drum, se ridică în picioare, se văzu că avea un trup înalt şi puternic, ca al unui ofiţer de gardă prusac. Părul îi era blond, ca şi barba deasă care-i împodobea faţa. Ochii albaştri şi trăsăturile feţei erau de o delicateţe neobişnuită în ţările răsăritene. Era îmbrăcat la fel cu însoţitorii săi arabi, adică purta un burnus deschis la culoare, cu o glugă care-i acoperea capul. Când se urcă însă pe cămilă, burnusul se desfăcu în faţă, lăsând să se vadă cizmele înalte, de iuft, pe care le purta în picioare, lucru rar întâlnit pe meleagurile acelea. La brâu avea două pistoale şi un pumnal, iar de oblâncul şeii atârnau două puşti, una mai uşoară pentru vânat păsări şi alta mai mare pentru animale mai voluminoase. Ca să se apere de razele puternice ale soarelui purta o pereche de ochelari de protecţie.

— Plecăm? întrebă el pe şeicul El Djemali, în araba vorbită la Kahira (Cairo).

— Da, dacă doreşte *Abu'l arba ijun,* îi răspunse arabul.

Cuvintele acestuia erau spuse pe un ton cuviincios, dar se străduia zadarnic să le dea o exprimare prietenoasă. *Abu'l arba ijun* înseamnă Tatăl-celor-patru-ochi. Arabul obişnuieşte să dea, mai ales străinilor al căror nume nu-l poate pronunţa bine, un nume care să se potrivească întotdeauna unei particularităţi a acestora. Pe străin îl porecliseră astfel din

pricina ochelarilor pe care-i purta.

Denumirile pe care le dau încep de obicei cu *abu* sau *ben* şi *ibn, omm* ori *bent,* adică tatăl sau fiul, fiica sau mama. Întâlneşti astfel nume ca: Tatăl-paloşului, dat unui om viteaz; Fiul-înţelepciunii, dat unui tânăr cuminte sau inteligent; Mama cuşcuşului, la o femeie care se pricepe să gătească foarte bine acest soi de grăunţe; Fiica cuvântului, la o fată clevetitoare.

— Când crezi că vom ajunge la Bahr el Abiad[1]? întrebă străinul care nu mai fusese încă prin părţile acelea.

— Mâine. Înainte de a se însera.

— Şi la Fashoda?

— Cam pe-aceeaşi vreme, dacă o vrea *Allah*.

— Cu atât mai bine. Nu cunosc ţinutul; trag nădejde că-l ştiţi voi şi nu ne vom rătăci.

— Un beni-homr nu se rătăceşte niciodată. Noi cunoaştem tot ţinutul dintre Djesirah[2], Sennar şi ţara Wadai, aşa că Tatăl-celor-patru-ochi să nu ducă nici o grijă.

Vorbea cu îngâmfare şi siguranţă, uitându-se în acelaşi timp cu o privire ironică la tovarăşii săi, privire ce i-ar fi părut suspectă europeanului, dacă ar fi văzut-o, şi vrând să sugereze că străinul nu va ajunge nici la Nil şi mai puţin la Fashoda.

— Şi unde poposim la noapte? întrebă iar acesta.

— La Bir Aslan[3], unde vom ajunge la apusul soarelui.

— De ce i se zice astfel? Nu cumva vin leii să se adape la fântână?

— Acuma nu mai vin, dar, cu mulţi ani în urmă, Stăpânul-cu-capul-mare împreună cu leoaica şi puii săi îşi făcuseră aici sălaşul. Multă lume a sfâşiat el, şi toţi războinicii şi vânătorii care au pornit să-l omoare s-au întors cu trupurile schilodite

---

[1] Braţ principal al Nilului, în partea de vest a fluviului.

[2] Insulă.

[3] Izvorul leului.

ori nu s-au mai întors deloc. *Allah* să-i afurisească sufletul şi sufletele strămoşilor lui. Dar a venit odată un om din Frankhistan (Franţa), a băgat otravă într-o bucată de carne şi-a pus-o aproape de fântână. A doua zi leul a căzut mort lângă fântână. Leoaica s-a speriat, şi-a luat puii şi a plecat. Încotro, n-a aflat nimeni, numai *Allah* trebuie să ştie. Să se ducă şi ea şi feciorii ei în fundul iadului. De atunci i s-a zis fântânii Izvorul leului.

Arabii pustiului nu cutează să vorbească astfel decât după ce leul nu mai e în viaţă şi nu le mai poate face nimic. Când e însă vorba de unul viu, se feresc pe cât le stă în putinţă să exprime cuvinte insultătoare sau blesteme. Nici chiar cuvântul „leu" nu-l întrebuinţează decât în şoaptă ca să nu cumva să-l audă fiara.

Ca şi toate popoarele de negri din Sudan, mulţi arabi cred că în trupul leului sălăşluieşte sufletul unui şeic care a murit. De aceea şi suportă tot ce face el până nu mai e de răbdat. Atunci pornesc în cete să-l stârpească, şi nu-l atacă decât după ce i-au ţinut un fel de cuvântare cu vorbe pompoase.

Pe când vânătorul european nu se sfieşte să-i iasă înainte singur, să-l atace de preferinţă noaptea când fiara se duce să-şi potolească setea, ca să-l nimerească dintr-un glonţ bine ţintit, arabului i se pare aşa ceva nu numai o îndrăzneală nemaipomenită, dar chiar o adevărată nebunie.

Când leul a rărit într-atât turmele unui *duar*[1] încât oamenii şi-au pierdut răbdarea, toţi bărbaţii în stare de luptă pornesc să-l doboare, şi asta, bineînţeles, numai la lumina zilei.

Arabii se înarmează cu tot soiul de arme, până şi cu bolovani, îşi fac rugăciunea zisă *Fathha* şi se apropie de sălaşul leului care e de obicei între stânci înconjurate de mărăciniş. Unul din ei, de obicei cunoscut ca bun vorbitor, începe să-l roage în cuvinte alese şi politicoase să părăsească localitatea şi să binevoiască să se mai înfrupte şi din vitele

[1] Sat de corturi.

altor sate.

Bineînţeles că leul nici nu se sinchiseşte de discursul arabului. Atunci cel mai bătrân dintre locuitorii satului intervine şi el şi-i spune în cuvinte stăruitoare şi severe că-l pofteşte să plece.

Degeaba.

De data asta oratorul îl ameninţă pe leu că vor fi siliţi să ia măsuri aspre împotriva lui şi încep cu toţii s-arunce cu pietre în tufiş, până ce fiara se trezeşte din somn şi apare păşind mândră şi maiestuoasă, de după stânci. Abia acum începe să plouă cu săgeţi, suliţi şi se slobod toate puştile. În acelaşi timp urlete şi răcnete cutremură văzduhul.

Nimeni nu s-a gândit să ochească. Toţi trag la întâmplare. Gloanţele trec pe lângă fiară fără s-o nimerească, altele abia o rănesc uşor.

Deodată ochii lui se aprind ca nişte văpăi — un salt, şi ghearele lui grozave au şi înhăţat pe unul din ei. Alte împuşcături. Leul pare ceva mai serios atins. Încă o victimă, apoi alta şi iar alta, până ce cade ciuruit de gloanţe.

În sfârşit, s-a isprăvit cu supunerea şi rugămintea de adineauri. Acum e mort şi nu le mai poate face nimic. Toţi se înghesuie ca să-l calce în picioare, să-l lovească; îl scuipă şi-i murdăresc numele, îl înjură de toate neamurile, folosind fel de fel de sudălmi, căci limba arabă dispune de nenumărate înjurături.

Străinul, care vânase mulţi lei la viaţa lui, zâmbi la explicaţiile arabului date în timp ce-şi făceau pregătirile de plecare, care niciodată nu sunt atât de simple pe cât îşi închipuie europeanul.

Pe cal încaleci dintr-o săritură, îi dai pinteni şi-a pornit ca glonţul. Nu tot astfel e să porneşti o caravană de cămile, mai ales când ai şi din cele cu povară cu tine. Acestea nu sunt „cele mai răbdătoare animale” — după cum scrie prin cărţi, ci mai degrabă trândave, răutăcioase şi viclene, ca să nu mai

vorbim de urâţenia şi mirosul lor respingător, atât de nesuferit, încât caii nici nu vor să stea o noapte alături de ele.

„Corabia pustiului”, cum i se mai zice, e un animal rău; azvârle cu picioarele de dinainte şi dinapoi, nu se ataşează de stăpân, e arţăgos şi răzbunător. Pentru european e de multe ori foarte primejdios să se apropie de o cămilă a pustiului: riscă să fie muşcat sau călcat în picioare.

Adevărat e că se mulţumeşte să mănânce foarte puţin şi poate duce poveri grele în spinare, nu însă atât de grele după cum se exagerează.

Nici o cămilă nu poate răbda de sete mai mult de trei zile. Atât şi nu mai mult ţine provizia de apă pe care o acumulează în stomac. Dacă după acest interval nu i se dă de băut, se trânteşte la pământ şi nu o poţi face să se scoale chiar dacă ai omorâ-o în bătăi.

Tot atât de puţin adevărat e că beduinul îşi înjunghie cămila când nu mai are apă, ca să bea ceea ce se mai găseşte în trupul ei. Stomacul unei cămile moarte nu conţine apă, ci un amestec călduţ de balegă subţire rău mirositoare. Cel mai însetat dintre oameni n-ar putea înghiţi un strop.

Relele însuşiri ale cămilei se dovedesc mai ales după ce-ai lăsat-o să se odihnească. Nu vrea să se mai scoale, încearcă să muşte, dă din picioare, gâfâie, geme, zbiară din răsputeri, în vreme ce oamenii dimprejur răcnesc şi înjură, împingând-o din toate părţile. Îţi vine uneori să laşi totul baltă şi s-o iei la fugă încotro te-or duce ochii.

Şaua cămilei de povară este un harnaşament de forma unui acoperiş în două ape, cu două creste înălţate, care constituie cele două ciochine, din faţă şi din spate. Numele ei arab e *hauiah* în timp ce şaua cămilei de călărie (*hedşin* în arabă), zveltă şi înaltă, se numeşte *machlufah.* Este astfel făcută încât cel care o foloseşte să poată sta într-o adâncitură comodă, ţinându-şi picioarele încrucişate în dreptul ciochinei din faţă, pe grumazul cămilei. Pentru ca să fie încălecată,

cămila trebuie să stea culcată la pământ. În clipa în care animalul simte că omul a atins şaua, se ridică pe picioarele dinapoi şi pe urmă pe cele din faţă, iar călăreţul trebuie să-şi menţină bine echilibrul, pentru a nu fi aruncat la pământ. Odată pornită, până şi cămila de povară înaintează cu un pas regulat şi spornic, încât poate parcurge distanţe destul de mari.

Arabii se căzneau pe cât puteau să încarce iar poverile; în vremea asta străinul încălecase pe cămila lui şi le-o luase înainte. Deşi nu cunoştea locurile, ştia totuşi direcţia pe care trebuia s-o urmeze.

— Câinele nici nu s-a clintit pe când ne făceam noi rugăciunea, zise cu ciudă şeicul. N-a împreunat măcar mâinile ori să mişte buzele. Duce-s-ar în fundul gheenei[1], să se perpelească pe jăratec!

— De ce încă nu l-ai trimis acolo până acum? mormăi unul din arabi drept răspuns.

— Pesemne că *Allah* ţi-a dat cap, dar nu şi minte ca să pricepi. Nu i-ai văzut armele? Cu un pistol de cela mititel împuşcă de şase ori una după alta; unde mai pui că puşca aia lungă nimereşte ştie dracul până unde!

— Atunci trebuie s-aşteptăm să-l omorâm în somn.

— Nu! Eu sunt războinic, nu un laş. Nu omor pe nimeni când doarme, dar cu ăsta nu ştiu ce să fac, de aceea i-am spus lui Abu el Mot[2] că vom ajunge încă diseară la Bir Aslari. Să facă acolo cu el ce-o pofti, numai să ne dea ce ni se cuvine.

— Numai s-aibă ce! De fapt ce are ghiaurul acesta asupra sa? Piei de animale, şi de păsări pe care vrea să le împăieze! Sticle pline cu şerpi, moluşte şi scorpioni. Flori, frunze şi ierburi, pe care le pune între foi de hârtie. O fi primind pe diavol în vizită şi-i pregăteşte cu ele masa.

---

[1] Iadului.

[2] Tatăl-morţii.

— Iar eu cred că tu ţi-ai pierdut minţile. Dacă ai avut vreodată aşa ceva. Ai fost surd când necredinciosul ăsta ne-a povestit ce vrea să facă cu ele?

— Mie toate astea nu-mi pot folosi la nimic, aşa că nici n-am dat atenţie la spusele lui.

— Dar ce este o *medresa*[1], ştii?

— Da, am auzit de ea.

— Ei bine, ghiaurul ăsta este învăţător, profesor la o medresa. El îi învaţă pe tineri despre toate plantele şi animalele de pe pământ şi a venit aici ca să strângă toate buruienile şi vieţuitoarele de pe la noi, să le ducă la el în ţară, ca să le arate elevilor săi. Vrea să-i ducă în dar şi sultanului din patria lui lăzi şi coşuri pline cu plante şi animale care să fie păstrate în nişte case speciale, muzee cum le zic ei.

— Şi la ce ne pot folosi nouă toate astea?

— Foarte mult! Mai mult decât îţi închipui! Unui sultan nu-i poţi duce decât daruri scumpe, valoroase. Ai înţeles acum că toate astea sunt de mare valoare? M-am gândit să i le iau şi să le vând la Khartoum. Şi tu n-ai văzut ce mai are asupra sa?

— Da. O întreagă încărcătură de stofe şi diferite obiecte, mărgele de sticlă, cu care poţi cumpăra de la negri fildeş şi sclavi.

— Şi mai ce altceva?

— Mai multe nu ştiu, nu am văzut.

— Dacă nu mai şti, îi luăm armele şi le vindem. Şi apoi, trebuie să-ţi fi luat *Allah* lumina ochilor ca să nu vezi ce mai are la el.

— Ce?

— Ceasul, inelele şi o pungă de piele în sân plină cu nişte hârtii cu peceţi şi slove tipărite într-o limbă de-a ghiaurilor. Am văzut odată la un negustor din Khartoum o astfel de hârtie şi mi-a spus că ţi se dau parale pe ea, dacă şi-a pus cineva numele dedesubt.

---

[1] Universitate.

— Şi crezi că o să vrea?

— Cămilele şi poverile să şi le ia Abu el Mot. Aşa ne-am învoit.

— Dar dacă nu vine? Astăzi e ultima zi. Ghiaurul ne-a tocmit să-l ducem la Fashoda. Dacă apucă s-ajungă mâine acolo, s-a dus pe copcă planul nostru, fiindcă îşi poate urma drumul şi fără noi.

— Fii tu pe pace că n-o să ajungă, răspunse şeicul cu o intonaţie ameninţătoare în glas. Sunt sigur că Abu el Mot e după noi. La noapte, înainte de a se lumina de ziuă, trebuie să aibă loc atacul. La două ceasuri după miezul nopţii o să înaintez şase sute de paşi spre miazănoapte de fântână şi o să-l găsesc acolo pe bătrân.

— De ce nu ne-ai spus şi nouă până acum? Dacă aşa te-ai înţeles cu el, vine şi punem mâna pe pradă. Suntem beni-arabi, pustiul ne e locuinţa şi din pradă trăim. Tot ce-l cutreieră e al nostru, deci şi ghiaurul acesta râios care nici măcar nu îngenunche când ne ridicăm glasurile spre *Allah*.

Cuvintele lui exprimau concepţia pe care o au locuitorii pustiului, socotind jaful drept o meserie cavalerească pe care n-o tăgăduiesc, ba chiar se laudă cu ea.

Caravana se puse în mişcare şi în curând arabii îl ajunseră din urmă pe străin care nici nu bănuia că moartea îl pândeşte din urmă. El îşi concentrase atenţia asupra unui alt lucru.

Deodată îşi opri cămila în loc, o sili să se lase în genunchi, sări din şa şi puse mâna pe puşcă.

— *Allah!* exclamă şeicul speriat, nu cumva se vede vreun vrăjmaş?

— Nu, răspunse el, ci pasărea cea de colo, şi arătă în văzduh.

Arabii ridicară ochii.

— Ăsta e un *hedji* cu soaţa lui, n-aveţi şi voi de aceştia pe la voi?

— Ba da, numai că li se zice altfel.

— Vrei să-l împuşti?

— Da.

— Nu o să fii în stare, fiindcă nici un glonţ nu-l poate nimeri.

— O să vedem noi acum, răspunse străinul zâmbind.

Amândouă găile urmăreau caravana rotindu-se mereu deasupra ei, apoi când o văzură oprindu-se, începură să se lase jos din zbor.

Străinul se întoarse cu spatele la soare ca sa nu-l orbească lumina, ochi şi trase.

Gaia lovită se cutremură o dată, îşi strânse aripile, le întinse iar pentru câteva momente, vru să zboare dar nu putu şi se prăbuşi la pământ.

Vânătorul alergă la ea, o ridică de jos şi-o examină. Arabii veniră şi ei şi i-o luară din mână, o întoarseră pe toate părţile, pe urmă şeicul exclamă cu mirare:

— *Allah akbar* — *Allah* e mare! Ai doborât-o cu un glonţ de puşcă?

— Da, cu glonţul şi nu cu alice.

— Şi tot ai nimerit-o...

— După cum vezi. Glonţul i-a intrat în piept drept în inimă, măcar că eu mă gândeam numai s-o lovesc, unde s-o nimeri.

— Să împuşti o gaie cu glonţul la înălţimea asta şi încă în inimă! Straşnic ochitor eşti, effendi! Dar, mă rog, unde ai învăţat meşteşugul ăsta?

— La vânătoare.

— Atunci ai mai împuşcat şi în alte dăţi astfel de păsări?

— Da. Păsări, urşi, cai, bivoli sălbatici şi multe alte dobitoace dăunătoare omului.

— Există de-astea în ţara ta?

— Nu din toate.

— Şi fiare sălbatice unde ai împuşcat?

— În alte părţi ale lumii.

— Ce facem acum cu gaia?

— O frigem diseară pentru cină, dacă vom avea cu ce aprinde focul.

— O s-avem, fiindcă la Bir Aslan cresc tufe destule.

— Bine. Luaţi-o. E un bărbătuş şi carnea lui e mai bună decât a femelei.

— Aşa e. Văduva a zburat să-şi jelească bărbatul până şi-o găsi altul şi o să-l uite. *Allah* se, îngrijeşte de toate făpturile lui, până şi de păsările cerului, dar mai ales de *Dijur el djiane*[1] pe care le primeşte în fiecare an în rai după ce pleacă de la noi.

Credinţa aceasta e foarte răspândită în Egipt. Omul simplu nu ştie că rândunelele trăiesc de obicei în Europa şi se duc numai pe timpul iernii în ţările calde. Deoarece pier primăvara fără ca el să ştie unde, crede mai ales că aceste păsărele trăiesc numai pe lângă casa omului, că se duc să se cuibărească în raiul lui *Allah* şi-i ciripesc rugăciunile drept-credincioşilor săi.

Caravana îşi văzu de drum şi după câtva timp arabii zăriră dealuri şi munţi sterpi la răsărit şi miazăzi de ei,

Străinul întoarse la un moment dat capul şi văzu în urma lui la mare depărtare nişte puncte negre, plutind parcă în aer. Scoase ocheanul din coburul şeii şi se uită mai bine într-acolo. Îl puse apoi la loc şi-l întrebă pe şeic:

— Drumul pe care suntem noi acum e străbătut des de caravane?

— Nu, răspunse arabul. Dacă o luam pe drumul caravanelor, făceam un ocol de vreo două zile.

— Aşadar, nu poate fi vorba de-o caravană prin locurile acestea?

— Nu, mai ales că acum pe secetă n-ar avea de unde lua apă. Chiar şi-a noastră e pe sfârşite; burdufurile sunt aproape goale.

— Dar vom găsi la Bir Aslan, nu e aşa?

---

[1] Pasărea paradisului — rândunica.

— Negreşit, effendi.

— Hm! Ciudat... zise străinul clătinând îngândurat capul.

— Ce e effendi, ce te pune pe gânduri? E ceva ce nu-ţi place?

— Da. Spui că nu trec caravane pe aici şi cu toate acestea vin nişte călăreţi în urma noastră.

— Nu se poate! Ar trebui să-i vedem.

— Nu e nevoie.

— Atunci ce te face să vorbeşti cu atâta siguranţă?

— Fiindcă nici eu nu-i văd pe ei, ci numai urmele lor.

— Glumeşti, effendi.

— Defel, vorbesc foarte serios.

— Se poate să vadă cineva nişte urme care nu există?

— Tu crezi că există numai urme întipărite în nisip, sunt însă şi urme în văzduh.

— În văzduh? *Allah akbar* — *Allah* e mare; pentru el totul e cu putinţă, dar ca să ne îngăduie să vedem urme în văzduh, n-am mai auzit până acum... murmură arabul, uitându-se la străin ca la un om care nu e în toate minţile.

— Şi totuşi aşa e. Urmele există, trebuie numai să ai ochi să le vezi. Ia adu-ţi aminte de gaia pe care am împuşcat-o adineauri.

— Ce-are a face gaia cu urmele?

— Chiar foarte mult. Aşa e că o văzuseşi înainte de a o fi împuşcat eu?

— Da. Se ţinea de azi-dimineaţă după noi. Când ne-am oprit să poposim, se tot rotea deasupra noastră, fiindcă, dacă nu găseşte altceva de mâncat, se mulţumeşte cu ce rămâne de pe urma caravanelor.

— Aha, atunci recunoşti şi tu că unde se aţin păsări răpitoare trebuie să se afle o caravană?

— Da.

— Află atunci că în urma noastră pluteşte în văzduh o altă pereche de gaie la care s-a alăturat şi gaia văduvită de soţ.

Uită-te îndărăt, îi vezi?

Şeicul întoarse capul şi privi în sus.

— Da, îi văd, răspunse el.

— Înţelegi acum ce vreau să spun?

— Înţeleg, effendi.

— Şi cu toate acestea nu ne aflăm pe drumul caravanelor.

— Oamenii care vin s-au luat după urmele noastre, ca să nu se rătăcească.

— Toate caravanele au câte un *şech el djemali* şi alţi arabi care cunosc drumul.

— Se întâmplă câteodată şi unui bun *kabir*[1] să greşească.

— Poate în pustiurile Saharei, nu însă la noi. Şeicul caravanei care vine în urmă nu se poate să nu cunoască bine drumul şi dacă s-a abătut din calea obişnuită şi s-a luat după noi, înseamnă că a făcut-o dinadins.

— Dinadins! Ce-ţi vine în gând, effendi! Nu cumva îţi închipui că oamenii ăştia vor fi fiind...

Nu-i venea să sfârşească fraza.

— Ai unui *gum*[2]*?* întregi străinul. Da, asta e părerea mea.

— *Allah kerihm* — *Allah* e milostiv! Nu se poate ce zici tu, effendi. Pe aici nu se află astfel de inşi.

— Atunci ce caută după noi?

— Vor fi urmărind şi ei acelaşi scop.

— Adică să scurteze din drum? Tot ce se poate.

— Chiar aşa trebuie să fie. Eu cunosc prea bine ţinutul şi ştiu că mă aflu tot aşa de sigur ca în sânul Profetului — binecuvântat fie de *Allah!*

Străinul îi aruncă o privire care nu-i plăcu şeicului.

— Pentru ce te uiţi aşa la mine? îl întrebă el.

— Ca să-ţi citesc în suflet.

— Şi ce vezi în el? Adevărul, nu e aşa?

— Nu!

---

[1] Călăuză.

[2] Jefuitori de cadavre.

— *Allah!* Atunci ce?

— Minciună!

Arabul puse mâna pe plăselele pumnalului pe care-l purta la brâu.

— Îţi dai tu seama ce-ai făcut acum? se răsti el. M-ai insultat şi aşa ceva nu poate trece cu vederea un om din neamul ben arabilor.

Expresia de pe chipul străinului se schimbă brusc. Părea că trăsăturile lui se înăspriseră dintr-odată. Un zâmbet îi flutură pe buze şi zise pe un ton dispreţuitor:

— Lasă cuţitul unde e. Nu-mi place să văd pe cineva cu mâna pe pumnal când vorbeşte de insultă. Dacă nu te astâmperi, vă împuşc pe toţi cât ai clipi.

Arabul luă mâna de pe plăselele cuţitului şi răspunse fierbând de mânie:

— Pentru ce mă faci mincinos?

— Pentru că eşti. Până acum suspectam caravana, dar acum mai mult pe tine.

— De ce?

— Vrei să ştii? Bine; să-ţi spun. Iei apărarea gumilor şi cauţi să-mi înlături bănuiala cu vorbe, care n-au nici un rost.

— *Allah yah fedak* — *Allah* să te păzească, effendi, gândurile tale rătăcesc pe căi greşite. Ce-mi pasă mie de cine vine în urma noastră!

— Pare să-ţi pese chiar foarte mult, altminteri n-ai căuta să-mi înlături bănuiala — după cum ţi-am spus — cu o minciună. Zici că ţinutul e tot aşa de sigur ca sânul Profetului?

— Da, fiindcă aşa şi e.

— Te înşeli, dacă tu crezi că nu cunosc ce e pe aici. Nu voi fi ştiind eu drumul — şi nici n-am nevoie, pentru că mă pot îndruma după hartă şi fără ajutorul tău — încolo cunosc tot, şi chiar mai bine decât tine. În ţara mea sunt cărţi şi poze despre toate noroadele de pe lume şi din ele poţi învăţa multe. Şi apoi, nu crede tu că Egiptul vostru îl cutreier pentru

întâia oară. Aici, unde ne aflăm noi, a curs mult sânge omenesc. Prin locurile acestea s-au războit multe triburi de ale voastre: nuehrii, sillukii, denkaşii, djurii şi lanii, tuitcii, bahrii, eliabii şi kietşii, abgalangii, agehrii, abugii şi dongolii s-au încăierat aici şi s-au măcelărit ca vitele — dacă nu s-or fi şi mâncat între ei.

Arabul îl privea încremenit.

— Effendi, strigă el de pe cămila unde era cocoţat, ştii tu toate astea... cunoşti tu toate noroadele despre care vorbeşti?

— Mai bine decât tine. Şi ştiu încă şi mai mult, anume: pe unde colindăm noi acum, trece, prin întunericul nopţii ghasuah[1] ca să scape de urmăririle paşei din Fashoda care vrea să stârpească pe aceşti negustori de carne vie. Mulţi din bieţii sclavi, negri şi albi, au căzut istoviţi în drum şi i-au amuţit pe vecie cu o măciucă în cap sau cu un glonţ în inimă.

Îi duc tocmai la Mokren el Bohur, îi descarcă din vapoare şi corăbii ca pe vite, îi gonesc apoi prin pustiu ca să-i vândă mai departe la Khartoum. Şi locul acesta îl numeşti tu sânul Profetului? Se poate o minciună mai sfruntată ca asta?

Şeicul se uita întunecat în jos. Se vedea bătut dar nu vroia s-o mărturisească. De aceea bombăni după câtva timp:

— La ăştia nu mă gândeam, effendi. Ziceam că eşti în siguranţă printre noi. Să-ndrăznească numai cineva să se atingă de tine şi-i arăt eu!

— Stai, nu te-nfierbânta aşa. Ştiu eu ce trebuie şi ce nu trebuie să cred. V-am tocmit să-mi duceţi lucrurile pe cămilele voastre până la Fashoda; cât pentru ocrotire sau apărare, n-am nevoie eu de ea. Poate chiar să aveţi voi mai multă trebuinţă de ocrotirea mea decât eu de a voastră.

— Noi?

— Da. Cunoşti tu numărul negrilor silluk pe care ai voştri i-au răpit ca să-i vândă sclavi la Dar Fur? Ştii tu ura de moarte

[1] Caravana de sclavi.

care domneşte între ei şi voi? Ne aflăm acum pe meleagurile acestor negri; ce-ar fi să vă vadă şi să tabere pe voi? Pentru ce aţi ocolit drumul caravanelor şi m-aţi adus prin locuri neumblate? Să scurtezi calea, zici? Nu. Ca să nu vă întâlnească negrii, asta e. Şi... poate că mai aveţi şi alt motiv.

— Care? întrebă arabul cu teamă, văzând că străinul îi ghicise planul.

— Ca să mă ucideţi.

— *Allah, Wallah, Tallah!* Ce gânduri îţi trec prin minte, effendi?

— Tu eşti de vină. Ia gândeşte-te la caravana care ne urmăreşte. E poate a bandiţilor pustiului care vrea să mă atace. Râvniţi la avutul meu pe care nu-l puteţi avea, atâta timp cât mă vedeţi în viaţă. Prin ţinutul vostru nu mă puteţi omorî, fiindcă, se ştie la Cairo unde-am plecat şi veţi fi traşi la răspundere. De aceea m-aţi adus aici, pe căi neumblate, unde ştiţi că dacă mi se va găsi cadavrul, veţi putea arunca lesne vina pe negrii silluk şi veţi avea un folos îndoit: întâi avutul meu, şi al doilea răzbunarea pe bieţii negri nevinovaţi.

Vorbise calm, aproape prietenos, ca şi când nici n-ar fi fost viaţa lui în joc. Poate tocmai de aceea cuvintele lui făcură o impresie extraordinară asupra arabilor. Nu cutezau să pună mâna pe arme. Ce erau rablele lor de puşti cu cremene pe lângă ale lui!

Totuşi trebuiau să facă şi ei ceva ca să pară că sunt revoltaţi de insulta pe care le-o făcea învinuindu-i pe nedrept. Îşi opriră cămilele în loc şi ziseră cu o indignare prefăcută că descarcă tot şi se întorc acasă.

Străinul râse cu poftă.

— Asta n-o s-o faceţi. Cum vreţi să plecaţi fără apă? Trebuie neapărat să mergeţi la Izvorul leului. De altminteri, dinadins nu v-am plătit înainte ci vă voi da ce ne-am învoit tocmai după ce vom ajunge la Fashoda. Cât priveşte bănuiala mea, v-am spus-o făţiş ca să vedeţi că nu mi-e frică de

nimeni. Am avut eu de-a face cu oameni mai şireţi ca voi şi nu mi s-a întâmplat nimic, după cum vedeţi. Dacă bănuiala mea a fost nedreaptă, vă cer iertare şi să uităm ce-a fost. Cum vom fi în Fashoda, voi pune să se taie o vită şi vă dau carnea s-o împărţiţi între voi, iar pe lângă plată, mai căpătaţi şi un bacşiş bun ca să cumpăraţi câte ceva pentru nevestele şi fetele voastre.

Arabii ştiau prea bine că străinul nu va mai apuca ziua de mâine, de aceea, ca să-i înlăture bănuielile, se învoiră.

Străinul însă deveni prevăzător. În loc să călărească în capul convoiului, alături de şeic, cum făcuse până acum, rămase la coadă. Ei se prefăcură că nu bagă de seamă, dar şeicul şopti la un moment dat unuia din tovarăşii săi:

— Câinele ăsta de ghiaur e mai deştept decât bănuiam. Cunoaşte toate ţinuturile astea, pe toţi care locuiesc pe aici şi tot ce s-a petrecut între triburile noastre.

— Şi a ghicit întocmai ce plănuim noi, adăugă celălalt. Lua-l-ar şeitan[1] de chică!

— Mai că-mi vine să i-o apuc eu înainte...

— Cine te opreşte? Nu s-ar putea să rămână unul din noi în urmă şi să-l împuşte pe la spate?

— Încearcă! Ar fi şi mai bine aşa. Pentru ce să aşteptăm până mâine ca să trebuie să împărţim prada cu Abu el Mot? Leşul îl lăsăm pe loc, ne ducem la Izvorul leului, umplem burdufurile cu apă şi ne întoarcem peste noapte aici. Mâine vom fi departe şi n-o să ştie nimeni al cui glonţ l-a culcat pe ghiaur la pământ.

— Să-l împuşc eu?

— N-aş fi vrut să-l omorâm noi, dar fiindcă ne-a făcut de ocară, fie!

— Ce mi se dă în schimb?

— Lanţul de aur de la ceasul lui.

— Pe lângă împărţeala celorlalte lucruri?

---

[1] Dracul.

— Se înţelege.

— Bine. O să trag aşa de aproape pe la spate, încât glonţul să-i iasă prin piept.

Îşi opri cămila în loc şi descălecă. Se apucă să robotească la chinga şeii, ca şi când i s-ar fi părut că s-a slăbit. Ceilalţi o luară înainte. Străinul însă rămase lângă el şi-i zise cu o dojana blândă şi prietenoasă:

— Asta se face întotdeauna înainte de plecare nu când eşti pe drum ca să ne faci sa zăbovim. Vezi de vino repede după noi, îndată ce vei isprăvi. Uite că puşca ta a rămas aproape sub burta cămilei şi s-ar putea, doamne fereşte!, să se descarce. Dă-o mai bine-ncoa' să ţi-o duc eu.

Întinse *metrec*[1]-ul, îl vârî sub cureaua de care era legată puşca şi o trase la el. Pe urmă îşi văzu iar de drum.

Arabul rămase uluit. Puşca i-o luase şi pistol n-avea. Un atac cu pumnalul, de pe cămilă, era cu neputinţă.

— Să fi bănuit ceva ghiaurul acesta, fecior şi nepot de diavol...? mormăi el înfuriat. Dar nu face nimic; în curând o să se înnopteze şi n-o să poată vedea când trag. Tot îl omor eu înainte de-a apuca s-ajungă la Izvorul leului...

Gândul acesta îl linişti. Încălecă iar şi porni după ceilalţi. Când să treacă pe lângă străin, acesta îi întinse puşca zicând:

— Cremenea ţi-e plesnită în mai multe locuri. Acum nu-ţi mai foloseşte la nimic, dar o să-ţi dau eu mâine dimineaţa alta, am vreo câteva în desagă.

---

[1] Băţ lung cu care se îndeamnă cămilele la drum.

2. Caravana

Era sigur că străinul deşurubase cremenea. Şeicul înţelese că planul lui fusese ghicit şi de data asta ardea de nerăbdare să scape cât mai repede de ghiaur, fie că l-ar fi împuşcat un altul, fie că l-ar fi doborât chiar el, cu mâna lui. Acesta însă părea nepăsător, deşi îşi ţinea una din puşti pregătită şi urmărea cu încordare fiecare mişcare a tovarăşilor săi de drum.

Treceau acum printr-un ţinut deluros. Un lanţ de dealuri mărunte, mai mult movile decât dealuri, schimba niţel monotonia priveliștii.

Pe urmă ieşiră iar la şes. Fire subţiri de iarbă, pârlite de arşiţă. Soarele se lăsa tot mai mult la asfinţit. Şeicul îşi opri deodată cămila şi strigă cu glas răsunător:

— *Haï es sala* — sculaţi la rugăciune! Soarele apune în marea de nisip şi timpul *moghreb*-ului[1] a sosit.

Toţi descălecară şi-şi făcură rugăciunea după ceremonialul obişnuit. Mahomedanul se roagă de cinci ori pe zi şi fiecare din rugăciuni îşi are un nume special. Aceea de la răsăritul soarelui se numeşte *el fagr;* de la amiază — *el deghri;* după trei ceasuri vine *el asr;* la apusul soarelui — *moghreb,* iar la un ceas după aceea — *el aşia,* ultima.

După ce sfârşiră, încălecară iar şi porniră mai departe. Străinul rămăsese în şa în timp ce arabii îşi făceau rugăciunea şi se uita oarecum îngrijorat în jurul său. Noaptea se lasă repede în regiunile acelea şi aproape imediat după apusul soarelui.

Nu merseră mult şi văzură venind dinspre nord un mic grup de călăreţi. Era o *djelaba* — caravană de negustori — şi încă una din cele mai sărăcăcioase. Călăreau pe nişte prăpădiţi de măgari, numai piele şi os. Caravana nu se

[1] Rugăciunea de la asfinţitul soarelui.

asemăna nici pe departe cu falnicele caravane din sute de cămile care leagă statele Mediteranei cu întinsele oaze ale Saharei; era o adevărată *djelaba* sudaneză care-ţi inspiră de obicei milă. Aceste caravane sunt cam astfel alcătuite:

Sudanezului nu-i place să muncească. Îndată ce a reuşit să-şi pună de-o parte ceva parale, se face negustor. Pentru meseria asta, care i se pare lui mai frumoasă ca oricare alta, îi trebuie mai întâi de toate un măgar care nu înghite decât o parte din capital. Pe urmă are nevoie de doi *gurabi,* desagi de piele în care să-şi bage marfa.

Aceasta trebuie să fie ceva ce se caută mai mult pe acolo şi să-l facă pe negustor milionar. Cumpără deci întâi o cantitate de *khol* — în mici bastonaşe înfăşurate înfăşurate în hârtie. Cu negreala *kholului* îşi mânjeşte sudanezul chipul ca să-i lucească bine faţa şi să-l facă mai frumos. În afară de *khol,* bulgări de sare, căci sarea e ceva rar pe la ei şi se plăteşte bine; bolduri şi alte mărunţişuri. Cel mai important însă sunt câţiva coţi de stambă colorată.

Ca să-şi apere avutul şi propria lui viaţă, negustorul îşi cumpără cine ştie ce armă „grozavă”, vreo sabie tocită, sau o puşcă ruginită care nu ia foc nici măcar dacă ai vârî-o plină de pulbere în soba încinsă.

Negreşit că armele acestea sunt mândria negustorului, dar nu le ia niciodată în serios. Intenţia lui e să sperie cu ele numai pe hoţ; dacă vede, însă, că n-ajută, se lasă păgubaş şi o ia la fugă de-i sfârâie călcâiele.

În sfârşit, toate pregătirile fiind făcute, poate să înceapă negustoria. Ca să pornească singur în lumea largă şi rea, nici nu se gândeşte. Îşi caută tovarăşi ca şi el, se găsesc repede şase, şapte, uneori chiar zece, şi viitorii milionari, după ce-au pus desagii pe măgari, pleacă întru împlinirea visului lor. *Djelabi*-ul ia cu el o măciucă zdravănă ca să aibă cu ce îndemna pe îndărătnicul său animal de drum, leagă cu o curea sabia sau puşca de-a curmezişul pe şa şi „caravana” se

pune în mişcare, însoţită o bucată de drum de toate neamurile şi prietenii negustorilor în goana după milioane.

Într-adevăr, unii se întorc acasă pricopsiţi, după mulţi ani; altora însă li se pierde urma şi nu se ştie ce s-a ales de ei.

O astfel de caravană era aceea care se apropia acum de ei.

Arabilor, nu le convenea defel, dar străinul era cât se poate de mulţumit de întâmplarea aceasta. Ieşi înaintea caravanei şi strigă cu bucurie:

— Încotro, oameni buni? Soarele a asfinţit şi noaptea se lasă repede. Nu vreţi să poposiţi la un loc cu noi?

Caravana era alcătuită din oameni prost îmbrăcaţi. Unii n-aveau decât un şorţuleţ de piele dinainte şi făceau parte din diferite rase. Se aflau şi câţiva negri printre ei. În cap venea un omuleţ costeliv, cu faţa ciupită de vărsat, cu vreo câteva fire rare de mustaţă. Altă îmbrăcăminte n-avea în afara unei perechi de pantaloni; în spate îi atârna o puşcă imensă agăţată de curea; capul gol şi o claie de păr bălan care-i cădea pe umeri. El fu acela care răspunse la îmbierea prietenoasă a străinului.

— Venim de la Dar Takala şi ne ducem la Fashoda; diseară vrem să poposim la Izvorul leului. Dar dumneavoastră?

— Tot aşa avem şi noi de gând. Putem deci face drumul împreună.

— Vai de mine, stăpâne, cum putem să îndrăznim? O să ne facem lagărul cât mai la o parte de voi. Îngăduie-ne numai să ne adăpăm caii şi să ne potolim setea.

— Toţi oamenii sunt deopotrivă în faţa lui Dumnezeu. Veţi rămâne cu noi, aşa doresc eu.

Totuşi omului nu-i venea să creadă.

— Glumeşti, stăpâne...

— Nicidecum. Vorbesc foarte serios. Sunt chiar bucuros de tovărăşia voastră.

— Şi oamenii tăi?

— De ce n-ar fi?

— Văd că sunteţi beni arab. Aş putea afla din care trib?

— Din al homrilor.

— *Allah kerihm* — Dumnezeu e milostiv. Îngăduie-ne să plecăm.

— De ce?

— Fiindcă nu avem încredere în voi.

Negustorul îl lua şi pe el drept un homr, ba încă drept conducătorul lor şi era într-adevăr o îndrăzneală din partea lui să-şi spună pe faţă părerea.

— Ne iei drept tâlhari? îl întreabă europeanul.

— Homrii sunt vrăjmaşii sillukilor pe al căror ţinut ne aflăm, zise negustorul, ocolind răspunsul. S-ar putea isca vreo încăierare şi suntem bucuroşi să nu fim de faţă.

— Pari să fii cam fricos. Cum te cheamă?

Omuleţul se înălţă în şa şi răspunse cam înţepat:

— Dacă sunt ori nu fricos, nu e treaba ta. Şi dacă vrei să ştii cum mă cheamă, descalecă şi pofteşte încoace să-ţi spun.

Sări de pe măgar, aruncă arma sa şi trase pumnalul de la brâu.

Homrii o luaseră înainte, aşa că rămăsese numai el singur cu străinii. Unul din ei, mărunţel ca şi celălalt, se temu, pesemne, să nu se isce vreo gâlceavă, căci zise împăciuitor:

— Iartă şi tu, stăpâne. Omul acesta, pe cât îl vezi de mic pe atât îi e de mare gura, măcar că e prost şi nătâng. Noi îi zicem când *Ibn el djidri*[1], când *Abu el hadaşt şarin*[2], ăsta e numele lui — dacă vrei să-l şti.

— Pentru ce l-aţi poreclit aşa?

— Fiindcă n-are decât unsprezece fire de mustaţă, şase în partea dreaptă a buzei şi cinci în cea stângă.

E mândru de ele nevoie mare, şi le îngrijeşte parc-ar fi cine ştie ce podoabă de preţ.

---

[1] Fiul-ciupiturilor-de-vărsat.

[2] Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr.

Omul încerca să dea o întorsătură glumeaţă lucrurilor, dar nu o nimerise, căci celălalt omuleţ se făcu foc şi pară.

— Tu să taci, tată al prostiei! se răsti el. Mustaţa mea e mai de preţ decât toată pleava din capul tău. Nu eu, ci tu ai gura mare. Te lauzi mereu cu obârşia ta, dar nimeni nu-ţi crede lăudăroşenia.

Insulta îl scoase acum şi pe celălalt din sărite.

— Cum, ce-ai spus? Obârşia mea! Ce se potriveşte numele meu cu numele tău! Apoi întorcându-se spre străin îi zise: Stăpâne, îngăduie-mi să-ţi spun cine sunt. Mă cheamă Hagi Ali ben Hagi Ishak al Faresi ibn Hagi Otaïba abu 'l Aşer ben Hagi Marwan Omar el Gandesi Hafid Iakub Abd'*Allah* el Sandşaki.

Cu cât e mai lung un nume, cu atât arabul e mai mândru de el. Mândria lui e să se tragă din oameni de seamă, de aceea îşi adaugă la numele lui pe ale strămoşilor săi, până la a treia şi a patra generaţie.

— Aşadar, te cheamă Hagi Ali? întrebă Tatăl-celor-patru-ochi.

— Da.

— Şi pe tatăl tău l-a chemat Hagi Ishak al Faresi?

— Da. L-ai cunoscut şi tu?

— Nu. Bunicul tău se numea Hagi Otaïba abu'l Aşer?

— Chiar aşa. De el vei fi auzit?

— Nici. Şi pe străbunicul tău îl chema Hagi Marwan Omar el Gandesi, nu?

— Da.

— Şi acesta era strănepotul şi urmaşul lui Jacub Abd' *Allah* el Şandjaki, stegarul?

— Aşa e. Purta steagul profetului la luptă.

— Numele ăsta l-am citit într-adevăr într-o carte. Iacub Abd' *Allah* a fost un războinic viteaz.

— Un erou, asta a fost! zise cu mândrie Ali.

— O fi, dar nu ţi-e strămoş cum nu mi-e mie! interveni

întâiul omuleţ.

— Iar începi! Voi fi ştiind eu mai bine din cine mă trag, decât ştii tu.

— Şi tot pe nedrept îţi spui Hagi Ali. Numai cine a fost în pelerinaj la Mecca îşi poate zice Hagi şi ţie nu ţi-a călcat piciorul în viaţa ta acolo.

— Nici al tău!

— Nici, dar eu nu mă laud ca tine.

— Ar fi şi greu să te lauzi cu aşa ceva fiindcă eşti creştin şi creştinii n-au voie să intre în Mecca. Cum îi prind, îi omoară musulmanii.

— Ce, eşti creştin? întreabă străinul cu mirare pe omuleţ.

— Da, stăpâne, şi nici nu mă feresc s-o spun. Cine îşi tăgăduieşte legea, face un mare păcat. Creştin m-am născut şi creştin o să mor.

Până atunci străinul ascultase înveselit la cearta lor. Ai fi zis că sunt gata să se încaiere, deşi păreau să fie cei mai buni prieteni. Acum însă deveni serios şi zise convins de cuvintele pe care le spunea:

— Foarte bine faci. Nimeni să nu-şi nege credinţa. Ar fi să păcătuiască împotriva Sfântului Duh — cum scrie în *Kitab el mukkadas*[1].

— De unde ştii tu? Cunoşti şi tu *Cartea sfântă?*

— Niţel.

— Şi tu, ca musulman, mă sfătuieşti să ţin la legea mea?

— Nu sunt musulman, ci creştin ca şi tine.

— Pesemne copt[2]?

— Te înşeli. Nu sunt nici copt şi nici măcar homr şi nici arab. Eu sunt european.

— Dumnezeule, este posibil? Şi eu, şi eu sunt!

— Din ce ţară?

[1] Cartea sfântă, *Biblia*.

[2] Nume dat, după creştinare, populaţiei indigene a Egiptului, care a constituit o biserică aparte, cu un număr restrâns de adepţi.

— Din Ungaria. Sunt maghiar. Şi...

— O să-mi spui mai târziu. Acum trebuie să mă grăbesc să-i ajung din urmă pe arabii mei. Am motive serioase să nu am încredere în ei. Sper că de data asta nu mai ai nimic de zis dacă vă ofer să poposim peste noapte în acelaşi lagăr.

— Vai de mine! Sunt chiar foarte bucuros. Vom putea vorbi despre ţările noastre îndepărtate. Să ne grăbim s-ajungem cât mai repede la Izvorul leului.

După un sfert de ceas amândouă caravanele înaintau în tăcere prin pustiul peste care se lăsase o noapte înstelată fără lună.

— Se zăreşte izvorul, zise deodată ungurul. Peste cinci minute ajungem la ea.

— Taci! se răsti şeicul la el. Te-a poftit cineva să mergi cu noi?

— Nu-mi trebuie invitaţia ta, ne ducem şi fără ea.

— Dacă-ţi îngăduim noi.

— Nici de îngăduiala voastră n-am nevoie. Izvorul e pentru toată lumea, şi în afară de asta, vă aflaţi pe pământ duşman.

— *Allah iharkilik* — arde-te-ar focul lui *Allah!* mormăi şeicul, apoi tăcu.

Negustorul părea să nu fie fricos din fire. Şi de când aflase că străinul — pe care-l luase la început drept un conducător mahomedan — e creştin ca şi el, nu se mai sinchisea de spusele unui arab.

3. La Izvorul leului

Caravana ajunse la poalele stâncii unde se afla izvorul. Nu era un izvor propriu-zis, şi nici o apă curgătoare, ci un fel de iaz înconjurat de tufe dese de mimoză, alimentat de-o vână de apă ascunsă-n pământ.

Descălecară. Pe când unii se apucară să-şi adape vitele, alţii se duseră s-adune vreascuri pentru foc. După ce-l aprinseră, homrii se aşezară astfel în jurul lui, ca să nu mai rămână loc pentru ceilalţi.

Ungurul nu zise nimic, ci adună alte vreascuri, făcu şi el alt foc de partea cealaltă a iazului şi strigă străinului:

— Acu' hotărăşte-te cu cine vrei să stai, cu ei ori cu noi?

— Cu voi, răspunse acesta. Luaţi din geanta şeii ce găsiţi de-ale mâncării. Sunteţi oaspeţii mei. Mâncaţi tot ce se află în ea, fiindcă tot nu-mi mai trebuie; mâine vom fi în Fashoda.

— Aşa crede el! şopti şeicul oamenilor săi. Nu ştie că încă înainte de a se lumina de ziuă se va zvârcoli în focul gheenei. Barem să se sature bine înainte de a muri...

În vreme ce toţi se pregăteau de masă, străinul se apucă să cerceteze împrejurimile iazului. Deluşorul din spatele lui era singurul din întreaga întindere care îi înconjura. Iarba era fragedă şi deasă, datorită apei care umezea pământul. La apus şi miazănoapte nu se afla nici urmă de tufă, dar spre miazăzi şi răsărit, unde se afla heleşteul, mimozele se întindeau până mai sus pe stânca stearpă şi ceva mai departe pe şes.

Nu se vedea nici o făptură omenească şi împrejurimea părea să fie pustie, doar dacă nu va fi venind peste noapte stafia Stăpânului-cu-capul-mare, otrăvit aici, să-şi facă mendrele prin partea locului.

Când străinul se întoarse la iaz, vitele erau adăpate şi păşteau cu nesaţ mlădiţe fragede de mimoză. Îşi duse bagajul

la focul aprins de ungur şi se aşează cu spatele spre deal ca să poată avea vederea liberă.

Ungurul desfăcuse desaga şi scosese merindele din ea. Găsi nişte bibilici împuşcate de cu ziuă de Tatăl-celor-patru-ochi, pe care le dădu celorlalţi să le cureţe, le puseră apoi într-o frigare şi, în vreme ce bibilicile se frigeau, întrebă pe străin:

— Vrei să-mi spui acum din ce ţară eşti, stăpâne?

— O să afli îndată. Spune-mi însă tu mai întâi din ce parte a Ungariei eşti?

— Sunt maghiar din Nagy-Mihály, lângă Ungvár.

— Păi atunci nu eşti ungur, ci slovac.

— Aşa e, dar fiindcă m-am născut în Ungaria, zic că sunt ungur. Cunoşti tu locurile acelea?

— Da. Prin multe părţi ale lumii am umblat şi am nimerit odată şi pe acolo. Şi de unde până unde ai răsărit în Africa?

— M-a adus stăpânu-meu.

— Cine era?

— Mathias Wagner,

— Am auzit de el. Ştiu că a colindat Egiptul, Arabia şi Abisinia; l-a însoţit pe ducele de Gotha, mai pe urmă a cutreierat Sudanul şi a murit acum un an la Khartoum — dacă nu mă-nşel?

— Da, stăpâne, aşa e. Văd că-i cunoşti toate călătoriile pe care le-a făcut. Ultima dată am fost cu el la Kordofan ca să cumpărăm pene de struţ. După ce ne-am întors de acolo, bietul meu stăpân a murit şi am rămas singur. S-a ales praful de agoniseala mea. Mi-a mers din ce în ce mai rău până ce am fost nevoit să mă fac ce vezi acum. Un om, un măgăruş şi două desagi cu marfă.

— Şi merge treaba?

— De mers ar merge; am început acum o jumătate de an cu şase lire şi ce am acum în desagi face vreo treizeci. Vizir n-o să ajung, fii pe pace!

— Ar fi trebuit să-ţi dea şi niţică minte *Allah* pentru asta, zise celălalt negustor râzând.

— Tu să taci, *Abu Dihk*[1]*!* se răsti slovacul. Mie mi-a dat *Allah* destulă minte, pe când ţie nici atât cât să ajungi hamal, cu toată obârşia ta închipuită.

— Ba e adevărată, aşa să ştii. În vinele mele curge sângele stegarului Profetului. Vrei să-ţi spun încă o dată cum mă cheamă?

— Să nu te-aud că te pocnesc! Ţi-ai spus numele de atâtea ori, că-l ştiu pe dinafară şi copiii Sudanului, cât e el de mare.

— De ce să nu-l ştie dacă e atât de vestit? Dar pe tine cum te cheamă, la o adică? Am uitat!

— Uszkár.

— Cum vine cuvântul pe arăbește?

— Kelb.[2]

— Urât nume! Şi pe tată-tău cum îl cheamă?

— Tot aşa.

— Dar pe bunicu-tău?

— La fel.

— Şi pe strămoşii tăi?

— Ca şi pe ceilalţi.

— *Allah*, ce nume sunt astea? Kelb ben Kelb Ibn Kelb Hafid Kelb, Kelb şi iar Kelb! Mare minune că nu latri în loc să vorbeşti. I-auzi-l pe-al meu: Hagi Ali ben Hagi Ishac el Faresi ibn Otaïba abu...

— Taci, taci, taci! strigă slovacul întinzând mâinile ca şi cum ar fi vrut să se apere de ceva. Să nu-l mai aud că mă găseşte damblaua. Ce se potriveşte numele tău lung cât toate zilele cu peripeţiile prin care am trecut eu în viaţa mea? Tu l-ai moştenit din tată-n fiu şi n-ai nici un merit, pe când eu ce ştiu, am învăţat singur. Află că, aşa cum mă vezi, cunosc şi

---

[1] Tatăl-râsului.

[2] Câine.

limba tuturor; înţelepciunilor, adică latina: Auzi? Am învăţat-o de la bietul stăpânu-meu, Dumnezeu să-l ierte.

— Şi eu, strigă celălalt, care începuse să se înfierbânte de-a binelea, cunosc toate ţările şi noroadele de pe lume, toate oraşele şi ţările de pe suprafaţa pământului şi pot să ţi le spun pe nume.

— Asta e geografie — calul tău de bătaie. Dar tare-aş vrea să ştiu de unde le-ai învăţat.

— De la un unchi al meu care s-a mutat de la Stambul în ţara nemţilor, la Lipsca, unde a vândut ani de-a rândul miere albă la un colţ de stradă. După ce s-a îmbogăţit, s-a întors acasă să mă înveţe şi pe mine ce ştia. După ce-am isprăvit de învăţat, m-am dus ca soldat în Egipt şi de-acolo am ajuns în Sudan.

— O, tu, Tată-al-râsului! izbucni slovacul în hohote. Şi vrei să spui că unchiul tău, care vindea miere în ţara nemţească, te-a învăţat şi latineşte?

— Tot, tot, m-a învăţat! Numai *Allah* ştie milioanele de ţări care-mi mişună mie în cap, pe când tu nu ştii nimic, nimic nu ştii.

Tu nu eşti altceva decât Fiul-ciupiturilor-de-vărsat şi Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr. Ai auzit cine sunt eu, cum îndrăzneşti să-mi spui Tatăl-râsului, păcătosule!

Păreau amândoi înfuriaţi şi-şi bălăcăreau pe faţă defectele lor fizice. Poreclele care li se dăduseră li se potriveau într-adevăr. Ciupiturile de vărsat erau atât de dese de te speriau şi era o adevărată minune că mai rămăsese loc să crească firele cele puţine de mustaţă. Nu e vorbă, erau ele mai mult de unsprezece, dar nici de treizeci nu treceau. Şi-apoi, atât de îndepărtate una de alta şi atât de neregulate, încât numai a podoabă nu semănau. Totuşi slovacul era foarte mândru de ele, căci în fiecare moment le răsucea vrând să le dea aparenţa unei adevărate mustăţi ungureşti.

Cât despre Tatăl-râsului, acesta suferea de-o boală care îi

contracta faţa în aşa fel, mai ales când se enerva, încât o schimonosea grozav şi-ţi făcea impresia că Ali se prăpădeşte de râs.

— Şi cu toate laudele tale că nu e ţară şi oraş să nu-l cunoşti, îi zise slovacul, sunt sigur că nu pricepi o vorbă latinească. Dar tu, stăpâne? întrebă el apoi pe străin.

— Aşa niţel... răspunse acesta zâmbind.

— Unde-ai învăţat? Nu cumva la un colţ de stradă vânzând miere?

— Nu, ci de la profesorii mei.

— Zău? Atunci ai umblat la şcoală?

— Da.

— Şi ce-ai studiat?

— Medicina.

— Nu mai spune! La ce şcoală?

— La o universitate germană unde am fost timp de trei ani şi profesor.

— În ce ţară?

— În Germania şi...

— Ce face, în Germania? Înseamnă că eşti german, strigă omuleţul şi sări drept în picioare. Păi atunci putem vorbi nemţeşte, fiindcă ştiu această limbă. *Allah! Un ra-is el-tibb*[1]! Cum de n-am priceput numaidecât! Şi cu ochii lucitori de bucurie, slovacul urmă într-o germană stricată: Tata la mine fost musica... muzicant...

— Din ce instrument cânta? întrebă medicul, abia putându-şi stăpâni râsul.

— Cânt, cânt la clarinet.

— Şi dumneata de ce nu ai învăţat să cânţi la clarinet?

— Gur mare, prea gur mare.

— Dar, de fapt, care e numele dumitale?

— Mă numesc Uszkár István.

---

[1] Doctor în medicină.

— Asta ar veni în germană Stephan Pudel[2] deoarece, întâmplător, cunosc acest cuvânt. Un nume nepotrivit, chiar urât, într-o ţară musulmană, pentru că aici cuvântul câine este considerat ca cea mai mare ocară. N-ar fi trebuit să le traduci tovarăşilor dumitale de drum cuvântul.

— Aveţi dreptate. Dar dumneavoastră, domnule doctor, cum vă numiţi?

— Eu mă numesc Emil Schwarz şi mă aflu aici pentru a studia fauna şi flora acestei ţări şi ca să duc, pe cât posibil, cât mai multe exemplare din ele acasă.

— Bine zice, pan doctore. Eu schimb nume dacă pan doctore ia pe mine slugă... Dai la drac negustorie... nu mai vrea djelabi, eu merge cu pan doctore.

— Să vedem, poate că...

Brusc îşi curmă, vorba. Din depărtare se auzi un muget care-i făcu pe toţi să se înfioare.

— Ce-a fost asta? întrebă Schwarz în limba arabă pe djelabi. Tunet nu e, fiindcă nu e timpul furtunilor...

— N-a fost tunet, răspunse slovacul în aceeaşi limbă, pe care o vorbea destul de bine. E *aslan*[2], stăpânul turmelor.

— Un leu? Există deci lei pe-aici?

— Aşa se pare, şi o să ne pomenim acum cu Stăpânul-cu-capul-mare, fiindcă a zărit focurile noastre.

— Atât de devreme? Credeam, că nu-şi părăseşte culcuşul decât după miezul nopţii.

— Când e flămând pleacă şi mai devreme după pradă.

Vorbiseră cu glas tare. Şeicul se apropie de ei şi le zise în şoaptă, tremurând de frică:

— Pentru Dumnezeu, vorbiţi mai încet că ne aude şi dacă vine-ncoace, suntem pierduţi... I-auziți!

De astă dată mugetul se desluşea bine. Cămilele începură să tremure şi măgarii se înghesuiră unii într-alţii.

---

[2] Câine cu părul creţ, flocos.

[2] Leu.

— Aşadar, e leul, zise Emil Schwarz mai mult pentru sine. În sfârşit îi aud iar glasul în pustiu.

— Până acum nu încă. Deocamdată mârâie. O să vezi mai târziu ce poate.

— L-ai mai auzit şi-n alte dăţi?

— Ba l-am şi văzut chiar de multe ori.

— Fără să te atace?

— Nu s-a atins niciodată de mine. Există şi printre lei mulţi laşi şi prea puţini mândri şi îndrăzneţi. Cei laşi vin tiptil şi-şi atacă prada pe furiş, aşa că de-abia la ziuă bagi de seamă moartea sau dispariţia victimei. Un leu îndrăzneţ şi mândru nu se sfieşte să-şi anunţe în gura mare apariţia. Cutează să spună că-i e foame şi a pornit să-şi potolească foamea.

— Probabil că tocmai cu unul dintr-aceştia avem acum de-a face.

— Aşa cred şi eu. Când va rage iar, ne vom putea da seama dacă vine încoace sau se duce în altă parte.

Se auzi pentru a treia oară glasul leului: pe jumătate mârâia, pe jumătate răgea. Glasul venea din depărtare. Homr-arabii veniseră şi ei pe lângă noi. Le era frică.

— Vine, vine drept încoace... murmură şeicul cu glasul răguşit de spaimă.

— Vezi că te-ai înşelat când spuneai că nu mai sunt lei la izvor?

— De unde era să ştiu? Pesemne că sunt numai câteva zile de când se aţine pe-aici. Dacă veneam peste zi, am fi văzut urmele labelor lui în nisip. Izvorul e adăpătoarea, fiindcă de aici până la râu nu e altă apă, nici stătătoare, nici curgătoare.

— Atunci îşi are sălaşul pe câmpie?

— Nu, stăpâne. La trei sferturi de ceas de aici, e un labirint de stânci; de acolo venea răgetul. Se apropie încet fiindcă se cam teme de foc, dar peste o jumătate de ceas o să-şi dea ocol lagărului.

— Ca să-şi aleagă prada?

— Cu siguranţă, effendi. Ne-a înştiinţat făţiş şi o să se ţină de cuvânt. Să plecăm repede, cât mai e timp.

— Adică să fugim, noi, paisprezece oameni, de frica unei pisici?

— Effendi, nu e o pisică...

— Ba e, numai că mai mare decât celelalte. Cine vrea să fugă, n-are decât, cămilele însă rămân aici, le-am închiriat şi am dreptul să le opresc.

— Dacă-mi sfâşie vreuna din ele...

— Ţi-o plătesc.

— Poate mă sfâşie chiar pe mine...

— Nu face nimic, bucură-te că ajungi mai curând în paradisul lui *Allah*.

— Eu mă duc... mie nu mi s-a urât încă cu viaţa...

— N-ai decât să pleci. Gândeşte-te însă că îndepărtându-te de foc — şi ştii că leul se teme de el — te expui la o primejdie şi mai mare. Nu vei putea vedea fiara prin întuneric şi o să se năpustească asupra ta fără măcar s-o fi simţit.

— *Allah*, *Allah!* Atunci să stăm liniştiţi aici şi s-aşteptăm pe care din noi o s-aleagă?

— N-o să aleagă pe nimeni, fiindcă am de gând să-l împuşc mai înainte.

— Tu? Nimeni n-o să-ţi dea ajutor.

— Nici n-am nevoie.

— Cum adică, vrei să te iei singur la luptă cu el? Effendi, eşti nebun, pesemne!

— Nu sunt nebun deloc. Am ucis eu fiare şi mai grozave. O să-i spun şi ăstuia o vorbă dulce.

Se auzi iar glasul leului. Nu mai era mârâit, nici răget, ci un fel de urlet scurt care făcu să li se zburlească părul de groază.

— Se apropie... a şi făcut jumătate din drum... se tânguia şeicul. Peste un sfert de ceas e aici. Cămilele... Săracele

cămilele mele!...

— Nu te mai boci ca o muiere, să ne pregătim de luptă. Trebuie să-l facem să se îndrepte spre locul unde-l voi aştepta eu. Prin apă n-o să treacă, deci vine sau din stânga, sau din dreapta. Răspândiţi focul şi aruncaţi vreascuri cât mai multe ca să se înalţe flăcările, pe urmă pitiţi-vă, dacă vreţi, după bagaje.

— Şi tu, stăpâne? întrebă slovacul.

— Eu trec de partea cealaltă a iazului, sting focul şi stau la pândă.

— Singur?

— Da. N-am trebuinţă de ajutorul nimănui.

Emil Schwarz dădea ordine şi comanda cu liniştea unui ofiţer înainte de luptă.

Arabii şi djelabii se grăbiră să înteţească focul şi să lege cămilele şi măgarii ca să n-o ia la fugă, pe urmă se înghesuiră toţi pe după bagaje, lângă peretele stâncii. Numai slovacul şi Ali rămaseră lângă medic, ajutând la stingerea focului.

Tocmai isprăviseră când se auzi iar răgetul leului, de astă dată aproape de tot şi atât de grozav încât părea că pământul se cutremură sub picioarele lor.

Era adevăratul strigăt de luptă al regelui animalelor şi Emil înţelese acum de ce arabii îl numesc Abu Rad — Tatăl-tunetului.

— E cel mult la o mie de paşi de noi, murmură şeicul. *Allah il Allah, ve Muhmmed rassul Allah!* Ziceţi în şoaptă sfânta Fatha, pe urmă cu glas tare sura „sfâşierei”, care e a şaizeci şi patra din Coran. Dihania va ocoli cinci-şase minute lagărul, pe urmă se va năpusti asupra noastră...

Cămilele tremurau şi gemeau de spaima: zăceau lipite una de alta pe pământ, cu gâtul întins. Măgarii zvârleau şi căutau să-şi rupă legăturile ca s-o ia la fugă.

Doctorul pusese mâna pe puşca lui cu tragere lungă, slovacul pe o flintă ruginită şi Ali ţinea o suliţă lungă, singura

armă pe care o avea.

— Daţi-vă îndărăt! le şopti Emil.

— N-o să poţi singur stăpâne, murmură slovacul.

— Nu-mi duce tu grija, am întâmpinat eu în viaţa mea primejdii şi mai mari, răspunse germanul.

— Se prea poate, dar vezi că am prins dragoste de tine şi nu mă-ndur sa te las singur.

— Cu rabla aia a ta, nu mi-ai putea fi de nici un folos, dragul meu.

— Te înşeli, stăpâne. E un *katil elfil*[1] şi glonţul trece dintr-o parte în cealaltă prin trupul leului, lasă-mă, rogu-te, să rămân...

Deşi cu glas rugător, tonul cu care slovacul spusese aceste cuvinte era atât de hotărât, încât Emil înţelese că omuleţul acela curajos nu se va lăsa convins. Momentul decisiv se apropia, nu era timp de pierdut cu vorbe de prisos.

— Bine, fie! Stai lângă mine dar sa nu tragi până nu voi slobozi eu două gloanţe, ai auzit?

— Am auzit, stăpâne, aşa o să fac.

Germanul îşi mai cercetă bine încă o dată puşca, înainta zece paşi şi se întinse la pământ, sprijini cotul stâng ca să aibă de ce-şi rezema arma şi aşteptă. Slovacul făcu acelaşi lucru. Auziră în spatele lor un foşnet. Se uitară într-acolo şi văzură pe Ali, Tatăl-râsului, în genunchi cu suliţa înfiptă cu coada în pământ, dar atât de adânc încât chiar repezindu-se cineva cu putere asupra ei n-ar fi putut s-o dea jos.

— Tu ce mai vrei? îl întrebă Emil răstit.

— Păi... m-am gândit că dacă nu reuşiţi să-l omorâţi dintr-o dată, o să sară prin aer spre voi. Fugiţi repede şi eu îl prind în suliţă ca într-o frigare.

Doctorul vru să spună ceva, dar se auzi răgetul leului. Era parcă şi mai înfiorător ca până atunci! Fiara nu era decât la cel mult o sută de paşi.

---

[1] Ucigător de elefanţi.

Cel mai temerar vânător s-ar fi îngrozit, ştiut e însă că momentul hotărâtor ascute mintea şi face pe omul curajos mai liniştit ca oricând.

— Ţi-e frică? întrebă slovacul.

— Mie? exclamă Schwarz cu dispreţ.

— Nici mie. Să poftească.

În spatele lor era lagărul. Cu siguranţă că leul se va feri să se apropie de foc. La stânga era iazul şi la dreapta stânca. Între ele se afla un spaţiu de cel mult doi metri şi la mijloc ei trei.

Dacă presupunerile lor se adevereau, nu se putea ca leul să nu treacă pe lângă ei sau deasupra lor.

Deodată răgetul se auzi dincolo de iaz, la vreo douăzeci de paşi de unde se aflau germanul, slovacul şi Ali.

— Acum e acum! şopti slovacul.

Primejdia le agerea privirea. Auzul nu le mai folosea la nimic căci şeicul începu să spună cu glas tare sura din *Coran:*

— „În numele Atotmilostivului. Când cerul îşi sfâşie bolta din porunca stăpânului, când pământul se cască şi aruncă afară ce se află în adâncul lui, trudeşte-te, omule, să ajungi până la Stăpânul tău...”

Şi în vreme ce se jelea el aşa, lui Emil îi venea să-l pocnească în cap ca să-l amuţească pentru totdeauna. Bocetele lui nu-i îngăduiau să audă paşii leului, ceea ce le-ar fi putut fi pierzania.

Acum era vorba să-şi încordeze şi mai mult privirea. Dar nu ochii fură aceia care văzură mai întâi pe puternicul lor duşman ci mirosul îi convinse că sosise clipa hotărâtoare. Mirosul acela tare şi pătrunzător al fiarelor de pradă umplu deodată aerul şi... din tufiş apăru leul, mândru şi maiestuos ca un stăpânitor conştient de puterea sa.

Ochii lui fosforescenţi cercetară malul heleşteului. Deodată fixară cele trei trupuri nemişcate. Tresări şi se lăsă la pământ ca să nu-şi expună pieptul duşmanului, pe urmă îi

privi cu dispreţ.

Emil Schwarz simţi parcă un fior de gheaţă în şira spinării, reuşi totuşi să-şi impună voinţa ca şi în alte dăţi asemănătoare.

Dacă leul nu se repede imediat asupra duşmanului, se așează jos, pe labele dinapoi întinzând pe cele dinainte, închide apoi ochii şi-l priveşte printre gene. Odată ce s-a hotărât la atac, îşi saltă niţel partea posterioară a trupului ca să-şi încordeze muşchii, ridică încetul cu încetul pleoapele şi când ochii încep să i se rotească în cap, ca două roţi de foc, face saltul decisiv.

Vânătorul trebuie să ţintească ochiul; şi cu puţin înainte de a se repezi leul, să apese pe trăgaci. Lovită în creier, fiara mai face un salt şi în clipa celui de-al doilea salt, pe când e încă în aer, al doilea glonţ, tras în inimă, o culcă la pământ. Totuşi, vânătorul să se arunce cu mare repeziciune la o parte, altminteri ar putea fi strivit sau sfâşiat de labele leului în agonie.

Dar leul părea că nu se gândeşte deocamdată la atac. Ţinea ochii deschişi şi se uita cu mirare la ei, ca şi când s-ar fi întrebat ce fel de făpturi or fi acelea pe care le avea înaintea lui.

Doctorul se gândi să se folosească de prilej. Îndreptă ţeava puştii spre capul fiarei şi ţinti lumina ochiului. Leul păru însă că-i înţelege gândul căci coborî pleoapele mârâind.

Trecu o bucată de vreme până să le ridice iar, dar de data asta foarte puţin. Totuşi luceau ca două globuri verzi de foc.

La lumina stelelor, îl puteau vedea desluşit. Stătea lungit pe pământ, cu capul pe labele dinainte şi coada întinsă. Schwarz înţelese că trebuie sa aştepte până ce leul va deschide de tot ochii şi se va sălta pe partea dinapoi a trupului pentru a se repezi asupra lor. Se părea însă că slovacul nu e de aceeaşi părere căci îi şopti:

— Acum! Trage!

— Nu încă, îi răspunse germanul.

— Atunci trag eu, pe urmă o să fie prea târziu.

— Nu, pentru Dumnezeu, fiindcă...

N-apucă să-şi termine vorba deoarece slovacul ţintise capul leului, dar până să ia puşca foc, veche cum era, îi trebuia niţică trudă. În sfârşit, glonţul porni şi rabla de puşcă îl pocni pe slovac cu atâta putere în cap încât văzu stele verzi.

— Du-te dracului! mormăi el aruncând-o cât colo şi apucându-se cu mâinile de cap.

La auzul detunăturii, leul sări drept în picioare şi scoase, un răget grozav. Din fericire, doctorul nu-şi pierduse cumpătul. Ţinti ochiul stâng al fiarei strigând slovacului, în timp ce apăsa pe trăgaci:

— Sări la o parte!

Acesta se lipi ca fulgerul de peretele stâncii.

Emil nu putea şti dacă glonţul îşi nimerise ţinta căci în clipa detunăturii leul făcuse un salt în aer. Germanul ţinti cu sânge rece fiara drept în inimă şi se aruncă apoi cu atâta repeziciune la stânga încât ajunse cu jumătatea trupului în tufiş.

Saltul leului fusese atât de grozav că se prăbuşi chiar pe locul unde stătuseră ei până atunci.

Nu mai rămăsese acolo decât Tatăl-râsului. Dar pe cât era omuleţul acesta de mititel, pe atât îi era de mare curajul. Nu îşi luase nici el ochii de la leu, îl văzu sărind şi ştia că va cădea la doi paşi de locul unde stătuseră tovarăşii săi. Se lăsă repede s-alunece înainte, înţepeni mai bine coada suliţei, o apucă de vârf şi-i dădu drumul ca un arc tocmai în clipa când trecea leul deasupra, pe când el se rostogoli ca o minge lângă ei. Dar Schwarz se ridicase ca fulgerul şi trăsese cuţitul de la brâu, hotărât să înjunghie fiara, dacă gloanţele n-o vor fi lovit mortal.

Precauţiunea lui fu însă de prisos. Se auzi pocnitul suliţei, leul căzu la pământ, se sculă iar, străbătut de un fior, se

clătină, se întoarse spre stânga, unde se aflau Emil şi Abu Dihk, se pregăti să sară, dar nu se putu urni din loc. Răgi o dată scurt şi jalnic, se lăsă pe o rână, pe urmă pe spate, îşi strânse ghearele, se întinse cât era de lung, apoi rămase nemişcat.

Bineînţeles că totul se petrecuse în mai puţin timp decât am povestit noi, dar în astfel de momente secundele devin veacuri şi mintea omului lucrează cu o iuţeală fulgerătoare.

Cei trei eroi n-avură vreme să se încredinţeze dacă leul e mort sau nu, căci se auzi imediat după detunături un răget îndepărtat, tot atât de grozav ca acela de mai adineauri.

Slovacul sărise în picioare, Abu Dihk de asemenea. Ascultară cu încordare. Răgetul se repetă neîntrerupt şi tot mai aproape. Fiara venea în goană.

De unde erau, arabii şi djelabii nu putuseră vedea nimic din ce se petrecuse.

— *Allah il Allah!* se auzea glasul şeicului, Assad Bey, Sugrumătorul-turmelor, i-a omorât pe toţi trei şi-acum stă şi se ospătează. A venit şi soaţa lui să-l ajute. O să se năpustească pe urmă la noi să ne sfâşie. Trupurile noastre sunt pierdute, să ne salvăm măcar sufletele rugându-ne. Spuneţi cu mine sura Iesin şi pe a dreptcredincioşilor, care e a douăzeci şi treia din Coran.

— Taci! se răsti doctorul. Noi trăim şi leul e mort. Cu bocetele tale atragi atenţia sultanei lui şi o să vină să te mănânce.

— *Allah kerihm* — Dumnezeu e milostiv! răspunse nemernicul. Iacă tac, dar împuşcaţi-o şi pe sultană, ca să se ducă dracului după soţul ei şi să scăpăm de ea.

În timp ce răspundea arabului, germanul îşi încărca iar puşca.

— Adevărat, bine zice, asta e leoaica, zise slovacul. Stai să-ncarc şi eu. Oare unde dracu' oi fi pus... bombăni el, căutând prin buzunare muniţiile.

— Astâmpără-te! se răsti Emil. Până să încarci tu, leoaica e aici. Vezi mai bine de te doseşte pe undeva, şi tu şi Ali, fiindcă nu mai aveţi cu ce vă apăra. Hai, căraţi-vă!

— Păi glonţul meu cântăreşte mai bine de o litră de pulbere, pe când al tău...

— Fugiţi, altfel sunteţi pierduţi! le strigă doctorul şi se lăsă în genunchi pe locul de-adineauri, cu puşca întinsă.

Nu băgase de seamă că numai Ali plecase, pe când slovacul se pitise în tufiş şi se căznea să-şi încarce arma cu muniţiile pe care le găsise în sfârşit în fundul unui buzunar.

Răgetul leoaicei se auzi acum aproape de tot. Fiara înfuriată se ţinuse după urmele leului şi se îndreptă mai întâi spre foc, pe urmă se întoarse şi trecu de partea cealaltă a iazului. În vremea asta, slovacul avusese timp să-şi încarce în sfârşit rabla lui de puşcă.

Se auzea fiecare pas pe care-l făcea leoaica, dar nu după labele care atingeau pământul ci după mârâitul ei. Coti după tufe şi ieşi la iveală. Probabil că în furia ei turbată, ar fi trecut pe lângă doctor fără să-l vadă, daca acesta nu s-ar fi ridicat dinadins în picioare ca săi atragă atenţia. Fiara aproape zbură până lângă stâncă, se ghemui jos şi se pregăti să sară.

Emil se lăsă iar în genunchi şi îndreptă arma spre ea. La poalele stâncii era întuneric, aşa că de-abia o putea zări. Ştia că înfuriată cum era, săritura ei va fi şi mai grozavă decât a leului, fără să mai închidă întâi ochii.

Nu se înşelase, căci ochii ei luciră prin întuneric ca doi cărbuni aprinşi. O clipă numai, pe urma va veni saltul. Germanul nu mai avu timp de ochit. Descărcătura fulgeră în noapte şi în acelaşi moment leoaica zbură cu un răget grozav prin aer. Slobozi al doilea glonţ, aruncă puşca, dar nu se dădu în lături ca adineauri ci se repezi înainte cu braţele lipite de trup, se trânti la pământ şi se dădu de-a berbeleacul până la vreo doi metri de acolo. Sări apoi în picioare, smulse cuţitul de la brâu; şi se întoarse spre fiară.

Dacă nu şi-ar fi strâns braţele şi ar fi continuat să fugă, cu siguranţă că leoaica l-ar fi apucat cu labele ei grozave, şi l-ar fi zdrobit într-o clipită. Aşa însă se afla dincolo de ea. „Acum, acum se va întoarce...” îşi zise el. Totuşi nu fu aşa. Privirea ei se opri la leul mort. Dintr-un salt fu lângă el, îl mirosi de câteva ori, ridică pe urmă capul şi scoase un urlet prelung, înfiorător, şi atât de jalnic, încât ţi se făcea părul măciucă.

Deodată se auzi o detunătură şi răgetul încetă brusc. Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr ieşise tiptil din tufiş, se apropiase de leoaică şi-i descărcase în cap „toată litra” de pulbere. Ca împinsă de un brânci grozav, fiara se dădu la o parte, căzu, se ridică şi întoarse capul spre noul ei duşman. Acesta apucase puşca de ţeavă şi izbea cât putea cu patul în capul fiarei, răcnind:

— Bătu-te-ar *Allah*, arde-te-ar focul iadului, dracul dracilor! Îţi place carnea de om, ai? Câine, căţea, tartora căţelelor.

Îndrăzneala lui i-ar fi ieşit prin nas dacă leoaica n-ar fi fost rănită de moarte; nu mai avu putere să se împotrivească şi rămase nemişcată.

— Uitaţi-vă la ea! strigă el triumfător. Aici, la picioarele mele! Am omorât-o ca pe o pisică turbată. N-a avut curaj, ticăloasa, să-şi arate colţii. Veniţi încoa' cu toţii s-o vedeţi...

Se aplecă peste ea vrând s-o pipăie, dar doctorul îl trase îndărăt.

— Ce faci, omule! Dobitoacele astea nu mor cu una cu două şi nu ştim încă bine dacă e moartă, îi zise el.

Încărcă iar puşca şi trase câte un glonţ leului şi leoaicei în cap ca să meargă la sigur. Leoaica se mai cutremură o dată, semn că nu fusese moartă.

Vorbiseră cu glas tare, aşa că-i auziseră şi ceilalţi.

— Aţi biruit? îi întrebă Ali, apropiindu-se de ei.

— Da, am biruit, răspunse slovacul. Să vină toată lumea să vadă isprava noastră vitejească. Sugrumătorul-turmelor a

trecut în împărăţia morţii şi şi-a luat nevasta cu el. Au fost ciuruiţi de gloanţele armei mele, căreia nimeni nu i se poate împotrivi.

Ali se apucă să tragă de labe pe lei, ca să se încredinţeze dacă sunt într-adevăr morţi.

— Vezi ce blânzi sunt? urmă slovacul, mângâindu-şi cu mândrie firele de mustaţă. Acum te poţi juca oricât pofteşti cu ei că nu-ţi mai fac nimic.

— Hagi Ali a dat şi el o mână de ajutor, zise Emil. I-a înfipt leului suliţa în burtă. Vom vedea îndată care din noi trei a ucis leii. Aceluia care le-a dat lovitura de moarte, i se cuvine blana. Aduceţi o aşchie aprinsă ca să dăm iar foc vreascurilor.

Deşi arabii şi djelabii auzeau cuvânt cu cuvânt ce vorbeau, nici unul din ei nu îndrăznea să se apropie. Când omuleţii noştri se apropiară de foc ca să ia niţel jăratec, ieşiră de după bagaje şi şeicul întrebă:

— Mai trăiţi, nu v-a înghiţit Stăpânul-cu-capul-mare şi sultana lui?

— Cum îndrăzneşti să mă întrebi? se răsti slovacul. Pe mine nu mă înghite nimeni, aşa să ştii. Şi de-ar veni dracul în carne şi-n oase ca să mă mănânce, nu ştiu, zău, care din noi ar ajunge în burta celuilalt! Veniţi să vedeţi şi voi ce-am înfăptuit noi, fără ca „sugrumătorul de turme” să fi cutezat să se atingă de un fir de păr din capul nostru!

Arabii se apropiară, nu însă prea mult, şi priveau înfioraţi la lei. De-abia după ce se convinseră că sunt într-adevăr morţi, făcură un cerc în jurul lor, şeicul ridică mâna în semn că vrea să vorbească şi începu:

— *Allah il Allah ve Muhammed rassul Allah!* El a creat cerul şi pământul, plantele şi animalele, apoi, la sfârşit, pe om. După aceea a făcut pe musulman ca să domnească peste toate. Lui îi sunt supuse toate vietăţile, până şi fiarele cele mai grozave din câte sunt pe pământ şi când acestea nu i se supun, le ucide cu mâna lui puternică. Acest ucigaş de cai,

cămile, turme şi cirezi pe care-l vedeţi mort aici, era flămând. În loc să se mulţumească, după cum s-ar fi cuvenit, cu un mistreţ, şacal sau alt animal spurcat, a avut neruşinarea să vrea să ne mănânce pe noi, aleşii lui *Allah*. Îşi adusese şi soaţa cu el, dornici de sângele nostru. Se şi bucurau la gândul că se vor înfrupta din carnea gustoasă a trupurilor noastre. Vroiau să ne înfulece fără oţet şi untdelemn, fără unt şi mirodenii, întocmai ca un corb pe o hienă.

Dar *Allah* era aproape şi ne-a auzit sfânta rugăciune şi surele din *Coran* pe care le-au murmurat buzele noastre. Atunci curajul dreptcredincioşilor săi a biruit pe vrăjmaş. Am pus mâna pe arme şi am trimis pe mâncătorul acesta de oameni cu sultana lui în fundul iadului ca să se pârjolească în vecii vecilor la focul fără sfârşit. Isprava noastră neîntrecută va fi preamărită de urmaşii noştri, din tată în fiu, din fiu în nepot, şi aşa mai departe până la a suta generaţie. Noi însă ne vom bucura acum de rodul vitejiei noastre şi vom jupui pe vrăjmaşi de piele. Înainte însă, să le arătăm tot dispreţul pe care-l merită.

Cu aceste cuvinte, şeicul se apropie de leu şi-l scuipă în faţă, pe urmă de leoaică, făcând acelaşi lucru. Arabii şi djelabii îi urmară exemplul, începură apoi să dea cu pumnii şi cu picioarele în bietul „rege al animalelor”, înjurând şi ocărându-l cum le venea la gură.

După ce se săturară, şeicul — scoase cuţitul la brâu şi zise iar:

— Acum au simţit şi au auzit ce părere avem despre ei. Să le luăm îmbrăcămintea ca să ne împodobim, noi cu ea, căci blana învinsului se cuvine învingătorului. Când ne vom întoarce în corturile noastre, bărbaţii, ne vor pizmui şi femeile ne vor întâmpina cu cântece de laudă.

Ceilalţi arabi îşi pregătiră şi ei cuţitele.

— Staţi! porunci Schwarz. Vom jupui într-adevăr pielea leului şi pe a leoaicei, dar cui să le dăm?

— Învingătorilor, răspunse şeicul.

— Bine. Şi cine sunt aceia?

— Noi toţi.

— Aha, aşa! Să le împărţim atunci în paisprezece bucăţele?

— Asta nu, fiindcă n-ar mai face două parale. Tu ştii că eu sunt şeicul, şi deci mie mi se cuvin.

— Parcă ziceai adineauri că se cuvin biruitorilor?

— Aşa e. Dar când e vorba de mai mulţi învingători, se dă celui mai de seamă, dintre ei.

— Curios! Eşti deci şi tu unul dintre învingători?

— Păi n-am fost şi eu de faţă?

— Şi încă te socoţi cel mai de seamă! Aici te înşeli. Ştii tu cine sunt eu?

— Da. Un effendi, răspunse el cu un gest de dispreţ.

— Există multe soiuri de effendi, îl lămuri doctorul. Şi mai mari, şi mai mărunţi. Eu sunt unul din cei mari, aşa că mie mi se cuvin, pieile leilor. Cu ce drept te numeşti tu învingător? Te-ai ascuns ca un laş ce eşti când i-ai auzit venind şi acum, după ce i-ai văzut morţi, te faci grozav.

— Vrei să mă insulţi, effendi?

— Nu, vreau numai să-ţi cunoşti lungul nasului. Dintre toţi numai trei avem dreptul să ridicăm pretenţii: eu, Hagi Ali şi Ibn el Djidri, ceilalţi n-au ce se amesteca.

— Nu putem îngădui una ca asta, effendi. Oi fi effendi, peste toţi effendii tăi, dar nu eşti decât un ghiaur care n-are nici un drept în ţara noastră. Noi suntem musulmani şi, dacă te împotriveşti, vom...

Tăcu.

— Ei, ce veţi face?

— Te vom sili, răspunse arabul cu glas ameninţător, arătând spre pumnalul pe care-l avea în mână.

Emil se apropie de el, îi puse mâna pe umăr şi zise foarte liniştit:

— Când aţi auzit răgetul leului, aţi fi fost în stare să vă ascundeţi în gaură de şarpe, pe când noi l-am înfruntat bărbăteşte şi l-am biruit. Şi crezi tu că ne temem de voi? Lăsaţi cuţitele, la locul lor, altminteri vă împuşc că pe nişte câini turbaţi.

Scoase revolverul de la brâu şi într-o clipă cuţitele dispărură ca prin farmec.

— Şi mai reţine un lucru. Tu crezi că religia ta e cea adevărată, şi eu de a mea tot aşa. Fiecare are dreptul, ba chiar datoria, să ţină la legea lui. De aceea îţi cer să nu te mai atingi de credinţa mea. Dacă îndrăzneşti să-mi mai spui o dată ghiaur, îţi biciuiesc obrajii ca să-ţi rămână semne pentru toată viaţa. Şi să nu crezi că glumesc; eu ştiu să mă ţin de cuvânt.

Pentru un beduin nu există o mai mare insultă decât să-l ameninţi cu bătaia.

Şeicul tresări. Arabii ceilalţi începură să murmure.

— Effendi, ştii tu ce-ai spus acum?

— Ce-ai auzit — şi aşa o să şi fac. M-ai numit ghiaur şi te-am ameninţat cu bătaia. Am încheiat o socoteală şi te sfătuiesc s-o laşi moartă, altminteri ş-ar putea să te căieşti. Cât pentru leii ucişi de noi, nimeni din voi n-are voie să se atingă de ei, m-ai înţeles?

Trupul înalt şi voinic impunea teamă şi respect arabilor piperniciţi; cuvintele şi atitudinea lui dârză contribuiră încă şi mai mult să-i înfricoşeze. Nimeni nu mai îndrăzni să crâcnească. Se traseră îndărăt la locul lor şi se aşezară iar în jurul focului. Ce îşi şoptiră acolo, numai ei ştiau, dar privirile duşmănoase pe care le aruncau celorlalţi, dovedeau că unelteau ceva.

Cu mare greu djelabii putură târî trupurile leilor în lagărul lui Emil Schwarz. După ce-i jupuiră, cercetară rănile să vadă care din ele fusese mortală. Glonţul germanului, tras întâi, pătrunsese în creierul fiarei, al doilea trecuse foarte aproape

de inimă şi ar fi provocat mai târziu moartea, pe când dintâiul avusese un efect sigur şi imediat. Deci blana leului se cuvenea lui Emil.

Se dovedi însă că suliţa lui Ali intrase atât de adânc în trupul leului, încât vârful se înfipsese în şira spinării. Şi rana aceasta trebuie să fi provocat moartea. Doctorul avea totuşi prioritate, deoarece gloanţele lui fuseseră trase mai întâi, dar şi Tatăl-râsului merita o răsplată.

Cât pentru leoaică, primul glonţ al lui Schwarz îi sfârtecase limba, trecuse prin gâtlej şi se oprise în ceafă. Rana era aducătoare de moarte, deşi nu imediată. Cel de-al doilea găurise plămânul şi se turtise de o coastă. După aceste două gloanţe, fiara n-ar fi putut trăi mai mult de cinci minute. Descărcătura de „o litră” a slovacului, atingând creierul, scurtase această agonie de minute a leoaicei. Aşadar pielea ei se cuvenea tot germanului.

Hagi Ali, şi Ştefan Uszkár, recunoscură acest lucru, deşi cu mare părere de rău. S-ar fi bucurat să aibă şi ei parte la împărţeală. De aceea Emil le zise:

— Fiecare din lei are câte trei răni, două de-ale armelor mele şi una de-ale alor voastre. Ar trebui să iau eu două părţi din blană; şi voi câte una. Proastă împărţeală, fiindcă am ciopârți bunătate de blană. De aceea o să facem altfel: eu iau leul şi voi amândoi leoaica. Vă alegeţi deci fiecare din voi cu câte o jumătate de blană, mai mult chiar decât vi s-ar fi cuvenit. Ce ziceţi, sunteţi mulţumiţi?

— Cum să nu, răspunse slovacul. Eu iau jumătatea cu cap şi Ali pe cea cu coadă.

— Nu vreau. De ce la adică să iei tu capul?

— Fiindcă la cap l-am împuşcat.

— *Allah!* Că n-oi fi înfipt eu suliţa în coada leoaicei! Eu zic să tăiem pielea pe din două de-a lungul, aşa că avem fiecare jumătate din cap şi jumătate din coadă. Împărţeală mai dreaptă nici cu se poate.

Slovacul nici nu vru s-audă. Aşa că se luară la ceartă.

La urma urmei doctorul se plictisi şi-i întrebă enervat:

— Bine, oameni buni, la ce atâta gâlceava? Ce vreţi să faceţi cu blana?

— Eu vreau să mă împodobesc cu partea mea, răspunse slovacul.

— Şi eu cu a mea, zise Ali cu încăpăţânare.

— Ştiţi ce? Tăiaţi blana de-a latul şi trageţi la urmă la sorţi, hotărî germanul.

Propunerea fu primită îndată. Norocul slovacului! Capul îi reveni lui, aşa că Ali nu mai avu ce zice.

— Bravo! strigă slovacul încântat. Am avut ce-am vrut. Măi Ali, să ştii că o să-ţi schimb porecla: în loc de Tatăl-râsului, o să-ţi spun de-acum încolo Tatăl-cozii.

Hagi Ali vru să facă o mutră supărată dar muşchii feţei i se contractară în aşa fel încât părea că, se prăpădeşte de râs.

— Şi ţie ţi s-ar putea spune *Abu el buz,* Tatăl-botului, fiindcă ţi-ai ales botul; parcă nu-l aveai destul de mare pe-al tău ca să te legi de toată lumea. Dacă ai avea în capul tău atâtea noroade, ţări, oraşe şi sate câte mişună într-al meu, ai putea să-ţi spui *Abu'l latif,* Tatăl-cuviinţei, şi n-ai fi un mojic cum eşti.

— Lasă că şi fără oraşele şi satele tale mi-e capul destul de luminat!

— N-oi fi vrând să spui că al meu e întunecat?

— Tocmai asta vreau să spun, fiindcă în ţările şi satele tale nu există felinare pe ulițe. Pe când ştiinţa mea luminează până departe. Numai latina pe care o ştiu eu te-ar putea face om învăţat, fără să mai vorbesc de celelalte ştiinţe, cu care m-a dăruit *Allah*.

— Cunosc toate satele de pe pământ, dar n-am auzit încă de nici unul să i se zică Latina.

— O, *Allah!* Latina un sat! Cum, mă prostule, nu ştii că e o limbă de dincolo de mare care...

— Vorbeşti într-adevăr aşa de bine latineşte? îl întrerupse Emil curios, întrebându-l în limba germană.

— Oho, şi încă bine de tot. Am învăţat de la domnul Wagner, fostul meu stăpân. Vrei să-ţi dau o pildă? răspunse acesta în aceeaşi limbă.

— S-auzim. Ce e zoologia?

— Zoologia e tot ce se găseşte într-un ierbar.

— Şi botanica?

— Botanica? Păi botanica este... este toate făpturile de la om la maimuţă, până la vierme.

— Tocmai de-a-ndoaselea.

— Am spus aşa din greşeală. Eu, vezi dumneata, stăpâne, am studiat chiar şi astronomia, matematicile şi încă multe altele.

— Zău? Astronomia? Ce e asta?

— Unu şi cu unu fac doi — adică tabla înmulţirii şi rădăcina pătrată.

— Dar matematicile?

— Calea laptelui de pe cer şi cum aleargă cometele împrejurul lumii.

— Iarăşi de-a-ndoaselea. Matematicile tratează despre rădăcina pătrată şi astronomia despre Calea laptelui.

— Am confundat pesemne din prea multă ştiinţă şi am pus Calea laptelui de pe cer pe pământ şi matematica de pe pământ pe cer.

— Prea confunzi des.

— Aşa făcea şi răposatul profesor, stăpânu-meu. Lua coada măturii drept umbrelă. Cui îi e capul îmbibat cu atâta ştiinţă, se înșeală şi el câteodată.

— Văd şi eu. Dar la ce şcoală ai învăţat?

— Păi... la şcoală n-am umblat. Cine era să păzească vitele tatii dacă mă trimitea la şcoală? Mi-a dat nu ştiu cine odată o tăbliţă şi un condei şi venea uneori băiatul vecinului să-mi arate cum să scriu şi să citesc. Pe urmă împrumutam

pe ici, colo un calendar, citeam ce apucam. Mai târziu mi-am luat lumea-n cap şi am slujit pe la oameni învăţaţi ca să mă fac şi eu om învăţat ca ei.

— Foarte frumos din partea dumitale! Acum n-ai vrea să faci ce face Tatăl-râsului cu partea lui? Uite că freacă pielea cu cenuşă ca să nu se strice.

— Da, o să o frec şi eu la fel.

În vreme ce vorbeau ei, djelabii se apucaseră să jupoaie leul, drept recunoştinţă pentru Emil Schwarz că-i scăpase de la o moarte sigură.

4. Abu el Mot

Pe când îşi vedeau de lucru, djelabii îşi povesteau fel de fel de năzbâtii despre lei, una mai înfiorătoare decât alta. Emil asculta cu atenţie. Povestitorii erau convinşi că toate aceste basme se întâmplaseră într-adevăr.

În timp ce asculta, el se uita pe furiş să vadă ce fac arabii lui. Aceştia şuşoteau între ei, căutând să nu se audă dincolo de iaz ce vorbesc.

Germanul ştia că orice beduin e născut tâlhar şi mai ştia, de asemenea, că prin atitudinea lui energică faţă de conducătorul lor, şi-i făcuse vrăjmaşi de moarte. Şi-apoi gândul că e cineva care vine în urma lui, vreo caravană duşmană, nu-i ieşea defel din minte.

Dar unde să fie această caravană? Ar fi trebuit de mult s-ajungă la iaz. Pentru ce poposise mai departe? Să nu fi cunoscut oamenii caravanei existenţa iazului? Imposibil. Şi-apoi, cămilele simt umezeala apei la mare distanţă; nu le poţi opri din drum pentru nimic în lume şi aleargă nebuneşte spre apă. Era deci probabil că oamenii caravanei îşi ţinuseră cu forţa cămilele în loc. Cu ce scop? Concluzia că era o caravană de jefuitori se impunea de la sine.

Sunt diferite soiuri de caravane. Cuvântul exact e în realitate *carvahn* sau *chervahn* şi înseamnă un convoi alcătuit din mai multe persoane. O caravană de pelerini care se duc la Mecca, Medina sau Ierusalim, se numeşte *hadja.* O caravană de comerţ *kaffila,* în unele ţinuturi *djelaba,* de acolo cuvântul *djelab* — negustor. O caravană pornită după jaf, poartă numele de *gum.*

Se întâmplă însă ca o *kaffila* sau *djelaba,* ba chiar o *hadja* să se transforme ocazional într-o *gum,* şi după jaf să devină iar o paşnică şi cinstită caravană de negustori sau pelerini.

Un soi special de *gum e ghasuah* care are de scop negoţul

de carne vie. Aceasta nu cutreieră deşertul propriu-zis, ci acţionează la hotarul de sud al acestuia, unde populaţia e alcătuită din negri pe care îi răpesc ca să-i vândă apoi ca sclavi.

Dacă aceste expediţii se întreprind pe apă, li se zice *bahara,* adică un fel de călătorii pe râuri. De obicei ele se fac pe Nilul de Sus, fluviu care are în părţile acelea două braţe principale în care se revarsă altele mai mici şi regiunea nu poate fi străbătută pe timpul *charif*-ului[1] decât pe apă.

Deci, Emil presupunea că nu poate fi decât o caravană *gum.* Era aproape sigur că homr-ii lui erau învoiţi cu bandiţii. Nu putea însă face deocamdată nimic. Singurul lucru era să observe cu băgare de seamă pe arabi şi să pună la curent pe djelabi de primejdia care îi ameninţa şi pe ei.

— Ştiu că aţi trecut prin meleagurile baggaraşilor, zise el slovacului. Cum vi s-a părut, era pace pe-acolo?

— Da, răspunse el. Şi-apoi, cu noi n-au nimic. Le suntem doar de folos, că au de la cine să-şi cumpere ce le trebuie.

— Totuşi am auzit că de multe ori sunt şi djelabii atacaţi şi jefuiţi.

— Arareori şi numai de triburi cu care n-avem de-a face. Ne interesăm întotdeauna dacă nu se află vreo *gum* în drum sau dacă a fost văzută pe undeva prin apropiere.

— Şi acum în urmă?

— Da. Baggaraşii sunt toţi la vetrele lor iar cu sulukii, în ţinutul cărora ne aflăm acum, trăim în bună înţelegere.

— Dar pe la tribul homrilor vă abateţi câteodată?

— Nu. Satele lor sunt prea îndepărtate.

— Atunci, nu v-aţi simţi bine în apropierea lor?

— Mai bucuroşi suntem să-i ocolim. Azi nu ne-a fost cu putinţă. Drept e că nu s-au prea arătat prietenoşi cu noi, suntem însă sub ocrotirea ta şi n-avem de ce ne teme.

— Oare crezi că e destul?

[1] Anotimpul ploios.

— Negreşit. Sunt tovarăşii tăi de drum, deci prietenii tăi. Arabul e întotdeauna prietenul prietenilor săi.

— N-ai băgat de seamă că purtarea lor faţă de mine nu era deloc ca a unor prieteni?

— Ba da, dar nu face nimic. Şi-au dat cuvântul că te vor duce la Fashoda şi trebuie să şi-l ţină.

— Cu toate acestea nu am încredere în ei. I-am tocmit să-mi transporte bagajele la Fashoda şi să le plătesc când vom ajunge acolo, atâta tot.

— Cum? Nu v-aţi înţeles să te apere pe tot timpul drumului cu preţul vieţii lor? N-aţi schimbat între voi cuvintele care preţuiesc cât un jurământ *„Dalikah ia Şeic”*[1] *?*

— Nu. Eu am vrut, dar ei ziceau că nu e obiceiul la ei şi că, de altfel, nici nu e nevoie.

— Rău ai făcut. Aşa nu poţi avea nici o încredere în ei şi n-au nici o îndatorire faţă de tine să te apere; mai mult încă, te pot jefui şi omorî fără părere de rău, căci nu sunt siliţi să-şi calce jurământul. Te-aş sfătui să fii cu mare băgare de seamă la noapte. Mâine vei fi la Fashoda şi acolo nu-ţi mai pot face nimic. Poate că bănuielile mele sunt neîntemeiate, mă tem însă că te aşteaptă o mare primejdie şi pe noi împreuna cu tine. Eu nu mă culc în noaptea asta, ba o să-mi încarc şi „litra de pulbere” în puşcă, ca să o am pregătită pentru orice întâmplare.

Tatăl-râsului fu şi el de părerea tovarăşului său, căci adăugă:

— Din nenorocire vârful suliţei mele s-a rupt în burta leului, dar o să mă apăr cu mâinile şi cu picioarele până n-oi mai putea. Nu pun ei mâna nici pe marfă, nici pe măgarul şi nici pe viaţa mea, fiţi pe pace. O să-i sugrum unul după altul. Îi ştiu eu cine sunt dumnealor! Homrii ăştia au toată ziua pe *Allah* în gură şi pe diavolul în suflet. Sunt nişte tâlhari şi nişte ticăloşi fără pereche. Să le încuie *Allah* raiul cu o sută de

[1] „Sunt ocrotitorul tău, stăpâne”.

zăvoare!...

— Atunci să ştiţi că e o *gum* de homrii pe aproape, zise Schwarz.

— Ce-ai spus? întrebă speriat slovacul.

— Sigur nu sunt; dar aşa bănuiesc.

Emil le spuse şi lor presupunerile lui întemeiate pe observaţiile pe care le făcuse în timpul drumului.

— Dacă e precum spui, stăpâne, sunt şi eu de părere că, păsările urmau o caravană de bandiţi, zise slovacul, şi trebuie să ne aşteptăm la un atac din partea lor. N-ar fi mai bine să împuşcăm chiar acum îndată pe arabii tăi?

— Nu. N-avem încă nici o dovadă şi, chiar de-am avea, tot n-aş face-o. Eu nu omor un om decât atunci când nu mai am alt chip de scăpare.

— Dacă e aşa, să plecăm numaidecât.

— Nici la asta nu v-aş sfătui. Aici ştim ce ne aşteaptă. Stânca şi tufele ne pot sluji de adăpost, dar pe dată ce am pleca, e sigur că bandiţii s-ar lua după noi şi ne-ar ataca la loc neadăpostit. Nu ştim cât de mare e numărul lor, şi chiar puţini de-ar fi şi am reuşi să-i biruim, tot n-am scăpa fără câţiva răniţi, poate şi morţi. Nu mai încape îndoiala că homrii noştri sunt înţeleşi cu bandiţii, ceea ce înrăutăţeşte situaţia. Aici cel puţin îi avem sub ochi şi-i putem supraveghea. Sunt deci de părere să rămânem pe loc.

— Dar vezi că nu ştim când vom fi atacaţi şi nu putem stă mereu cu arma la ochi.

— Nici nu trebuie, dacă ne facem pregătirile dinainte. În primul rând, trebuie să stingem focul. Cine stă lângă un foc aprins, nu poate vedea ce se petrece dincolo de el. Dacă stăm pe-ntuneric, homrii nu pot să ştie ce facem. Să-i lăsăm să creadă că ne-am culcat. După ce se vor potoli flăcările, ne furişăm binişor la poalele stâncii şi ne adăpostim după cămile şi bagaje, ba ne mai dau şi tufele loc de acoperire. Pe urmă, voi încerca să aflu unde e caravana bandiţilor.

— Cum o să poţi afla?

— Căutând-o. A venit pe-acelaşi drum cu noi, adică dinspre miazănoapte, deci în direcţia aceea trebuie să mă duc.

— Te expui la mare primejdie. Dacă te prind, te omoară.

— N-au să mă prindă, fiindcă o să mă târăsc pe burtă şi n-au să mă vadă.

— O să te dea de gol burnusul tău alb.

— Îl las aici. Hainele de dedesubt sunt de culoare închisă şi s-aseamănă cu ţărâna.

— Tot au să te vadă la lumina stelelor; şi-apoi care om e în stare să se târască pe pământ ca şarpele?

— Mulţi. Chiar şi eu. Am învăţat de la alţi vânători iscusiţi pe când eram în *Ieni dünja*[1], unde trebuia să ne ferim de indieni. Sunt sigur că voi da de bandiţi şi voi auzi chiar ce vorbesc fără să mă simtă ei.

— Dar cămilele lor au să miroasă apropierea ta şi au să te dea de gol. O să-ţi dau însă nişte picături care să le liniştească. Le place mirosul. Cum vei fi aproape de ele, stropeşte-te pe haine. *E milh enuşahdir*[2], amestec cu *gir* şi *mooje*[3].

Slovacul se sculă de la locul lui, desfăcu desaga şi scoase din ea o sticluţă cu amoniac pe care i-o dădu lui Schwarz.

Djelabilor le fusese frică de lei, dar de bandiţi nu se temeau. Erau hotărâţi să se apere cu îndârjire. Acum nu mai era vorba de fiare sălbatice în care, după credinţa lor, se întrupase spiritul unui răposat puternic.

Se întinseră la pământ şi se acoperiră cu păturile, vrând să dea arabilor impresia că au adormit. Peste puţin se stinse şi focul, aşa că lagărul lor rămase în întuneric, pe când al homrilor era luminat de flăcările înteţite de ei.

---

[1] America.

[2] Amoniac.

[3] Var şi apă.

Emil lepădă binişor burnusul şi se strecură pe brânci din lagăr. Nu luă nici una din puşti cu el, ca sa nu-i împiedice mişcările.

Homrii se aflau în partea de miazăzi; el luă direcţia opusă şi ocoli stânca. Se opri s-asculte. Dar oricât îşi încordă el auzul şi văzul, nu se auzea şi nu se vedea, nici ţipenie de om.

Porni mai departe. Trecuseră vreo zece minute de când umbla şi, nevăzând nimic, îşi închipui că a luat o direcţie greşită, dar auzi deodată un zăngănit uşor, ca şi când s-ar fi atins doua arme. Înaintă cu şi mai mare băgare de seamă şi zări nişte umbre nedesluşite aciuate la pământ, apoi ajunse până la el mirosul caracteristic de cămile.

Bandiţii erau acum la o mică depărtare de el, înfăşuraţi în obişnuitele haik-uri cenuşii ale beduinilor. Doctorul se lăsă la pământ şi începu să se târască pe brânci. Făcu un înconjur ca să le vină din spate. Ca să nu i se deosebească la lumina stelelor faţa, scoase o basma din buzunar şi şi-o legă pe obraz, lăsându-şi numai ochii liberi, apoi îşi trase bine pe frunte fesul.

Când se mai apropie, văzu cămilele culcate, nu înghesuite la un loc, ci la distanţă una de alta.

Acum putu număra şi câţi arabi avea caravana. Doisprezece. Stăteau în cerc lângă două din cămile. Lui Emil îi păru bine; poate că va putea auzi ceva, stând tupilat după ele.

Se târî încet, încet de tot, mereu înainte. Adia o boare de vânt. Scoase binişor sticluţa cu amoniac şi se stropi pe haine. Cum simţiră mirosul, cămilele întoarseră capul şi mirosiră cu nesaţ.

Liniştit, se dădu tot mai aproape. Se ghemui după cocoaşa uneia din ele şi începu s-o scarpine încetişor. Cămila scoase un grohăit de plăcere.

Bandiţii erau la nici cinci paşi de acolo. Vorbeau încet, dar Schwarz putea auzi în parte ce vorbesc.

Printre beduini era unul înalt şi osos, mult mai înalt decât toţi ceilalţi. Stătea turceşte, pe pământ. În picioare, omul acesta trebuie să fi fost înalt de peste doi metri, ceva rar la arabi.

Se ţinea ceva mai departe, vrând să-şi dea astfel aerul de mai-marele lor. Vorbea cu glas adânc, ca din mormânt, când zise celorlalţi:

— Nu, nu mai e nevoie să ne încredinţăm. Am văzut desluşit urmele de măgari. Opt la număr. Cine călătoreşte pe măgari? Nu pot fi decât nişte djelabi. Ăştia sunt fricoşi şi n-avem ce ne teme de ei. Dacă s-ar duce vreunul din voi la iaz să cerceteze, ar putea fi văzut şi ne dăm de gol. Pe djelabi îi avem sigur în mână; ne alegem pe deasupra şi cu marfa şi măgarii lor.

— Să omorâm şi pe negustori? întrebă unul din ei. Mai că îmi pare rău. Oamenii ăştia sunt de-o lege cu noi, pe când străinul e un ghiaur — mânca-i-ar diavolul sufletul!

— Oare ţi-a uscat soarele creierii din cap că vorbeşti de milă? Străinul e sub ocrotirea unui *ansul*[1], care cum o afla de moartea lui n-o sa aibă astâmpăr până nu ne-o vedea pe toţi în spânzurătoare.

— Că doar n-o să spunem djelabilor cine suntem!

— Iar vorbeşti ca un prost. Dacă ne cunoaşte vreunul din ei?

— Pe ăsta îl amuţim noi pe veci.

— Aşa trebuie să facem cu ei toţi. Chiar dacă nu ne cunosc pot să ne recunoască pe urmă. *Allah* a fost cam prea darnic cu mine când mi-a dat un trup mai mare ca la alţi oameni şi nu-i mulţumesc deloc. Se ştie că sunt vânător de sclavi. Atât ajunge de când afurisiţii de francezi — lua-i-ar toţi dracii! — au reuşit la Khartoum să interzică negoţul cu sclavi. Acum au pus aci la Fashoda un mudir[2] care nu lasă să treacă

[1] Consul.

[2] Un fel de prefect.

nici un vas cu sclavi, aşa că trebuie să ne descărcăm marfa aiurea şi să facem drumul atât de lung şi obositor pe uscat.

Mudirul ăsta are ce are mai ales cu mine. Dacă mă prinde şi găseşte un singur sclav la mine, m-am dus pe copcă. Ba să mai afle acum că mi-am făcut şi o caravană de bandiţi, mă trimite drept în paradisul lui *Allah*. Îi foarte mulţumesc! Eu sper să mai împart încă multă vreme cu voi ce mi-o aduce negoţul meu cu încă mii de negri.

Aceşti opt djelabi vor şti, îndată ce mă vor vedea, că sunt Abu el Mot[1] şi se vor duce mâine la mudir să-i spună. Nu, djelabii trebuie să moară! Dacă ţie ţi-e milă de ei, n-ai decât să te întorci acasă la tine şi să cloceşti cu muierile lângă foc. Mie nu-mi trebuie oameni cu inima de bumbac ci de fier.

Scoase cuţitul de la brâu şi îl învârti în mână ca să priceapă celălalt că n-ar ajunge departe dacă i-ar veni pofta să plece.

Acesta pricepu.

— M-ai văzut tu pe mine vreodată căindu-mă când cuţitul ori glonţul meu a curmat viaţa cuiva? întrebă banditul luându-şi seama. De ce crezi că m-am schimbat aşa, deodată? Pentru că am avut un cuvânt de milă pentru *djelabi?* Eu voi fi cel dintâi care le va împlânta cuţitul în inimă.

— N-ar strica. Ai risipi îndoiala pe care mi-ai stârnit-o cu vorbele tale de adineauri. Un negustor de sclavi trebuie să ucidă fără măcar să clipească. Dacă nu se simte în stare s-o facă, e mai bine să se lase păgubaş. Mâine dimineaţă corbii vor sfâşia cu lăcomie carnea a nouă leşuri şi-au să se îndoape până ce-or crăpa. Noi însă ne vom duce prăzile la Kaka ca să ne bucurăm de ele.

— La Kaka? De ce să ne întoarcem pe unde am venit, în loc să ne ducem la Fashoda?

— Drept e că ne vine mai aproape şi e loc mai prielnic pentru desfacerea mărfii; mă pot chiar arăta fără frică în oraş,

---

[1] Tatăl-morţii.

fiindcă n-am nici un sclav cu mine. La Kaka am însă agentul meu care le va duce toate la Khartoum, unde va găsi lesne muşterii.

— N-o să-l bănuiască?

— Nu cred. O să ştie el cum să se descurce. De altfel o să vă spun o veste bună. Un trimis de-al meu care a venit de curând de la seribahul[1] *Omm el Timsah*[2] mi-a comunicat că au sosit acolo doi albi, unul tânăr şi altul bătrân, care adună buruieni pe care le pun între foi de hârtie, gângănii, şerpi şi tot felul de lighioane pe care le bagă în sticle. Au servitori negri cu ei, arme multe, mărfuri de schimb şi baloturi cu fel de fel de hârtii care, după cum ştiţi, ţin loc de bani.

Europenii aceştia se îndeasă cu obrăznicie în ţinuturile noastre, ale negustorilor de sclavi. Pentru ce să lăsăm pe străinii ăştia să-şi vâre nasul în treburile noastre? Să-i trimitem mai bine în iad, unde le e locul, şi să le oprim lucrurile. Oamenii aceştia cred în *Isa Ben Marryam*[3]*,* care a spus că nu trebuie să existe sclavi, fiindcă şi negrii sunt copiii lui *Allah*. Dacă nu-i omorâm, învăţătura asta se va răspândi pretutindeni şi ne va păgubi negoţul. De aceea vom omorî şi pe aceşti doi albi ca pe ghiaurul care e acum la Izvorul leului.

— Crezi că nu o să se apere?

— N-o să-i lăsăm timp. O să-l luăm atât de repede că nici n-are s-apuce să pună mâna pe arme. Trebuie sa vină şi şeicul, acum îndată. Vom afla de la el unde-l găsim pe ghiaur şi în ce loc dorm djelabii. Ne furişăm până acolo şi-i ucidem în somn ca să se ducă de-a dreptul în iad fără să se mai trezească. Poate că nici nu şi-au mai încărcat armele după ce-au speriat mai adineauri leii.

— *Allah il Allah*, prin ce primejdii am trecut şi noi! Ce-ar fi să vină şi încoace Sugrumătorul-turmelor!

---

[1] Aşezare stabilă, fortificată, a vânătorilor de sclavi, cetăţuie.

[2] Mama-crocodilului.

[3] Iisus, fiul Mariei.

— N-ar avea de ce să vină! Îşi are bârlogul la miazăzi de iaz şi acum s-a întors iarăşi acolo. Dacă ar fi pe-aproape, l-ar simţi cămilele şi n-ar sta aşa de liniştite cum stau de când nu s-au mai auzit împuşcăturile. Asta înseamnă că Stăpânul cu capul mare a plecat. Acum să lăsăm vorba şi s-ascultăm. Şeicul poate să pice din moment în moment şi trebuie să luăm seama ca să nu treacă pe lângă noi şi să nu ne vadă.

Schwarz înţelese că nu mai avea ce căuta aici. Se târî iar pe brânci până ce nu mai putu fi văzut, se ridică apoi în picioare şi se întoarse la lagăr.

Reuşi să se târască nesimţit la locul lui ca să nu fi simţit homrii că lipsise. Djelabii fuseseră cam îngrijoraţi că zăbovise atât, dar se liniştiră când îi văzură întorcându-se. Le povesti ce auzise şi-i întrebă dacă nu cumva cunosc pe acest Abu el Mot. Toţi auziseră de el, de văzut însă nu-l văzuseră încă până acum.

— Principalul e, zise germanul, că duşmanul nu ne va mai lua prin surprindere. Ştim cel puţin unde se află.

— Dar nu şi când va veni, răspunse slovacul.

— Ba da. Şeicul se va duce să-i găsească. Deci atacul a fost pus mai de mult la cale. În lagărul lor e lumină, aşa că vom putea vedea pe arab plecând. Se va duce să le spună bandiţilor unde am poposit şi se va întoarce probabil cu ei.

— Tragem îndată ce-i vom vedea?

— Nu. Sunt doisprezece şi noi numai nouă; îi vom lua însă noi pe ei pe neaşteptate, nu ei pe noi, deci avem un avantaj asupra lor. Bineînţeles că nu rămânem aici unde suntem, ci-i vom aştepta la marginea tufişului, unde ne putem pune întrucâtva la adăpost. Cum îi vedem aproape, dăm buzna peste ei. Fiecare pe câte un bandit. Daţi-le la cap ca să-i doborâţi dintr-o singură lovitură. Ceilalţi trei care mai rămân, îi lăsăm la urmă. Dacă fug, ducă-se! Dar dacă încearcă să se împotrivească, n-avem ce le face, îi doborâm şi pe ei. Ar fi bine ca pe cei dintâi să nu-i omorâm; să-i legăm numai

zdravăn şi să-i ducem peşcheş mudirului din Fashoda.

— Şi cu homrii ce facem?

— Atârnă de felul cu s-or purta. Bănuiesc că nu vor lua parte directă la atac; vor lăsa asta în sarcina bandei care e şi ea, după cum am înţeles, alcătuită tot din acelaşi trib. Părerea mea e că aceştia de-aici, au intenţia să stea liniştiţi lângă foc până ce ne vor fi omorât ceilalţi. Deci, de ei nu avem ce ne teme. Important e ca fiecare din noi să reuşească să-şi doboare vrăjmaşul dintr-o lovitură.

— Eu de-al meu sunt sigur. Întorc ţeava puştii şi-i dau cu patul în cap până îl las lungit la pământ ca adineauri pe leoaică, zise slovacul.

— Şi eu, adăugă Hagi Ali, îl pocnesc cu ce-a mai rămas din suliţă să n-aibă vreme nici să zică pâs! Vai de ăla ce mi-o încăpea pe mâini!

Ceilalţi djelabi erau şi ei hotărâţi să nu se lase mai prejos. Fiecare cotrobăia prin desagi să găsească vreun lucru care să le poată sluji drept măciucă.

Arabii erau convinşi că doctorul şi djelabii dorm. Aceştia vorbiseră între ei pe şoptite şi, în afară de asta, tot nu i-ar fi putut auzi, deoarece cămilele şi măgăruşii făceau gălăgie, fiind încă prea agitaţi de spaima prin care trecuseră.

Timpul trecea încet pentru starea de spirit în care se aflau atât homrii cât şi djelabii. În sfârşit, şeicul se ridică de jos.

— Pleacă… şopti Ali.

— Nu încă; vine mai întâi să vadă dacă dormim. O să se prefacă la început că se duce să-şi arunce ochii la cămile. Să ne facem că dormim, răspunse Schwarz.

Şeicul se apropie de cămile, apoi veni spre lagăr. Văzând că nici unul nu se mişcă, le strigă:

— *Djimahlilor*[1] tot mai le e frică; n-ar fi bine să ducem de aici leşurile leului şi sultanei lui?

Întreba aşa, numai ca să se convingă dacă djelabii dorm

[1] Cămile.

într-adevăr. Neprimind nici un răspuns, se dădu mai aproape în vârful degetelor şi se aplecă peste ei. Atinse pe german de braţ, acesta însă nici nu tresări. Acum era sigur că dorm toţi adânc. Se îndepărtă încet, după cum venise, ocoli stânca şi porni în direcţia pe unde se întorsese adineauri medicul.

— A sosit momentul, şopti acesta tovarăşilor săi. Luaţi-vă după mine, dar încet să nu vă simtă homrii.

Îi duse la locul unde se rărea desişul, şi fiecare se ascunse după câte o tufă.

Aşteptară mai bine de o jumătate de ceas, pe urmă auziră paşi şi văzură umbre apropiindu-se. Şeicul mergea în frunte şi trupul înalt al lui Abu el Mot se bălăbănea tocmai la coada convoiului.

Se opriră lângă peretele de stâncă. Doctorul se afla cel mai aproape de lagăr. Slovacul, aciuit la capătul celălalt, îi avea drept în faţă. Îl auzi pe şeic zicând:

— Aşa. Până aici v-am adus eu, acum duceţi-vă singuri. Colo după colţ o să-i găsiţi dormind. Au să moară până n-apucă să se trezească. Mă întorc la oamenii mei să le spun că a sosit momentul.

Se îndepărtă şi-i lăsă singuri.

— Înainte! porunci Abu el Mot. Fie ca pumnalele voastre să-i izbească drept în inimă...

Schwarz vroia s-aştepte până vor ajunge la ei, dar slovacul se simţea atât de însufleţit de dorul de luptă, încât nu mai aşteptă momentul prielnic.

— *Rauvidşu* — repede, pe ei! strigă el în limba lui maternă şi, apucând puşca de ţeavă, lovi cu atâta sete pe cel care-i venea mai aproape, încât banditul se prăbuşi la pământ, rostogolindu-se şi el după bandit.

Ceilalţi djelabi ieşiră şi ei dintre tufe. Doctorul, care se afla ceva mai departe, nu putu face acelaşi lucru. Intenţia lui era să-l doboare pe Abu el Mot, acum însă slovacul cu graba lui îi stricase planul.

Bandiţii rămaseră o clipă încremeniţi şi ar fi fost cu siguranţă pierduţi dacă slovacul nu le-ar fi dat timp să se dezmeticească. Aşa însă avură vreme să se apere.

Emil sărise la cel dintâi care-i venea la îndemână şi-l pocni cu patul puştii în creştet, apoi pe un altul, culcându-i la pământ.

Se auziră strigăte de furie.

— Cine sunt ăştia? Pe ei, nu vă lăsaţi! răcni Abu el Mot.

— Fugiţi, fugiţi! Ne-a trădat şeicul! se auzi cineva urlând.

Doctorul vru să se năpustească asupra celui de-al treilea bandit ca s-ajungă până la Abu el Mot, dar Hagi Ali aruncă suliţa după el şi nimeri din greşeală în tâmplă pe german, care se rostogoli ameţit la pământ.

— *Allah!* strigă omuleţul, ce-am făcut, păcătosul de mine! Te-am omorât, effendi?

— Nu, dar nici mult n-a lipsit, răspunse el ridicându-se cu anevoie de jos. Lăsaţi-i să fugă. Trebuie să rămânem pe loc din pricina homrilor.

Deşi din pricina loviturii îi licăreau steluţe pe dinaintea ochilor, zări pe bandiţi fugind. Ţinti şi trase două gloanţe, unul după altul, pe urmă puterile îl părăsiră, se rezemă de stâncă şi închise ochii.

Djelabii lăsară pe bandiţi să fugă. Slovacul însă strigă auzind împuşcăturile:

— Aşa. Bine faci. Trage, trage mereu! Ăstuia de-aici îi vin eu de hac...

Unul din fugari se poticnise aproape de el. Omuleţul întoarse patul puştii şi-l pocni drept în moalele capului. Banditul rămase nemişcat. Slovacul îl târî după el lângă stâncă.

Djelabii stăteau în jurul lui Emil, şi se tânguiau în gura mare.

— Ce e, ce s-a întâmplat? întrebă slovacul uluit.

— L-am omorât pe effendi al nostru... se bocea Tatăl-

râsului în timp ce disperarea îi schimonosea teribil chipul.

— Ce mă, ai înnebunit?

— Nu, nu, l-am lovit din greşeală.

— Dobitocule! Te lauzi că ai în capul tău toate noroadele şi satele din lume şi n-ai putut să vezi unde dai? Effendi, effendi, ai murit?

— Nu, răspunse acesta, biruind cu greu un început de leşin şi ridicându-şi de jos puşca.

— Slavă Domnului! Tontul ăsta e orb de n-a văzut că...

— Tăcere! îi porunci Emil. Avem altă treabă acum. Văd cinci din bandiţi întinşi la pământ. Trebuie să-i legăm.

Ieşi de după stâncă şi se uită spre lagărul arabilor, care nu ştiau ce se petrecuse. Presupuse că vor sta acolo aşteptând pe bandiţi.

— Staţi aici, zise el apoi djelabilor. Mă duc să văd dacă nu pot pune mâna pe vreo câteva cămile. O luă la fugă în direcţia din care veniseră bandiţii. Cămilele lor erau şi ele legate şi, fiindcă pe aceste animale nu le poţi scula lesne de jos, vor trebui să zăbovească mai multă vreme.

Îi găsi într-adevăr trudindu-se să le urnească din loc. Ochi şi trase de două ori una după alta. Bandiţii reuşiseră să-şi dezlege fiecare cămila lui şi le rămânea acum să le dezlege şi pe celelalte cinci. Unul din arabi fu rănit.

— Să fugim! strigă Abu el Mot. Lăsaţi-le unde sunt. Toţi dracii iadului sunt după noi!

Emil mai trase câteva gloanţe. Îi văzu luând-o în goană pe cămilele lor, lăsându-le pe celelalte unde erau.

Se apropie de ele cu băgare de seamă, căci se temea să nu fi rămas vreunul din bandiţi ascuns pe-acolo. Nu era însă nimeni. Şeile stăteau alături una de alta iar lângă ele câţiva saci cu smochine şi burdufuri cu apă. Deoarece era mai mult ca sigur că bandiţii nu se vor mai întoarce, lăsă cămilele şi se întoarse la ai săi. Îi găsi păzind pe prizonierii legaţi burduf.

— Mai avem ceva curele sau frânghii? întrebă el pe

djelabi.

— Da, stăpâne. Noi, djelabii, purtăm întotdeauna de-alde astea cu noi, răspunse slovacul.

— Să legăm atunci şi pe homrii noştri.

— Dacă or vrea să ne lase!

— Noi să-ncercăm.

Arabii nu se mişcaseră de la locul lor. Auziseră împuşcăturile şi răcnetele de adineauri şi bănuiau că atacul nu avusese poate rezultatul dorit de ei, dar ce se petrecuse nu ştiau. Totuşi, ca oameni prevăzători, aşteptau să vadă ce avea să vină.

Până la lagărul djelabilor nu puteau vedea din pricina întunericului, dar toată atenţia lor era îndreptată într-acolo. Îl văzură deodată pe Emil venind spre ei. Îşi lăsase dinadins armele la ceilalţi. Intenţia lui era să pună întâi mâna pe şeic.

— Aţi auzit detunăturile? întrebă el cu o agitaţie prefăcută.

— Da, răspunse şeicul. Cine să fi fost?

— Nu ştiu nici eu. M-a deşteptat gălăgia şi am văzut că djelabii nu mai sunt în lagăr. Voi eraţi treji, trebuie să ştiţi mai bine ca mine ce s-a întâmplat.

— Nu ştim nimic, effendi. Credeam că a năvălit iar vreun leu şi aţi tras în el.

— Atunci ar fi trebuit să înghită pe djelabi cu oase cu tot, fiindcă au pierit ca în pământ. Nu, altceva trebuie să fie. Nu vrei să mergi cu mine să vedem ce e?

— Cum să nu! Iacă vin.

Arabul era şi el curios să afle ce s-a întâmplat, de aceea se învoi atât de repede.

Se îndreptară amândoi spre colţul de stâncă. După ce cotiră după el, şeicul zări pe djelabi şi-i scăpă fără să vrea:

— Uite-i! Dar unde e *gum*...

— Adică bandiţii, îl întrerupse Emil. Aşadar ştiai că trebuie să vină? Nu credeam să recunoşti singur atât de lesne că îi

aşteptai.

— *Gum...* effendi... ziceam... effendi... că... bolborosi el.

— Am înţeles. Legaţi-l!

Zicând acestea, apucă pe arab de gât şi-i apăsă cu atâta putere beregata, încât acesta nu mai putu scoate un sunet. Îl legară zdravăn şi-l întinseră jos.

— Să vină numaidecât Şuef el Abalik! strigă Schwarz spre lagărul arabilor. Îl cheamă şeicul.

Ştia numele tuturor homrilor care îl însoţeau şi ştia că arabul va veni imediat. Şi ca şeicul să n-apuce să-l prevină, slovacul se lăsă în genunchi lângă el şi-i puse vârful pumnalului în piept şoptindu-i:

— Dacă scoţi un cuvânt, te omor!

Arabul nu-ndrăznea nici să respire. Spaima îl amuţise.

Şuef veni. Cu el nu făcură atâtea figuri, ci-l legară cât ai clipi. Tot aşa se întâmplă şi cu ceilalţi.

În lagăr nu mai rămaseră decât doi. Îi legară şi pe ei la repezeală şi-i târâră apoi pe toţi împreună cu bandiţii lângă foc. Aceştia se treziseră din leşin dar se prefăceau încă ameţiţi de loviturile primite. Deschideau din când în când niţel ochii ca să vadă cine erau aceia în mâinile cărora căzuseră.

Apoi, djelabii cărară în lagăr lucrurile şi cămilele,rămase de la bandiţi; învingătorii se aşezară în jurul învinşilor fără să schimbe un cuvânt între ei. Şeicul găsi că a venit momentul să ceară o lămurire.

— *Allah* e atotştiutor şi nimeni nu e vrednic să-i ceară socoteală de faptele sale, începu el. Pe voi însă v-aş întreba pentru ce aţi năvălit asupra mea şi a oamenilor mei şi ne-aţi legat ca pe nişte răufăcători.

— Ştii tu tot atât de bine ca şi mine.

— Nimic nu ştiu.

— Minţi! Te cunosc prea bine şi ştiu şi gândurile tale viclene. Ai venit în lagărul nostru şi m-ai apucat de braţ ca să

te încredinţezi dacă dorm, apoi te-ai dus la bandiţi să-i aduci încoace.

— *Allah akbar* — Dumnezeu e mare! fu singurul răspuns al arabului. Ştia că fusese descoperit. Totuşi încercă să nege.

— Cine m-a ponegrit în faţa ta? strigă el pe urmă cu o indignare prefăcută. Am fost ocrotitorii tăi şi în loc să ne fii recunoscător, ne legi ca pe hoţi şi ne schingiu-ieşti. Noi suntem beduini liberi ai deşertului. Cine v-a dat drepturi asupra noastră? Îţi cer să ne dezlegi îndată şi să ne redai libertatea.

— Nu pot s-o fac fiindcă nu eu sunt judecătorul tău. Soarta ta nu este în mâinile noastre ci în ale mudirului din Fashoda, căruia te vom preda mâine, sau mai bine zis chiar astăzi.

— *Allah kerihm* — Dumnezeu e milostiv! Mudirul e vrăjmaşul nostru...

— Are şi de ce. Nu vei scăpa din mâna lui nici dac-ai spune de o sută de ori sfânta rugăciune *Fathha* şi toate surele din *Coran.*

— Gândeşte-te că te expui la ura întregului trib al homrilor.

— Nu mi-e mie frică de un trib al cărui şeic se ascunde ca un laş când aude leul răgind, pe când nişte bieţi djelabi au curajul să-l înfrunte pe faţă.

— Teme-te atunci de Abu el Mot cel puternic.

— De ăsta să-mi fie mie frică? A luat-o la sănătoasa şi de grabă mare şi-a lăsat şi cămilele aici.

Şeicul încercă în toate chipurile să-l înduplece, dar toate pretextele lui au fost zadarnice. Dacă văzu aşa, scoase o înjurătură şi se întoarse înciudat cu spatele la el.

Ceilalţi nu scoseseră un cuvânt. Vedeau hotărârea nestrămutată a germanului şi se supuneau, cu o furie de-abia stăpânită, soartei. Sperau însă că Abu el Mot va veni să-i elibereze.

Speranţa lor părea să se adeverească. Djelabul pus de

pază veni peste câtva timp să-i spună lui Emil că zărise ceva, hienă sau om, nu ştia bine. El se duse cu slovacul să se încredinţeze ce e, dar nu mai văzură nimic. Se hotărâră amândoi să înconjoare stânca. De data asta zăriră şi ei o făptură, care se asemăna cu un animal, între ei şi stâncă. Animalul sau ce era îşi avea atenţia îndreptată spre stâncă, aşa că nu-i văzu venind.

— Ce-ar fi să-i trag un glonţ hienei? întrebă Ştefan slovacul pe Emil.

— Nu sunt de părere. Mie îmi face impresia că e un om care umblă dinadins în patru labe ca să se creadă că e vreun animal oarecare. Să ne apropiem târâş şi să punem mâna pe el. Dacă ar fi fost o hienă, ne simţea până acum.

Aşa şi făcură. Era într-adevăr unul din bandiţi. Când ajunseră la zece paşi de el, Ştefan sări în picioare şi se repezi cu atâta furie la bandit încât trecu pe deasupra lui ca o minge şi se dădu de-a berbeleacul. Banditul se ridică repede de jos şi vru s-o ia la fugă, dar căzu drept în braţele lui Schwarz, care-l apucă strâns de mâini.

— Dă'ncoa' o funie! strigă el slovacului.

— N-am la mine.

— Scoate-mi batista din buzunar şi leagă-i mâinile.

Îl duseră şi pe bandit în lagăr lângă ceilalţi.

— Cine te-a trimis? îl întrebă doctorul şi, fiindcă arabul nu răspunse, îi lipi ţeava revolverului de tâmplă şi zise ameninţător: vorbeşte, ori trag!

— Abu el Mot, bolborosi banditul înfricoşat.

— Ca să spionezi lagărul?

— Da.

— Unde se află acum ai tăi? Spune adevărul, căci dacă mă conving că m-ai minţit, s-a isprăvit cu tine. Ei?

— La răsărit de-aici.

— Ce depărtare?

— De zece ori cât ajunge glonţul.

— Bine. Să mergem.

Îşi poate oricine închipui furia homrilor când văzură pe noul prizonier. Nădejdea lor se spulbera tot mai mult.

Emil slobozi un glonţ în aer pe care Abu el Mot nu se putea să nu-l audă şi să creadă că a fost tras în iscoada trimisă de el. Pe urmă, îi luă pe Ştefan şi pe Ali — pe care îi credea mai curajoşi decât pe ceilalţi djelabi — şi porni cu ei în căutarea bandiţilor. Tatăl-râsului se înarmă cu puşca unuia din prizonieri. În curând zăriră burnusurile bandiţilor desluşindu-se din întunericul nopţii. Se apropiară cât putură mai mult de ei şi-şi descărcară armele, mai mult cu gând să-i sperie şi să-i pună pe fugă, ceea ce se şi întâmplă.

— Aşa! Ăştia nu se mai întorc cât o fi lumea şi pământul, râse slovacul.

— Şi nici iscoade nu mai trimit, adăugă Ali. *Allah* a fost milostiv şi ne-a ajutat să biruim pe cel mai aprig duşman pe care-i avem.

— Tu, mă? Uiţi că erai cât p-aci să omori pe stăpânul şi ocrotitorul nostru? N-o să te slăvească nimeni în cântece de laudă nici în viaţă şi nici după moarte, fii pe pace.

— Nu cumva pe tine, tu, Tatăl-botului, că numai gura e de tine! Cunoşti tu câte sate fi oraşe sunt pe lume şi ştii să spui măcar unuia pe nume, lăudărosule?

— Nici nu vreau să ştiu. Pesemne că de aceea era cât p-aci să omori pe effendi al nostru, fiindcă-ţi sunt ochii tulburi de multe ce ştii şi l-ai luat drept unul din bandiţi.

— Tăcere! se răsti Emil la ei. Şi tu, Ibn el Djidri, ai făcut adineauri o mare gogomănie.

— Eu? întrebă slovacul cu mirare.

— Da. Eu vroiam să pun mâna pe Abu el Mot dar, în loc să stai liniştit şi s-aştepţi să vezi ce o să fac, te-ai apucat să tragi şi l-ai pus pe fugă.

— Mă prididise vitejia, effendi. Nu-i mai puteam pune frâu.

— Vitejia e strâns legată de înţelepciune şi chibzuinţă;

greşeala lui Ali m-a lovit numai pe mine, pe când a ta va dăuna multora. Graba şi nesocotinţa ta va face pe mulţi călători şi nenorociţi duşi în sclavie să sufere. Dacă reuşeam să prind pe acest Abu el Mot, e sigur că mudirul din Fashoda scăpa lumea de el.

— Aici bine-ai grăit; effendi, răspunse omuleţul ruşinat. Sufletul meu e cuprins de mare durere şi inima de căinţă. Nădăjduiesc însă că mă vei ierta.

— Te iert, dar nu găsesc cu cale să faci altora imputări atunci când tu însuţi le meriţi din plin.

— O, stăpâne, aceste imputări pe care i le-am făcut nu sunt cu supărare. Ali şi cu mine suntem buni prieteni. Aşa ne ciorovăim noi întotdeauna. Nu e aşa mă, Tatăl-râsului?

— Ba chiar aşa. *Allah* ne-a înfrăţit inimile, dar minţile noastre nu se potrivesc. Să ne rugăm de Profet să facă şi minunea asta.

Când ajunseră la lagăr, Emil rândui încă un djelab de santinelă, deşi era sigur că Abu el Mot nu va mai cuteza să se apropie. La somn nu se gândea nimeni, mai ales că nu mai era mult până la ziuă. Stăteau de vorbă ceva mai departe de prizonieri ca să nu-i audă.

— Cunoşti Fashoda? întrebă doctorul pe slovac.

— Da, am fost de câteva ori pe-acolo.

— Dar pe mudir l-ai văzut vreodată?

— L-am întâlnit o dată pe stradă. Îl cheamă Ali, effendi, dar i se zice mai mult *Abu hamsah miah*[1].

— Am auzit şi eu. Pare să fie un om foarte aspru, mai cu seamă pentru neguţătorii de sclavi. Cum prinde pe vreunul din ei, pune să i se dea cinci sute de beţe, de acolo şi porecla Tatăl-celor-cinci-sute.

— Aşa e. Când i-om preda mâine pe ăştia de colo, o să le tragă fiecăruia câte cinci sute la talpă.

— Poate un om să îndure atâtea lovituri?

---

[1] Tatăl-celor-cinci-sute.

— N-am cum să ştiu, effendi. Socot însă că dacă i le dă în spate, îl ia dracu' repede. A, asta ce e? Parc-a foşnit ceva în tufiş...

Emil Schwarz auzise şi el foşnetul. Tăcură toţi şi ascultară cu încordare. În tăcerea care se făcu, se desluşi bine un sforăit puternic, ca şi când o fiară adulmeca urmele cuiva.

— *Allah* să ne aibă în pază! strigă şeicul. Iar un leu. Ăsta ne mănâncă pe toţi fiindcă suntem legaţi şi nu putem fugi.

— Taci! se răsti slovacul. O fi vreun pui. Unul bătrân dădea până acum năvală peste noi. Puiul nu ştie încă gustul cărnii de om şi cum n-o vede, n-o să cuteze să se apropie de noi.

— Un pui de leu? întrebă Emil, bucuros! Tare-aş avea poftă să-l prind.

— Dacă vrei, e lesne. Trebuie însă să fim cu băgare de seamă fiindcă nu ştim cât e de mare. Poate să fie numai o hienă care a simţit mirosul de stârv al leilor.

— Mă duc să văd.

Doctorul îşi luă puşca şi vru să plece, dar n-apucă să iasă din raza focului şi văzu un pui de leu apropiindu-se de el. Era mărişor, deci în stare să se apere. Nu fugi, ci se întinse pe patru labe şi începu să pufăie înfuriat, neîndrăznind totuşi să se repeadă la el.

— Uite-l! strigă Schwarz spre lagăr. Aduceţi repede pături... cât mai multe pături!

Ali şi Ştefan erau singurii care nu ştiau ce e frica. Alergară cu pături la el.

Leul era prea mare ca să se înfricoşeze şi s-o ia la fugă, totuşi, nu destul de bătrân ca să cuteze un atac. Stătu pe loc, cu ochii lui de foc aţintiţi la Emil. Acesta ar fi putut să-l omoare imediat cu un singur glonţ, dar prefera să-l prindă de viu. Luă păturile groase şi trainice — erau din păr de cămilă — şi, cu ochii aţintiţi într-ai leului, se apropie de el şi le aruncă peste tânărul Stăpân-cu-capul-mare.

Acesta nu făcuse nici o mişcare şi când se văzu acoperit de pături, păru într-adevăr speriat, căci nu încercă să opună împotrivire. Emil se trânti atunci cu toată puterea peste puiul de leu ca să-l poată ţine în loc cu greutatea trupului său.

Lesne nu era. Leul dovedea o forţă musculară extraordinară pentru vârsta lui. Reuşi de câteva ori să se ridice, dar doctorul îl culca iar la pământ.

— Frânghii... aduceţi frânghii! strigă el celor doi tovarăşi ai săi.

Veniră în fugă cu cele cerute de el şi peste puţin timp leul era legat fedeleş.

— Hamdulillah — slavă lui *Allah!* exclamă, nebun de bucurie, Ali. Am împuşcat pe Sugrumătorul-turmelor şi pe sultana lui, acum am învins şi pe feciorul lor. Uitaţi-vă la el. Ruşine să-i fie! Mârâie numai ca un câine în lanţ şi nu poate face nimic.

Întinseră leul lângă foc ca să le fie mai bine sub ochi. Zăcea ca mort şi nu se mişca.

— Leul e al tău, stăpâne, zise slovacul. Nu e vorbă, te-am ajutat şi noi, dar tu l-ai biruit. Ce-ai de gând să faci cu el?

— O să-l expediez de la Fashoda prin Khartoum, acasă în ţara mea, unui bun prieten pe care-l am acolo, răspunse germanul.

— Ca să-l dăruiască unei menajerii botanice, nu e aşa?

— Nu, unei menajerii zoologice, râse Emil.

— Dar pe prizonieri cum îi transportăm?

— Foarte simplu. Îi legăm pe cămilele care ne-au rămas de la bandiţi.

— Păi sunt numai cinci, ne mai lipseşte una.

— Atunci să meargă şeicul pe jos. Îşi merită pedeapsa, ticălosul!

În curând se lumină de ziuă şi caravana se pregăti de plecare.

5. Justiţie pe malul Nilului

În timp ce musulmanii, îşi făceau rugăciunea de dimineaţă, doctorul scoase dinţii leilor ca să-i ia ca trofeu, pe urmă porniră la drum.

Ţinutul era un şes întins şi din ce se apropiau de fluviu, din ce aerul devenea mai răcoros şi iarba mai deasă. Ajungeau acum în ţinutul locuit de negrii siluk. Caravana ar fi fost bucuroasă să-i ocolească, din două motive. Întâi pentru că sunt cunoscuţi ca hoţi şi bandiţi; şi al doilea ştiau că sunt în duşmănie cu homrii, din tribul cărora făceau parte, prizonierii. Emil Schwarz se temea ca, la vederea lor, negrii să nu se înfurie şi să-i ucidă. Din nenorocire era greu de trecut neobservaţi, căci satele lor se ţineau lanţ pe malul stâng al Nilului. Totuşi, djelabii, care cunoşteau bine ţinutul, sperau să-i poată ocoli şi chiar dacă s-ar întâmpla să se întâlnească în drum cu vreo câţiva din ei, îi vor birui lesne şi vor putea ajunge nevătămaţi la Fashoda.

Îndrumată de slovac, caravana coti pe un drum, mai puţin umblat, unde populaţia era mai rară. La vremea prânzului poposiră ca să aibă vreme animalele şi oamenii să se odihnească niţel, deoarece acum trebuia să meargă cât mai repede şi să treacă în goană prin satele negrilor ca să n-aibă aceştia timp să-i atace.

Porniră de-abia după rugăciunea de după prânz. Umblară vreun ceas, lăsând în urmă ogoare pustii rămase nelucrate din pricina căldurii anotimpului şi zăriră colibele unui sat.

— Am ajuns cu bine până aici fără să-ntâlnim picior de negru, zise slovacul mândru de isprava lui. Aşa e că sunt o bună călăuză? Ăsta e singurul sat pe care avem să-l mai trecem, pe urmă ajungem curând la Fashoda. Să zorim cămilele ca să nu aibă vreme silukii să ne oprească. Dacă încearcă vreunul să ni se pună în cale trecem peste el.

Caravana înainta mereu. Slovacul mergea în frunte, la pas, călare pe măgarul lui. Cum ajunse însă la marginea satului şi zări pe cei dintâi locuitori, începu să izbească în măgăruş cu atâta furie încât bietul dobitoc porni în galop, urmat de ceilalţi.

Şeicul, legat cu o funie lungă de şaua cămilei lui Emil, alerga cu limba scoasă după ei ca să nu fie târât ca un pachet. Era o ruşine nemaipomenită pentru el, şeful unei caravane, să meargă pe jos în loc să stea ţanţoş, călare pe cămilă, în fruntea ei.

Colibele, răzleţite una de alta, erau mai toate rotunde, din lemn şi paie, acoperite cu stuf şi împodobite cu schelete de girafe şi dromaderi. Şosele sau ulițe nu existau. Printre colibe se întindeau ogoare, acum sterpe şi pârlite de arşiţă.

Slovacul trecea printre colibe cu o siguranţă care te uimea. Părea să fi fost adeseori pe aci şi cunoştea locul ca şi când s-ar îi născut acolo.

Cei dintâi siluki pe care îi întâlniră în cale se uitau uluiţi după caravana care trecea în goană. Erau oameni înalţi, negri tăciune şi cu buze subţiri cum nu le au de obicei negrii. Goi puşcă. Singura podoabă era pieptănătura lor ciudată.

Silukii nu-şi tund niciodată părul. Îl lasă să crească în voie, pe urmă îl împletesc în cozi pe care le aşază în jurul capului, ca o coroană, întocmai ca femeile pe la noi. Alţii îşi împodobesc apoi cozile cu pene albe, care dau impresia unei aureole.

Unul din băştinaşi stătea în faţa colibei şi trăgea din lulea. Dar ce fel de lulea! Ciubucul gros ca o mână şi luleaua mare cât un dovleac. Şi fiindcă ciubucul nu era subţiat la vârf, negrul căscase gura de-i ieşeau ochii din cap.

Tutunul, ei îl macină mărunt după ce l-au uscat, îl fac aluat şi-i dau forma unei pâini, îl pun la păstrare şi când vor să-şi umple pipa, îl amestecă abia atunci cu fel de fel de mirodenii.

Negrii văzură caravana trecând şi rămaseră încremeniţi de mirare. Dar după ce se îndepărtă, începură să răcnească toţi ca nebunii. Emil nu cunoştea limba silukilor şi nu înţelegea ce spun, cum însă cuvântul homr revenea mereu în răcnetele lor, îşi închipui imediat că sunt consideraţi drept duşmani.

De prin colibe începură să se adune bărbaţii cu neveste şi copii şi să se ia toţi urlând după caravană.

Din fericire negrii aceştia nu au arcuri şi săgeţi ci suliţe şi măciuci; la prea puţini din ei se găseşte câte o puşcă veche. De aceea nu cutezau să se slujească de armele lor decât ca o ameninţare fără urmări.

În curând satul rămase în urmă. Slovacul îşi încetini galopul şi zise răsuflând uşurat:

— În sfârşit am scăpat de ei şi colo înaintea noastră, se vede Fashoda.

Emil zări la mică depărtare de ei o aşezare de colibe sărăcăcioase în mijlocul cărora se înălţa clădirea care adăpostea autorităţile judeţului.

— Tu cu djelabii unde tragi? întrebă el pe slovac.

— Toţi avem câte un prieten în oraş care ne găzduieşte bucuros, răspunse Ştefan. Dar tu?

— Bineînţeles că la mudir.

— Atunci trebuie să ai vreun *teskireh*[1] la tine.

— Ba chiar un *hattişerif*[2] al viceregelui şi alte scrisori de recomandaţie.

— Au să te primească foarte bine cu astfel de hârtii şi n-o să duci lipsă de nimic. Vrei să te duc chiar acum la palatul mudirului?

— Da. Îi voi preda pe prizonieri şi cred că are nevoie şi de mărturia voastră.

— Să se-ndure *Allah* de spinarea şi tălpile lor. Nu scapă ei

---

[1] Paşaport.

[2] Recomanaţie oficială.

de cele cinci sute de beţe, fii pe pace!

Fashoda nu era pe vremea aceea un oraş propriu-zis, ci o localitate foarte veche, fosta capitală a negrilor siluki, Denab, pomenită de Plinius sub numele de Danupsis, capitala Etiopiei Nubiene.

Palatul mudirului şi cazarma e clădită din cărămidă şi înconjurată de ziduri groase. În vârful zidului se află câteva turnuri ca măsură de prevedere dacă le-ar veni poftă silukilor să se revolte, ceea ce e foarte cu putinţă.

În jurul acestor două clădiri se află ici-colo câte o casă de cărămidă şi multe colibe în care locuiesc soldaţii care n-au încăput în cazarmă, împreună cu familiile lor. Fashoda avea pe atunci o armată de vreo mie de inşi, alcătuită din arnăuţi şi un *gehadiah*[1], mai lesne de disciplinat decât donzolanii, berberii sau egiptenii din care se compune armata sudaneză. Clima Fashodei e atât de nesănătoasă încât localitatea serveşte ca loc de pedeapsă pentru criminali.

În Denab mai trăiesc şi câţiva siluki. Când aceştia văzură caravana, începură să scoată răcnete asurzitoare. Nu cutezau să se atingă de ea de frica soldaţilor, dar alergau ameninţând şi ocărând în urmă-i. În curând lumea de prin colibe alergă să vadă ce s-a întâmplat şi când caravana ajunse la porţile cetăţii, alaiul se îngroşase cu câteva sute de inşi.

O santinelă întrebă pe noii sosiţi ce doresc. Emil răspunse că are un hattişerif pentru mudir şi vrea să-i vorbească. Santinela încuie poarta şi se duse să-l anunţe.

Trecu o bucată de vreme până să se întoarcă, însoţit de un *onbaşi*[2] care le puse aceeaşi întrebare şi apoi plecă şi el ca să vină cu un buluk *emini*[3] ca să afle acelaşi lucru; veni apoi un *ceauş*[4], după el un locotenent, pe urmă un căpitan şi la

---

[1] Trupă pedestră de negri.

[2] Fruntaş.

[3] Caporal.

[4] Sergent.

sfârşit un aghiotant.

Doctorul trebui s-aştepte aproape un ceas în curte, în timp ce afară lumea se aduna mereu şi răcnetele nu mai conteneau.

Caravana descălecă. De-abia, după altă jumătate de ceas veni un colonel să-i ceară actele de legitimaţie, le duse mudirului şi se întoarse să-l poftească sus.

Mudirul ieşi în întâmpinarea musafirului său, încrucişă mâinile pe piept şi-l salută cu cuvintele *Salam aleikum,* la care Schwarz răspunse cu *V'aleik issalam.* Salutul mudirului era un semn de cinstire deosebită, deoarece mahomedanul nu întrebuinţează pentru un creştin decât *Salam* — pe scurt.

Tot în semn de consideraţie, înaltul slujbaş al statului îl conduse singur în *selamlik* — salonul lui de primire — şi-l pofti să şadă pe un divan în faţa lui. Bătu apoi din palme şi apărură câţiva băieţi negri; unul aducea o măsuţă cu tăblia de aramă pe care o puse în faţa musafirului, altul turnă cafea în ceşti, un al treilea aduse ciubucele îndopate cu tutun şi cel de-al patrulea cărbuni aprinşi cu care aprinse lulelele. După aceea negrii se retraseră lăsându-i singuri.

Mudirul fuma dintr-un ciubuc obişnuit, pe când lui Emil îi oferi unul de mare preţ. Era din lemn de trandafir, împodobit cu pietre scumpe şi vârful de chihlimbar.

Cu cât vrea să-şi cinstească mai mult musafirul, cu atât orientalul îi oferă un ciubuc mai scump. Din acest punct de vedere, germanul nu avea de ce se plânge.

În sfârşit, mudirul luă de pe divan hârtiile de legitimaţie ale doctorului, i le înapoie şi începu:

— Ştiu că te afli sub oblăduirea kedivului, a cărui voinţă ne luminează mintea. Ţi-am citit numele şi înţeleg că eşti acela pe care-l aşteptam.

— Ştiai că voi veni? întrebă cu mirare acesta.

— Da. Mumtas Paşa, guvernatorul, superiorul meu, *Allah* să-l binecuvânteze, mi-a scris. Te-a cunoscut la Khartoum şi i-

ai fost drag de cum te-a văzut. Mi te-a recomandat ca pe un om cum nu sunt mulţi şi cred că nu se înșeală. Porunceşte şi orice dorinţă a ta va fi împlinită — pe cât va sta în puterile mele. Şi încă un lucru vreau să-ţi spun: a venit un om cu o scrisoare pentru tine şi aşteaptă să ţi-o predea.

— De la cine e scrisoarea?

— De la un prieten al tău, care a cutreierat lumea ca şi tine să-şi lumineze tot mai mult mintea. Acum, spune-mi şi mie, rogu-te, cum a fost călătoria până aici?

— Destul de bună până aseară, când era cât p-aci să fiu ucis.

— Aseară? Unde? întrebă mudirul încruntându-se. Cum ar fi îndrăznit să se atingă cineva de un fir de păr din capul tău când te aflai în ţinutul stăpânit de mine?

— La Izvorul leului.

— Locul cade în districtul meu. Şi împotriva cui ai să te plângi? Spune-i numele şi voi şti să-l scot din gaură de şarpe.

— Vinovaţii sunt arabii homr pe care i-am tocmit să m-aducă aici.

— Homrii nu cad sub oblăduirea mea. Îi pot pedepsi numai dacă au trecut dincoace de hotarul districtului.

— Sunt jos în curte. I-am luat prizonieri şi i-am adus cu mine.

— Cum, cum? Povesteşte-mi, rogu-te, şi mie cum s-a întâmplat, zise cu însufleţire mudirul.

Emil îi istorisi lupta cu leii şi întâmplarea cu bandiţii. Mudirul îl asculta cu atenţie încordată. Când germanul sfârşi, sări drept în picioare, aruncă jos ciubucul care se stinsese şi strigă:

— Ai ucis doi lei şi ai reuşit să prinzi de viu un pui de-al lor? Dar bine, effendi, eşti un viteaz, un adevărat erou! Şi ticăloşii aceştia au cutezat să vrea să se atingă de tine? Nici o îndurare pentru astfel de nemernici! Ai pomenit şi de unul Abu el Mot; ştii cine e?

— Am auzit că e un negustor de sclavi, foarte temut.

— Aşa şi e. Cel mai ticălos dintre toţi. Vai şi amar de el dacă mi-o cădea în mână! Ce păcat că te-a împiedicat să-l prinzi prostul acela de-i zice Tatăl-râsului. Acum cine ştie cât o să treacă până ce-l vom avea iar pe aici. S-a dus probabil la seribahul Omm et Timsah şi nu mai dă cu nasul prin părţile acestea multă vreme.

— Ştii tu unde se află acest seribah?

— Da. I-a mers zvonul până departe din pricina nelegiuirilor care se petrec acolo. E tocmai la răsărit, în tara niam-niamilor.

— Ce? zise Emil, chiar unde se află fratele meu Josef, naturalistul?

— Dacă se află chiar în partea aceea a acestei ţări întinse, nu ştiu, dar ştiu că e în ţinutul tribului makraka.

— N-am auzit încă de tribul ăsta.

— Trimisul fratelui tău face parte din acest, trib.

— Atunci trebuie să fie şi el acolo. Numai de nu ar fi printre acei despre care l-am surprins pe Abu el Mot vorbind. Zicea că a aflat despre doi europeni care adună plante şi insecte şi plănuieşte să-i omoare.

— Fratele tău e însoţit de cineva?

— Pe cât ştiu eu, nu.

— Atunci nu e el, aşa că poţi fi liniştit. Vom mai vorbi noi despre asta după ce vei afla lucruri mai precise de la trimisul lui. Acum vom judeca pe homrii tăi. Mai întâi, trebuie să ascult mărturia djelabilor.

Bătu din palme şi imediat apăru unul din negri căruia îi dădu nişte ordine. Peste puţin veniră câţiva ofiţeri care se aşezară în tăcere de o parte şi de alta a mudirului.

Fură introduşi mai întâi djelabii, care povestiră pe scurt ce ştiau. Cele spuse de ei coincideau cu istorisirea germanului.

Homrii fură aduşi de santinele. În spatele lor se aşezară câţiva kavaşi cu gârbacele în mână.

Homrii nici nu se închinară înaintea mudirului. Arabul liber se crede superior unui slujbaş, oricât de sus-pus ar fi el. Pentru egipteni are un adânc dispreţ, considerându-i sclavii paşei. Şeicul se credea cel puţin egalul mudirului. Poate că prin atitudinea lui căuta să-l intimideze pe mudir. Nici n-aşteptă să fie întrebat şi strigă cu obrăznicie:

— Am fost atacaţi prin vicleşug şi legaţi, fiind prea puţini, nu ne-am putut apăra. Acum însă ne aflăm acolo unde trebuie să ni se facă dreptate. Noi suntem arabi neatârnaţi ai tribului homr şi nu îngăduim nimănui să ne poruncească. De ce nu ni se dezleagă mâinile? Voi înştiinţa pe kediv cum sunt trataţi beni-arab de slugile lui.

Rezultatul fu altul decât se aştepta el. Mudirul încruntă sprâncenele şi răspunse cu glas potolit dar tăios, care e mult mai ameninţător decât o izbucnire de mânie:

— Ce tot spui, câine? Neatârnat, zici? Vrei să mă reclami paşei? Văd că nu-ţi dai seama ce vierme neputincios eşti, de aceea o să ţi-o dovedesc eu îndată. Aţi păşit în faţa mea fără să înclinaţi măcar capul. Nu există ofiţer sau effendi care să nu mă salute, şi voi, hiene împuţite, aduşi ca vinovaţi şi criminali, îndrăzniţi s-o faceţi? O să vă învăţ eu cât de adânc trebuie să va ploconiţi, înaintea mea. Întindeţi-i la pământ, şi daţi fiecăruia din ei câte zece beţe, dar şeicului, pentru obrăznicie, patruzeci.

Unul din kavaşi aduse o bancă lungă care avea numai două picioare la un singur capăt şi o aşeză jos pe cele două picioare. Pe urmă kavaşii întinseră pe unul din homri pe ea şi-l legară zdravăn cu picioarele în sus ca să nu se poată mişca. Un alt kavaş luă un băţ gros cât degetul şi-i arse câte zece lovituri la fiecare talpă. La început, arabul strângea dinţii ca să nu ţipe, dar pe urmă durerile fură atât de grozave încât nu se mai putu stăpâni. Când îl dădură jos, căzu grămadă, urlând.

Acelaşi lucru se petrecu şi cu ceilalţi tovarăşi ai săi.

Mudirul vorbi acum din nou:

— Câinii aceştia nu trebuie să rămână nepedepsiţi şi să mă ameninţe că mă vor reclama paşei. Să-mi spună acum şeicul dacă cunoaşte pe effendi acesta străin care șede lângă mine.

Şeicul, care căpătase patruzeci de beţe, se văicărea mai tare decât ceilalţi. Şi fiindcă se codea să răspundă, mudirul adăugă:

— Dacă nu vrei să răspunzi, o să te fac eu să vorbeşti numaidecât. Pentru fiecare întrebare fără răspuns, câte douăzeci de beţe. Ei, cunoşti pe effendi?

— Da, îl cunosc, zise şeicul ştiind că mudirul se va tine de cuvânt.

— Mărturiseşti că vroiaţi să-l ucideţi?

— Nu. Cine susţine asta, e un mincinos.

— Eu susţin, deci m-ai făcut mincinos, ceea ce îţi înăspreşte pedeapsa. Cunoşti tu pe un negustor de sclavi Abu el Mot?

— Nu.

— Effendi acesta s-a furişat până la lagărul bandiţilor şi a ascultat ce vorbesc ei. Te-a văzut pe urmă ducându-te la Abu el Mot şi te-ai întors cu bandiţii la lagăr. Te-au văzut şi djelabii aceştia de treabă. Tot mai îndrăzneşti să tăgăduieşti?

— N-am fost eu, m-au asemuit cu altul.

— Eşti încăpăţânat ca un catâr! Tu nu ştii că mie mi se zice *Abu-hamsah-miah,* Tatăl-celor-cinci-sute? Pentru că tăgăduieşti, ceea ce e o mare insultă pentru mine, fiindcă mă socoţi un om fără minte, atunci o să fiu pentru tine un *Abu-sittah-miah,* Tatăl-celor-şase-sute. Duceţi-l în curte şi daţi-i şase sute de beţe la spate.

— Să nu îndrăzneşti! răcni şeicul. Atâta nu poate îndura nimeni. O să mă omori... Gândeşte-te la răzbunare! Războinicii tribului meu vor spăla ruşinea în sângele tău...

— Până s-o spele ei, să afle că mă pot numi şi *Abu-sabali-*

miah, Tatăl-celor-şapte-sute. Daţi-i tot pe atâtea beţe, şi de fiecare cuvânt pe care-l va mai spune, câte o altă sută.

Şeicul se uită îngrozit şi deznădăjduit. În juru-i, dar fu luat repede de kavaşi şi scos afară de unde se auziră apoi răcnete înfiorătoare.

— Îl auziţi? întrebă mudirul pe homri. Dacă scapă, n-are decât să se ducă la paşa să mă reclame. Datoria mea e ca în ţinutul pe care-l stăpânesc eu, orice călător să-şi poată vedea de drum nesupărat de nimeni. Oamenii de teapa lui sunt ca fiarele sălbatice, care trebuie stârpite de pe faţa pământului. Cine cutează să mă mintă, şi mai ales să mă ameninţe, aceluia îi voi dovedi că pot fi chiar un *Abu-alfah,* Tatăl-celor-o-mie. Şi acum, ia spune tu, ăla de colo, aşa e că aţi vrut să ucideţi pe effendi? întrebă mudirul pe unul din homri.

— Da, răspunse omul înfricoşat.

— Şi tu? zise el altuia.

— Da, răspunse şi acesta.

Ceilalţi mărturisiră acelaşi lucru, înţelegând că, tăgăduind, ar fi mai rău.

— Fiindcă aţi răspuns cinstit, urmă mudirul, cu glas prietenos, nu o să vi se dea decât atâtea beţe cât mi-e porecla. Cinci şute ajung să vă înveţe că legea Profetului zice să nu omori un om pe care l-ai luat sub ocrotirea ta, şi noi, cei chemaţi să împlinim poruncile lui, trebuie să ne facem datoria.

Judecata s-a sfârşit. Am osândit după dreptate. *Allah* e bun pentru toţi dreptcredincioşii săi care se ţin de preceptele Coranului, dar pe nelegiuiţi îi pedepseşte fără milă.

Zicând acestea, mudirul se sculă în picioare, dând să înţeleagă că judecata s-a terminat. Ofiţerii se înclinară adânc, apoi se retraseră în tăcere. Homrii fură duşi jos în curte şi djelabilor li se îngădui să fie de faţă la pedepsirea lor.

Când Emil rămase singur cu mudirul, acesta îi zise:

— Ţi s-a făcut dreptate. Tot aşa de repede ar fi mers

lucrurile şi în ţara ta?

— Drept e că osânda s-ar fi dat ceva mai târziu, deoarece cazul ar fi trebuit luat mai întâi în cercetare.

— Pentru ce atâta zăbavă? Tot s-ar fi încredinţat că homrii sunt vinovaţi, nu e aşa?

— Desigur.

— Şi ce pedeapsă li s-ar fi dat?

— Câţiva ani de închisoare.

— La mine merge mai repede. Vinovaţii îşi încasează beţele şi pe urmă pot pleca.

— Pentru ucigaşi e o pedeapsă destul de blândă, dacă bineînţeles pot răbda loviturile.

Mudirul zâmbi cu înţeles.

— Dacă pedeapsa mea e prea blândă sau prea aspră, e treaba lui *Allah*. I-a dat putere sau nu criminalului să le rabde, îl priveşte. Şi la voi, e tot cam acelaşi lucru. Sunt unii care pot şi alţii care nu pot trăi ani de zile în închisoare. Nu te îngriji tu de soarta homrilor; zilele lor sunt însemnate în cartea vieţii. Eu nici nu le pot scurta, nici prelungi. Ce le e scris! Acum o să te duc la trimisul cu scrisoarea, pe urmă în apartamentul pregătit pentru tine.

Germanul era bucuros să iasă cât mai repede din *selamlik;* unde se auzeau răcnetele arabilor care îşi primeau pedeapsa.

Străbătură câteva încăperi în care nu se afla altă mobilă decât un covor pe jos şi câteva perne rezemate de perete; apoi ajunseră într-o curticică în mijlocul căreia se ridica un chioşc de scânduri acoperit tot de plante agăţătoare.

— Aici vei locui tu, zise mudirul. Uite şi pe băiatul care a adus scrisoarea. Până la plecare te va sluji el. Poate să-ţi servească şi de tălmaci fiindcă vorbeşte limba niam-niamilor şi ştie şi pe cea arabă.

Lângă uşa chioşcului era întinsă o rogojină; de pe ea se ridică un băietan care se aruncă într-o atitudine de adâncă

supunere iar la pământ. Tânărul negru n-avea mai mult de şaisprezece ani şi era aproape gol. Pielea lui avea o culoare roşie-pământie, probabil din pricina terenului unde îşi are locuinţa poporul său.

E ceva caracteristic că unele popoare de negri capătă culoarea pământului pe care trăiesc. Locuitorii unui ţinut cu pământ negru, cum e de pildă al silukilor, nuehrilor şi denkaşilor, au pielea de un negru de catran, pe când bongoşii, niam-niamii şi monbutuşii — care trăiesc pe un teren roşiatic, din pricina fierului pe care-l conţine pământul — sunt de un negru arămiu.

Mudirul porunci băiatului să se scoale. Emil Schwarz văzu un trup scurt şi-ndesat, care părea însă să fie extraordinar de puternic. Muşchii picioarelor erau mai bine dezvoltaţi ca de obicei la negri, trăsăturile chipului său aduceau cu tipul caucazian. Gura buzată dar mică, nasul drept şi subţire; ochii mari, tăiaţi în migdală erau îndepărtaţi unul de altul şi-i dădeau o expresie războinică, inspirând în acelaşi timp încredere.

Băiatul îşi pusese armele alături de el pe rogojină: un arc, o tolbă plină cu săgeţi, un cuţit în formă de seceră şi un trumbaciu — un fel de ghioagă ghimpată —, o armă cât se poate de primejdioasă.

În afară de astea, băiatul purta un fel de manşete alcătuite din cercuri de fier alăturate unele de altele în jurul braţelor, dar numai până la cot, lăsând restul braţelor libere.

Ciudată şi nu lipsită de graţie era podoaba naturală a capului, pe care o purta băiatul. Părul lânos şi destul de lung, era împletit în codiţe subţiri, împletite apoi şi ele într-altele mai groase, aşezate ca o coroană în jurul capului în care stătea înfipt un pămătuf de pene.

De jur împrejurul frunţii atârna un şirag de dinţi de câine, înşiraţi pe un şiret.

Privirea lui deschisă, cu care se uita la norvegian, făcu

acestuia o bună impresie.

— Cum te cheamă? îl întrebă el.

— Sunt fiul lui Biä[1], răspunse el în limba arabă în care îi vorbise doctorul. Oamenii noştri îmi spun Nubah, dar albul care m-a trimis aici îmi zice Ben Wafa[2].

— E un nume frumos care insuflă încrederea. Şi cum îl cheamă pe alb?

— Şwa-za.

— Vrei să spui Schwarz?

— Da, dar cum numele e prea greu pentru mine, eu îi zic Şwa-za.

— Pe mine ştii cum mă cheamă?

— Spune-mi şi o să ştiu.

— Eu mă numesc la fel şi sunt fratele lui.

— Atunci tu eşti effendi la care m-a trimis. Mă bucur fiindcă-mi placi, Ai privirea blândă ca şi a lui, nu aspră şi rea ca a arabilor care vin la noi să ia *reqiq*[3]. De aceea o să te iubesc ca şi pe el şi o să te slujesc cu credinţă.

Copilandrul părea sincer şi ochii lui luceau de bucurie.

— Ai venit să mă duci la el care e acum oaspetele vostru, nu e aşa? îl întrebă Emil.

— Da, effendi.

— O să fie greu. Drumul spre locuinţele voastre, ale sandehilor, duce prin ţinuturi duşmănoase neamului vostru.

Băiatul apucă mâna germanului şi zise:

— Effendi, tu eşti bun şi nu ne spui cuvântul de ocară niam-niam[4] ci pe adevăratul nostru nume. Eu sunt fecior de rege şi nu slujesc pe nimeni. Pentru tine însă, sunt gata să mă arunc şi în foc. De dragul albului, fratele tău, m-am oferit singur să vin, fiindcă un altul nu ar fi fost destul de priceput s-

[1] Regele niam-niamilor.

[2] Feciorul-devotamentului.

[3] Sclavi.

[4] „Mănâncă tot”, ba chiar”Mâncători de oameni” în dialectul denka.

ajungă până aici. Denkaşii şi nuehrii l-ar fi ucis sau l-ar fi luat sclav.

— Şi ţie nu ţi s-ar fi putut întâmpla aşa ceva?

— Nu, pe mine nu mă prinde nimeni. Eu mă duc la luptă în rând cu războinicii, ba am fost adesea şi căpetenia lor.

Vorbea cu mândrie, dar fără urmă de îngâmfare. Tânărul trebuie să fi fost într-adevăr foarte curajos din fire, ca să facă un drum atât de lung şi primejdios prin ţinuturi duşmane şi să ajungă nevătămat la ţintă.

— Nu era mai bine să fi luat şi câţiva războinici cu tine? îl întrebă Schwarz.

— Nu, fiindcă mai mulţi atrag băgarea de seamă, pe când unul singur trece neobservat.

— Ai venit pe jos sau călare?

— Nici una nici alta. Mi-am făcut singur o luntre cu o singură pânză. Am pornit cu ea pe Bahr er Rohl, pe urmă am coborât Bahr el Djebel, ca s-ajung aici. Apă găseam pretutindeni. Dacă mi se făcea foame, prindeam peşti şi-i mâncam, şi când zăream vreun vas duşman, îmi ascundeam luntrea în tufiş sau după trestii.

— Cunoşteai bine drumul?

— Da, fiindcă mai fusesem de două ori la Khartoum, unde am şi învăţat limba arabă.

— Dar la seribah n-ai coborât?

— Vai de mine, effendi, cine-ar cuteza!... În seribah locuiesc numai vânătorii de sclavi. Le cunosc toate cetăţile, dar n-am trecut decât noaptea pe lângă ele, şi cât puteam mai repede.

— Ai auzit tu de o cetate a lor căreia i se zice Omm et Timsah?

— Da. E cea mai primejdioasă dintre toate pentru noi, căci se află la hotarul ţării noastre şi a unui om cunoscut pentru grozăviile lui.

— A, ştii deci unde locuieşte Abu el Mot. Pe el l-ai văzut

vreodată?

— L-am văzut. Are chip de mort, şi presară moarte pe unde trece. Cetatea lui e un loc de groază. Leşurile celor omorâţi în bătaie zac pe toate uliţele; corbii şi fiarele vin să le sfâşie în voie.

— Unde l-ai lăsat pe fratele meu când ai plecat?

— La noi acasă.

— Aşadar, se află în apropierea vânătorilor de sclavi?

— Da, effendi. Depărtarea e numai de trei zile de drum.

— Fratele meu nu e singur?

— Nu, mai e încă un alb cu el.

— Ah! Atunci despre ei vorbea Abu el Mot. Cine e şi cum îl cheamă pe celălalt alb?

— E un *baija et tijur*[1]. Are picioare lungi ca de cocostârc şi nasul lung ca un cioc de barză. De aceea ai noştri l-au poreclit *Abu laklak*[2]. Numele lui adevărat nu-l pot pronunţa.

— Trebuie să plecăm imediat fiindcă fratele meu şi celalalt alb sunt ameninţaţi de o mare primejdie. Abu el Mot vrea să-i omoare.

— Ştiu şi eu, zise mudirul, că ticălosul nu îngăduie nici unui străin să pătrundă pe meleagurile lui şi sunt sigur că ameninţarea banditului nu va fi o vorbă goală îndată ce-i va prinde pe albi acolo. Primejdia în care se află fratele tău e într-adevăr destul de mare, căci regele sandehilor nu-l poate apăra de vicleşugurile şi armele vânătorilor de sclavi.

— O, sandehii noştri sunt viteji! zise tânărul cu mândrie.

— Ştiu, totuşi mulţi dintr-ai voştri au căzut, în mâinile lor. Tot curajul şi vitejia voastră nu pot face nimic împotriva lăcomiei acestor nemernici, şi săgeţile voastre sunt un fleac pe lângă armele lor de foc.

— Din câţi inşi e alcătuită de obicei o expediţie de a acestor bandiţi? întreabă Emil.

---

[1] Negustor de păsări.

[2] Tatăl-cocostârcului.

— Uneori din câteva sute, răspunse mudirul. Se întâmplă adeseori ca să se întovărăşească mai multe din aceste bande şi puterea lor e atunci atât de mare încât nici un sat, cât de populat, nu-i poate opune împotrivire. Seribahul Omm et Timsah e cea mai mare cetate din câte ştiu eu şi Abu el Mot are destui oameni ca să-şi poată realiza planul.

— Atunci nu pot să mai zăbovesc un ceas. Trebuie să i-o iau înainte şi să-i zădărnicesc acest plan.

— Îmi pare rău să te las să pleci, dar văd că nu se poate altfel. Îţi voi da însă o escortă de cincizeci de soldaţi bine înarmaţi ca să-ţi înlesnească prinderea lui Abu el Mot, pe care îl urmăresc de mai multă vreme.

Bineînţeles că Emil fu încântat de propunerea mudirului. În timpul acesta, negrul scosese din tolba cu săgeţi o scrisoare şi o întinse germanului, pe urmă mudirul îşi duse musafirul în chioşc, care se compunea din două încăperi mici dar mobilate foarte bine.

— Aici găzduiesc numai persoanele care îmi sunt simpatice, effendi, zise el. Niam-niamul te va sluji. Aşteaptă afară ordinele tale şi eu voi porunci oamenilor mei să-ţi îndeplinească toate dorinţele ca şi când ar fi ale mele proprii. Djelabii veniţi cu tine vor fi şi ei oaspeţii mei, căci te-au însoţit la drum.

— Şi ce se va întâmpla cu homrii?

— Ce-a fost să se întâmple s-a şi întâmplat, răspunse mudirul cu un gest de nepăsare. E de prisos să te mai interesezi de ei. Eu vreau ordine în ţinutul meu; cine o tulbură, îşi primeşte pedeapsa meritată. *Allah* să le fie milostiv, dar de la mine nu se pot aştepta la îndurare, ci numai la dreptate.

Mudirul se înclină şi plecă, în vreme ce doctorul se apucă să citească scrisoarea.

Fratele lui, Josef Schwarz, un naturalist de seamă al Germaniei, trecuse cu vreo câteva săptămâni în urmă prin

Cairo şi aflase de la consulatul german că doctorul, Emil, fusese chemat în Egipt pentru o afacere gravă; spera să se întâlnească undeva cu el în timpul călătoriei. Ştia că drumul lui Emil va fi prin Fashoda, aşa că trimisese la întâmplare scrisoarea, rugând pe mudir să-i fie predată la sosirea lui acolo. În timpul călătoriei sale prin continentul african, naturalistul făcuse cunoştinţă cu un excelent ornitolog german aflat în călătorie de studii. Reuşiseră împreună să adune câteva piese de valoare pentru muzeu, pe care sperau să le ducă în bună stare în patrie.

Îl trimitea pe Fiul-devotamentului, un tânăr negru, foarte inteligent, să-l aducă la el, ca să continue apoi împreună călătoria care, eventual, poate ajuta şi scopului urmărit de fratele său Emil, deşi nu ştia care anume e. Bănuieşte însă că nu poate fi decât în serviciul kedivului, şi ar vrea să contribuie şi el la realizarea acestui scop, deoarece kedivul a avut într-adevăr o atitudine mai mult decât binevoitoare faţă de el.

În timp ce Emil isprăvea de citit scrisoarea, slovacul veni să-l roage ceva.

— Să mă ierţi, effendi, începu el, că vin să te supăr, dar am să-ţi fac o mare rugăminte.

— Ei, s-auzim! răspunse doctorul zâmbind.

— Şi rugămintea nu e numai din partea mea ci şi din partea, lui Ali, Tatăl-râsului, effendi.

— Şi ce doriţi, amândoi?

— Mudirul ne-a poftit să fim oaspeţii săi şi ne-a spus că tu o să pleci în curând cu soldaţi de-ai lui la negri; te-am ruga să ne iei şi pe noi la niam-niami, fiindcă e rost de făcut ceva afaceri. Cumpărăm marfă aici şi o vindem acolo cu mare câştig. Ce zici, effendi, nu e aşa că nu ne refuzi?

— Dimpotrivă. Propunerea voastră îmi convine de minune. Şi tu şi Tatăl-râsului sunteţi oameni viteji şi de astfel de oameni avem oricând trebuinţă.

— Atunci, ne îngădui să te însoţim?

— Chiar vă rog.

— Eu, effendi, am învăţat limba negrilor şi mă pricep cum să-i iau. O să facem cercetări ştiinţifice — am învăţat eu de la răposatul stăpânu-meu care era un mare savant, Dumnezeu să-l ierte! — şi o să ni se ducă vestea în toată lumea, ca să ai cu ce te mândri, effendi. Acum mă duc repede să-i spun şi lui Ali ce mare bucurie îl aşteaptă!

Şi omuleţul nostru, ieşi în grabă, pe când Emil rămase privind îngândurat în urma lui. Ştia că însărcinarea pe care şi-o luase ca să stârpească pe vânătorii de sclavi şi să găsească pe prinţesa dispărută, se complicase acum şi cu salvarea fratelui său şi a celuilalt alb, la rândul său în mare primejdie.

6. Planuri ascunse

Acolo unde Bahr el Ghazal, adică râul gazelei — în traducere —, trece în ţinutul bongoşilor, vezi numai pe malul drept, ici-colo, câte un palmier singuratec, ale cărui frunze foşnesc în adierea uşoară a vântului.

Pe partea cealaltă se întinde o pădurice de mimoze care se prelungeşte până jos la mal.

Pe apă se vedeau insule întinse acoperite de buruieni, întretăiate de fâşii late de *omm sufah*[1], care îngustează şi mai mult râul.

Ascunsă printre trestiile înalte, stătea priponită o corabie din cele cu o singură pânză, cu catargul lăsat în jos. Cine nu ştia că se afla acolo corabia, ar fi putut trece pe lângă ea fără să o vadă, deşi o agitaţie vie domnea pe micul vas. Vreo şase sclave stăteau îngenuncheate una lângă alta ca să piseze durrha pe o *murhaqua. Murhaqua* e un fel de piatră asemănătoare cu cele de moară. La mijloc e săpată un fel de pâlnie în care se toarnă această *durrha,* umezită mai întâi, şi cu o altă *murhaqua* mai mică se pisează făina.

Acest sistem de măcinat e foarte obositor şi bietelor sclave le picura sudoarea de pe frunte în aluatul făcut cu atâta trudă.

Păsatul din această făină umedă e temeiul hranei sudanezilor. Se face din el o cocă, se coace pe tăblii de fier în formă de pâine şi slujeşte ca merinde sudanezilor în călătoriile lor de luni de zile. Aluatul muiat şi subţiat cu apă, dă o băutură acrişoară şi destul de răcoritoare.

La capătul corăbiei, doi negri împleteau funii din fibre de palmieri vorbind încet între ei ca să nu-i audă sclavele.

Negrii aceştia purtau ceea ce se cheamă guluf, adică trei crestături în fiecare obraz, semn că fuseseră răpiţi. Dacă

---

[1] Trestie de zahăr sălbatică.

vânătoarea reuşeşte, sclavii tineri de parte bărbătească sunt înfieraţi astfel pe viaţă. Rănile sunt unse cu piper, sare şi cenuşă ca să se tămăduiască foarte încet şi crestăturile să se sape cât mai adânc în carne.

Singura îmbrăcăminte a lor este şorţuleţul dinainte. Părul încleiat cu o materie lipicioasă stătea ridicat în sus ca un fel de joben fără boruri. Vorbeau în dialectul negrilor belanda, în care cuvintele ce exprimă ceva spiritual sau abstract sunt preluate din arabă şi unde nu se pronunţă niciodată pronumele personal singular. În loc de „eu”, de pildă, ei îşi spun numele.

— Lobo e trist, foarte trist, şi Lobo nu trebuie să arate că e trist, zicea unul din ei.

— Şi Tolo e trist, şi mai trist decât Lobo, răspunse celălalt. Când Lobo şi Tolo au fost răpiţi, Abu el Mot a ucis pe toate neamurile lui Lobo, pe când părinţii lui Tolo au putut să scape şi trăiesc, dar bietul Tolo nu se poate duce la ei, de aceea are de ce să fie şi mai trist ca Lobo.

— De ce să nu fie Lobo tot atât de trist? Părinţii, surorile şi fraţii săi au fost toţi ucişi, e deci şi mai nenorocit ca el. Şi — adăugă el atât de încet, încât de-abia a putut fi auzit de celălalt — ce trebuie să facă un belanda când albul a ucis pe ai săi?

— Să se răzbune! murmură celălalt cu ochii înflăcăraţi. Să omoare pe Abu el Mot.

— Da, aşa trebuie să facă, dar să nu spună nimănui ce are de gând.

— Fratelui său Tolo poate să-i spună, fiindcă el nu o să-l trădeze ci o să-l ajute cu pumnalul lui sau cu săgeata al cărei vârf l-a înmuiat în venin.

— Au să ne biciuiască până ce ne vor ucide.

— Nu, pentru că o să fugim.

— Crezi că e lesne? Au să ne fugărească albii cu câinii lor până ce ne vor prinde.

— Atunci Tolo se omoară singur. Nu se lasă el biciuit, şi nici fără părinţii lui nu poate trăi. Albul nu se gândeşte că şi negrul are suflet, ba poate un suflet mai bun ca al lui. Şi apoi, suntem supuşii săi, şi ne poate omorî când îi place. Te-ai gândit tu ce-ar fi dacă ar porni iar la vânătoare de sclavi? Ne-ar lua cu el ca să luptăm împotriva fraţilor noştri. Dar Tolo nu vrea să vadă şi pe alţii sclavi ca el.

— Crezi că are de gând să pornească iar?

— Da. Nu vezi cum pregătesc femeile de atâtea zile merinde de drum?

Lobo îşi împreună mâinile şi zise cu admiraţie:

— Ce înţelept eşti! La asta nici nu s-a gândit Lobo. El socotea că arabii vor porni de-abia după ce se va întoarce Abu el Mot din ţara homrilor.

— *Abd el Mot*[1] poate să plece oricând vrea. E a doua căpetenie, din seribah, iar Abu el Mot întâia. Dacă lipseşte unul, porunceşte celălalt. Pentru ce şi-au ascuţit oamenii ieri cuţitele şi şi-au curăţit alaltăieri puştile? Nimeni nu ştie încă nimic, dar o să aflăm peste puţin.

— Bănuieşte Tolo încotro au de gând să se ducă?

— De unde vrei să ştie Tolo? Nu ştiu nici măcar soldaţii care se află în seribah. Numai Abd el Mot singur...

Negrul îşi curmă vorba şi se apucă să împletească de zor la frânghie, ca şi când n-ar avea timp nici măcar să răsufle. Tovarăşul său făcu la fel, căci văzuseră o luntre apropiindu-se de corabie şi un om urcându-se pe punte.

Omul acesta era un arab, adică un alb pentru negrii care au pielea foarte închisă în comparaţie cu a arabilor. Chipul lui era încadrat de o barbă neagră, trăsăturile feţei aspre şi ochii priveau întunecaţi înaintea lui.

Purta un burnus alb, un brâu lat de lână din care luceau două pistoale şi plăselele unui pumnal, în jurul capului avea înfăşurat un turban verde — semn că omul se trage din

[1] Slujitorul morţii.

neamul Profetului — şi în picioarele goale nişte sandale verzi, în mâna dreaptă ţinea o biciuşcă lungă de curele împletite.

— Abd el Mot! şopti Lobo prietenul său.

— Sst! răspunse acesta cu frică.

Albul era deci al doilea comandant al cetăţii, îşi zicea Slujitorul-morţii, pe când întâiul se numea Tatăl-morţii.

Arabul se opri un moment lângă sclave, care măcinau şi cu mai multă sârguinţă de când îl zăriseră venind; arabul păru totuşi nemulţumit, căci se răsti înfuriat la ele:

— Lua-v-ar dracu', ticăloaselor! Femei puturoase, care de-abia vă mişcaţi labele. Nu ştiţi că mâine plecăm? Și voi nici n-aţi isprăvit încă de măcinat...

Izbi cu biciuşca la nimereală în grămadă; femeile ţipară de durere, dar nici una nu cuteză să se oprească din lucru.

Se apropie apoi de tinerii negri, se uită câtva timp cum lucrează, luă frânghia, o examină, o aruncă cu dispreţ şi izbi pe fiecare din ei cu atâta putere cu biciul încât plesni carnea unde lovise cureaua. Negrii scrâşniră din dinţi, dar nu scoaseră măcar un geamăt văzându-şi de treabă.

— Aha, nu v-a durut pesemne, râse el crud. Când oi mai da o dată, o să urlaţi s-audă până în sat, nemernicilor! Aruncaţi-vă la pământ când vorbesc cu voi!

Izbi şi mai cu sete în carnea fragedă şi lucioasă, şi negrii căzură în genunchi.

Îi privi câtva timp cu dispreţ, izbi pe unul cu piciorul şi urmă:

— Sunteţi belandaşi, pare-mi-se. Cunoaşteţi bine ţinuturile voastre?

— Da, stăpâne, răspunse Tolo fără să ridice ochii.

— Ştiţi unde vine satul Ombula?

— Tolo a fost adesea pe acolo.

— Pentru ce?

— Sora mamei locuieşte cu bărbatul şi copiii de mai multă vreme în sat.

— Aşadar ai neamuri acolo. Câţi locuitori are satul?

— Mulţi, foarte mulţi, stăpâne, răspunse negrul care, ca şi semenii lui, nu putea număra decât până la douăzeci.

— E bine întărit?

— Da, cu un gard ţepos de jur împrejur, stăpâne.

— Şi în jur ce e: câmp ori pădure?

— Tufe şi copaci, stăpâne.

— Au locuitorii vite multe?

— Nu, stăpâne, sunt toţi oameni săraci.

Vitele sunt pentru vânătorii de sclavi mult mai de preţ decât oamenii. La un atac, negrii caută să-şi salveze în primul rând vitele şi-şi sacrifică la nevoie copiii. Băiatul dăduse dinadins un astfel de răspuns ca să facă pe arab să renunţe la prădarea satului.

Acesta însă înţelese intenţia. Izbi pe băiat de câteva ori cu biciul pe spinare şi strigă înfuriat:

— Minţi, câine. Spune adevărul că te omor! Sunt multe vite în sat?

— Da, mărturisi negrul înfricoşat.

— Ce arme au sătenii?

— Săgeţi, suliţe şi cuţite.

— Puşti nu?

— Nu, stăpâne.

— Să ştii că dacă găsesc o singură armă de foc în sat, te biciuiesc până-ţi iese sufletul. Cunoşti drumul până acolo?

— Da.

— Dar Lobo?

— Şi el.

— Dacă plecăm dis-de-dimineaţă de aici, când ajungem în sat?

— A treia zi pe înserat.

— Bine. Am hotărât să atac Ombula ca să-i aduc lui Abu el Mot sclavi şi vite; vreau să vadă că n-am stat degeaba în lipsa lui. Voi doi o să ne fiţi călăuze şi vă sfătuiesc, spre binele

vostru, să vă purtaţi cum trebuie. Dacă sunt mulţumit de voi, vă vând unui stăpân bun care să nu vă bată, altminteri vă vâr într-o casă de *arda*[1] ca să vă mănânce de vii. Luaţi bine aminte la ce vă spun şi răspundeţi-mi cinstit: vreţi să ascultaţi de poruncile mele?

— Da, stăpâne.

— Ziceţi aşa acum, să vedem însă pe urmă. Deocamdată rămâneţi aici până la plecare. O să pun un om să vă păzească cu ordinul să vă împuşte dacă încercaţi să fugiţi. Pentru drum o să vă atârn nişte greutăţi de picioare ca să nu puteţi fugi. Şi acum, vedeţi-vă de treabă şi lăsaţi pălăvrăgeala, altminteri pun să vi se coasă gura ca să muriţi de foame. Ştiţi că nu e numai o ameninţare, am mai făcut-o şi altora.

Mai izbi o dată cu biciul în ei, pe urmă se urcă în luntrea cu care venise şi pieri în păpuriş. Băieţii nu cutezară încă să vorbească, temându-se că stă ascuns acolo şi-i spionează. De-abia după ce-l zăriră coborând pe mal şi urcând cărarea care ducea în pădurea de mimoze, răsuflară uşuraţi.

— Ai văzut că Tolo a avut dreptate? şopti băiatul, tovarăşului său. Mâine pornesc.

Lobo îşi pipăi rănile de pe spate, scrâşni din dinţi, roti ochii şi răspunse:

— În ţara noastră... la Ombula. *Allah*, *Allah*, prietenii noştri au să fie făcuţi şi ei sclavi!

— Şi pe noi ne-au ales albii să-i ducem acolo... Putem noi s-o facem?

Lobo se codea cu răspunsul. Celălalt părea mai inteligent şi mai înzestrat decât fratele său de suferinţă.

— De ce nu spui nimic? îl întrebă acesta. Să călăuzim noi pe arabi în ţara noastră şi să le ajutăm la o mârşăvie ca asta?

— Nu, zise Lobo cu hotărâre. Vom fugi. Dar atunci nu vom mai putea ucide pe Abu el Mot care nu s-a întors încă.

— Să omorâm pe Abd el Mot în locul lui. Numai aşa putem

---

[1] Termite — furnici albe.

împiedica nenorocirea fraţilor noştri.

— Bine, dar cum să facem? Peste zi nu se poate şi noaptea stau paznici de veghe. Au să pună mâna pe noi. N-ar fi mai bine să nu ne punem viaţa în primejdie, poate degeaba?

Tolo înţelese că prietenul său avea dreptate şi rămase pe gânduri. Deodată se auziră de după pădurice strigăte de bucurie, cântece şi ţipete.

Negrul tresări şi păru să ia o hotărâre.

— Auzi? Abd el Mot le-a spus că mâine pornesc şi bandiţii se bucură, zise el. Au desfăşurat steagul şi întreabă pe vraciul lor.

— O să le prorocească izbândă, ei au să-l creadă fiindcă e un fachir foarte cucernic. Ar trebui să-l ascultăm şi noi, măcar că nu ne rugăm lui *Allah* cum se roagă ei.

— Nu, Tolo nu ascultă de fachir ci de marele lui şeic care trăieşte pururi dincolo de stele şi plăteşte fiecăruia după faptele lui.

— I-ai mai povestit lui Lobo despre el, dar Lobo nu l-a văzut niciodată.

— Şi cu toate astea, el e pretutindeni ca şi aerul pe care nu-l poţi vedea.

— Poate că străinul care ţi-a vorbit aşa, te-a minţit.

— Nu. Străinul acela alb era un *khassis*[1], un om bun care nu minţea niciodată. Îmi povestea despre atotputernicul şeic care a făcut cerul, pământul şi oamenii cărora le-a poruncit să fie buni şi blânzi cu semenii lor, dar ei nu l-au ascultat. A trimis atunci pe fiul său pe pământ ca să-i mântuiască, şi ei l-au ucis mişeleşte. Învăţa pe oameni să se iubească unii pe alţii şi să se ajute între ei.

Aşa ne spunea khassisul. Nouă ne era drag şi ascultam de vorbele lui. Pe urmă au venit vânătorii de sclavi şi l-au ucis. Tolo n-a uitat cuvintele lui şi va face cum l-a învăţat el.

---

[1] Misionar.

Iubirea îi porunceşte să-şi caute părinţii şi să scape satul de pieire, chiar de-ar fi să-şi piardă viaţa.

Fiul şeicului din cer a murit şi el fără să cârtească. Cine moare făcând o faptă bună şi împlinind legile marelui şeic, acela se înalţă la cer, alături de fiul său, unde trăieşte o viaţă fără de moarte.

Negrul vorbise cu sufletul pătruns de credinţă şi cu mare însufleţire. Celălalt clătină capul şi zise:

— Lobo nu înţelege cuvintele lui Tolo, dar Tolo n-a minţit niciodată, de aceea crede ce-i spune va face întocmai ca tine. Aşadar fugim şi salvăm Ombula.

— Da, şi pe Abd el Mot îl omorâm ca să-l pedepsim pentru faptele lui şi ca să nu mai facă şi alți nenorociţi.

— Păi spuneai că marele şeic nu vrea să facem rău altora şi Tolo vrea să omoare pe arab.

— Asta nu e o faptă rea, răspunse negrul neştiind ce interpretare să dea *Bibliei.*

— Fiindcă aşa zice Tolo, Lobo crede. Dar chiar dacă izbutim să-l omorâm, cum fugim de-aici? Luntre n-avem de unde lua şi, dacă plecăm pe jos, ne ajung câinii din urmă.

— Pentru ce te codeşti? Marele şeic din cer o să ne ocrotească. Au să bage de seamă de-abia mâine dimineaţă moartea lui Abd el Mot şi fuga noastră. Până atunci, noi vom fi departe. Luăm cu noi atâta kisrah cât să ne ajungă până acasă şi să nu murim de foame.

— Marele şeic nu spune să nu furi?

— Ba da. Atunci nu luăm. Găsim noi în drum rădăcini, poame şi apă destulă.

Lobo tot mai şovăia. Privea îngândurat înaintea lui, pe urmă zise:

— Cum crede Tolo că o să putem pleca de pe corabie dacă Abd el Mot pune pe cineva să ne păzească?

— Aşteptăm până ce adoarme paznicul.

— N-o să adoarmă fiindcă, o să-i poruncească să vegheze.

— Îl omorâm.

— Nu e bine să facem aşa. E o faptă rea. Nu mi-a spus Tolo că voinţa şeicului din cer e să faci bine chiar vrăjmaşului tău?

— E vina lor, răspunse Tolo cu — hotărâre. Taci acum şi împleteşte înainte, uite că vine paznicul.

Luntrea se apropia iar. În ea se afla un alb care părea furios că-l trimiseseră aici în loc să ia şi el parte la petrecerea care se dădea în cinstea expediţiei de a doua zi. Înjură bine pe sclavi şi şezu jos lângă ei cu biciul în mâna. Băieţii tăceau, dar mintea lor lucra cu înfrigurare.

Pădurea de mimoze de pe malul stâng al râului se întindea până departe în lungime, dar era destul de îngustă. De la mal, câteva poteci o străbăteau în lăţime. Dacă apucai pe una din ele, după cinci minute ieşeai la câmp deschis.

De obicei un seribah, adică o cetate a vânătorilor de sclavi, era aşezată undeva în apropierea unei ape. Tot astfel şi Omm et Timsah.

După ce ieşeai din pădure, dădeai de o împrejmuire înaltă, ţepoasă, înăuntrul căreia se aflau colibele bandiţilor. Toate aceste aşezări au în jurul lor un astfel de gard des spinos care le apără foarte bine de săgeţi şi suliţe, dar nu şi de armele moderne europeneşti. Porţi nu au ci se închid seara cu nişte tufe şi se pun santinele de pază în barăci aşezate pe pari înalţi.

Seribah Omm et Timsah era o cetate destul de mare, căci cuprindea peste două sute de colibe sau *tokuls* — cum li se spune acolo. Ridicate pe o temelie de lut, pereţii şi acoperişul de trestie, fiecare din ele îşi avea gardul ei separat. Toate la un loc formau un sat sau cetate.

Nici colibele n-aveau uşi.

Aşa-zisele uliţe ale satului erau destul de bine întreţinute, dar în afara de gardul cetăţii era o murdărie de neînchipuit care răspândea un miros pe care nasul unui european nu l-ar

fi putut suporta. Leşurile sclavilor ucişi în bătaie, şi tot felul de murdării erau deopotrivă aruncate acolo ca pe un maidan. Noaptea veneau hienele şi chiar alte fiare sălbatice să le mănânce, pe când ziua corbii croncăneau în jurul cadavrelor, certându-se cu câinii satului, care îşi cereau şi ei partea la ospăţ.

Nu departe de seribah, se depunea bălegarul vitelor din sat. Acesta era strâns în grămezi şi uscat la soare, apoi seara se aprindea cu el focul ca să apere pe locuitori de năvala unor insecte înţepătoare — un fel de ţânţari — plaga Sudanului.

În mijlocul satului se aflau două colibe mai mari; erau locuinţele celor doi şefi: Abu el Mot şi Abd el Mot.

Deoarece fiecare colibă e destul de încăpătoare ca să cuprindă în ea mai multe persoane, satul trebuie să fi avut pe puţin cinci sute de locuitori. Vacile, oile, caii şi cămilele păşteau în voie prin sat. Aceste două din urmă soiuri de animale nu trăiesc mult acolo. În timpul şi imediat după anotimpul ploilor, mor toate.

Proprietarul unui seribah e arareori văzut pe acolo. Locuieşte de obicei în Khartoum sau în alt oraş şi nu ia niciodată parte la o vânătoare de sclavi, ci îşi trimite locţiitorii sau împuterniciţii lui, care pot face tot ce poftesc. Aceştia se numesc *wokala* şi au sub ordinele lor căpitani şi marinari, căci vânătoarea se face imediat după anotimpul ploilor, când apele sunt în creştere. Personalul se mai compune din *sajadini,* adică vânători, şi *asake,* soldaţi. Vânătorii au însărcinarea să procure carnea pentru oameni, iar soldaţii, indivizi de toate soiurile, albi şi de culoare, sunt din pleava care a venit în conflict cu justiţia şi numai aici pot scăpa de puşcărie.

Wokala sau împuterniciţii negustorilor de sclavi au o leafă destul de mare şi participare la câştig. Restul armatei e de asemenea plătit în bani şi i se dă întreţinere completă. Celelalte lucruri de trebuinţă le cumpără însă din leafă şi sunt

atât de scumpe încât la sfârşitul lunii nu se alege cu mai nimic.

Dacă vânătoarea a fost bună, se întâmplă să li se plătească oamenilor solda în sclavi. Negrul devine proprietatea soldatului care poate face cu el ce pofteşte: să-l vândă, să-l bată, să-l schilodească ori să-l omoare.

Un pluton de zece până la douăzeci de soldaţi e comandat de un subofiţer, numit *buluk.* Socotelile le ţine un *buluk emini* care ştie să scrie, să citească şi să socotească; acesta e de obicei un fachir de mâna a zecea şi slujeşte şi de vraci, prezice viitorul şi vinde talismane care să apere pe oameni de boli şi necazuri. Duşmănia unuia din aceşti vraci poate fi unora foarte primejdioasă.

Ziua când un *ghasuah* (caravană de pradă) trebuie să pornească la drum, e hotărâtă de fachir care ştie zilele norocoase şi nenorocoase ale anului.

Îndată ce a fost anunţată expediţia, se înalţă *barakha*[1]*,* o bucată pătrată de pânză roşie pe care e brodată semiluna mahomedană sau o sură din *Coran.* Cum văd bandiţii steagul, ştiu că se duc după pradă şi se naşte în cetate o gălăgie şi o agitaţie de nedescris.

Abd el Mot hotărâse plecarea pentru a doua zi, fiindcă fachirul prevestea izbândă. Steagul fâlfâia şi oamenii îşi manifestau bucuria în cântece şi răcnete sălbatice.

Veni fachirul, le ţinu o cuvântare plină de însufleţire, le oferi talismane care să-i apere de gloanţe şi de moarte, apoi începu muzica.

Doamne, ce fel de muzică! Instrumente imposibile care scoteau sunete asurzitoare, răgete şi mugete, iar cine n-avea un astfel de instrument, ţinea isonul din gură. Unii ştiau să scoată sunete pe altă cale. De pildă trăgeau un câine de coadă ca să schelălăie, altul învârtea o bucată de tablă legată cu sfoară, în aer, ca să imite şuieratul vântului; pe scurt: un

[1] Steagul sfânt.

concert care ar fi înnebunit cu siguranţă pe un european civilizat.

Concertul fu întrerupt pentru câtva timp de fachir care îndemna pe vitejii cetăţii să cânte în cor imnul vânătorilor de sclavi. Aceştia se aşezară pe două rânduri şi începură:

Haidem, haidem cu toţii,
Luptând în faţa morţii
Să biruim.
De oameni nu ne pasă;
Cu inima voioasă
Să chiuim.
Un sclav, o sută, mia
E toată bucuria
Ce noi simţim!

Urlau toţi, luându-se la întrecere care mai de care să i se audă glasul, în timp ce fachirul bătea din palme tactul.

Li se împărţi oamenilor *merissah,* băutura aceea dospită care îmbată repede, şi acum răcnetele şi cântecele se auzeau până dincolo de pădure.

Cei doi negri din corabie ascultau cu sufletul îndurerat, în timp ce paznicul se plimba de colo până colo, necăjit că nu poate lua şi el parte la petrecere.

Sclavele fuseseră chemate în sat ca să slujească pe soldaţi.

Curând după miezul nopţii veni şi Abd el Mot să vadă dacă santinela îşi face datoria, pe urmă plecă, şi gălăgia din sat se potoli. Vânătorii de sclavi, beţi de entuziasm şi rachiu, adormiseră.

La un moment dat, pe când paznicul se îndepărtase niţel, Lobo şopti tovarăşului său:

— Albul acesta e tare supărat, dar măcar că are biciul în mâna, nu ne-a bătut ca să-şi verse necazul pe noi. De aceea

Lobo n-ar fi bucuros să-l ucidă.

— Altfel nu putem fugi.

— Nu s-ar putea să-l strângem niţel de beregată ca să nu ţipe şi după ce-l vom lega să-i astupăm gura cu ceva?

— Şi lui Tolo i-ar plăcea mai bine aşa decât să-i ia viaţa, dar dacă apucă să scoată un singur strigăt, suntem pierduţi.

— Mâinile lui Lobo sunt mai puternice. Are să-l apuce aşa ca să nu-i dea răgaz să ţipe. Şi în vreme ce o să-l ţină, Tolo să-l lege bine. Frânghii avem destule.

— Când începem?

— Să mai treacă niţel până ce-or adormi albii toţi.

— Luntrea o iau seara de-aici — cum plecăm?

— Înot.

— A uitat Tolo că mişună râul de crocodili?

— Tolo se lasă mai bine mâncat de crocodili decât să ducă pe albi la Ombula.

— Tot aşa şi Lobo. Bunul şeic din cer o să ne ocrotească pentru că am cruţat viaţa paznicului.

— Crezi tu atât de neclintit în acest şeic?

— Lobo a cugetat toată seara. Dacă *khassisul* a spus adevărul, atunci ştie el mai bine, fiindcă era un om tare înţelept. Şi e bine pentru noi că există un astfel de şeic în cer, pentru că toţi albii de pe lume ne sunt duşmani. Lobo se încrede în el şi o să-l roage să le ajute la fugă.

Negrul împreună mâinile, ridică ochii în sus şi buzele lui şoptiră cuvinte pe care numai Dumnezeu le putea auzi.

Paznicul se aşezase iar la locul lui. Trecu multă vreme într-o adâncă tăcere, pe urmă omul se ridică şi începu iar să se plimbe de colo până colo.

— Să mai aşteptăm? întrebă Lobo.

— Nu. Lobo a şi pregătit frânghia. Când albul o fi mai aproape de noi, îi sărim în spate.

Aşa se şi întâmplă. Omul rămase înlemnit de spaimă. Nu scoase nici un ţipăt, nu făcu nici o împotrivire când Tolo îi

înfăşură frânghia în jurul trupului. Lobo îi smuci fesul de pe cap, îl rupse în bucăţi, făcu un căluş şi i-l vârî în gură.

Îl târâră apoi jos în cabina corăbiei, Lobo îi luă cuţitul, Tolo biciul, pe urmă se întoarseră sus pe punte.

Încet, ca să nu facă zgomot şi să atragă atenţia crocodililor, se lăsară în apă şi începură să înoate spre mal. Nu era lesne din pricina tufelor, totuşi în cele din urmă reuşiră.

— Milostivul şeic din cer ne-a apărat de crocodili, zise Lobo. Tot el ne va ocroti şi de acum încolo. Nu crezi că ar fi mai bine să-l lăsăm pe Abd el Mot în pace şi să ne vedem de drum?

— Nu, omul acesta trebuie să moară.

— De când ai vorbit astăzi de şeicul din cer şi fiul său, nu-i mai vine lui Lobo să-l omoare.

— Dacă-l lăsăm în viaţă, ne ajunge din urmă, dar dacă-l ucidem, oamenii vor fi atât de îngroziţi când îl vor găsi mort, încât se vor zăpăci de tot şi nu se vor gândi să ne urmărească.

— Lobo face tot ce zice Tolo. Cum intrăm însă în seribah? Paznicii au să facă gălăgie.

— Facem o gaură în gard cu cuţitul pe care l-am luat de la alb.

— Au să ne dea câinii de gol.

— Nu. Au să ne miroasă că suntem din cetate şi-i ştim pe toţi pe nume. Haidem!

Se furişară până la marginea pădurii; trebuiau însă să fie cu mare băgare de seamă, căci cerul era senin şi la lumina stelelor se putea vedea până la douăzeci de paşi.

Târându-se pe pântece, ajunseră la gard, căutând să se apropie cât mai mult de locul unde era coliba lui Abd el Mot.

Din fericire nu-i simţi nici un câine, aşa că Lobo putu face o gaură în gardul des de spini, atât cât să poată trece un trup subţire ca al lor. Când fură dincolo, se opriră s-asculte. Nimic;

doar un cal care necheza în ţarc şi o hienă ce urla în depărtare.

— Acum! şopti Tolo. Dă-i lui Tolo cuţitul.

— Pentru ce lui Tolo?

— Fiindcă lovitura vrea s-o dea el.

— Nu Tolo ci Lobo, el e mai voinic ca Tolo.

— Ziceai că n-ai fi bucuros să-l ucizi.

— Ai spus doar că trebuie, aşa că e totuna de mâna cui moare. Dacă şeicul din cer s-ar mânia, o să ierte mai degrabă pe Lobo decât pe Tolo, fiindcă el crede numai de astăzi în bunătatea şi puterea lui, pe când Tolo este încredinţat mai de mult. Rămâi deci aici şi aşteaptă până se întoarce Lobo.

— Cum, Lobo vrea să se ducă singur? Nu îngăduie Tolo aşa ceva. O să-l însoţească până la colibă ca să-i sară în ajutor la nevoie.

— Ai dreptate. Vino!

Cunoşteau bine drumul. Cei mai mulţi dormeau în colibe; câţiva stăteau întinşi beţi morţi în preajma lor.

Coliba lui Abd el Mot era păzită de zece soldaţi. Ticălosul n-avea încredere în negrii lui şi se înconjura noaptea de paznici albi. Dar şi aceştia dormeau duşi.

— Stai aici, şopti Lobo. Nu e greu să mă strecor printre ei. Arabul e singur în colibă. Va fi şi el beat ca şi ceilalţi. O singură lovitură şi Lobo e iar lângă Tolo.

Vorbea cam repede ca să nu se bage de seamă tulburarea lui. Fapta i se părea totuşi destul de neplăcută.

Se târî ca un şarpe printre soldaţii adormiţi ţinând cuţitul între dinţi. Ajunse la uşă şi vru să dea rogojina la o parte dar dinăuntru se auzi un mârâit. Trase mâna-ndărăt crezând că potaia se va potoli. Nu fu însă aşa. Câinele rupse rogojina şi se repezi lătrând spre el.

Deşi tânăr încă, negrul avea o putere neobişnuită pentru vârsta lui. Sări într-o parte, apucă javra cu stânga de gât şi cu dreapta îi înfipse cuţitul în piept. Câinele se lăsă jos

schelălăind.

Toţi câinii din sat începură să latre; oamenii se treziră şi paznicii colibei lui Abd el Mot săriră-n picioare. Vrură să se năpustească asupra lui Lobo, şi ar fi reuşit cu siguranţă, dacă nu i-ar fi sărit Tolo în ajutor. Cu biciul lui din piele de crocodil — ale cărui lovituri pot sfărâma şi oasele cuiva — începu să izbească în dreapta şi în stânga, făcând, loc prietenului său să aibă pe unde fugi. Înspăimântaţi, oamenii se dădură la o parte şi cei doi negri îşi putură croi calea printre ei. Porniră într-o goană nebună spre spărtura pe care şi-o făcuseră în gard. Unul din oamenii cetăţii, care fu cât p-aci să prindă pe fugari, era subofiţer şi obişnuit să comande. Potoli gălăgia şi strigă cu glas răsunător:

— A văzut careva din voi pe fugari la faţă şi i-a recunoscut?

— Da, erau cei doi belanda, Lobo şi Tolo, răspunse cineva din mulţime.

— S-au furişat pesemne în sat înainte de a se închide porţile cu gând să omoare pe Abd el Mot. Alergaţi la ieşiri, păziţi-le bine ca să nu fugă şi adunaţi câinii ca să le luăm urma.

În timp ce se executau ordinele lui, se trezi şi Abd el Mot. Ieşi din cort şi veni să vadă ce s-a întâmplat. Fu şi el de părerea subofiţerului, aşa că, în timp ce toţi dădeau buzna la ieşiri, negrii avură vreme să ajungă la spărtură. Lobo vru să iasă la câmp, dar Tolo îl opri zicându-i:

— Stai, unde se duce Lobo? N-aude cum adună câinii ca să-i trimită după noi? De muşcat n-au să ne muşte, dar dau de veste albilor şi ne prind imediat.

Auziră câinii alergând pe câmp apoi întorcându-se cu coada între picioare îndărăt în sat şi pe Abd el Mot strigând:

— Legaţi-i de funii şi aduceţi-i la mine-n cort ca să miroasă urma fugarilor.

— Acum e momentul, şopti Tolo tovarăşului său. Să fugim

repede.

— Câinii au să găsească spărtura şi aduc pe albi după noi. Dacă am fi călări, n-am atinge pământul cu picioarele şi nu ni s-ar mai cunoaşte urmele.

— Cu neputinţă să avem pe ce călări.

— De ce?

— Caii şi cămilele sunt închise în ţarc şi le păzesc albii.

— Să-i omorâm.

— Nu se poate; sunt mulţi şi n-avem decât un singur cuţit. Şi-apoi, până vom reuşi să-i omorâm, ar trece prea mult timp şi ar da câinii de noi. Trebuie să fugim pe jos.

Ieşiră la câmp şi o luară la goană în direcţia unde ştiau că le e ţinutul.

Se înşelau închipuindu-şi că spărtura poate fi lesne descoperită. Douăzeci de câini fură duşi în cortul lui Abd el Mot. Erau într-adevăr acolo urme de-ale negrului, dar se amestecaseră acum cu ale oamenilor care dăduseră năvală în cort şi câinii nu le mai putură deosebi. Adulmecau în dreapta şi în stânga, schelălăiau, mârâiau, nu ştiau însă ce li se cere.

— Aşa nu merge, zise Abd el Mot. Trebuie să le arătăm ce vrem.

— Cum vrei să le arăţi ce nu e? întrebă un bătrân *ceauş*[1].

— Barba ţi-e albă ca lumina zilei, dar mintea întunecată, zise căpetenia. Negrii au fugit pe corabie. De acolo o să le putem lua mai lesne urma. Mă duc eu numai cu unul din câinii mei, e cel mai bun dintre toţi. Împingeţi luntrea la mal, dar nu pe poteca pe care trebuie să fi venit negrii, ca să nu călcaţi peste urmele lor. Eu o să vă conduc.

Abd el Mot luă câinele de funie şi se îndreptă spre intrarea principală unde era trasă luntrea.

Şase oameni o luară pe umeri şi-l urmară. Cotiră pe o cărăruie care străbătea pieziş pădurea şi ieşiră la mal. Lăsară luntrea în apă; apoi coborâră Abd el Mot, câinele şi doi din ei

[1] Sergent-major.

care trebuiau să vâslească.

Ajunşi la corabie, vânătorul de sclavi ieşi la mal, urcă câinele cu el şi porunci vâslaşilor să nu cumva să se mişte din luntre ca să nu şteargă urmele fugarilor.

Puntea corăbiei era pustie. Abd el Mot strigă pe paznic pe nume, dar nu-i răspunse nimeni. Chemă şi pe cei doi negri — degeaba! Câinele ciuli urechile, se uită la stăpânu-său şi adulmecă aerul.

— Ai simţit tu ceva? Ce-ai auzit? Du-mă acolo, îi zise Abd el Mot slăbind niţel funia.

Câinele mirosea mereu podeaua şi încet-încet trase pe stăpân după sine până la locul unde zăcea legat paznicul. Arabul se aplecă, îl pipăi, îi scoase căluşul din gură, dar nu-l dezlegă.

— Cine te-a legat şi te-a adus aici? îl întrebă el cu glas tremurător de mânie.

— Negrii. *Aman, aman!*[1]

— Unde sunt?

— Pesemne că au fugit. M-au luat pe negândite... erau în spatele meu şi nu i-am văzut... Iartă, stăpâne... n-am nici o vină... se rugă nenorocitul.

Cunoştea cruzimea arabului, bâlbâia cuvintele mai mult în neştire. Acesta nu-i răspunse. Îl luă în spinare şi-l scoase afară pe punte.

— În numele lui *Allah* şi al Profetului, îndură-te, se ruga el cu disperare înţelegând ce-avea de gând să facă.

— Să se-ndure *Allah* şi Profetul dacă vor, pe mine însă să nu mă rogi de iertare. Cine n-ascultă de poruncile mele şi nu-şi vede de slujbă, n-am ce face cu el. Ai lăsat pe sclavi să treacă peste bord, du-te după ei.

Omul se zbătu zadarnic, în braţele lui.

— Îndură-te, stăpâne, poate că o să ai şi tu o dată nevoie de îndurarea lui Dumnezeu... se ruga el, cu glas sugrumat de

[1] Iertare, iertare.

groază.

— Taci, câine, şi du-te dracului!

Îl aruncă în apă şi stătu să vadă ce are să mai fie. Nenorocitul apăru încă o dată la suprafaţă şi răcni:

— Dumnezeu să te ardă în focul iadului în vecii vecilor!

Gura i se umplu apoi de apă şi pieri în adânc.

— Umblă sănătos, câine! hohoti arabul după el.

— Pe locul unde dispăruse nenorocitul, se iviră doi crocodili care trăgeau după ei trupul spre mal.

Monstrul, mai grozav încă decât aceste două târâtoare, râse şi murmură cu satisfacţie:

— Aşa păţeşte cine calcă poruncile mele. Acum să vedem de ceilalţi doi.

Duse câinele la locul unde stătuseră peste zi negrii, îi apăsă botul de podea şi-i porunci:

— Caută, caută!

Câinele mirosi, ridică în sus capul, adulmecă aerul şi scoase un lătrat scurt şi răguşit.

— Ai găsit, da? Atunci haidem!

Se apropie de marginea punţii, lăsă câinele în luntre, coborî după el şi spuse vâslaşilor să tragă la poteca principală care ducea spre sat.

Aceştia fuseseră martori la scena petrecută sub ochii lor, fără să simtă însă pic de milă pentru nenorocitul pe care îl văzuseră sfâşiat în bucăţi de crocodili. Pedepse de soiul acesteia era ceva obişnuit şi nu-i mai impresiona.

Când ajunseră la mal, Abd el Mot luă câinele de funie şi-i porunci să caute iar. După câteva momente, câinele lătră iar scurt, ceea ce vroia să spună că a găsit urma şi trăgea cât putea, să se rupă din mâna stăpânului.

— Începutul s-a făcut, zise arabul. Câinele o să ne ducă repede pe urmele fugarilor şi moartea lor o să fie sfârşitul.

Cu mare greu putea urma Abd el Mot câinele care se smucea să o ia la fugă. Ajunseră în sfârşit la spărtura făcută

în gardul de spini. Animalul vru mai întâi să treacă prin ea, apoi se răzgândi; se întoarse lătrând spre câmpie şi trase cu putere pe arab după el.

În vremea asta se aprinseseră iar focurile în cetate şi se văzu bine locul pe unde fugiseră negrii.

— Pe aici au intrat şi tot p-aici au ieşit, zise Abd el Mot. În timp ce noi căutam, au avut vreme să se îndepărteze. Dar degeaba, tot n-o să le folosească la nimic.

Arabul intră în seribah, unde-i găsi pe toţi adunaţi la un loc şi discutând cu aprindere evenimentul. Le povesti rezultatul cercetărilor şi porunci subofiţerilor să iasă din rând ca să le spună ce au de făcut.

— Stăpâne, zise bătrânul ceauş de adineauri, voinţa ta să fie şi a noastră, noi nu putem îndrăzni să-ţi dăm un sfat. Totuşi eu o s-o fac. Părerea mea e să pornim atâţia inşi câţi cai avem şi să luăm câinele cu noi. Dacă mai zăbovim, s-ar putea ca s-ajungă fugarii înaintea noastră la Ombula şi să dea de veste locuitorilor că sosim.

— Eşti bătrân şi-ţi iert îndrăzneala, răspunse Abd el Mot cu asprime, altă dată însă ar fi bine să aştepţi până ce vei fi întrebat. Ce-ai spus tu acum, hotărâsem eu înaintea ta. Ori crezi tu că o să poruncesc oamenilor să se întoarcă înapoi în cetate, după ce-i vor prinde pe fugari? Ca să ostenească într-atât caii încât să nu-i mai putem avea mâine buni de nimic? Vânătoarea e hotărâtă. Dacă pornim acum sau mâine dimineaţă, pentru voi e totuna. Vreau să fiu şi eu de faţă la prinderea negrilor, după cum trebuie să fiu de faţă la plecarea voastră. Pregătiţi-vă, deci. Peste un ceas să fiţi gata de drum. Tu însă, drept pedeapsă pentru îndrăzneala ta, nu vei lua parte la vânătoare ci vei rămâne comandantul celor cincizeci de soldaţi pe care îi las să păzească în lipsa noastră cetatea.

Pentru un vânător de sclavi, şi mai ales pentru un subofiţer, pedeapsa era foarte aspră. Negreşit că se cere să

rămână un detaşament în cetate, dar fiindcă soldaţii nu iau parte la luptă, nu au nici drept la pradă. Ca să nu se işte nemulţumiri, se trage la sorţi, stabilindu-se astfel cei care trebuie să rămână. Tot astfel se face şi cu comandantul detaşamentului. Aici însă era vorba ca subofiţerul să rămână fără să fi căzut la sorţi, ceea ce lui i se părea o mare nedreptate. Din pricina vârstei, a experienţei şi a gradului său, se crezuse îndrituit să-şi exprime o părere care nici măcar nu era în contrazicere cu a superiorului său. De aceea zise cu glas potolit:

— Martor mi-e *Allah*, stăpâne, că n-am avut de gând să te jignesc. Sunt nevinovat de vina pe care mi-o aduci şi n-am meritat o pedeapsă atât de aspră. Nu poţi să mă ruşinezi astfel, umilindu-mă în faţa celor o sută de inferiori ai mei.

— Să taci! se răsti Abd el Mot. Nu cunoşti tu legile unui seribah? Te pot ucide chiar, dacă încerci să mi te împotriveşti.

— Asta nu o s-o faci, fiindcă știi că sunt cel mai destoinic şi curajos dintre oamenii tăi. Moartea mea ar fi o pagubă pentru tine şi întreaga cetate. Şi-apoi, nu ştii ce va zice şi Abu el Mot, stăpânul şi întâia căpetenie a cetăţii.

Spusese cuvintele acestea cu glas domol, dar cu o trufie vădită. Abd el Mot recunoştea adevărul spuselor lui, dar nu vru să îngăduie astfel de cuvinte, de aceea răspunse:

— De ucis nu o să te ucid, te pot însă pedepsi, folosindu-mă în acelaşi timp de serviciile tale. Din momentul acesta nu mai eşti ceauş ci simplu soldat şi rămâi arestat în cetate. Şi-acum, să tragem sorţii ca să vedem cine rămâne să comande detaşamentul.

Sentinţa scoase din sărite pe bătrân.

— Ce? strigă el indignat. Simplu soldat, ba încă şi arestat? Să ferească *Allah!* Mai sunt pe aici oameni care să-mi ia partea...

Se uită mândru şi provocător în juru-i. Un murmur uşor părea să întărească vorbele lui. Dar Abd el Mot trase

amândouă pistoalele de la brâu, puse degetul pe trăgaci, şi răcni ameninţător:

— Cel dintâi care cutează să se împotrivească poruncilor mele e mort! Un ceauş mai puţin, o avansare mai mult. Vreţi să renunţaţi la o astfel de perspectivă? Sau vreţi să mai pun şi pe alţii în lanţuri? Luaţi-i sabia şi pistolul şi legaţi-l bine.

— Să mă lege... pe mine? zbieră ceauşul. Mai bine să mor. Trage dacă...

Se opri brusc. Scosese sabia din teacă şi o învârtea ameninţător deasupra capului. Se părea însă că-i venise ceva în gând. Lăsă în jos arma, îşi mângâie cu stânga chipul bărbos — ca să ascundă, poate, expresia feţei — şi urmă cu glas umil:

— Iartă-mă, stăpâne! Ai avut dreptate. Tu eşti mai-marele meu şi trebuie s-ascult de poruncile tale. Degradează-mă dacă vrei. Ştiu că o să mă fac vrednic în curând de fapte care să mă ridice iar de unde m-am coborât. *Allah* e mare şi ştie el mai bine ce trebuie să se întâmple.

Ultimele cuvinte ascundeau o ameninţare, pe care Abd el Mot nu o înţelese. Dezarmă cu mâna lui pe ceauş şi-i zise:

— Mulţumeşte bătrâneților tale şi milostivirii mele că am plecat urechea la căinţa ta. Ai ridicat sabia împotriva mea şi ţi se cuvenea moartea. Totuşi te iert şi-ţi dăruiesc viaţa. Duceţi-l la închisoare şi puneţi o santinelă la uşă ca să nu poată fugi.

Ordinul era dat la doi subofiţeri care luară pe ceauş între ei şi-l duseră fără cea mai mică împotrivire.

Ceilalţi toţi se îndreptară spre coliba lui Abd el Mot unde se traseră sorţii. Cei cincizeci de soldaţi şi subofiţerul se supuseră în tăcere, deşi fierbeau de mânie. La vânătoarea de sclavi plecau peste o sută de inşi. Se formau două batalioane.

Din cel dintâi făceau parte soldaţii care aveau cai, cel de-al doilea era format, parte din oameni călări pe boi — căci aceste animale suportau uşor clima —, parte pe jos. Prima trupă o comanda însuşi Abd el Mot, pe a doua subofiţerul

numit în locul ceauşului degradat.

După un ceas, armata era pe picior de plecare. Pe cât de neomenos e scopul unei astfel de vânători de oameni, banda nu pleacă fără să aibă steagul în frunte şi binecuvântarea cerească. Fachirul, care îndeplinea slujba de preot şi contabil în acelaşi timp, se aşeză în faţa frontului lângă stegar, ridică braţele spre cer şi strigă:

— Ajută-ne, Doamne, milostiveşte-ne cu belşugul tău!

Cuvintele acestea fură repetate într-un glas de toată ceata.

— Binecuvântează-ne tu, prea binecuvântatule, tu, cel fără de moarte!

Acestea erau pentru Profet. Urmă apoi obişnuita formulă din Coran înaintea fiecărei rugăciuni:

— „În numele prea milostivului şi îndurătorului Dumnezeu!”

Pe urmă spuse prima sură din *Coran,* sfânta *Fathha,* după care vine a şase sute şaizeci şi treia sură, pe care Mahomed a numit-o *Inima Coranului* şi trebuie spusă de orice bun musulman, chiar şi de cei în agonie.

Versetul e cam lung şi se încheie astfel:

— „Necredinciosul tăgăduieşte deşteptarea la viaţă; el pune icoane în locul lui Dumnezeu uitând că are un creator. Zice: «Cine poate da oaselor prefăcute în cenuşă iarăşi viaţă?» Dar noi răspundem: «Acela care i-a dat-o pentru întâia oară». Oare acela care a creat cerul şi pământul n-are putere să-nvie morţii? Ba da, fiindcă el e atotputernicul şi înţeleptul Creator. Porunca lui e când vrea ceva: «Să se facă!» şi se face. De aceea laudă şi mărire lui, care pe toate le stăpâneşte. De la el aţi pornit şi la el vă veţi întoarce”

Trecu multă vreme până să spună fachirul rugăciunea şi până s-o repete ceilalţi după el. În vremea aceasta, la răsărit se ivi o geană de lumină şi în curând răsări soarele. Acum nu puteau pleca până să-şi facă rugăciunea de dimineaţă. În

sfârşit se isprăvi şi asta. Se ridicară de jos ca să pornească la drum.

Mai întâi încălecă Abd el Mot cu ai săi, ducând câinele legat cu o funie lungă de şa. Potaia descoperise iar urmele şi trăgea cât putea de funie. Călăreţii o luară în galop spre răsărit.

A doua companie urma la pas cu stegarul în frunte. Acesta îşi împăturise cu băgare de seamă petecul de pânză şi-l învelise într-o cârpă.

Se trase o salvă de puşcă în semn de rămas-bun şi în curând pieriră şi pedestraşii în zare.

Soldaţii lăsaţi de pază în cetate se uitau posomorâţi şi necăjiţi după camarazii lor. Li se lua perspectiva unei expediţii de unde s-ar fi întors încărcaţi de glorie şi prăzi, dar erau fericiţi de primejdia unei lupte din care poate ar fi ieşit învinşi. Şi-apoi, muncă destulă. Ceea ce făceau înainte toţi, trebuia să facă acum ei cincizeci. Nu rareori se întâmpla ca atunci când garnizoana unui seribah pleca la vânătoare de sclavi, populaţia din apropierea cetăţii să se revolte şi să se dea o luptă crâncenă în cetate. Era deci nevoie de muncă îndoită şi destul de primejdioasă.

Nu era de mirare că se auziră ici-colo murmure împotriva nedreptăţii sorţii şi a prea marii asprimi a comandantului. Acesta era numai locţiitorul adevăratului stăpân, Abu el Mot, şi în lipsa acestuia îşi lua întotdeauna aer de atotputernic stăpânitor, cu drepturi nelimitate.

De aceea Abd el Mot nu era numai temut, dar şi urât de soldaţi. Bătrânul ceauş însă se pricepea cum să se poarte cu oamenii. Era sever dar nu crud; îşi respecta rangul, dar nu era îngâmfat. Era iubit de toţi şi toţi erau indignaţi de atitudinea de adineauri a lui Abd el Mot.

Subofiţerul rămas să comande detaşamentul băgă de seamă nemulţumirea oamenilor săi. Auzi şi murmurele lor, tăcu însă şi nu zise nimic. Era şi el revoltat de jignirea

camaradului său şi-l compătimea. Nu protestase în primul moment sperând că va lua locul bătrânului, dar Abd el Mot preferase pe un altul, deşi se credea în drept să fie numit el.

Arabul dădea dreptate în gândul său soldaţilor, totuşi nu-i lăsă să înţeleagă ce gândeşte.

Îşi propuse însă să uşureze pe cât îi va fi cu putinţă situaţia arestatului.

Puse să se coacă *kisrah,* să se prăjească peşte, împărţi oamenilor câte o porţie şi luă o bună provizie ca s-o ducă la coliba care servea de închisoare în cetate.

Aceasta nu era o clădire de zid sau de piatră ca să împiedice fuga arestaţilor. Nici vorbă. O colibă ca oricare alta în care se săpase o groapă adâncă şi unde erau lăsaţi prizonierii. Cum groapa nu se curăţa niciodată, îşi poate oricine închipui mirosul care ieşea de acolo.

Acum ceauşul era singurul arestat. Când văzu pe subofiţer, paznicul se dădu respectuos la o parte.

— Ţi-am adus de mâncare, strigă subofiţerul aplecându-se peste groapă. Peşte şi *kisrah,* ce nu se dă de obicei arestaţilor. O să pun să-ţi dea mai târziu şi o oală plină cu *merissah* ca să-ţi potoleşti setea.

Ceauşul stătea până la genunchi în murdărie.

— *Allah* să-ţi răsplătească, dar nu mi-e foame, răspunse el.

— Păstreaz-o pentru mai târziu.

— Unde? E ăsta un loc unde să-ţi păstrezi mâncarea?

— Ai dreptate. Vrei să ţi-o învelesc într-o pătură?

— Da. Eu te cunosc pe tine, camarade. *Allah* ţi-a dăruit o inimă milostivă şi recunoscătoare. M-am purtat eu vreodată rău cu tine când erai sub ordinele mele? Te-am jignit cu ceva?

— Niciodată!

— Atunci fă-mi un mare bine şi *Allah* o să ţi-l ia în seamă. Trage-mă sus şi lasă-mă să mănânc afară la aer. Pe urmă mă laşi iar în groapă.

— Nu se poate.

— Cine te poate opri? Eşti doar acum comandantul cetăţii. Ori nu poţi face ce-ţi place?

Buluk-ul se simţi atins la coarda simţitoare, de aceea răspunse:

— Eu poruncesc aici şi ce vreau eu trebuie să se facă; dar dacă fugi?

— Să fug? Cu neputinţă. N-am nici o armă la mine ca să mă apăr şi mă poţi împuşca într-o clipă. Şi-apoi, cincizeci de oameni, câţi sunteţi voi, n-ajung să mă păzească?

— Aşa e, zise bulukul codindu-se încă.

— Pe urmă, adăugă ceauşul, nu o să rămân toată viaţa în gaura asta împuţită. Abu el Mot ştie să preţuiască serviciile pe care i le-am făcut de când ne cunoaştem şi, cum s-o întoarce, mă face iar ceauş.

— Asta e sigur, mărturisi subofiţerul cu sinceritate.

— Atunci o să ştiu şi eu să te răsplătesc pentru binele pe care mi-l vei face acum.

— Bine, iacă fac. Să nu mi-o iei însă în nume de rău dacă dau ordin santinelei să stea cu arma întinsă şi să tragă îndată ce vei îndrăzni să te îndepărtezi de groapă.

— N-am de ce să mă supăr, fă-ţi datoria.

În timp ce bulukul se ducea să spună santinelei ce are de făcut, ceauşul îşi mângâia mulţumit barba murmurând:

— Merge, merge... *Allah* o să-i lumineze mintea ca s-asculte şi mai departe propunerile mele. În groapa asta împuţită nu mă mai întorc eu şi Abd el Mot — duce-s-ar în fundul iadului!! — n-o să mai apuce să facă dintr-un ceauş un simplu soldat ca să fie de batjocură tuturor...

Buluk-ul apăru iar, de astă dată însoţit de santinelă; lăsară jos o frânghie şi traseră pe ceauş afară. Acesta se aşeză lângă groapă şi începu să mănânce cu poftă, spre bucuria subofiţerului, mulţumit că făcuse o faptă bună.

— Cât timp voi avea eu comanda cetăţii, îi zise el, n-o să-ţi

lipsească nimic. Nădăjduiesc că o să şti să-mi mulţumeşti la vreme.

— Mai ales că o să şi pot, răspunse ceauşul. Când voi fi eu stăpânul unui seribah şi mai mare ca ăsta, şi-oi porni la vânătoare de sclavi...

— Tu? îl întrerupse celălalt încremenit.

— Da, eu.

— Parale ai?

— Ce să fac cu ele? Pentru asta nu se cer parale.

— Ba se cer şi încă multe de tot, de pildă cum are Abd el Mot al nostru.

— Hm! Crezi tu că a fost el întotdeauna aşa de bogat cum îl vezi acum?

— Nu ştiu.

— Ştiu eu. Îl slujesc de ani de zile şi-i cunosc tot trecutul.

— Atunci eşti singurul, fiindcă nimeni nu ştie cine e şi ce-a fost înainte.

— Un horm, asta e, a fost cândva sărac lipit. A intrat ca simplu soldat la un negustor de sclavi şi ajunsese ceauş ca şi mine.

Bătrânul minţea, dar căuta prin povestea asta să câştige pe buluk pentru sine.

— Zău? se minună acesta. Întâi buluk şi pe urmă ceauş, ca mine şi ca tine? Păi cum a ajuns pe urmă să aibă un seribah mare ca ăsta?

— Pe o cale cât se poate de uşoară. Stăpânu-său l-a jignit odată foarte adânc. Atunci s-a jurat să se răzbune, şi când a mai pornit stăpânul la vânătoare de sclavi, s-a întâmplat ca Abu el Mot să rămână comandant al cetăţii.

— Ca mine acum.

— Da, dar tu n-o să fii atât de deştept ca el şi bulukul lui de-atunci.

— Avea şi un buluk cu el?

— Negreşit că avea, îl cunoşti şi tu.

— Eu? Habar n-am!

— Aha, uitasem că nu ştii toată povestea... Bulukul lui de-atunci e aghiotantul lui de acum.

— N-o fi Abd el Mot?

— Chiar el. S-au înţeles între ei şi au pus la cale lovitura care i-a pricopsit pe amândoi.

— Şi ce-au făcut?

— Ce-ar putea să facă oricare subofiţer în locul lor. Au aşteptat până ce-a plecat stăpânul, au jefuit cetatea, i-au dat foc şi au fugit, luând cu ei vitele şi tot ce se putea lua; pe urmă au venit de s-au stabilit aici şi au început negoţul pe socoteala lor proprie.

— *Allah 'l Allah!* M-am zăpăcit de tot, exclamă bulukul privindu-l cu ochii holbaţi.

— Foarte rău, fiindcă n-o să te poţi îmbogăţi niciodată.

— Să mă îmbogăţesc, eu?

— *Allah* e atotputernic; când se milostiveşte el de cineva, acela n-are decât să-ntindă mâna.

— Şi s-o întind?

— De ce nu! N-o să te mai întâlneşti în viaţa ta cu un mai bun prilej ca să te pricopseşti.

Bulukul era destul de destoinic în meseria lui, dar cam prostuţ din fire. Se uita la ceauş uluit şi aproape nu-l înţelegea ce vrea să spună.

— *Allah* akbar! bâlbâi el. Am auzit bine? Să fac şi eu ce-au făcut ei?

— Nu tu singur, ci împreună cu mine.

— Nu... nu... nu-mi intră mie-n cap...

— Ba să-ţi intre. Şi vezi de nu pierde vremea degeaba. Abu el Mot poate să se întoarcă dintr-un moment într-altul, pe urmă o să fie prea târziu şi nu te mai întâlneşti tu cât vei trăi cu un prilej ca ăsta.

— Vorbeşti serios?

— Jur pe *Allah* şi pe Profet că nu glumesc!

— Şi crezi că s-ar putea să reuşim?

— Dacă au reuşit Abu el Mot şi bulukul lui, de ce n-am reuşi şi noi? Ia gândeşte-te ce de lucruri se găsesc aici. Arme, muniţii, haine, unelte, provizii şi câte altele pe care, când vrem să le cumpărăm, din biata noastră soldă, ni se ia de ce ori pe cât fac. Gândeşte-te la câte vite sunt aici şi socoteşte cam cât preţuieşte tot ce vezi ochii. Ia socoteşte tu cât fildeş am putea lua de la negri pentru o singură vacă?

— O, asta ştiu eu. Pe preţul ăsta ni s-ar da numai treizeci, dacă nu şi mai multe vaci.

— Avem aici peste trei sute de vite cornute. Dacă facem şi noi ce-au făcut atunci Abu şi Abd el Mot, ne îmbogăţim dintr-o dată. Cumpăneşte bine şi repede, fiindcă nu e timp de pierdut.

Bulukul se apucă de cap cu amândouă mâinile, se trase pe urmă de nas, se pipăi pe piept, pe genunchi, ca să vadă dacă e treaz, apoi strigă:

— Să mă lumineze *Allah*, că eu nu mai ştiu ce să zic! Stai că mă duc să-mi iau un ajutor.

— Pe cine?

— Tutun pentru luleaua mea.

— Ciubuc am şi eu, dar n-am tutun.

— Lasă că-ţi aduc şi ţie.

Bulukul plecă în grabă, dar după ce făcu vreo câţiva paşi se opri în loc şi strigă ceauşului:

— Nu e aşa că n-o să fugi?

— Nu, nu fug, fii fără grijă.

— Nu încerca, fiindcă santinela are ordin să tragă.

— Ţi-am făgăduit că n-o să fug şi eu mă ţin de cuvânt. Vezi numai de nu spune nimănui ce-am vorbit amândoi.

— Şi să spun cuiva, nu m-ar crede.

Bulukul plecă, iar ceauşul rămase nemişcat la locul lui. Îşi mângâia doar barba căruntă cu amândouă mâinile şi mormăia cuvinte neînţelese.

Celălalt se întoarse numaidecât. Ţinea în mână punga cu tutun, dar se vedea că nu prea era cine ştie ce în ea. Tutunul este prin locurile acelea ceva foarte scump. Totuşi, întinse, după ce-şi îndopă bine pipa, şi ceauşului punga.

Acesta vârî mâna înăuntru, scoase niţel praf de buruieni uscate amestecare cu vreo câteva firişoare de tutun, se strâmbă niţel, apoi începu să-şi umple ciubucul agale.

— Al cui e tutunul ăsta? întrebă el pe buluk.

— Al meu, al cui vrei să fie? răspunse arabul mirat.

— De unde-l ai?

— L-am cumpărat aici.

— Atunci bine ziceai adineauri că minţile ţi s-au rătăcit de tot.

— Cum aşa? spuse bulukul scăpărând cremenea.

— Alt tutun mai bun n-ai?

— Nu.

— O *Allah!* Nu ţi-a dat Abd el Mot toată cetatea pe mână?

— Ba da.

— Şi colibele cu provizii?

— Şi. Zicea să am bine grijă de ele. Au lacăte la uşi. Pe când celelalte colibe n-au nici uşi, nici zăvoare, cele care servesc de magazii au uşi de lemn şi lacăte bune.

— Dar cheile sunt la tine, nu-i aşa? cercetă mai departe ceauşul.

— Da.

— Şi când ţi-ar fi lesne să te duci să iei din tutunul pe care-l fumează Abu el Mot şi Abd el Mot, tu te mulţumeşti cu buruiana asta!

Bulukul căscă gura, se uită câteva momente cu ochii zgâiţi la ceauş, pe urmă bâlbâi:

— Şi... crezi că...

— Da, aşa cred.

— *Allah, w'Allah, t'Allah!* Bine-ar fi să-mi umplu bine punga cu tutun din cel bun şi să nu mai trebuie să-l plătesc

pe urmă!

— Numai tutun? Tot, tot poţi să iei fără să plăteşti. Distruge cetatea Omm et Timsah şi-ţi faci alta departe de-aici.

— Unde?

— Mai la răsărit, unde mărfurile sunt mai scumpe şi sclavii mai ieftini.

— Adică la Niam-niami?

— Da. Se pot face acolo afaceri strălucite.

Bulukul rămase câtva timp pe gânduri, zise apoi cu părere de rău:

— Dacă ţi-aş urma sfatul, drept e că aş putea întemeia repede o cetate. Dar vezi, nu sunt destul de deştept...

— Păi eu unde sunt? Mă fac tovarăşul tău. Şi-apoi, înveţi repede meseria...

— Zău?

— Mai ales că acum tot asta faci. Nu te-a lăsat pe tine să conduci un seribah?

Arabul se bătu cu pumnul în piept şi zise cu mândrie:

— Da, da, eu, eu sunt comandantul... stăpânul! Şi zici că...

— Sunt sigur că peste puţin timp am fi amândoi cei mai bogaţi şi vestiţi vânători de sclavi.

— Vestit... vezi asta mi-ar plăcea mai bine ca toate.

— Atunci fă ce-ţi spun. Eu ţi-am arătat calea. Şi dacă vrei să ştii şi mai bine ce noroc te aşteaptă, hai cu mine să-ţi arăt.

— Unde? întrebă el văzând pe ceauş sculându-se în picioare.

— La magazii. Vreau să-ţi dai tu singur seama ce bogăţii sunt acolo.

— Bine, să mergem. Cheile le am în buzunar; să preţuim din ochi cât face.

Apucă pe ceauş de braţ şi-l târî după sine. Santinela nu cuteza să tragă, văzând pe superiorul lui ducând cu el pe arestat.

Soldaţii erau împrăştiaţi parte în cetate, parte aveau treabă afară în ocolul de vite, alţii dormeau în colibe. Când cei din cetate văzură pe comandantul lor împreună cu ceauşul pe care-l credeau în fundul gropii, se bucurară că stăpânul de acum se poartă omeneşte cu bietul bătrân, pedepsit pe nedrept.

Ajunseră amândoi la magazii şi bulukul descuie uşa; însă, când să intre, se opri deodată în loc şi strigă înfuriat:

— *W'Allah!* O să pun să-l biciuiască!

— Pe cine? întrebă ceauşul.

— Pe santinelă.

— De ce?

— Fiindcă n-a tras în tine când te-a văzut plecând. Aşa îi poruncisem; câinele!

— Cum vroiai să tragă, dacă m-a văzut cu tine? Ar fi însemnat că se ridică împotriva ta. Nu eşti tu comandantul?

— Ba da, şi n-aş sfătui pe nimeni să-ndrăznească. L-aş fi biciuit până la sânge, dacă te împuşca. Acum să intrăm în magazie şi să-mi arăţi lucrurile mai de preţ, fiindcă te pricepi mai bine ca mine.

După ce cercetară toate magaziile, şi încuiară ultima uşă, bulukul puse mâna pe umărul ceauşului şi zise cu ochii lucind de lăcomie.

— Jură acum pe barba ta că eşti încredinţat de izbânda planului tău.

— Jur! răspunse acesta ridicând mâna. Şi când vei fi mai târziu milionar, o să-mi mulţumeşti pentru sfatul pe care ţi l-am dat.

— Dar vezi că nu puterii face numai noi doi ce-am plănuit.

— Bineînţeles. Trebuie să-i câştigăm şi pe soldaţi de partea noastră. Asta las-o în grija mea. O să vorbesc eu cu ei.

— Au să ceară să-mpartă cu noi prada.

— N-o să ne învoim, fiindcă nu am mai avea cu ce întemeia un seribah. Le făgăduiesc însă solda îndoită, dacă

vor să rămână în slujba noastră, şi toată prada pe care o va aduce Abd el Mot când se va întoarce.

— Cum o să le-o dai dacă n-o ai?

— O s-o am, fiindcă o să i-o iau.

— *Allah kerihm* — Dumnezeu e milostiv! Nu cumva ţi-a luat minţile?

— Nu mi le-a luat defel. Planul meu e mai măreţ decât îţi închipui tu. Vom ieşi înaintea lui Abd el Mot şi-l vom ataca la întoarcere. Mi-a luat gradul şi m-a aruncat în închisoare; trebuie să-şi ispăşească fapta.

— Dar are cinci sute de oameni cu el!

— Le îndoiesc şi lor solda şi îi las să împartă prada cu ăştilalţi. Au să treacă toţi de partea noastră. Care nu vrea, e împuşcat ori îl lăsăm să plece încotro vede cu ochii.

— Eşti nebun? Dacă rămân toţi credincioşi lui Abd el Mot suntem pierduţi. Nu te gândeşti câţi sunt?

— N-are a face. Ştiu eu cum să mă apropii de ei. Principalul e să nu mai zăbovim. Abu el Mot vrea să aducă mulţi nuehri cu el. Dacă apucă să sosească aici până a nu pleca noi, s-a spulberat tot planul nostru.

— S-a spulberat el şi-aşa.

— Pentru ce?

— Fiindcă e prea primejdios. Vrei să mergi mai departe decât mi-am închipuit eu.

— Atunci dai îndărăt?

— Da. Aş fi fost bucuros să mă îmbogăţesc, dar nu să-mi pierd viaţa.

— Bine. O să împlinesc singur ce-am plănuit.

— Nu poţi s-o faci, fiindcă eşti prizonierul meu.

— Nu tăgăduiesc. O să vorbesc însă cu oamenii tăi şi sunt sigur că au să se învoiască. Pe urmă te arestez fu pe tine, dacă îndrăzneşti să ne pui beţe în roate.

— *Allah, Allah!* strigă arabul înspăimântat. Mi-ai spus că n-o să fugi...

— Nici nu mă gândesc la fugă... Vreau să plec de aici ca învingător, ca stăpân peste tot ce se află în cetate, până şi al sclavilor pe care o să-i iau cu mine.

— Eşti un om grozav de hotărât.

— Da, aşa sunt şi aş fi dorit să fii şi tu ca mine. Mai ai vreme să te hotărăşti. Zii „da” şi te fac tovarăşul meu. Nu? Te luăm ca simplu soldat în armata noastră. N-aş vrea să fiu prea aspru cu tine, dar n-am ce-ţi face. Ei, ce zici?

Arabul se uită câtva timp în pământ, pe urmă zise cu glas hotărât:

— Bine, fie! Înţeleg şi eu că sub oblăduirea ta pot ajunge mai departe decât sub a lui Abu el Mot, unde aş rămâne toată viaţa ce sunt acum: un biet buluk. Vom lua sclavi, mulţi sclavi, mii de sclavi şi, după ce ne vom îmbogăţi, ne ducem la Kahira[1], ne cumpărăm palate şi vom duce o viaţă ca în rai.

— Bine. Dă-mi cheile.

— Trebuie neapărat?

— Da, pentru că eu sunt acum comandantul din Omm et Timsah, iar tu aghiotantul meu.

Bulukul îi dădu cheile, pe urmă se îndreptă cu inima zvâcnind spre locul unde era atârnată de un par o tobă mare. Când se bătea toba, se adunau toţi din seribah, chiar şi cei aflaţi afară în ocolul vitelor.

Se apucă singur să bată toba şi peste câteva, minute soldaţii se aflau în mijlocul cetăţii. Mare le fu mirarea când văzură pe ceauş alături de buluk.

Înalt, voinic, bătrânul stătea drept şi mândru în mijlocul lor, fără nici o armă şi fără urmă de teamă. Era aproape sigur că lovitura va reuşi.

Îşi cunoştea oamenii. Ca şi el, făceau toţi parte din drojdia omenirii; nu aveau simţăminte alese, nici conştiinţă şi nici credinţă, căci rugăciunile pe care le făceau nu erau pentru ei decât o formă goală, a cărei însemnătate nici n-o înţelegeau.

[1] Cairo.

O viaţă aventuroasă în trecut, asemenea în viitor; cunoşteau şi erau deprinşi cu toate primejdiile şi nu se dădeau înapoi de la nimic, când era vorba să tragă vreun folos. Erau deci oameni care se potriveau foarte bine cu planul bătrânului ceauş.

Acesta le descrise viaţa lor searbădă de acum, îşi desfăşură planul, atât cât crezu el de cuviinţă, le enumeră foloasele pe care le-ar avea de pe urma lui, le făgădui o soldă întreită şi la sfârşit le spuse că întreaga pradă pe care o va aduce Abd el Mot va fi împărţită între ei.

Când îi întrebă dacă sunt gata să treacă în slujba lui, toţi îi primiră propunerea cu strigăte de bucurie. Cerură însă băutură ca să sărbătorească această zi mare după cum se cuvine.

Fără să le răspundă deocamdată, bătrânul se duse în coliba lui Abu el Mot, luă de acolo un *Coran* zdrenţuit şi, fiindcă nu mai era nici un fachir în sat, îi puse să jure cu mâna pe cartea sfântă. Un astfel de jurământ e pentru un musulman tot atât de sacru ca şi când l-ar fi făcut în faţa imamului[1].

De-abia după ce se asigură astfel de supunerea lor, ceauşul le spuse că nu e acum timp de chef şi petrecere, deoarece Abu el Mot poate sosi chiar astăzi cu nuehrii lui, făgăduindu-le însă că le va îngădui mai târziu nu numai o zi, ci şi o săptămână de băutură şi petrecere.

Înţeleseră că are dreptate şi nu protestară, în schimb dădu fiecăruia atâta tutun cât să-i ajungă săptămâni întregi.

Mărfurile, armele şi muniţiile, fură încărcate în spinarea vitelor, ceea ce necesită trudă multă, pe urmă legară pe sclavi şi sclave cu mâinile la spate — erau vreo treizeci la număr — de o frânghie lungă şi convoiul se puse-n mişcare.

Înainte de a porni, soldaţii dădură foc cetăţii. Colibele cu acoperişurile lor de stuf uscat de arşiţă ardeau în vâlvătăi şi

---

[1] Preot.

flăcările se întinseră şi la gardul de spini. Peste un ceas, locul de suferinţă al atâtor nenorociţi, nu va mai fi decât un morman de cenuşă.

Dogoarea goni oamenii şi vitele de-acolo şi convoiul se îndreptă în direcţia pe unde pornise în aceeaşi dimineaţă Abd el Mot cu vânătorii lui de sclavi.

7. Scăpaţi din sclavie

Primul detaşament de călăreţi ai expediţiei urmaseră în goană urmele negrilor fugari. Ajunseră la un loc unde râul cotea spre răsărit şi urmele duceau în linie dreaptă la o câmpie întinsă şi stearpă, cu iarbă arsă de soare.

Pe pământul uscat de arşiţă urmele nu se mai puteau recunoaşte, dar câinele ştia ce face şi nu se abătu un moment din cale.

Ceas după ceas trecea; distanţa care îi despărţea de cetate sporea mereu, fugarii însă nu se vedeau nicăieri. Trebuie să fi alergat într-o goană nebună, deoarece nu plecaseră decât cu două ceasuri înaintea urmăritorilor lor.

Drept e că nici caii vânătorilor de sclavi nu erau cine ştie ce armăsari de soi; dar, în Sudan, cei mai buni cai se prăpădesc repede, fie din pricina umezelii din anotimpul ploilor, fie din pricina relei tratări de către indigeni sau a muşcăturilor de insecte.

Pe timp de secetă, pământul e atât de uscat, încât bietele dobitoace nu găsesc nutreţ şi mor de foame. Când încep pe urmă ploile, vin ţânţarii şi nişte diptere parazitare, a căror înţepătură e un mare chin, atât pentru oameni, cât şi pentru animale. Se aşază cu miile pe spinarea vitelor şi formează un strat gros care acoperă cu desăvârşire pielea.

De aceea nu e de mirare că acum, pe timp de secetă, caii lui Abd el Mot erau istoviţi şi călăreţii trebuia să-i lase din când în când la pas ca să mai poată răsufla puţin.

Pe la vremea prânzului zăriră în depărtare o pădure. Braţul Bahrului Djur al Nilului alb cotea iar în linie dreaptă. Iarba era aici mai puţin uscată şi în curând dădură de copaci *suffarah*[1], un fel de soc din care copiii sudanezilor îşi fac

---

[1] *Suffar* se numeşte pe limba sudaneză fluier, de acolo şi numele copacilor.

fluiere ca şi la noi.

Câinele mergea cu botul mereu în pământ, fără să se oprească din drum. În curând pădurea se făcu tot mai deasă şi caii trebuiră să înainteze foarte încet printre copaci.

Ici-colo o băltoacă şi pe pământul umed din apropierea ei se desluşeau bine urmele fugarilor. Un indian sau un vânător al preriilor ar fi putut spune fără să greşească de câte ceasuri trecuseră fugarii pe acolo, dar vânătorii de sclavi nu se pricep la aşa ceva.

Din nenorocire pentru bieţii fugari, urmăritorii lor nu mai erau departe. Când zăriseră pădurea, negrii se crezură scăpaţi, dar întorcând capul văzură convoiul de călăreţi şi, deşi istoviţi de tot, făcură o ultimă sforţare şi o luară iar la fugă spre pădure, cu gând să se ascundă acolo.

Totuşi îşi ziceau că le va fi zadarnică încercarea, ştiind că Abd el Mot va lua cu sine unul sau mai mulţi din câinii săi ca să le adulmece urma. Se apropiaseră de râu cu gând să se arunce mai bine în apă decât să se lase prinşi. Văzură însă capetele hidoase ale crocodililor ieşind din mocirlă şi se dădură speriaţi îndărăt. Tot mai bine sclavi decât mâncaţi de crocodili...

Fugeau, sărmanii, cu ultimele puteri care le mai rămăseseră când Tolo — deşi mai inteligent şi mai ager la minte, mai slab însă fiziceşte — începu să se clatine pe picioare.

— Tolo nu mai poate fugi... se tângui el gâfâind.

— O să te sprijine Lobo, răspunse celălalt, şi-l trase cu anevoie după sine.

— Scapă măcar tu... Au să-l găsească pe Tolo şi au să te lase să fugi.

— Nu. Mai bine să scapi tu decât Lobo. Eşti mai deştept decât el şi o să reuşeşti să ajungi la Ombula ca să scapi neamul nostru de urgie.

Mai merseră o bucată de drum, pe urmă Tolo se opri.

— Bunul şeic din cer nu vrea pesemne să trăim, zise el, şi ne cheamă la el. Tolo nu mai poate umbla, trebuie să rămână aici.

— O să te ducă Lobo în spinare.

Băiatul îşi luă prietenul în cârcă şi porni cu el. N-apucă însă să facă douăzeci de paşi şi nu mai putu să meargă nici el.

Îşi puse încetişor tovarăşul jos, privi deznădăjduit în juru-i şi oftă:

— S-a isprăvit! Crezi tu cu adevărat că sus, în cer e un şeic bun care ne iubeşte şi o să ne primească la el?

— Da. Eu cred şi trebuie să crezi şi tu.

— Şi după ce-ai murit aici pe pământ, trăieşti acolo mai departe?

— Alături de el şi fiul său nu mai e moarte.

— Atunci el e mai bun decât *Allah* al arabilor care vrea cât mai mulţi sclavi şi îngăduie să fim omorâţi.

— Nu te frământa atât. Şeicul nostru o să vadă când ne-om da sufletul şi o să coboare de unde e ca să ne ia la el.

— Lui Lobo nu are de ce să-i pară rău după viaţă fiindcă părinţii şi fraţii lui nu mai sunt printre cei vii, dar moartea e aşa de fioroasă! Ici crocodilii şi colo Abd el Mot, arabul. Care din ei e mai rău?

— Sunt deopotrivă de răi, căci nici unul nu crede în marele şeic şi fiul său care a murit pentru noi, oamenii, ca să ne mântuiască.

— Dacă Lobo ar putea să te scape prin moartea lui, n-ar şovăi o clipă.

— Nu mă poţi scăpa, suntem amândoi pierduţi. Tolo mai ţine minte rugăciunea care se spune înainte de moarte. Tolo o s-o spună şi tu s-o repeţi după el, ca să ne primească marele şeic în cer. Uite, zii aşa*: la abana iledsi fi ssemavati jaba haddeso smoka*[1]*.*

---

[1] „Tatăl nostru carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău."

Băiatul împreunase mâinile şi se uita la tovarăşul său, pe urmă privirile lui căutară în juru-i şi, la cuvintele haddeso smoka, zise cu ochii, lucitori:

— Dacă fiul marelui şeic a murit pentru mântuirea oamenilor, de ce n-am face şi noi ca el?

— Numai de s-ar putea...

— Ce-ai face tu dacă Lobo s-ar sacrifica pentru tine?

— Tolo n-ar primi sacrificiul tău, ci ar prefera să moară.

— Nu, nu, tu trebuie să trăieşti...

— Ba tu!

— Poate că putem scăpa amândoi. Vezi *subakhul* şi *lubahnul* de colo? Crengile lor sunt împletite unele în altele şi atât de dese încât nu se poate vedea cineva ascuns în frunziş. Să ne tupilăm acolo.

Subakhul e un copac nu prea înalt cu ramurile dese şi frunza lungăreaţă. *Lubahnul* creşte mai înalt şi din el se extrage tămâia africană.

Copacii crescuseră alăturaţi şi formau în vârf o tufă atât de deasă încât s-ar fi putut foarte bine ascunde cineva în frunziş, şi mai ales negrii, a căror piele nu se deosebeşte de culoarea închisă a frunzelor.

— Tolo n-are putere să se urce până sus, răspunse băiatul.

— O să te ajute Lobo să te agăţi de o cracă, pe urmă căzneşte-te să te ţii deasupra.

Tolo, care nu bănuia intenţia prietenului său, reuşi să se apuce, urcat în spinarea acestuia, de o cracă, apoi de alta şi încordându-şi toate puterile, ajunse tot mai sus în frunziş.

— Mai, mai! îi strigă Lobo de jos. Încă patru crăci. Aşa. Acum nu te mai vezi. Ţine-te bine de trunchi.

— Mă ţin, hai, vino şi tu după mine.

— Îndată! A, auzi?

Glasuri omeneşti şi urletul ca de fiară al câinelui setos de sânge ajungeau acum până la ei.

— Vin! Urcă-te repede! strigă Tolo cuprins de spaimă.

— Prea târziu, răspunse Lobo. M-ar vedea; trebuie să-mi caut o altă ascunzătoare.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te atunci!...

Lobo rămase însă pe loc şi murmură ca pentru sine:

— Lobo a auzit că un astfel de câine sălbatic îşi pierde mirosul după ce s-a înfruptat din carne de om. O să-i dau să guste din aceasta ca să nu-ţi mai poată simţi mirosul. Tu, vezi de nu te mişca de unde eşti.

Până să aibă Tolo vreme să-i răspundă, tânărul negru se îndepărtă de copaci pentru a nu fi văzut de bandiţi. Lătratul câinelui se auzea tot mai aproape, amestecat cu răcnetele arabilor şi nechezatul cailor. Lobo se duse cât mai departe de copacul unde era prietenul său şi se aşeză aşa ca să-l vadă câinele.

Pădurea era atât de deasă încât nu puteau trece doi inşi călări prin desişul ei. Vânătorii de sclavi nu descălecaseră ca să nu-şi lase caii în urmă şi înaintau unul după celălalt, cu Abd el Mot în frunte, care ţinea câinele de funie.

Când se ivi Abd el Mot dintre copaci, Lobo o luă la fugă ca să nu bănuiască arabul că a stat pe loc şi că prietenul său s-ar afla pe aproape.

Arabul îl văzu.

— Diavole! răcni el. Uite-l cum fuge... celălalt e pesemne înainte. Repede, repede după ei!

Înfipse pintenii în burta calului, dar, spre norocul băiatului, nu dădu drumul câinelui. Ceilalţi arabi se repeziră în urma lui, atât pe cât le permitea terenul. Câinele se smucea să rupă funia urlând înfiorător. Arabii răcneau cât puteau, de asemenea şi Lobo ca să atragă atenţia asupra lui. Tolo, din copac, îi ţinea isonul, dar în zăpăceala care se stârnise nu-l auzi nimeni. Sălbaticii gonaci trecură pe lângă copaci şi se îndepărtară în direcţia râului.

— Dă drumul câinelui! strigă unul din călăreţi.

Abd el Mot îl auzi, scoase cuţitul de la brâu şi tăie funia. Câinele porni ca o săgeată după negru, a cărui intenţie era să se lase sfâşiat de javră ca aceasta să-şi piardă mirosul. În clipa aceea îl străfulgeră însă gândul că totuşi ar mai putea fi scăpare pentru el. Ce-ar fi să omoare câinele? Dacă arabii nu luaseră decât pe acesta cu ei, era lesne. Dar nu era un moment de pierdut. Se rezemă de trunchiul unui copac, gâfâind de oboseală şi alergătură. Văzu câinele venind în goană spre el, cu ochii injectaţi şi limba atârnând din gura căscată cu colţii ascuţiţi.

Scoase repede cuţitul din şorţuleţul de piele şi aşteptă.

— Jos de pe cai... am pus mâna pe el! strigă Abd el Mot sărind din şa.

Ceilalţi îl urmară.

Acum câinele nu mai era decât la câţiva paşi de negru. Se repezi cu toată puterea asupra lui; acesta însă sărise într-o parte şi javra se izbi cu capul de trunchi. Până să aibă câinele vreme să se ridice de jos, Lobo se lăsă în genunchi lângă el şi-i înfipse cuţitul de câteva ori în inimă, fără să ia în seamă că javra îşi înfigea cu disperare colţii în braţul său.

Se smuci cu putere şi o luă la fugă. Arabii turbau de mânie. Se luară după el înjurând, nu vrură însă să tragă căci ţineau să-l prindă viu.

Lobo, era istovit de tot, pe când ei nu. Îi văzu apropiindu-se din ce în ce.

„Mai bine în gura crocodililor decât în ghearele lor” îşi zise el hotărât şi coti spre stânga, în direcţia râului. Cu disperarea în suflet se repezi cu un ţipăt în apă. Stropii ţâşniră în juru-i şi nu se mai văzu.

După câteva momente sosiră şi arabii. Din pricina cotului pe care-l făcea aici pădurea, nu-l văzuseră sărind, dar îşi închipuiră că aşa va fi fost.

— Ne-a scăpat! zise unul din ei dezamăgit.

— Nouă da, dar nu şi crocodililor, răspunse Abd el Mot.

Staţi că o să vedeţi voi acum.

Până la mal era un teren liber de vreo nouă coţi, pe urmă venea un păpuriş, şi dincolo de el iar apa care împrejmuia un fel de insulă cu verdeaţă mărginită de o mlaştină.

Deodată apăru aproape de păpuriş capul negrului deasupra apei.

— Trageţi! Trageţi! răcni Abd el Mot.

Arabul de lângă el puse puşca la ochi şi apăsă imediat pe trăgaci. Glonţul porni, dar dădu greş! Negrul înotă până la marginea păpurişului, îl ocoli, apoi se opri brusc, ca şi când ar fi văzut ceva ce-i provocase spaimă.

Deodată scoase un ţipăt care spintecă văzduhul — ţipăt de spaimă sau de bucurie — şi pieri după păpuriş.

— De ce-o fi ţipat? întrebă unul din arabi.

— Pesemne că a văzut vreun crocodil, răspunse Abd el Mot.

— Parcă era un ţipăt de bucurie.

— N-ar prea avea de ce să se bucure. A, uitaţi-vă acolo, îl vedeţi cum vine?

Arătă cu mâna o dungă negricioasă care se îndrepta spre păpuriş.

— Un crocodil, un crocodil! strigară arabii înfiorându-se. *Allah* îl trimite ca să înghită pe afurisitul ăla de negru!

Crocodilul pieri după păpuriş şi în clipa următoare se auzi un răcnet de groază.

— Gata, l-a înhăţat! spuse Abd el Mot cu o bucurie sălbatică. A scăpat însă lesne, fiindcă hotărâsem să-l îngrop într-un muşuroi de furnici ca să-l mănânce de viu. Dar de ce-a scăpat el n-o să scape Tolo, care trebuie să fie undeva, prin pădure. Nemernicii ăştia doi m-au păgubit de cei mai buni câini ai mei.

— Oare crezi ci Tolo o mai fi pe aici? întrebă unul din arabi.

— Da. L-am văzut eu. O luase înaintea lui Lobo. Să ia doi

din voi caii, să-i scoată din pădure şi să ne aştepte acolo cu ei.

Ordinul lui fu executat imediat şi porniră cu toţii în căutarea lui Tolo. Nu-l găsiră însă nicăieri.

— Parcă a pierit în pământ, zise Abd el Mot scrâşnind.

— Ziceai că l-ai văzut mai adineauri, spuse unul din vânătorii de sclavi.

— Cum te văd şi mă vezi. Dar care ochi omenesc poate desluşi urmele unui picior gol în muşchi? Şi apoi, pădurea asta se întinde până cine ştie unde dracu' pe malul apei. Pas' de găseşte dacă poţi!

— Atunci câinele de negru a scăpat cu viaţă.

— De scăpat nu ne scapă el, fiţi pe pace. Râul curge spre răsărit şi Ombula se află la miazăzi. Negrul trebuie să treacă printr-un şes destul de mare ca să se îndrepte într-acolo. Dacă vrem să-l prindem, n-avem decât să i-o luăm înainte şi să-l aşteptăm.

— O să treacă peste noapte şi n-o să-l vedem.

— Atunci să ne împrăştiem şi să formaţi un lanţ; nu se poate să nu dea peste vreunul din noi. Acum să încălecăm şi la drum!

Porniră spre miazănoapte. Faptul că lui Abd el Mot i se păruse că a zărit pe Tolo, salvase poate viaţa acestuia. Arabii căutaseră tot înainte, nu şi în urma lor, unde se aflau copacii în care se ascunsese el. Oare tot acolo să fi rămas? Şi bietul Lobo fusese într-adevăr înghiţit de crocodil?

Răspunsul ni l-ar fi putut da persoanele care se aflau acum într-o barcă pornită pe la vremea prânzului din Mehana, un sat de negri, devale pe râu.

Barca era destul de mare, căci ar fi încăput în ea până la treizeci de inşi, acum nu erau însă în ea decât douăzeci şi trei. Douăzeci de negri, câte zece la vâsle, un băiat de vreo şaisprezece ani, cu pielea de o culoare mai deschisă, la cârmă, şi doi albi care stăteau de vorbă la. prora vasului.

Negrii erau goi — doar cu un şorţuleţ dinainte —, părul lor lânos ung cu grăsime le atârna împletit în codiţe subţiri pe ceafă şi pe umeri. Băiatul avea părul negru dar lins şi purta o manta largă de postav înfăşurată ca o togă în jurul capului.

Unul din albi era îmbrăcat cu un burnus alb cu glugă, în picioare avea cizme înalte în carâmbi, întocmai ca Emil Schwarz, medicul. Şi statura, precum şi trăsăturile semănau cu ale acestuia. Era de fapt Josef Schwarz în persoană, care-şi trimisese înainte fratele, pe Fiul-devotamentului, şi care acum îi venea el însuşi în întâmpinare. Celălalt alb era îmbrăcat în haine cenuşii şi purta un turban, tot cenuşiu, înfăşurat în jurul capului. Părul îi cădea în plete lungi, cărunte, pe umeri. Cel mai deosebit era însă nasul personajului, un nas pe care-l puteai întâlni cel mult o dată în viaţă. Acest nas era extraordinar de lung, teribil de drept şi extrem de subţire, terminându-se cu un vârf deosebit de ascuţit. Semăna cu pliscul unui cocostârc, atât că acesta nu e de culoare cenuşie. Cineva care ar fi avut prilejul să-l audă vorbind la Fashoda pe Fiul-devotamentului despre Abu' el Laklak, Tatăl-cocostârcului, şi-ar fi dat imediat seama că are în faţa lui tocmai acest personaj.

Cei doi albi priveau cu atenţia unor cunoscători luciul apei fluviului, care aici era de lărgime considerabilă. Nimic nu scăpa privirii lor, mai ales celui de al doilea, Tatăl-cocostârcului, care se arăta entuziasmat atunci când vreo pasăre se ridica în zbor din desişul de trestii sau traversa fluviul de la un mal la altul. Conversaţia lor nu se oprea nici o clipă. Vorbeau în limba germană: Josef Schwarz în cel mai curat *Hochdeutsch*[1], iar Tatăl-cocostârcului într-un dialect foarte caracteristic şi dur, care trebuie că era vorbit „acasă” într-o zonă întinsă, situată între Pădurea Turingiei, Pădurea Boemiei, Innsbruck, Algäu şi graniţa Würtembergului.

Cei doi albi priveau cu plăcere la tabloul care se desfăşura

---

[1] Germania literară, cultă.

înaintea lor şi-şi schimbau părerile între ei asupra moravurilor popoarelor.

— Noi europenii avem o concepţie foarte greşită despre negrii Sudanului, zise unul din ei. Ca să-i cunoşti, trebuie să fi trăit câtva timp printre ei.

— Şi-ţi place? întrebă zâmbind cel mai în vârstă dintre cei doi.

— Da.

— Chiar atunci când mănâncă oameni?

— Da, numai pe mine să nu mă mănânce. Nici nu-şi dau seama de grozăvia faptului. După o luptă crâncenă când şi-au biruit duşmanii, se ospătează din carnea lor spunând că e totuna dacă intră în stomacul lor ori în pământ.

— Gustul meu nu se potriveşte cu al lor. Prefer să putrezesc într-un cavou frumos decât să mă mistuie stomacul unui canibal, râse savantul.

— Şi eu tot aşa, dragă doctore. Trebuie însă să faci o deosebire între...

— Stai! îl întrerupse Tatăl-cocostârcului, în timp ce nasul lui se mişca de sus în jos şi invers, de parcă ar fi fost de sine stătător. Dacă mi te mai adresezi cu „doctore'' am să-ţi trag una de-o să mă pomeneşti. Tu eşti tot doctor, ca şi mine, dar eu aşa îţi spun ţie? Ce rost are asta între oameni care au băut *Bruderschaft*[1], chiar dacă au făcut-o cu *merrisah,* de care m-aş lipsi cu plăcere, dacă aş avea în schimb o cană de bere de a noastră, de Spaten. Doar îmi cunoşti numele!

— Bineînţeles, răspunse zâmbind Josef.

— Păi atunci? în lumea ştiinţifică sunt cunoscut ca domnul Profesor-doctor Ignatzius Pfotenhauer. Acasă mă ştie lumea după porecla mea de „Pasărea-Natzius”. Pe aceste meleaguri mi se spune *Abu' el Laklak,* adică Tatăl-cocostârcului, din cauza nasului meu. Eu îţi spun Sepp, aşa că te rog să ai bunătatea să-mi spui Natzius. Ai înţeles?

---

[1] Frăţie (limba germană).

— Foarte bine, am înţeles! Sper să nu-ţi mai greşesc numele.

— Asta aş dori să nu se mai întâmple. Doar ştii că sunt un ins deosebit, aşa că... stai! Vezi ce zboară colo?

— Ce? Unde?

— Ssst! Uite-o colo cum zboară! zise bătrânul întrerupându-l şi arătând cu mâna în aer. Ştii ce e asta?

— Da. O bibilică de apă — *Trachyphonus margaritatus.*

— Aşa e. Hait, s-a dus. Dar ştii cum o numesc băştinaşii?

— Nu.

— O să-ţi dau o dovada că oamenii ăştia sunt buni, ba chiar observatori glumeţi uneori. Le-au botezat după felul cum ţipă — femeiuşcă într-un fel, bărbăţelul într-altul. De pildă ăsta zice: *beşerrretu, beşerrretu!* Ei, ce înseamnă, asta pe limba lor de aici?

— Ţi-ai rupt rochiţa, ţi-ai rupt rochiţa! — dacă nu mă înşel.

— Aşa e. Bibilica e mai închisă la pene şi stropită cu pete albe, ca şi când i-ar fi rochia numai găuri. Şi ştii ce-i răspunde ea bibiloiului? *Bak-si-ki, bak-si-ki!* Asta ştii ce vrea să zică?

— Coase-o tu, coase-o tu!

— Bravo! Când vezi că un popor vorbeşte cu atâta simpatie şi haz despre păsări, nici nu-ţi vine să crezi că ăştia sunt în stare să mănânce carne de om.

— Am mai auzit că niam-niamii sunt consideraţi canibali, eu însă n-am observat aşa ceva la ei.

— Fiindcă ştiu că nouă nu ne place o astfel de mâncare, se feresc să ne-o spună. Toţi suntem în perfectă siguranţă printre ei. Fac tot ce le stă în putinţă ca să ne mulţumească. Aleargă zi şi noapte să vâneze păsări ca să mi le aducă mie. N-am adunat uneori într-un an ce-am adunat acum într-o singură lună.

— O să iasă probabil o operă interesantă şi voluminoasă din cercetările dumitale de acum. Nu e aşa?

— Tot ce se poate. Nu s-a găsit încă nimeni până acum

care să se ocupe de studiul într-aripatelor de prin meleagurile astea.

— Eşti cel mai indicat s-o faci. Dar de unde dragostea dumitale pentru ornitologie? E datorită unui fapt deosebit?

— Habar n-am! De unde vine, zici? Hm... Ştiu şi eu! îmi aduc şi azi aminte cu spaimă de întâia aventură ornitologică din viaţa mea.

— Zău? Spune-mi-o şi mie.

— Vezi că n-am spus-o încă nimănui până acum, dar hai, fie! Eram în clasa a treia de liceu... Profesorul meu de ştiinţe naturale nu mă putea suferi fiindcă, în prostia mea, îl întrebam tot lucruri la care nimeni n-ar fi fost în stare să răspundă.

— Se întâmplă adeseori la vârsta asta, dar e o dovadă de interes ştiinţific.

— Aşa? Profesorul zicea că sunt prea pripit şi curios şi chibzuia cum să mă tămăduiască de cusurul ăsta.

Era la examenul de sfârşit de an. Mă gătisem cu haine noi şi credeam că e de ajuns ca să reuşeşti la examen. Mersese binişor la celelalte materii, până la ştiinţele naturii. Şi ce crezi că m-a întrebat pe mine profesorul?

— Ce?

— De ce au păsările pene?

— Şi ce i-ai răspuns?

— Ce i-am răspuns?! Mai întâi mi-am închipuit că... stai! Uite-l, îl vezi?

Sărise în picioare şi-şi curmă vorba, arătând înfrigurat spre mal.

— Cine? Unde? întrebă Josef.

— Colo, tocmai în vârful copacului.

— Aha, un vultur de râuri, *Haliaetus vocifer.* Frumos exemplar!

— Băştinaşii îi zic Abu Lundş. Mănâncă numai peşti şi ştii cum tălmăcesc ei ţipătul lui?

— Nu.

— *Sef* [1], *charif*[2], *jakull hut, hut* adică în sef şi în *charif* mănânc peşte. Vezi şi de aici dragostea lor de natură. Negrii nu sunt chiar atât de nătângi şi proşti după cum sunt arătaţi prin unele cărţi.

În momentul acela atenţia celor doi savanţi fu atrasă de o comandă scurtă a cârmaciului.

Vâslaşii se opriră din vâslit.

— Vreţi să trageţi la mal? întrebă Josef pe băiat, în arabă.

— Nu, effendi. Aici nu poţi ancora decât după ce ai tras barca mai întâi în păpuriş, ca să cercetezi dacă nu se vede cineva pe mal.

— Şi ce-ai de gând să faci? Pentru ce nu ţi-ai văzut de drum?

— Ca să nu ne apropiem prea mult de cetatea Omm et Timsah a lui Abu el Mot. Dacă ne zăreşte, pune mâna pe noi şi ne ia în sclavie.

— Să încerce!

— Nu numai că o să încerce, dar o să şi reuşească. Voi sunteţi amândoi oameni înţelepţi şi curajoşi, noi de asemenea ştim să ne slujim de armele noastre, Abu el Mot însă are peste cinci sute de oameni pe care nu i-am putea birui. Am putea omorî treizeci, patruzeci din ei, poate chiar mai mulţi, pe urmă tot am fi doborâţi de numărul lor mare.

Cuvintele acestea erau spuse cu glas potolit, limpede şi lămurit. Băiatul părea, cu toată tinereţea lui, copt la minte.

— Crezi atunci că să ne oprim aici şi să pornim iar după ce se va înnopta? îl întrebă iar Josef.

— Da.

— De ce nu şi acum? Vâslim repede şi întindem pânzele ca să meargă mai repede.

— Nimeni nu poate şti dincotro va bate vântul peste un

---

[1] Pe vreme de secetă.

[2] În anotimpul ploilor.

ceas. Ne vine din faţă, pânzele nu ne-ar fi de nici un folos, ba dimpotrivă, iar pe lopeţi nu ne putem bizui. Abu el Mot are undeva la mal ascunsă o corabie de unde poate vedea până departe pe apă. Ne-ar zări numaidecât şi ar bate toba să se adune oamenii. Repede ar fi corabia la mijlocul râului ca să pună mâna pe noi. Nu merge altfel, trebuie să ancorăm undeva pe aici şi s-aşteptăm până ce se va înnopta.

— Ne-ar putea zări şi atunci prin cine ştie ce întâmplare.

— Dacă tragem trestie şi crengi deasupra bărcii, va crede că e o insulă plutitoare de verdeaţă, îngădui dar să trag la mal?

— Bine, trage.

Barca se apropie de mlaştina care mărginea insula despre care am mai vorbit şi de acolo de păpuriş. Aruncară ancora care se înfipse adânc în pământ.

De pe malul stâng, în apropierea căruia se aflau, nu puteau fi văzuţi din pricina trestiilor înalte, dar de pe cel drept, deşi râul era aici foarte lat, unui ochi ager nu i-ar fi putut scăpa barca. De aceea negrii tăiară o grămadă mare de crengi şi trestii pe care le aşezară deasupra bărcii ca să-i dea aparenţa unei insule de verdeaţă.

Toţi vorbeau în şoaptă, dar stăteau cu auzul încordat ca să nu le scape nici cel mai uşor zgomot. Deodată auziră zvon de glasuri omeneşti. Tânărul cârmaci ascultă niţel, pe urmă zise:

— Sunt doi negri, care vorbesc colo pe mal, nu departe de noi.

— De unde ştii că sunt negri? îl întrebă savantul.

— Am înţeles numai puţine cuvinte căci nu prea cunosc limba belanzilor, dar parcă vorbeau de salvare... moarte... vânători de sclavi...

— Poate că sunt nişte bieţi sclavi fugăriţi.

— Atunci vor fi scăpat din cetatea lui Abu el Mot.

— Trebuie să-i salvăm, să-i luăm la noi în barcă.

— De, ştiu şi eu, effendi, ce să spun? Sunt gata oricând să

scap pe un nenorocit din primejdie, dar nici să mă arunc de bunăvoie în braţele morţii nu vreau. De primejdie nu mă tem, să mă expun însă prosteşte la moarte iar nu se poate, fiindcă nu l-aş putea scăpa nici pe acela pe care vreau să-l scap.

— Grăieşti ca un om învăţat şi cu experienţă.

— Râzi, dar dă-mi dreptate. Auzi?

Se auzeau acum răcnete de oameni şi un furios lătrat de câine.

— După ei, după ei! striga cineva.

— Dă drumul câinelui, zicea altul.

— Urmăresc doi sclavi, trebuie neapărat să-i scăpăm hotărî Josef punând mâna pe puşcă.

— St! exclamă tânărul. Sunt mulţi şi dacă ne văd, nu numai că nu-i putem salva pe fugari, dar suntem şi noi pierduţi. Până să ajungem noi la mal, au şi pus mâna pe ei. Auziţi! Un ţipăt. Unul din ei a sărit în apă. Dacă nu s-a înecat, îl sfâşie crocodilii.

Tânărul se apropie de cârmă, ceilalţi se aşezară pe băncile de la lopeţi ca să poată vedea ce se petrece şi dădură niţel trestiile la o parte. Fu clipa când Lobo scosese întâiul ţipăt şi arabul spusese că trebuie să fi văzut ceva. Apoi o împuşcătură.

— Repede, repede, crocodilii! strigă cârmaciul negrului.

Acesta zări un om cu jumătatea trupului deasupra apei; îşi încordă puterile şi începu să înoate cu disperare spre el. Apucă să se agaţe cu mâinile de marginea bărcii şi câteva braţe se întinseră spre el când unul din vâslaşi strigă cu glas scăzut:

— *El Timzah, el Timzah, amal, amal* — crocodilul, crocodilul, repede, repede!

— Din ce parte? întrebă cârmaciul.

— Stânga, răspunse vâslaşul.

— Toţi pe stânga, altminteri ne răstoarnă barca.

Îl traseră în grabă pe Lobo cu o smucitură spre ei, dar

monstrul izbi cu putere barca dinspre stânga; dacă cei dinăuntru nu s-ar fi ţinut în mijlocul ei, cu siguranţă că ar fi răsturnat-o într-o clipă. Aşa însă greutatea atâtor inşi îi ţinu echilibrul. Totuşi crocodilul mai avu vreme să apuce în gura lui grozavă pulpa lui Lobo, până însă a apuca s-o înghită îi fu smulsă cu putere de vâslaşi.

Negrul scoase un ţipăt de durere — ţipăt pe care urmăritorii săi îl auziră, crezând că fugarul a fost înghiţit de crocodil.

Negrul însă se afla în clipa următoare în barcă, plin de sângele care-i curgea din rana făcută la braţ şi de la pulpa sfâşiată de crocodil.

Închise ochii şi-şi pierdu cunoştinţa.

— A murit? întrebă Josef.

— Nu, răspunse bătrânul în haine cenuşii care se aplecase asupra rănitului ca să-l examinezi. E numai leşinat.

— St, tăcere! şopti cârmaciul. Vorbeşte cineva pe mal.

Ascultară şi auziră cuvânt cu cuvânt ce spuneau arabii.

— Unul a scăpat, slavă domnului! zise Josef. Cum am face să-l salvăm şi pe celălalt ca să nu-l prindă?

— N-au să-l prindă, răspunse tânărul.

— De unde ştii?

— Am auzit ce vorbeau. Şi-au pierdut doi câini, probabil că pe unul l-a omorât negrul, fiindcă văd că ţine şi acum cuţitul în mână. Dacă arabii ar mai avea vreunul cu ei, acesta ar fi sărit cu siguranţă în apă după el. Că a avut de luptat cu un astfel de animal turbat, se vede după rana de la braţ, dar că s-ar mai fi aflând altul pe mal, nu cred. Cum vreţi să găsească pe fugar într-o pădure lungă ca asta pe care îţi trebuie o zi întreagă s-o cutreieri şi nu-i poţi găsi urmele?

— Cred că ai dreptate. Atunci ce eşti de părere să facem!

— S-aşteptăm aici unde suntem să vedem ce o să mai fie!

Cei doi savanţi trebuiau să recunoască şi să admire la tânărul acesta o minte şi o judecată mult superioară vârstei

lui.

Omul în haine cenuşii puse sub nasul celui leşinat o sticluţă cu amoniac. După câteva momente, Lobo începu să se agite.

— Tolo... ţine-te bine de... trunchi..., şopti el dar fără să deschidă ochii.

Chiar şi acum, în starea în care se afla sărmanul, se gândea la salvarea prietenului său! Bătrânul savant german — căci omul în haine cenuşii nu era altul decât marele naturalist Pfotenhauer — îi dădu iar să miroasă amoniacul şi băiatul deschise ochii. Se uită mirat la chipul blând al savantului, închise iar ochii, şi şopti zâmbind mulţumit:

— Tolo... trăieşti... şi..., suntem amândoi la, la bunul şeic din... cer.

— Crede probabil că eşti Dumnezeu, zise Josef Schwarz. Oare să fie creştin?

— Creştin sau păgân, n-are a face. E om şi trebuie să-l salvăm, răspunse naturalistul.

Deschise o lădiţă pe care o avea lângă el, scoase nişte medicamente, vată şi feşe şi se apucă să panseze cu îndemânare pe negru ajutat de Josef.

În regiunile acelea, rana cea mai neînsemnată poate deveni primejdioasă, dacă nu e tratată timp. De acolo şi mortalitatea ridicată a acestor popoare care se războiesc mereu între ele.

Fâşiile de carne sfâşiate de colţii crocodilului trebuiau neapărat înlăturate ca să nu învenineze rana — operaţie dureroasă care trezi pe negru complet din leşin.

Se uită în juru-i.

— Oameni albi şi sandehi... murmură el recunoscând pe niam-niami după portul capului. Aceştia nu sunt vânători de sclavi...

— Nu, dragul meu, noi îţi suntem prieteni, nu duşmani, îl linişti Josef.

— Atunci... atunci Lobo n-a murit?

— Trăieşti. Colo e malul de pe care ai sărit în apă.

— Sunt într-o... barcă! Da, l-aţi tras pe Lobo în ea... acum şi-aduce Lobo aminte. Sunteţi oameni buni. Dar Tolo unde e?

— Se va fi salvat şi el, fiindcă nu l-am găsit.

— Repede, repede la copacii unde s-a ascuns...

Vru să sară în picioare dar durerile îl prididiră şi căzu îndărăt pe spate.

În timp ce-l pansau, povesti ce li se întâmplase lui şi prietenului său.

— Aşadar, Abu el Mot nu e la seribah, ci în drum spre casă, iar Abd el Mot e şi el plecat. Prin urmare cetatea e aproape pustie?

— Nu, fiindcă lasă întotdeauna cincizeci de oameni s-o păzească, răspunse negrul.

— De aceştia nu ne temem noi şi ne putem urma drumul fără grijă.

— Dacă plecaţi, Lobo trebuie să se ducă să-şi caute prietenul.

— Să pleci în starea asta? Nu se poate, băiatule. Stai liniştit, dacă nu vrei să ţi se învenineze rănile. Nu te lăsăm de lângă noi, până ce nu te vei tămădui de tot.

— Nu se poate! Lobo se duce la Tolo. Unde e el?

— E scăpat. Arabii s-au dus tot înainte şi copacul unde e ascuns prietenul tău a rămas în urmă. O să-l căutăm noi.

— Trebuie găsit ca să se ducă la Ombula, fiindcă Lobo nu poate să umble, să dea de veste satului că vin vânătorii de sclavi.

— Mă duc eu la mal să văd dacă s-au îndepărtat arabii, zise tânărul cârmaci.

— Mergem cu toţii, răspunse Pfotenhauer. Tragem barca acolo.

— Nu se poate. Ar fi o greşeală din partea noastră. Mă duc deocamdată singur să mă încredinţez că au plecat, zise cu

hotărâre tânărul.

— Înot nu se poate, fiindcă au să te mănânce crocodilii.

— Îmi fac o plută din trestie şi ajung repede la mal. Dacă pluta e destul de mare ca să încap bine pe ea şi să mă acopăr cu trestie, nu mă văd şi nu se ating de mine.

Împinseră barca mai adânc în păpuriş şi vâslaşii se apucară să taie trestie pentru întocmirea plutei.

— Ceea ce vrei tu să faci, zise îngrijorat Josef cârmaciului, e cât se poate de primejdios. Ce te faci dacă te văd? Ori te împuşcă, ori te iau prizonier.

— Nici una nici alta, fiindcă, mă pricep destul de bine să mă strecor neobservat, răspunse tânărul cu o siguranţă demnă de admirat.

În curând pluta fu gata şi tânărul se îndreptă spre mal, ocolind însă locul unde sărise Lobo în apă, ca să fiu fi rămas vreunul din vânătorii de sclavi acolo de pază.

— Curajos băiat, zise Josef Schwarz în germană naturalistului.

— Tânărul acesta mi-a devenit foarte drag, răspunse savantul. E ceva în atitudinea lui care mă face să cred că băiatul face parte dintr-un strat mai ridicat. Tare aş vrea să ştiu din ce colţ de lume o fi. Niam-niam nu e, judecând după culoarea pielii şi trăsăturile feţei sale.

— Nici eu nu ştiu ce sa zic. Uneori îmi vine să cred că e mulatru, alteori somalez. De câte ori l-am întrebat de obârşia lui, a ocolit răspunsul.

— Acelaşi lucru mi s-a întâmplat şi mie. Nici chiar niam-niamii tribului în mijlocul cărora trăieşte nu ştiu de unde vine. Pâre să-şi fi păstrat şi faţă de ei taina. Faptul că-i spun *Abd es Sirr*[1] dovedeşte că-l bănuiesc de neam arab.

— Atunci trebuie să fie mulatru, deoarece arab curat nu e. Eu cred că băiatul ăsta a trecut prin întâmplări grozave. Nu râde niciodată. Arareori îi flutură un zâmbet fugarnic pe buze.

[1] Fiul-tainei.

L-ai văzut vreodată zburdând cu băieţii de vârsta lui?

— Nu.

— Nici eu. Grav şi serios întotdeauna, ca un om care a suferit cumplit în viaţa lui Cine ştie ce tragedie se ascunde în sufletul lui fraged! După puţinele manifestări religioase pe care le-am observat la el, mă face să presupun că e mahomedan. Vai văzut vreodată făcându-şi rugăciunea?

— Rugându-se, da, dar n-am auzit ce spune. Şi niciodată la ore anumite, odată cu ceilalţi, ci atunci când crede că nu-l vede nimeni.

— Eu l-am spionat o dată. Şoptea sfânta *Fathha;* după cuvintele „Atotstăpânitorul lumii” şi „Atotmilostivul” adăuga expresii care nu aparţin versetului, adică *Mir itakam*[1] şi *Sabit el meglis*[2]*,* ceea ce dovedeşte că-l frământă gânduri de răzbunare.

— M-am gândit şi eu la asta. Când se crede singur, se uită încruntat înaintea lui şi încleştează pumnii, ca şi când ar vrea să omoare pe cineva, scrâşneşte din dinţi şi... ia te uită colo! Le vezi? Le cunoşti?

Savantul sărise în n picioare şi arăta agitând braţele spre un stol de păsări care zbura drept deasupra apei.

— Da, răspunse Josef. Sunt aşa-zisele Mâncătoare-de-albine, — *Merops caeruleo cephalus.* Splendide păsări! Uite cum sclipesc penele lor ca nişte smaralde şi rubine în bătaia soarelui.

— O minune, nu altceva! Ştii cum le spun băştinaşii?

— Da. *Dşurull,* fiindcă ţipătul lor se aseamănă cu aceste două silabe.

— Ai dreptate. Vad că eşti un bun cunoscător al păsărilor. Acu' s-au dus... au pierit în desişul pădurii. În Europa nu există decât un singur soi din aceste păsări, *Merops apiaster.* Au fruntea albă, cercuri albastre în jurul ochilor, ochi albaştri

---

[1] Stăpânul-răzbunării.

[2] Supremul-judecător.

şi aripile albastre-verzui. Eu mă interesez îndeosebi de păsările astea fiindcă au fost întâiul meu desen la lecţia de ştiinţe naturale pe care l-am purtat pe urmă în spate.

— Da? Cum asta?

— Împrumutasem de la profesor o carte de ştiinţe naturale în care era desenată o pasăre de astea. Mie mi-era necaz că tuşul fusese prea gros şi nu se cunoştea bine desenul. Am luat atunci cutiei cu culori şi am vopsit pasărea cum mi-a plăcut mie. Când i-am dat cartea îndărăt şi a văzut ce ispravă am făcut „Domnul” m-a dus în cancelarie şi mi-a desenat cu linia pe spinare atât de bine o lighioană de astea, că am purtat-o multă vreme întipărită acolo în toate culorile curcubeului. Procesorul meu de ştiinţe naturale prinsese pică pe mine fiindcă-l întrebam prea multe, după cum ţi-am spus. La un examen...

— *Abd es Sirr!* strigă în clipa aceea unul din vâslaşi arătând spre râu.

Cârmaciul se înapoia.

— N-am văzut pe nimeni, zise el, vânătorii de sclavi au plecat.

— Nici pe Tolo? întrebă Lobo îngrijorat.

— Nu. Îl vom căuta însă şi-l vom găsi cu siguranţă. Am intrat în pădure şi am văzut o ceată mare de călăreţi îndreptându-se spre câmpie...

— În ce direcţie? întrebă Josef.

— Înspre miazăzi.

— Atunci au plecat definitiv. Să sperăm că Tolo nu era cu ei. Acum să tragem la mal ca să-l căutăm.

Lobo nu putea să-i însoţească prin pădure din pricina rănilor sale care îl făceau să sufere cumplit, dar descrise atât de amănunţit locul unde erau cei doi copaci încât nu se putea să nu-l găsească.

Josef îşi luă ocheanul cu el şi se îndreptară cu toţii spre locul arătat. Auziră din pom gemete plângătoare.

— Tolo, acolo eşti? strigă savantul.

Nici un răspuns. Şi fiindcă nici la a doua întrebare repetată de el nu-i răspunse nimeni, germanul se căţără în copac şi văzu pe bietul negru cu braţele încleştate de trunchi.

— Dă-te jos! îi strigă el.

— Omoară pe Tolo, omoară pe Tolo şi lasă pe Lobo să trăiască... Lobo e bun... răspunse băiatul tânguindu-se.

— Sunteţi amândoi salvaţi, dă-te jos. Noi vă suntem prieteni.

— Nu e adevărat. Eşti alb... eşti un arab... un vânător de sclavi... din oamenii lui Abd el Mot...

— Te înşeli, sunt duşmanul lor. Îţi vreau binele, băiete, dă-te jos.

— Tolo nu poate, nu mai are putere.

— Hai că te ajutăm noi.

Negrul era într-adevăr atât de slăbit încât de-abia se mai putea ţine de trunchi. Josef Schwarz chemă doi niam-niami şi toţi trei împreună reuşiră să dea pe băiat jos din copac.

Nenorocitului nu-i venea să creadă că e salvat şi se tânguia încetişor. Nu putea umbla şi trebuiră să-l sprijine de subsuori până la barcă. La vederea prietenului său scoase un ţipăt de bucurie şi căzu leşinat.

Lobo de asemenea se simţea fericit că Tolo scăpase şi el din ghearele arabilor.

Se ţinu sfat ce era de făcut. Lobo stăruia să se trimită un om la Ombula ca să-i înştiinţeze de venirea vânătorilor. Nici el nici Tolo nu erau în stare să facă drumul până acolo. Niam-niamii nu vroiau să se expună ca să fie luaţi sclavi în drum de ceata lui Abd el Mot, aşa că nu rămâneau decât cei doi albi. Abd el Sirr ascultă în tăcere ce vorbeau albii între ei.

— Ce e de făcut? zise germanul în nemţeşte prietenului său. Grija pentru siguranţa noastră personală ne împiedică să ne ocupăm de afacerea asta, pe de altă parte, datoria de oameni şi creştini ne porunceşte contrariul. Să lăsăm un sat

întreg de bărbaţi, femei şi copii pradă unor ticăloşi? Dumneata ce zici?

— Ştiu şi eu ce să zic? Ia să mă uit pe hartă unde dracu' vine Ombula asta. Pe cât mi-aduc aminte, e prin ţinutul negrilor belanda, răspunse Pfotenhauer.

Scoase din buzunar o hartă zdrenţuită, o despături, o întinse pe genunchi şi începu s-o studieze cu atenţie.

— Nu o zăresc, zise el după câtva timp şi o băgă iar în buzunar. Belandaşii locuiesc între bongoşi şi niam-niami, deci la sud-vest de aici, spre munţii Pambisa. Dar unde se află Ombula lor nu găsesc pe hartă şi în căpăţâna mea şi mai puţin.

— Pambisa! strigă Lobo care, deşi nu înţelesese ce vorbiseră albii între ei dar desluşise cuvântul, acolo e Ombula.

— Aşadar, acolo e. Câte zile de drum?

— Trei, de la seribahul Omm et Timsah.

— Adică două şi jumătate de aici. Ne-am duce degeaba. Arabii au cai şi noi n-avem. Unul de-ai noştri ar ajunge mult mai târziu decât ei.

— Ba mult mai devreme, zise cârmaciul care tăcuse până atunci.

— Cum aşa?

— Călare pe cămilă. La triburile djur, se găsesc întotdeauna. Ştiu un sat djur, nu departe de seribahul Omm et Timsah. Să ne ducem acolo; putem închiria sau chiar cumpăra una sau mai multe cămile.

— E foarte aproape?

— Ţine de cetatea lui Abu el Mot. Acesta a biruit pe locuitori şi de atunci trebuie să muncească pentru el — pe plată, ce e drept — dar ar fi bucuroşi să-l tragă pe sfoară, numai să nu se afle.

— Şi crezi că ar vrea ei să trimită un om de-al lor călare la Ombula?

— Asta nu, fiindcă sunt în duşmănie cu belandaşii. Ţi-ar

primi banii şi în faţa ta ar spune omului să plece. Fii însă sigur că s-ar întoarce pe altă parte fără ca să-l vezi tu. Suntem nevoiţi să trimitem pe unul din noi. M-aş duce eu, dar nu pot lăsa barca fără cârmaci, mai ales că nici unul din voi nu cunoaşte cursul râului.

— Atunci nu rămâne decât să plecăm ori eu ori dumneata, zise Josef Schwarz lui Pfotenhauer. Crezi că e neapărată nevoie să luam afacerea asta în sarcina noastră?

— Negreşit. Mai întâi, e de datoria noastră să venim în ajutorul negrilor, şi al doilea, mare poftă aş avea să-i joc renghiul ticălosului de Abu el Mot. Voi căuta, să pun mâna pe o cămilă şi mă duc de-a dreptul la Ombula.

— Nu, nu, nu pot îngădui una ca asta! Am şi eu aceleaşi datorii ca şi dumneata. Afacerea e foarte primejdioasă, propun deci să tragem la sorţi.

— Fie şi aşa. Primejdie e pretutindeni. Ori că ies fratelui dumitale înainte cu barca, ori că mă duc eu la Ombula, tot aia e. Şi ici şi colo îmi poate face cineva de petrecanie.

— Bine. Să luăm două fire de trestie, unul, mai lung şi altul mai scurt şi...

— Nu! îi curmă naturalistul vorba. Nu noi să hotărâm ci păsările cerului. Cea dintâi care o zbura deasupra apei să ne spună care din noi doi să plece. Dacă vine de pe malul celălalt încoace, te duci dumneata; dacă zboară de pe ăsta într-acolo, mă duc eu. Ne-am înţeles? Perfect. În acelaşi timp să ne urmăm calea pe apă până la satul cu pricina.

Dădură ordin vâslaşilor să pună mâna pe lopeţi dar să urmărească în acelaşi timp zborul păsărilor. Fiul-tainei zise:

— Deoarece în cetate nu se mai află decât cincizeci de arabi, nu e nevoie să ne ferim. Vom trage barca pe malul stâng, o ascundem în păpuriş şi eu vă duc la satul despre care v-am vorbit şi al cărui şeic îl cunosc foarte bine.

Tânărul cârmi barca spre. mijlocul râului apoi o lăsă s-alunece ca săgeata pe întinsul apei la vale.

Tolo dormea adânc în urma medicamentului luat şi Lobo închise şi el ochii. Ştia că s-a găsit cineva care să înştiinţeze pe ai lui de primejdia care-i ameninţa şi se simţea uşurat ca de o grea povară.

8. Un nou tovarăş de drum

Cei doi germani stăteau tăcuţi la prora vasului. Apropiata despărţire trebuia să fie de scurtă durată sau poate pentru totdeauna. Tatăl-cocostârcului era frământat de gânduri. Deodată întrerupse tăcerea şi zise:

— Numai dracu' ştie de ce mi-e inima atât de grea! De despărţit trebuie oricum să ne despărţim şi măcar de am putea ajuta cu ceva pe nenorociţii ăia de negri. Să-i lăsăm în plata Domnului, nu merge. M-ar mustra conştiinţa toată viaţa.

— Tot aşa zic şi eu. De altfel, să nu ne închipuim lucrurile mai grave decât sunt. Unul din noi se duce să le dea de ştire, căutând în acelaşi timp să nu fie prins pe drum de vânătorii de sclavi. Cred că nu e chiar aşa de greu să te fereşti.

— Şi da şi nu. Te pomeneşti că pun mâna pe tine şi te-ai dus pe copcă. Eu... ha, uite, le vezi?

Sărise iar de la locul lui şi arăta spre malul celălalt de unde venea în zbor un stol de păsări.

— Da. Sunt ciovlici pintenaţi, *Hoplopterus spinosus.*

— Aşa e. Mi se pare curios că zboară atât de sus. Pesemne că le-a speriat vreun hipopotam. Aici li se zice siksak, după ciripitul lor. Uite că au intrat în păpuriş, pesemne după melci.

— Să sperăm că o să găsim în sat o cămilă sprintenă de picior. Acela dintre noi care va trebui să plece să-şi ia merinde pentru şase zile. Celălalt să stea să aştepte pe fratele tău. Dar unde? În apropiere de seribahul Omm et Timsah, nu se poate.

— Adevărat. Aici nu poţi s-aştepţi, răspunse Josef Schwarz zâmbind, fiindcă te-ar vedea cei din cetate. O să trebuie să te duci mai la vale până la seribahul Madunga, pe ai cărei locuitori îi cunoaşte bine cârmaciul nostru. Zice că vom fi primiţi de ei cu bucurie. Pe acolo o să treacă şi fratele meu, aşa că o să te întâlneşti cu el înainte de a mă întoarce eu de

la Ombula.

— Să te întorci de la Ombula? întrebă naturalistul încremenit. Cum adică, nu mă duc eu? Cine ţi-a spus dumitale?

— Aşa ai hotărât doar.

— Eu? Nici prin gând nu mi-a trecut.

— Păi nu ai spus că păsările să hotărască? Au hotărât.

— Habar n-am. Nu cumva vrei să mă tragi pe sfoară, dom... rupse vorba şi se uită câtva timp cu ochii holbaţi la tovarăşul său, pe urmă izbucni: Fir-ar a dracului de treabă! Uitasem, domnule, cu desăvârşire! Ciovlicele, lua-le-ar naiba! Dincotro veneau, că eu nici n-am băgat de seamă?

— De pe malul celălalt.

— Atunci...

— Sorţii m-au ales pe mine. Recunoşti?

— N-am încotro. Bătu-le-ar Dumnezeu să le bată! Să mă fi gândit le împuşcam pe toate. Ce-ar fi să mai tragem o dată la sorţi?

— Nu primesc.

— Să ştii că de azi încolo când oi vedea o ciovlică îi trântesc un glonţ în pene să se ducă dracului! Cine naiba şi-ar fi închipuit că o să cadă sorţii pe tine — nu te superi că te tutuiesc, nu e aşa? — când pusesem aşa de frumos lucrurile la cale?

— Cum?

— Ce mi-am zis eu? Dacă o zbura pasărea din partea asta, mă duc eu. Şi cum barca noastră se aţinea aproape de malul de colea, o să se sperie păsările şi o să zboare pe malul celălalt.

— Ai făcut o socoteală greşită, pentru că păsările speriate n-ar fi zburat pe deasupra bărcii, ci s-ar fi îndreptat spre pădure.

— Stai, domnule, că nu merge p-aşa. Dacă s-a întâmplat din prostia mea, trebuie s-o luăm de la început.

— Nu-ţi mai da osteneala, dragul meu, ar fi degeaba. Ce s-a hotărât, rămâne bine hotărât.

— Zău? Atunci ştii ce? Trage-mi o palmă zdravănă ca să mă învăţ minte. Auzi, domnule, naturalist sunt eu, ori ce dracu' sunt? Să nu ştiu atâta lucru!

Josef Schwarz râse, dar Pfotenhauer lăsă nasul lui mare în jos şi rămase multă vreme pe gânduri.

Barca aluneca cu repeziciune pe apă. Soarele începuse să se lase la asfinţit. Cârmaciul îndrepta luntrea tot spre malul drept al râului. La întrebarea lui Josef, tânărul răspunse:

— Ne apropiem de seribahul Omm et Timsah. Dacă vrem să nu fim văzuţi, trebuie să ne aţinem cât mai aproape de mal.

Naturalistul ridică deodată capul şi începu să adulmece aerul.

— Ce e, simţi vreun miros? îl întrebă Josef.

— Da. Tu nu?

— Nimic. Se va fi înşelat nasul dumitale, fiindcă văd că nici negrilor nu le miroase a nimic.

— Ce, nasul meu se înșeală? întrebă acesta indignat. Nu-l cunoşti bine. Mă bizui pe el mai mult ca pe oricine, aşa să ştii dumneata!

— Ei şi ce-a mirosit dumnealui? râse Josef.

— Îi miroase a ars, a pârjol.

— O fi făcut cineva foc pe mal ca să-şi frigă peşte.

— Nu, nu, miroase a lemn aprins, a lut şi paie arse. Pun rămăşag că a ars undeva o casă.

Acum simţiră şi ceilalţi mirosul. Cârmaciul se ridică de la locul lui, se uită înspre malul stâng şi zise:

— Arde la seribahul Omm et Timsah. Altundeva nu poate să fie. E foc mare, nu glumă. Uitaţi-vă colo cum se ridică trâmbele de fum deasupra vârfurilor copacilor.

Vâslaşii strânseră lopeţile aşteptând să vadă ce are să hotărască tânărul lor cârmaci. Acesta cercetă cu privirea

zarea, mirosi aerul apoi zise iar:

— Arde cetatea. I s-a pus probabil dinadins foc, altminteri când s-aprinde o singură colibă au apă destul de aproape ca s-o stingă. Poate că arabii s-au gândit să-şi facă altă cetate mai la răsărit. Să întrebăm pe Lobo, poate că a auzit el despre un astfel de plan al lor.

Deşteptară pe băiat care rămase încremenit când auzi despre ce e vorba. Pe cât ştia el, nici gând n-aveau vânătorii de sclavi să-şi strămute seribahul de unde era.

Cârmaciul trase la mal, acoperi barca din nou, ca rândul trecut, şi o lăsă apoi să alunece încetişor devale dusă de curent.

Din ce înaintau, mirosul devenea tot mai pătrunzător. Vâslaşii stăteau tăcuţi la locurile lor cu ochii aţintiţi spre mal, uitându-se printre trestiile ce acopereau barca. Când fură mai aproape, Fiul tainei zise arătând într-acolo:

— Acum se desluşeşte bine unde e focul. Vedeţi fumul acela gros? Arde seribahul lui Abu el Mot, sau mai bine zis a şi ars. Fumul e doar de la temeliile care au mai rămas. Până şi pe râu a ars. Uitaţi-vă la trestii ce înnegrite sunt de fum. Mai mult încă, arde şi acum.

— Păi cum o să ardă apa, domnule? interveni savantul cu mirare.

— Apa nu; doar corabia pe care o avea ascunsă în păpuriş. I-au dat şi ei foc. Nu poate să fie decât o mână de vrăjmaş la mijloc. Oare să fi năvălit djurii în seribah pe care îl ştiau acum slab apărat şi să-l fi aprins? Trebuie neapărat să aflăm ce s-a întâmplat.

— În nici un caz nu ne ducem de-a dreptul acolo, îşi dădu cu părerea Josef.

— Nu, înaintăm atât cât să nu putem fi, văzuţi şi să tragem pe urmă în păpuriş.

Într-adevăr, mirosul de incendiu ajungea până la ei. De-abia aşteptau s-ajungă la mal.

Găsiră în sfârşit un loc potrivit. Hotărâră ca vâslaşii să rămână în barcă şi cârmaciul îi învăţă ce aveau de făcut dacă vor fi surprinşi de cineva, pe urmă coborî împreună cu cei doi savanţi la mal. Tânărul se înarmă cu o măciucă ghintuită şi o suliţă, albii cu revolvere şi puşti şi Josef îşi luă şi ocheanul cu el.

O luară pe sub copacii rari ai malului şi ieşiră de partea cealaltă a pădurii fără să vadă Ceva suspect.

Înaintea lor se întindea şesul nemărginit. La dreapta lor se vedea cetatea din care nu mai rămăsese decât un morman de cenuşă fumegândă. Se apropiară cu băgare de seamă; nici o vietate primprejur. Până şi păsările de prin copaci zburaseră de dogoreala focului.

Totuşi, printre ruinele colibelor, zăriră la un moment dat nişte umbre mişcându-se.

— Sunt oameni, zise tânărul. Oare; cine să fie? Dacă aş şti că se află şi albi printre ei, aş crede...

— Stai că-ţi spun eu imediat, îl întrerupse savantul scoţând ocheanul din buzunar. Apoi adăugă după câteva momente: Nu văd decât negri şi încă foarte puţini — cel mult douăzeci.

— Înarmaţi?

— Îi văd cotrobăind în mormanele de cenuşă.

— Caută probabil să ia ce-o mai fi rămas de pe urma focului. Cum sunt îmbrăcaţi?

— N-au nimic pe ei, decât un şorţuleţ în jurul mijlocului. Părul îl au împletit ca o coroană pe cap.

— Atunci sunt djuri, prieteni de-ai mei. O să mă furişez până la ei. Dacă mă-nşel eu şi mă atacă, o să strig numele lui Abu Laklak ca să veniţi să mă scăpaţi. Armele voastre ajung să-i pună pe fugă.

Tânărul se lungi la pământ şi începu să se târască în lungul fostului gard de mărăcini prefăcut şi el în cenuşă, apoi îl văzură pierind după un morman de ruine. Ţineau armele

pregătite ca să-i poată veni în ajutor, dacă îl vor auzi strigând.

Trecură câteva minute, pe urmă Josef zări prin ochean cum oamenii se adună toţi la un loc şi printre ei apar doi inşi pe care nu-i văzuse până atunci. Unul era un negru, celălalt părea să fie alb.

După câtva timp, negrul se desprinse din grup cu încă unul şi porni spre ei cu paşi grăbiţi.

— Vin încoace, zise Josef tovarăşului său.

— Doar nu cu gând rău?

— Nu, cred. Unul pare să fie conducătorul lor, iar celălalt cârmaciul nostru.

— Păi, dacă-i aşa, n-avem de ce ne teme. Sunt curios să văd cu ce fel de oameni avem de-a face. Dacă sunt din tribul djur, nu o să-mi pară rău defel.

Aceştia erau acum atât de aproape încât li se desluşea destul de bine faţa. Fiul-tainei zâmbea foarte mulţumit. Celălalt era un negru burtos al cărui chip lucea de bucurie. Ridică încă de departe braţele şi le flutură în aer în semn de salut. Pe urmă se opri, se aplecă până la pământ şi strigă:

— *Salam, salam aleik!* Bine-aţi venit! *Allah* m-a învrednicit cu milostivirea lui trimiţându-vă la mine. Eu, cu tot ce e al meu, cu tot tribul meu şi războinicii mei, vă primim cu braţele deschise.

— Să nu-l luăm în serios, şopti naturalistul. Ăsta ştie de *Allah* tot atât cât ştie cămila lui de astronomie.

Dar cu glas tare mulţumi foarte călduros negrului, de asemenea şi Josef. Burtosul se apropie şi mai mult, se ploconi iar şi urmă:

— Sunt şeicul tribului djur care locuieşte aici în apropiere. Am zărit astăzi un foc grozav prin preajma cetăţii şi am alergat să dăm ajutor arabilor; când am sosit noi, nu i-am mai zărit şi ne-am apucat să mai salvăm ce e de salvat.

— Încotro s-au dus?

— *Allah* știe, că eu nu.

Omul era un păgân, credea însă că cei doi albi sunt mahomedani, de aceea îl tot pomenea pe *Allah*.

— Cunoşti tu pe locuitorii din seribah? îl cercetă Schwarz.

— Da, îi cunosc bine pe toţi.

— Când ai fost pentru ultima oară aici?

— Cu ziua de ieri mai trecuse una. Abd el Mot a trimis după mine ca să-mi cumpere nişte cai.

— Ţi-a spus unde se duce?

— Mi-a spus numai că se duce în ţinutul belandaşilor, anume unde nu mi-a spus, cum nu spune nici Abu el Mot când pleacă la drum.

— Unde e acum Abu el Mot?

— În ţinutul homrilor, dar ştiţi că trebuie să se întoarcă în curând.

— Sunteţi prieteni?

Şeicul zâmbi cu gura de la o ureche la cealaltă — ceea ce ar fi însemnat un zâmbet diplomatic —, se scărpină în cap şi răspunse:

— Stăpâne, un om sărac trebuie să fie prieten cu cei de sus ca să nu-l înghită. Sunt şi prietenul tău şi te slujesc cu supunere, fiindcă ştiu că o să mă plăteşti bine.

— Dacă o să te plătesc bine sau deloc, atârnă de răspunsurile tale. Când a plecat Abd el Mot?

— Dis-de-dimineaţă; i-am adus încă din ajun caii.

— A lăsat ceva oameni de pază în seribah?

— Da. Aşa face întotdeauna şi zicea că aşa o să facă şi acum.

— Unde sunt oamenii?

— Au plecat, dar nu ştiu unde.

— Cine a pus foc cetăţii?

— Pesemne că ei, fiindcă au luat şi vitele. S-or fi răsculat împotriva lui.

— Aha, aşa! Atunci Abu el Mot a rămas om sărac.

— O să se îmbogăţească iar repede, stăpâne. Când a

plecat zicea că o să tocmească mulţi războinici de-ai nuehrilor să-i aducă aici, fiindcă are de gând să ia de la niam-niami o grămadă de sclavi. Când o vedea că oamenii lăsaţi aici de pază au ars şi prădat seribahul, o să pornească după ei ca să le ia îndărăt prada.

— Nu cumva focul l-o fi pus Abd el Mot?

— Nu, fiindcă e credincios stăpânului său?

— Ca şi tine!

Josef privi cu asprime pe dolofana căpetenie a negrilor care zâmbi, se înclină şi răspunse cam încurcată:

— Stăpâne, eu slujesc cu credinţă pe cine mă plăteşte bine.

— Ce fel de plată primeşti tu, vite ori lucruri de trebuinţă casei?

— Şi una şi alta, dar mai mult îmi plac talerii[1].

— S-ar putea atunci să capeţi aşa ceva şi de la mine. Eşti în duşmănie cu belandaşii?

— Da, stăpâne, duşmănie de moarte.

— Cunoşti drumul spre satele lor?

— Nu e djur să nu-l cunoască.

— Aş vrea să mă duc la Ombula. Ai putea să-mi dai pe cineva să mă însoţească?

— Oricare dintre djuri te poate însoţi. Dacă dai trei taleri de argint, cea mai bună călăuză a tribului e la poruncile tale.

— Bine, îi dau patru nu trei taleri de argint cu o condiţie: să mă ducă şi să mă aducă îndărăt; plata la întoarcere.

Negrul îşi împreună mâinile şi strigă:

— *Allah* să te ocrotească, stăpâne! Ce-ţi trece prin minte! Trebuie să dai banii înainte.

— Nu, asta n-o fac.

— Păi atunci n-o să-i mai văd niciodată.

— Pentru ce?

---

[1] Taler, monedă de argint (austriacă), care a circulat în trecut şi în ţările române.

— Fiindcă n-ai să te mai întorci. Belandaşii au să te omoare şi pe călăuză tot aşa.

— Îmi place că eşti sincer! Dacă e aşa, nu iau nici o călăuză cu mine, dar nici tu n-o să vezi arginţii.

Negrul înţelese că se dăduse prosteşte de gol. Totuşi încercă să-şi salveze câştigul.

— Nici un djur n-ar cuteza să păşească pe meleagurile belandaşilor decât însoţit de mulţi războinici. Să facem atunci altminteri: călăuza o să te ducă până la hotarul lor, pe urmă te lasă acolo şi se întoarce acasă. Ar fi să se ducă la moarte sigură, dacă ar îndrăzni mai mult decât atât. Întreabă şi pe Sejad ifjal, să vezi dacă n-o să-ţi spună şi el tot aşa.

Sejad înseamnă vânător şi *ifjal* e pluralul de la *fil* — elefant; un *Sejad ifjal* însemna vânătorul de elefanţi.

Josef fu foarte mirat auzind că printre djuri se află un astfel de vânător.

— Şi cu ce omoară vânătorul vostru elefanţii? întrebă el.

— Cu puşca.

— Aveţi şi voi astfel de arme?

— Noi nu. Păi ăsta nici nu e dintr-ai noştri.

— Din ce trib face parte?

— Nu ştiu. E un alb. Pe el nu-l cunoaştem, auzisem doar de numele lui. E un om tare vestit. Ne-am pomenit azi cu el şi, când a auzit că a ars seribahul, a venit şi el să vadă ce a fost pe-aici.

— Şi de la voi unde se duce?

— Nu ştiu, n-am avut vreme să-l întreb.

— Am vrea să vedem şi noi seribahul.

— Bine, haideţi cu mine. Pe urmă vă poftesc să fiţi oaspeţii mei. Peşte e destul şi o să vă fac un ospăţ să vă lingeţi degetele.

Cercetară ce mai rămăsese din seribah, dar prea mult nu era de văzut. Mormane de cenuşă şi ce apucaseră djurii să scoată din colibe; nu era mare lucru.

Josef trimise pe cârmaci să spună vâslaşilor că nu exista nici o primejdie pentru ei şi să-i aştepte acolo, unde sunt.

Printre djuri se afla un bărbat lat în spate, cu faţa pârlită de soare, dar nu de culoarea negrilor. Judecând după trăsăturile chipului său, părea să fie un amestec de arab şi negru. Purta un kaik de postav deschis şi era încălţat cu pantofi de cânepă. În mână ţinea o puşcă de mare calibru, întocmai ca a slovacului poreclit Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr.

O barbă mare căruntă îi acoperea pieptul. Obrajii supţi. Părea să fie suferind şi foarte slăbit de multe lipsuri, dar privirea ochilor lui negri era vie şi pătrunzătoare.

— Ăsta e Sejad ifjal, zise căpetenia arătând spre bărbat. Să-ţi spună şi el dacă nu am dreptate când vă spun că e tare primejdios să vă duceţi la belandaşi.

— Vreţi să vă duceţi acolo? întrebă el pe germani măsurându-i cu privirea.

— Numai eu singur, răspunse Josef.

— Dai dovadă de mult curaj. Îmi îngădui să te-ntreb din ce trib faci parte?

— Din nici unul. Sunt european, din ţara germană, de care nu cred să fi auzit vreodată.

— Ba am auzit şi am cunoscut pe un european care mi-a scăpat chiar viaţa.

— Vrei să-mi spui şi mie cine e?

— Da. Numele lui e pururi pe buzele mele ca să-i aduc laude şi cuvinte de mulţumire. Îşi zice Emin Paşa şi stăpâneşte ţinutul Wadelai. Ai auzit vreodată de el?

— Da. E un om vestit care face tot ce-i stă în putinţă pentru binele supuşilor săi. Mai ales urăşte de moarte negoţul cu sclavi pe care l-a stârpit în ţinutul său.

— Foarte frumos din partea lui. De aceea îi sunt prieten din toată inima, măcar că nu e adept al Profetului.

— Cum? Te credeam arab şi mă miră că eşti un duşman al

negoţului cu sclavi.

— Mă trag din Dar Runga şi am avut pe vremuri mulţi sclavi ca să mă slujească. Mai aveam însă şi un duşman care, ca să se răzbune pe mine, mi-a răpit feciorul, singurul meu copil, ducându-l apoi în sclavie. Atunci am eliberat pe toţi sclavii mei, am lăsat pe fratele meu să-mi păzească turmele şi cortul şi am pornit să-mi caut copilul.

— Şi nu l-ai găsit până acum?

— Nu. Au trecut de-atunci mulţi ani în care nu mi-am mai revăzut nici casa nici feciorul. Am rătăcit ca Jahudi el Abadi[1], despre care creştinii spun că nu se va odihni în vecii vecilor, pentru că a răpit liniştea lui Isa Ben Marryam[2]. Nici pe duşmanul care mi-a furat copilul nu l-am mai văzut de-atunci şi nici de urma unuia din ei n-am dat. Rătăcesc mereu din ţinut în ţinut, de la un trib la altul crezând că poate întâmplarea să-mi scoată pe cineva în cale care să ştie ceva de copilul meu. Acum vin de la idrişi şi mă duc la belandaşi şi babukari.

— Parcă ziceai că e primejdios lucru să treci hotarul belandaşilor.

— Dacă le-aş spune că vin de la djuri da, deoarece sunt în duşmănie cu ei, dar n-am să le spun. Tu ce treabă ai cu ei?

— Vreau să-i înştiinţez că Abd el Mot a pornit să atace marele sat Ombula, răspunse Josef încet ca să nu-l audă negrii.

— Ştiu aceştia de-aici ce scop urmăreşti?

— Poate că a ghicit căpetenia lor, eu însă nu i-am spus încă.

— Nici să nu-i spui; djurii sunt prieteni cu Abu el Mot şi te poţi aştepta să-ţi pună piedici în cale, primejdioase chiar. Să ne dăm niţel mai la o parte ca să nu ne-audă ce vorbim.

Se traseră mai departe de negri, pe urmă bătrânul întrebă

---

[1] Jidovul rătăcitor.

[2] Iisus, fiul Mariei.

pe german privindu-l ţintă în ochi:

— Ce interes aveţi voi de la belandaşi? Sunteţi prieteni cu ei?

— Nu. Nici măcar nu-i cunoaştem şi nu ne-a călcat în viaţa noastră piciorul pe-acolo. Dar nu numai religia ci şi inima noastră ne îndeamnă să-i prevenim.

— Aşadar nu sunteţi din acei creştini care caută să pună stăpânire pe cât mai multe ţări şi popoare. Vă asemănaţi atunci cu Emin Paşa care a venit să-şi fericească supuşii. Aţi putea să-mi spuneţi ce motiv v-a făcut să cutreieraţi meleagurile acestea?

— Ca să cunoaştem oamenii şi vietăţile care trăiesc pe aici.

Arabul clătină capul nedumerit.

— Şi ce folos aveţi din asta?

Josef ştia foarte bine că sunt destui oameni cu oarecare cultură, care nu înţeleg cum îşi poate expune cineva viaţa cutreierând ţări îndepărtate de dragul ştiinţei. Căută totuşi să-l facă să înţeleagă.

— Tu n-ai auzit până acum de diferitele ulum[1] cu care se îndeletnicesc învăţaţii?

— Ba da, cunosc chiar pe unul care-şi petrece nopţile privind stelele printr-o ţeava. Ei, şi ce câştig are de pe urma asta?

— Socoate mersul stelelor şi hotărăşte apoi timpul, anii, lunile, săptămânile, zilele şi ceasurile.

— Hm! Ar fi ceva... Am mai văzut şi pe Emin Paşa cum punea să i se adune pietre şi buruieni. Ce face cu ele?

— Vrea să vadă care din aceste buruieni sunt pentru tămăduirea bolnavilor. Pietrele îi trebuiau ca să deosebească pe cele de preţ fiindcă unele din ele conţin aur, argint sau metale.

— Cum îmi lămureşti tu lucrurile trebuie să recunosc că

[1] Pluralul de la *ilm* — ştiinţă

ştiinţa foloseşte şi ea la ceva. Voi tot învăţaţi de-aceştia sunteţi?

— Da. Vrem să ne statornicim într-un sat de-al niam-niamilor şi să adunăm din ţinutul lor pietre, plante, păsări şi alte vietăţi pe care băştinaşii pot să le vândă cu preţ bun. Când oamenii vor avea mijloace cinstite de câştigat parale, au să se lase de ruşinosul negoţ de sclavi.

— Foarte frumos din partea voastră! Văd că aţi venit printre noroadele acestea ca să le îndemnaţi la bine.

— Aşa şi e. De aceea vrem să înştiinţăm pe belandaşi că vine o năvală a negustorilor, de sclavi. Nu te-ai însărcina tu să le duci vestea?

— Nu pot. Ar afla că am fost pe aici şi m-ar omorî.

— Atunci o să mă omoare şi pe mine.

— Pe tine nu, pentru că tu nu eşti arab, ci străin. Eu de câte ori ajung într-un ţinut, fac aşa ca să se creadă că vin de la vreun trib prieten, altminteri aş păţi-o rău de tot. Cu voi nu e aşa. Voi nu sunteţi supuşi răzbunării unui neam, ci plătiţi cu viaţa voastră numai atunci când aţi luat şi voi viaţa altuia. Dar de unde ştiţi voi că Abd el Mot vrea să se ducă la Ombula?

Josef Schwarz îi povesti întâmplarea de peste zi cu salvarea celor doi negri de la care aflase intenţia căpeteniei vânătorilor de sclavi.

— Văd că nu sunteţi numai oameni curajoşi, dar şi drepţi, zise arabul. M-aş duce bucuros cu tine la Ombula dacă mi-ai făgădui că n-o să spui; că venim de la djuri, fiindcă belandaşii sunt duşmanii lor de moarte şi m-ar crede şi pe mine duşmanul lor. Altfel tribul mă cunoaşte şi ţi-aş putea fi chiar de folos. Toate noroadele de aici până la lacul Tanganyika au mare stimă pentru omul pe care-l cunosc sub numele de Sejad ifjal. Fără mine nu te-ai mai întoarce din ţinutul belandaşilor şi ai cădea cu siguranţă în mâinile negustorilor de sclavi.

Arabul părea foarte mândru de sine, de aceea Josef nu se

putu stăpâni să nu-i spună:

— Poate că n-ar fi chiar atât de primejdios precum crezi. Am avut eu de-a face şi cu alţii, şi mai grozavi decât vânătorii de sclavi şi deşi nu cunosc ţinutul, n-ar fi întâia oară că m-aş descurca şi singur prin locuri pe unde n-am mai fost până acum.

— Da, da, ştiu, zâmbi cu îngăduinţă arabul. Învăţaţii pot totul, ştiu tot şi s-ar putea ca *Allah* să-ţi fi ajutat să ieşi din încurcătură, socot totuşi că n-o să-ţi strice să mă ai alături: eşti european şi vreau să te am prieten, nădăjduiesc că n-o să mă respingi.

— Să te resping? Nici prin gând nu-mi trece. Dimpotrivă, mă simt foarte fericit că am avut prilejul să te cunosc şi te rog să mă consideri prietenul tău.

Arabul strânse mâna pe care i-o întinse germanul şi răspunse:

— Te voi însoţi deci şi te voi ocroti. Pari să fii un om curajos dar voi, învăţaţii, nu vă pricepeţi să vă apăraţi de lei şi pantere, de elefanţi şi hipopotami, pe când eu din vânatul lor trăiesc şi te voi scăpa de ei. Cu puşca ta ca o jucărie nu poţi ucide nici una din fiarele astea. Uită-te la a mea!

Îi puse sub ochi puşca lui enormă, dar Josef îi zise zâmbind cu ironie:

— Adevărat, e de două ori mai mare decât jucăria asta, cum îi zici tu; *Allah* dă însă uneori şi slabului putere. Cu toate acestea, mă bucur de ajutorul pe care mi-l oferi tu. Aşadar, rămâne bine stabilit că plecăm împreună; când crezi că putem porni?

— Îndată ce-mi voi găsi la djurii aceştia un animal de călărie. Boul pe care am venit e istovit, şi cum se cere să ne grăbim, o să-mi cumpăr o cămilă sau un cal.

— Ceea ce o să trebuie să fac şi eu. Ai bani la tine?

— Nu. Eu n-am niciodată bani. Plătesc tot cu dinţi de elefant sau de rinocer. Am venit încoa' cu doi boi. Unul mă

ducea pe mine în spinare, celălalt marfa, adică fildeşul. Ajunge peste cap să cumpăr el doi cai sau cămile şi merinde pentru drum. Târgul o să-l fac eu, pe urmă tu n-ai decât să-mi plăteşti în bani ca să văd şi eu o dată un ban în punga mea.

— Bine, dar lasă-mă să-mi aleg singur cămila ori calul.

— Nu se poate. Trebuie să fim cu băgare de seamă. În djurii ăştia nu te poţi încrede. Ţin cu Abu el Mot care se poate întoarce dintr-un moment într-altul. Cum îi vor spune că vrei să te duci la Ombula, te ucide. Mare greşeală ai făcut că ai cercetat încotro vine; acum trebuie să-ţi îndrepţi greşeala făcând pe şeic să creadă că ţi-ai luat seama, fiindcă drumul ţi se pare prea primejdios. Uite-i că încarcă lucrurile pe care le-au mai găsit printre ruine ca să se întoarcă în satul lor. Eu mă duc cu ei. Cum oi isprăvi târgul, mă întorc să te iau.

— Cum adică? Să te aştept aici?

— Da, dar ascunde-te ca să nu te vadă Abu el Mot, dacă se întoarce cumva până atunci. Duceţi-vă la barcă, daţi-i drumul pe apă ca să vă vadă plecând, pe urmă trageţi undeva mai departe la mal şi vino iar aici. Vezi tu copacul de colo, mai înalt decât ceilalţi? Acolo să te găsesc. Barca să se ducă la seribah Madunga, unde te vei întâlni la întoarcere cu ai tăi.

— Mă pot încrede în vorba ta? îl întrebă Josef cam îngrijorat. Închipuieşte-ţi situaţia mea dacă barca mă lasă aici şi eu te aştept degeaba.

— Fii fără grijă. Jur pe *Allah* şi pe Profetul său, pe barba-i şi strămoşii mei că mă voi întoarce, după ce voi fi îngrijit de tot ce ne trebuie la drum.

Un astfel de jurământ e sfânt pentru un musulman şi preferă să moară, decât să-l calce, odată ce l-a făcut. De aceea germanul era sigur că arabul se va ţine de cuvânt.

Tocmai isprăviseră de pus la cale plecarea când veni şi şeicul djurilor.

— N-aş putea să ştiu şi eu ce-aţi vorbit atâta vreme?

întrebă el privindu-i bănuitor. Noi ne-ntoarcem acum în sat. Dacă străinul tot mai vrea să se ducă la belandaşi, o să-i dau o călăuză cât se poate de pricepută care să-l însoţească până la hotarul nostru.

— Nu mai e nevoie, răspunse vânătorul de elefanţi. Oamenii aceştia au înţeles că ar fi primejdios pentru ei să calce pe meleagurile lor şi s-au hotărât să-şi vadă de drum.

— Păi vezi că mi-au făgăduit parale... zise burtosul dezamăgit.

— Pentru călăuză, nu pentru tine, şi fiindcă nu le mai trebuie, n-au de ce să-ţi dea.

— Şi încotro se duc acum?

— Devale pe râu până or da de un vapor ca să-i ducă la Khartoum.

— Se cuvine atunci să-i însoţesc până la barcă şi să le urez drum bun.

Se vedea că bănuiala lui tot mai dăinuia încă. Vroia să se încredinţeze că albii pleacă într-adevăr. Vânătorul se despărţi imediat de ei, făcând într-adins semn lui Schwarz că se va ţine de cuvânt; negrul însă se duse cu ei până la locul unde era trasă barca. Se uită cine era înăuntru, pe urmă zise:

— Văd că trebuie să renunţ la bani, dar se cuvine să-mi daţi ceva în dar. Sunt şeicul satului şi am dreptul să cer de la orice străin care calcă pământul meu un tribut.

— Noi n-am fost la tine în sat, ci numai la seribah, răspunse Josef. Totuşi nu vreau să spui după ce-om pleca de aici că suntem nişte calici; poftim!

Avea ca toţi europenii care cutreieră ţările acelea o întreagă provizie de mărfuri pentru schimb. Luă câteva şiraguri de mărgele şi le întinse negrului. Dar în timpul din urmă, negustorii care trecuseră prin satele djurilor le vânduseră atâtea mărgele de sticlă, încât acestea nu mai aveau nici o valoare pentru ei.

Negrul ţinu câteva momente mărgelele în mână, se uită

cu ciudă la ele, pe urmă le aruncă înfuriat în barcă şi strigă:

— Un fleac ca ăsta îndrăzniţi voi să-mi oferiţi? Nu mărgele îmi trebuie mie. Atârnaţi-le de gât, muierilor! *Allah* să vă trimită vânt potrivnic şi o mie de crocodili să vă înghită!

Apoi negrul porni în fugă — atât cât îi îngăduia trupul lui burduhănos. Vâslaşii hohotiră, dar albii rămaseră îngânduraţi. Când barca fu la mijlocul râului, Josef spuse îngrijorat:

— Omul acesta s-aştepta să-i dau parale şi, fiindcă n-am vrut, mi l-am făcut duşman. N-ar fi rău să mă cam feresc de el.

— Rău n-ar fi, bine zici. Aş fi de părere să nu mai dai ochi cu arapul ăsta. Eu cred că, după ce-or căra acasă la ei ce-au adunat acum de prin ruine, au să se întoarcă iar să vadă dacă n-a mai rămas ceva. Dacă te văd, nu zic că ai fi pierdut, totuşi n-ar strica să stau cu tine până ce s-o întoarce arabul.

— Poate că ai dreptate. Şi ca să nu rămâi nici tu pe urmă singur, o să luăm şi pe unul din vâslaşi cu noi. De altfel n-aş sfătui defel pe negri să ne atace, fiindcă ar avea de-a face cu gloanţele puştii mele.

Barca aluneca dusă de curent şi în curând fu destul de departe ca să nu fie zărită de pe mal.

O îndreptară iar spre păpuriş şi o ascunseră cât mai la adăpost.

Schwarz luă cu sine ce credea că-i va fi de trebuinţă, şi, însoţit de Pfotenhauer şi unul din vâslaşi bine înarmat, coborî pe mal. Cârmaciului i se dădu ordin să-i aştepte aici şi să nu piardă din ochi ce se petrece pe uscat.

Pădurea nu era nici aici mai lată ca dincolo, aşa că ieşiră repede la câmp.

O luară îndărăt spre seribah şi după vreun sfert de ceas de drum zăriră mormanele de ruine din care mai ieşea ici-colo câte o trâmbă subţire de fum.

Ca să nu fie văzuţi, se aţinură tot pe sub copacii de la marginea pădurii până la copacul hotărât de mai înainte.

Şezură jos sub el ca să aştepte venirea arabului.

— Ce zici de vânătorul tău de elefanţi? întrebă naturalistul pe prietenul său. Pare să fie om de treabă, dar avea haz când spunea că o să te apere la nevoie cu rabla lui de puşcă. La o adică, ştiu că tu o să fi mai în stare să-l aperi cu jucărioara ta, decât el pe tine.

— Mai ştii! În orice caz sunt foarte bucuros de tovărăşia lui şi omul pare să fie vrednic de toată încrederea. Şi-apoi, bietul om, e de compătimit. Un părinte care-şi caută de ani de zile copilul furat!

— Oamenii aceştia sunt consideraţi pe jumătate sălbatici, dar au şi ei suflet şi simţire ca şi noi. Mi-e şi milă de el, săracu', fiindcă... Uite-o, o vezi? Ba sunt două... Ştii ce sunt?

Arătă cu mâna două păsări care alergau pe sub copaci. Când îi văzură se opriră cu teamă în loc. Spinarea le era albă, pântecele gălbui, coada şi aripile negre împestriţate cu alb şi cenuşiu.

— Da, răspunse Josef. Li se zice paznicii crocodililor — în cărţile de ştiinţe naturale, *Pluvianus aegypticus.* Chiar şi Herodot le pomeneşte undeva. Băştinaşii le zic: bunica şi paznicul crocodililor.

— Aşa e. Văd că te pricepi la păsări. Cred că ai observat şi tu măcar o dată cum o păsăruică de asta se așează în gura deschisă a şopârlei acesteia uriaşe ca să ciugulească viermii care se găsesc acolo. Are haz să vezi cum crocodilul cască gura cât o şură şi o lasă să-şi facă voia ştiind că e spre binele lui.

— Noi, naturaliştii, cunoaştem din experienţă că lumea animală posedă o inteligenţă pe care nici nu şi-ar putea-o închipui neştiutorii în astfel de materii.

— Ai dreptate. Există păsări care ţin întruniri şi discursuri. Am văzut acum de curând scenă interesantă. Vreo treizeci de cocori stăteau în cerc şi în mijlocul lor unul ţipa întruna ceva pe limba lui. Pesemne că era vreo adunare parlamentară ori

un examen, deoarece când şi când auzeai pe câte unul răspunzând cu un „curnuc-nucnuc” de-al lor, ca şi când ar fi vrut să se scoată în evidenţă sau să protesteze. Poate că răspunsurile acestea erau mai inteligente decât se întâmplă în şcolile noastre.

— Sper că nu faci aluzie chiar la dumneata! râse naturalistul.

— De ce nu? Crezi că am răspuns întotdeauna cum trebuia? Drept e că întrebările erau uneori aşa că rămâneai ca viţelul la poarta nouă. Când eram în clasa a treia de liceu... Parcă ţi-am mai spus...

— Că ai trecut şi prin liceu, îmi închipui...

— Nu asta vroiam să spun. Mă gândeam la întrebarea pe care mi-a pus-o profesorul. Mă gătisem cu haine noi şi-mi închipuiam că atât ajunge să treci un examen. S-a întâmplat însă altfel decât credeam eu.

— Cum? întrebă Josef, văzând că savantul face o pauză.

— Nici n-o să-ţi închipui. Vezi că profesorul de ştiinţe naturale prinsese pică pe mine fiindcă prea îl întrebam multe şi mi-o cocea. Când mi-a venit rândul, m-am sculat în picioare convins că o să-i las pe toţi cu gura căscată de multă ştiinţă ce era în capul meu. Ei, ce crezi că m-a întrebat? De ce au păsările pene?!

— Greu de răspuns...

— Păi nu-ţi spuneam că mi-o cocea?

— Dar cred că te-ai priceput să ieşi din încurcătură.

— Mai întâi n-am răspuns nimic, pe urmă am holbat ochii la el, mi-am frământat creierii să găsesc tui răspuns, şi când profesorul a repetat întrebarea...

— *Dir bahlak!*[1] şopti în momentul acela albilor vâslaşul, arătând cu mâna spre cărarea care ducea din pădure spre seribah.

Zăriră doi oameni înarmaţi care se uitau de departe la

---

[1] Ia seama.

mormanele de ruine şi păreau înlemniţi de spaimă. Apoi o luară în grabă spre locul dezastrului cu exclamaţii de indignare şi gesturi dezordonate.

— Doi albi! şopti Tatăl-cocostârcului. De unde-or fi venind şi cine dracu' or fi?

— Europeni nu sunt, răspunse Josef. Cred că sunt din locuitorii cetăţii, altminteri nu s-ar fi înspăimântat aşa.

— Tot ce se poate, ba e chiar sigur. Nu cumva or fi din ceata lui Abu el Mot şi să fi venit înainte ca să-i anunţe sosirea în seribah? Ia să-i examinăm mai bine prin ochean.

Îi văzu ocolind câteva momente seribahul apoi cercetând cu băgare de seamă urmele vânătorilor de sclavi lăsaţi de pază şi luând-o în goană spre miazănoapte.

— Se duc la satul djurilor ca să afle ce s-a întâmplat, zise Schwarz. Vom avea răgaz să vedem dincotro vin. Bănuiesc că şi-au lăsat barca la. mal. Hai cu mine!

Când coborâră la mal, văzură o luntre mică priponită cu o funie de o rădăcină de copac. În luntre nu era nimeni.

— Mi-am închipuit eu că aşa o să fie, zise Josef.

— Ăştia doi sunt din oamenii lui, Abu el Mot şi i-a trimis înainte. E de aşteptat că se vor întoarce să-i spună ce s-a întâmplat şi să-l facă să-şi grăbească sosirea.

— Să nu-i lăsăm. Ce-ar fi să le sfărâmăm luntrea?

— Nu sunt de părere, fiindcă ar băga de seamă că se află duşmani de-ai lor pe aproape. Mai bine s-o dezlegăm şi să-i dăm drumul la vale. Îşi vor închipui că n-au legat-o bine şi a luat-o apa.

Aşa şi făcură. Luntrea se învârti de două ori în loc, pe urmă alunecă cu repeziciune pe unde, dusă de curent.

Cei doi savanţi se întoarseră iar la locui lor sub copac. Aşteptau cu nerăbdare venirea arabului, dar acesta nu se zărea nicăieri.

Mai trecu un ceas. Soarele asfinţea şi vânătorul de elefanţi nu mai venea. În schimb îi văzură pe cei doi arabi alergând

spre locul unde-şi lăsaseră luntrea.

— Vor să plece, zise Schwarz. Au să vadă că a dispărut luntrea şi au să se apuce s-o caute. Să ne ascundem ca să nu dea de noi.

Tufe nu erau, de aceea se căţărară în copacii în al căror frunziş des se puteau ascunde foarte bine.

De pe mal se auzeau exclamaţiile de necaz ale celor doi arabi. Păreau într-adevăr convinşi că nu priponiseră destul de bine luntrea şi o luară iar în fugă spre sat. Cei trei coborâră din copaci.

Amurgul făcu loc nopţii; arabul nu mai venea. Ceasurile treceau într-o aşteptare înfrigurată. În sfârşit, pe la miezul nopţii auziră paşi apropiindu-se.

— El e! şopti Josef.

Într-adevăr, dinspre marginea pădurii cineva strigă:

— Ei, unde sunteţi, oameni buni?

Schwarz îi recunoscu glasul, totuşi întrebă:

— Cine e?

— Eu, Sejad ifjal — vino încoace!

Ieşiră de după copaci şi se îndreptară dincotro venea glasul. Văzură jos la pământ două cămile şi lângă ele pe vânătorul de elefanţi. Era singur.

— Îmi închipuiam eu că vei mai fi adus încă pe cineva cu tine, zise el văzându-i însoţitorul. Ştiu că m-ai aşteptat cu nerăbdare, dar n-am putut veni mai devreme.

— De ce? întrebă Pfotenhauer.

— Şeicului i se păruse că prea am stat mult de vorbă cu voi şi căpătase bănuieli. Şi apoi, era foc pe voi că n-aţi vrut să-i daţi nici un bacşiş. Nu mai vroia nici în ruptul capului să-mi vândă cămilele. Pe când mă ciorovăiam eu cu el, au venit oamenii lui Abu el Mot şi ne-au întrerupt.

— Zii, tot trimişi de ai lui erau; ne-am închipuit noi.

— Veneau să-i spună arabului că ceata se întoarce peste două zile. Când au auzit ce s-a întâmplat, s-au gândit să-i iasă

înainte ca să-i dea de veste şi să-l îndemne pe Abu el Mot să se ia după fugari. Nu şi-au mai găsit însă luntrea; pesemne că n-au priponit-o bine şi a luat-o apa.

— Noi am dezlegat-o dinadins, căci bănuiam cine sunt şi la ce-au venit.

— Foarte bine aţi făcut. Nu mai au luntre şi djurii n-au unelte cu ce să facă alta la repezeală, aşa că, Abu el Mot n-are cum să afle ce s-a întâmplat.

— Unde e el acum?

— La depărtare de două zile de drum. Vine pe apă, nu pe uscat. A închiriat la Diakin două corăbii mari în care încap o grămadă de oameni. Aduce cu el trei sute de nuehri bine înarmaţi. Proviziile i s-au isprăvit, de aceea a trimis pe aceştia doi înainte ca să-i aducă de la seribah. De aici nu mai are ce lua, iar la Madunga, singurul seribah care îi e în drum, nu se poate opri, fiindcă e în duşmănie cu căpetenia de acolo. E deci nevoit să se mulţumească numai cu pescuitul şi vânatul, ceea ce-i va întârzia foarte mult sosirea. Dacă vreţi să vă duceţi cu barca la Madunga, vă sfătuiesc să fiţi cu băgare de seamă. Cum i-aţi zări corăbiile, feriţi-vă ca de foc şi ascundeţi-vă imediat prin păpuriş până ce-or trece.

— Pornim chiar acum şi nu ne oprim toată noaptea. Cum mergem la vale, cred că o s-ajungem înaintea lui la Madunga. Dar tu când pleci?

— Când s-o lumina de ziuă.

— De ce tocmai atunci? întrebă cu mirare Josef.

— Din două motive. Voi sunteţi creştini şi nu ştiţi că musulmanul nu porneşte la drum decât la vremea asr-ei, adică trei ceasuri după vremea prânzului. Dacă nu-i e cu putinţă să rămână până atunci, îi e îngăduit după ce-şi face rugăciunea de la răsăritul soarelui. În nici un caz însă între aceste două rugăciuni. Nu se poate abate de la regulă, decât în împrejurări cu totul neprevăzute. Te las să faci cum îţi porunceşte legea ta, dar lasă-mă şi pe mine să nu mi-o calc

pe a mea. Şi apoi, chiar de-am pleca imediat, ce folos am avea? Trebuie să ne luăm după urmele vânătorilor de sclavi şi pe întuneric tot nu le-am putea vedea.

— Dacă aşteptăm până dimineaţa, vin iar djurii şi mă pot vedea.

— N-au să vină. Stau şi acum şi beau. Au să doarmă până pe la prânz. Şeicul era beat încă de când am plecat eu. Norocul tău şi al meu, altminteri nu-mi vindea cămilele. Una e a ta, cu şa cu tot; o să-mi dai pe ea cinci bani de argint. Le-am luat ieftin, fiindcă se apropie vremea ploilor şi tot mor ele şi aşa.

Cinci piese de argint pentru o cămilă este, cum s-ar zice, de pomană. Schwarz plăti fără să se tocmească.

Nu putu însă hotărî pe arab să plece imediat; acesta ţinea să respecte, ca bun musulman, preceptele *Coranului,* aşa că trebuia să mai, aştepte încă patru ceasuri până ce va răsări soarele. Pfotenhauer, care n-avea aceleaşi motive, se grăbea sa ajungă cât mai repede la seribahul Madunga, ca să i-o ia înainte lui Abu el Mot.

— Să dea Dumnezeu să ne vedem sănătoşi, zise el întinzând mâna tovarăşului său. Acum, când a venit vremea să ne despărţim, mă gândesc că belandaşii aceia nu merită să-ţi primejduieşti viaţa pentru nişte arapi. Ce ne pasă nouă la urma urmei de ei! Pe urmă, iar mă întorc şi zic: dacă conştiinţa îţi dictează să faci o faptă bună, fă-o! Ce-ar fi să mă laşi însă pe mine sa mă duc în locul tău?

— Nu, dragul meu, nu se poate. Ce-am hotărât o dată, rămâne bun hotărât. Rămâi cu bine şi la revedere pe curând.

— Tii, da încăpăţânat om! Du-te cu Dumnezeu şi vezi de nu te prea prăpădi cu firea pentru nişte... nişte arapi...

Josef se uită mişcat după el până ce-l văzu pierind în întuneric. Bătrânul savant cu apucăturile lui ciudate şi graiul lui simplu îi devenise mai drag ca un frate.

9. Povestirea Vânătorului-de-elefanţi

După ce rămase singur cu arabul, se aşezară amândoi jos în iarbă şi vorbiră câtva timp despre planul lor, apoi tăcură amândoi. Multe n-aveau să-şi apună. Fiecare se gândea la ce-l interesa, şi interesele lor nu erau aceleaşi.

Ceasurile treceau mult prea încet — după cum i se părea lui Josef Schwarz, neobişnuit să-şi piardă vremea în zadar.

În sfârşit apăru în zare o geană de lumină şi în curând răsări soarele. Vânătorul-de-elefanţi îngenunche ca să-şi facă rugăciunea de dimineaţă, germanul îşi împreună şi el mâinile murmurând *Tatăl nostru,* pe urmă se sculară de jos şi încălecară pe cămilele aduse de arab. Porniră după urmele vânătorilor de sclavi, fără să ştie ce-i aşteaptă ele acum înainte.

Câmpia se întindea până departe. Dinspre satul djurilor nu se zărea ţipenie de om, aşa că nu avea cine să-i vadă.

Arabul se aprovizionase cu merinde din belşug. De oblâncul şeii atârnau câteva găini tăiate şi două desăgi pline probabil cu făină, aşa că nu vor duce lipsă de hrană pe drum.

Îi îngrijora însă starea cămilelor. Erau din cale-afară de slabe şi prăpădite. Şeicul se descotorosise de ele ştiind că, imediat ce vor începe ploile, nu o vor duce mult. Era imposibil să le faci să meargă în trap, ci numai la pas, aşa că pe la vremea prânzului ajunseră de-abia la locul unde fuseseră în ajun salvaţi Lobo şi Tolo. Se cunoşteau încă bine urmele lor.

Cei doi călăreţi îşi adăpară cămilele înainte de a se îndepărta de râu şi adunară câteva mlădiţe ca să aibă ce da seara nutreţ animalelor.

Soarele dogorea şi căldura era atât de înăbuşitoare încât de-abia le puteau urni din loc. Aceasta îl puse pe gânduri pe german. Ca să nu-l jignească pe arab îl întrebă pe departe:

— Djurii n-aveau alte cămile mai bune? Sau nu era mai

bine să cumperi în locul lor cai?

— Nu mai aveau, îi luase Abd el Mot şi alte cămile n-au vrut să-mi dea, aşa că a trebuit să mă mulţumesc cu ce-am găsit.

— Dar boi de călărie or fi avut?

— Nici. Abd el Mot nu le mai lăsase nici unul. Numai *Allah* ştie ce-o să se întâmple...

— Ştiu şi eu, nu numai el: O să ajungem prea târziu la Ombula, asta o să se întâmple. Mergem mai încet decât trupele pedestre ale lui Abd el Mot şi acestea au o zi de mers înaintea noastră. Mi se pare că în loc să-şi iuţească mersul, o să ne pomenim că nu mai putem urni cămilele din loc ori crapă sub noi. Degeaba le îndemnăm la drum; nu le ajută nici vorba, nici bătaia.

— Atunci mai ştiu eu un mijloc. Au să ne ajute crengile de suffarah pe care le-am luat tot pentru ele, zise arabul.

Scoase de la brâu cuţitul şi făcu un fluier. Îl duse la buze şi scoase un fluierat ascuţit. Cămilele ciuliră urechile. La al doilea fluierat, o luară în trap de nu le mai puteai opri.

— Ei, văzuşi? râse arabul. O să-ţi fac şi ţie un fluier de ăsta. Să fluierăm cu rândul, altminteri ne iese sufletul din noi.

Când fluierul fu gata, Josef îl duse la buze şi începu să fluiere de zor. Cum înceta unul din ei, cămilele îşi încetineau iar mersul, apoi cum auzeau fluieratul, nu le mai puteai ţine în loc.

Pe înserat ajunseră la o mlaştină aproape secată, care va fi fost pe vremea ploilor un eleşteu în toată regula. Se găsea aici destulă trestie uscată cu ce să facă focul, dar nici o altă vietate decât nişte crocodili lihniţi de foame care, în lipsă de altă hrană, se mâncau între ei.

Arabul se oprise la amiază şi apoi după alte trei ceasuri, ca să-şi facă rugăciunile prescrise de lege. Acum se apropia *Mogrebul,* rugăciunea de la apusul soarelui. De aceea se opri aproape de mlaştină şi hotărî să poposească aici.

Josef n-avea încotro şi se învoi fără să protesteze. De altminteri era nemulţumit de ziua de astăzi, deşi se apropiaseră întrucâtva de aceia pe care îi urmăreau.

După ce se întunecă, aprinseră focul ca să-şi pregătească de mâncare şi să se ferească de crocodili care fug la vederea focului. Cămilele trebuiau să le ţină cât mai departe de mocirlă, tot din pricina crocodililor. Le legară de picioare şi le dădură mlădiţele pe care le aduseseră anume pentru ele. Apă n-aveau. Deoarece nu puteau lăsa focul să se stingă, era nevoie să rămână cineva treaz ca să-l alimenteze mereu, aşa că hotărâră să vegheze cu schimbul.

Obosiţi şi nemulţumiţi de rezultatul de peste zi, cei doi drumeţi vorbeau numai ce era de trebuinţă. Germanului nu-i plăcu deloc friptura de găină care începuse să se împută din pricina căldurii, şi mâncă foarte puţin. Se culcă apoi ca să doarmă până ce-i va veni vremea schimbului.

Pe la miezul nopţii fu trezit brusc de o împuşcătură. Sări, speriat, în picioare şi puse mâna pe armă.

— Te-ai speriat degeaba, îi zise arabul liniştit. Afurisitul ăla de crocodil poftise pesemne la carne de om, că venea de-a dreptul spre noi: I-am tras un glonţ în cap ca să-l satur.

Schwarz văzu un crocodil zvârcolindu-se în ultimele spasmuri ale agoniei nu departe de ei.

— N-ar fi bine să ne ducem niţel mai departe? zise el.

— La ce? Împuşcătura i-a speriat şi n-o să mai îndrăznească nici unul să se apropie. Culcă-te şi dormi fără grijă. Peste o jumătate de ceas te scol eu ca să-mi iei locul.

— Mă lipsesc. Prefer să împuşc câţiva crocodili decât să mă mănânce vreunul din ei, răspunse morocănos Josef.

— Cum vrei. Ai văzut că ştiu să te ocrotesc când trebuie. Nădăjduiesc că o să faci şi tu acelaşi lucru pentru mine.

Arabul îşi încărcă iar puşca, se înfăşură pe urmă bine în pătură şi adormi imediat. Omul acesta era mai trebuincios şi mai folositor decât îşi închipuise el.

Germanul se simţea mai singur şi mai trist ca oricând. Din depărtare se auzeau sunete ciudate. Poate glasuri de animale care nu cutezau să se apropie de teama crocodililor şi a flăcărilor. Hienele şi şacalii nu sunt primejdioşi. Panterele şi leii nu aveau ce căuta, fiindcă apa era secată. Atenţia lui era deci îndreptată numai spre smârc, de unde vreun crocodil mai hămesit ar fi încercat să se apropie. Dar nu veni nici unul.

Când zorile începură să se ivească, deşteptă pe arab ca să-şi facă rugăciunea prescrisă de lege, după ce mai înainte aruncase o mână de trestie cămilelor.

Găinile se stricaseră de tot, aşa că nu mai aveau ce face cu ele. Le aruncară crocodililor care se năpustiră asupra lor şi lupta între ei fu atât de crâncenă încât se sfâşiau unii pe alţii.

Arabul dezlegă cămilele şi porniră la drum. Din ce înaintau, ţinutul devenea mai puţin sterp. Râul curgea iar în linie dreaptă după ce lăsase în urmă cotul pe care-l făcuse peste câmpie. Urmele vânătorilor de sclavi erau încă destul de desluşite până la o limbă de pământ de la malul râului. Aceste golfuleţe se aseamănă cu băile Mississipiului, care se umplu pe timpul ploilor cu apă. După ce scad apele, pământul rămâne umed şi e prielnic dezvoltării unei vegetaţii bogate. Multe din aceste gropi sunt atât de adânci încât păstrează şi în lunile cele mai călduroase ale anului apă în ele şi li se zice *maijeh.*

Lângă una din acestea se opriseră drumeţii noştri. La câteva sute de paşi de acolo se afla un baobab uriaş al cărui trunchi trebuie să fi măsurat peste cincizeci de picioare[1] în circumferinţă. Nu era însă înalt, aşa că vârfurile crengilor lui desfrunzite atingeau aproape pământul făcând un fel de chioşc în jurul trunchiului.

Se vârâră sub acest umbrar trăgând cămilele după ei, cu gând să-şi petreacă noaptea aici. Erau de altfel mai feriţi de ţânţari decât la malul râului.

---

[1] Aproape douăzeci de metri.

Arabul îşi făcu rugăciunea de seară apoi, în timp ce Josef împuşca o gâscă sălbatică, se apucă să facă focul. Aprinse patru, nu unul, căci vreascuri aveau destule, ca să gonească mai bine ţânţarii şi fiarele sălbatice.

După ce fripseră gâscă se aşezară lângă foc să mănânce. Deodată auziră crăcile trosnind şi un sforăit ciudat. Puseră repede mâna pe puşti, pregătindu-se de luptă.

— *Allah akbar, djamus* — Dumnezeu e mare, un bivol, un bivol! strigă arabul, ochi şi descărcă două gloanţe, unul după altul.

Dar fie că arabul nu ochise bine din pricina luminii focurilor care îl orbeau, fie că era prea agitat, gloanţele dădură greş.

Bivolul african e mult mai puternic şi mai sălbatic decât cel indian. Îi plac smârcurile, înoată admirabil şi-şi face cu uşurinţă cale printre copacii cei mai deşi. Vânătorii cei mai dibaci consideră vânătoarea acestor bivoli mult mai primejdioasă decât a elefanţilor, a hipopotamilor şi a rinocerilor. Chiar rănit, de moarte, nu se lasă şi luptă înainte.

Aceia care umblă răzleţiţi de cireadă sunt încă mai primejdioşi fiind şi mai sălbăticiţi. Sudanezul are o vorbă: „Dacă întâlneşti o cireadă de bivoli, fuge ea de tine, dacă întâlneşti unul singur, fugi tu de el”.

Un răzleţit dintre aceştia îşi vârâse acum capul lui enorm printre crengi. Focul, în loc să-l gonească, îl ademenise într-acolo. Văzu cămilele şi oamenii şi tocmai vroia să se năpustească asupra lor când Vânătorul-de-elefanţi îşi descărcase arma. Gloanţele îl atinseseră numai în treacăt. Rămase o clipă locului, ca şi când s-ar fi mirat că îndrăzneşte cineva să-l atace, pe urmă lăsă; capul în jos şi se repezi cu un muget grozav spre ei.

— Ascunde-te după trunchi! strigă Josef arabului.

Acesta n-aşteptă să-i spună de două ori. Germanul însă nu-şi pierdu cumpătul şi rămase pe loc cu puşca întinsă.

Bivolul vru să-l apuce-n coarne, dar acesta sări ca fulgerul la o parte; două detunături se auziră aproape în acelaşi timp şi... bivolul se cutremură de două ori, se poticni, căzu în genunchi, apoi se prăbuşi cu o bufnitură grozavă la pământ, unde rămase nemişcat.

Germanul nici nu clipise măcar. Trebuie să fi fost într-adevăr un bun ţintaş ca să fi cutezat să înfrunte o astfel de primejdie. Scoase alte gloanţe din cartuşieră şi, pe când încărca din nou puşca, zise cât se poate de liniştit arabului:

— Poţi să vii, bivolul e mort.

— Mort? se miră acesta scoţând capul cu frică de după trunchi. Nu se poate!

— Vino de vezi.

— Atunci tot l-am nimerit...

— Tu? Nu cred. Ia să ne uităm.

Se lăsă în genunchi şi se apucă să examineze fruntea fiarei.

— Ce faci? răcni arabul speriat. Dacă nu şi-a dat încă sufletul, eşti pierdut...

— Nu te teme, ştiu eu ce fac. Ia te uită aici. Unul din gloanţele tale i-a spintecat urechea, celălalt s-a izbit de corn şi a alunecat jos.

Arabul se apropie cu frică, întinse mâna de la distanţă ca să pipăie animalul, îl apucă de coadă, apoi de picior ca să se încredinţeze că e într-adevăr mort şi de-abia pe urmă veni mai aproape ca să se uite unde pătrunsese glonţul.

— *Allah*, *Allah!* exclamă uimit. Ai dreptate, nici măcar nu l-am nimerit ca lumea. Dar tu ce i-ai făcut? L-am văzut cutremurându-se de două ori şi s-a prăbuşit la pământ fără să mai mişte.

— I-am sfărâmat întâi şira spinării, apoi i-am tras al doilea glonţ drept în inimă.

— Păi nici nu l-ai ochit, cum s-a făcut de l-ai nimerit?

— În price caz mai bine ca tine. Poţi ţinti foarte bine fără

să duci puşca la ochi. Am îndreptat ţeava unde vroiam să nimeresc. Bineînţeles că trebuie să lucrezi cu iuţeala fulgerului, ca să n-aibă vreme bivolul să te ia în coarne. De asemenea se cere să fii sigur de arma ta, altminteri eşti pierdut.

Foarte liniştit, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, Josef se aşeză iar lângă foc şi-şi tăie o bucată de friptură. Arabul nu se dumirea deloc; se uita când, la el, când la puşca lui şi clătina mereu capul. Apoi urmă pilda tovarăşului său şi s-apucă să mănânce în tăcere. Nu-l răbdă însă inima şi după a bucată de vreme întrebă pe Schwarz:

— Ce facem cu acest *Abu kuruhn*[1]*?* Dacă-l mai lăsăm aici o să se adune toate fiarele de pradă de primprejur.

— Deocamdată nu. Sânge n-a curs defel şi dacă nu-l spintecăm, n-o să se simtă mirosul. Şi-apoi, nici un leu n-ar îndrăzni să se apropie de foc.

— Vezi că se tem cămilele de el şi n-au astâmpăr.

— Au să se potolească. Bivolul e bătrân şi carnea lui nu e bună de mâncat, aşa că o să-l lăsăm hrană corbilor. În alte împrejurări i-aş lua scheletul capului pentru coarnele lui minunate, dar acum nu e vreme de aşa ceva.

— Effendi, văd că eşti tot atât de curajos şi viteaz ca şi Emin Paşa. Te admir şi te stimez. Nu vrei să-mi spui cum te cheamă ca să ştiu cum să te numesc?

— Numele meu ţi l-aş spune degeaba, fiindcă nu l-ai putea pronunţa, de aceea zi-mi Aşvad[2] şi ajunge. Acum aş vrea să ştiu cum te cheamă pe tine.

— Când am plecat de la Dar Runga, am jurat pe *Allah* să mă lepăd de numele meu până ce-mi voi regăsi feciorul. Cum aceasta nu s-a înfăptuit încă, nu mi-e îngăduit să-l spun. Toţi îmi zic Vânătorul-de-elefanţi, dacă nu vrei să mă numeşti ca

---

[1] Tatăl coarnelor-de-bivol.

[2] Negru (Schwarz în germană).

toţi ceilalţi, spune-mi Bala Ibn[1]; mi se potriveşte foarte bine.

— Bine, aşa să fie. Ai făcut şi jurământ să nu povesteşti nimănui cum ţi-a fost furat copilul?

— Nu, effendi. Cum aş fi putut nădăjdui să mai dau de feciorul meu dacă nu aş vorbi de el? Am povestit la sute de inşi nenorocirea care m-a lovit, nu s-a găsit însă nimeni până acum ca să-mi dea un semn de îndrumare. Am început să cred că fiul meu a murit, rămân însă credincios jurământului pe care l-am făcut şi o să-i caut, pe el şi pe omul care l-a răpit, până ce s-o îndura *Allah* să-mi ia zilele.

Arabul duse mâinile la ochi şi îşi şterse o lacrimă:

— Eram cel mai bogat om şi mai cu vază al tribului meu, căpetenia războinicilor noştri şi întâiul în sfatul înţelepţilor. Mă credeam mai fericit decât toţi, şi chiar eram, până în ceasul când s-a abătut nenorocirea peste capul meu. Îmi iubeam nevasta şi singurul meu copil, un băiat, căruia îi dădusem numele *Mesuf et Tmeni Sawabi Ilidj*[2]. Într-o zi...

— Pentru ce i s-a dat porecla asta? îl întrerupse germanul.

— Fiindcă avea numai opt degete la picioare. Nu ştiu dacă la voi se întâmplă mai des, dar la noi aşa ceva e foarte rar.

— Şi la noi.

Băiatului îi lipsea degetul cel mic la fiecare picior, în schimb îl înzestrase *Allah* cu multă minte. Mai deştept decât el nu era copil în tot tribul. Nici nu împlinise trei ani când veni într-o zi în satul nostru un negustor de sclavi cu o grămadă de sclavi de vânzare. Băieţi, fete şi femei, toţi negri, afară de un băiat care avea pielea mai deschisă, părul lins şi chipul altfel decât al lor. Negustorul îşi aşeză marfa în mijlocul satului ca la bâlci şi din toate părţile alergau arabii să cumpere sclavi. Băiatul plângea toată ziua, dar de vorbit nu putea vorbi, fiindcă îi tăiaseră limba de la rădăcină.

— Ce grozăvie! Câţi ani avea?

---

[1] Fără fecior.

[2] Mesuf-cu-opt-degete-la-picioare.

— Vreo paisprezece. Trecuse o săptămână de! când era negustorul în sat, când veni un om din Birket Fatma însoţit de câţiva inşi şi învinui pe negustor că-i furase copilul. Luase urma ticălosului şi-l găsise aici. Negustorul tăgădui, se jură pe *Allah* că nici nu-l cunoaşte, că nu l-a văzut de când e. Cum era oaspetele nostru, se cuvenea să-i luăm apărarea, dar când am dus pe băiat în faţa străinului s-a repezit la el, l-a luat de gât şi a început să-l sărute plângând. Nu era asta cea mai bună dovadă că băiatul îşi recunoscuse părintele?

— Cred şi eu!

— Şi apoi, oamenii veniţi cu el au jurat pe *Allah* şi Profetul său că băiatul e cel căutat. Negustorul furase copilul unui dreptcredincios şi-l făcuse sclav. Crima se pedepseşte cu moartea. Pe urmă îi tăiase limba ca să nu-l poată trăda. Se cerea altă pedeapsă. Se adună sfatul ca să hotărască. Negustorul fu osândit la moarte, dar mai întâi să-şi primească pedeapsa pentru că schilodise băiatul, adică să fie biciuit şi să se dea băiatului marfa drept despăgubire.

— Şi şi-a primit într-adevăr pedeapsa?

— Numai în parte. După legile noastre, nu puteam preda pe negustor tatălui băiatului decât după o săptămână, fiindcă îl luasem sub ocrotirea noastră pentru două săptămâni. L-am pus însă sub pază şi în fiecare zi îl scoteam din închisoare ca să fie biciuit. Dar numai două zile, fiindcă a treia zi nu l-am mai găsit. Fugise. Câţiva din războinicii noştri s-au luat călări după el să-l prindă, s-au întors însă fără să-l fi găsit. Oamenii din Birket Fatma şi-au luat băiatul şi au plecat acasă la ei.

— Şi ce legătură are întâmplarea asta cu răpirea copilului tău?

— Stai să vezi. După câteva săptămâni a venit la mine un om din Salamat cu o scrisoare de la Ebrid Ben Lafsa, negustorul de sclavi cu pricina. Câinele îmi scria că a fost învinuit pe nedrept şi o să se răzbune pe mine în aşa fel că o să-mi aduc aminte cât oi trăi de băiatul din Birket Fatma.

N-a trecut nici o lună de atunci şi am fost poftit cu războinicii mei la o *Fantasia*[1] pe care o dădea un trib vecin. Cum am ajuns acolo, a sosit un trimis din satul meu să-mi aducă vestea că băiatul meu a fost răpit peste noapte. Pe stâlpul din faţa cortului era înfipt un bilet în care Ebrid Ben Lafsa scria că mi-a luat feciorul în locul celuilalt şi că n-am să-l mai văd cât oi trăi.

— Ce-mi spui tu, e îngrozitor... nemaipomenit! strigă Josef indignat.

— Mai scria că va biciui pe băiat zilnic pentru bătaia care i s-a dat şi că o să-i taie şi lui limba ca şi celuilalt. Eram ca nebun. Am pornit cu toţi războinicii noştri şi cu ai vecinilor mei în căutarea copilului; zadarnic! Când ne-am întors după câteva săptămâni, am găsit-o pe nevastă-mea bolnavă şi de inimă rea a murit a doua zi. Am îngropat-o după lege, am spus sclavilor mei că sunt liberi să se ducă unde or vrea, şi am făcut jurământ să nu mă întorc acasă până nu mi-oi regăsi băiatul. Nici o căpetenie de trib care stă sub stăpânirea kedivului n-are voie să-şi cumpere sclavi albi. A trebuit deci să mă îndrept spre ţinuturile unde puterea legii n-a ajuns încă. Am cutreierat ani de-a rândul ţări întregi, părul mi-a albit şi inima încă sângerează şi acum ca în ziua când mi-a fost furat singurul meu copil care mi-era drag ca lumina ochilor.

Am trăit în tot timpul ăsta de pe urma vânatului. Am ajuns să cred că cercetările mele au fost îndreptate în direcţie greşită. Prin ce primejdii am trecut, nu e nevoie să-ţi spun. De câteva luni cutreier ţinuturile unde curge apă multă. Toţi mă cunosc aici sub numele de Sejad ifjal. Pe fiul meu nu cred că o să-l mai revăd vreodată. Va fi murit de mult. Un singur lucru mai rog. şi noaptea pe *Allah*. Să-mi îngăduie să dau o singură dată ochii cu Ebrid Ben Lafsa, dacă va mai fi trăind. Şi atunci... vai şi amar de el! Nu sunt în iad chinuri pe care să nu

[1] Serbare războinică.

le îndure de mâna mea...

Arabul spuse cuvintele acestea cu atâta ură încât Josef se înfioră. Lăsă apoi capul în jos şi-şi rezemă faţa în palme. Tresări aproape speriat când germanul îi zise după câtva timp cu glas blajin:

— *Allah* e atotputernic şi milostiv. Poate că te-ai purtat şi tu odinioară prea aspru cu sclavii tăi şi a vroit să-ţi arate ce durere grozavă înseamnă cuvântul sclavie.

Arabul gemu adânc, pe urmă răspunse oftând;

— Am fost un stăpân aspru. Câte un negru a murit de biciul meu, pe alţii i-am schilodit pe viaţă tăindu-le mâinile. Unuia i-am smuls limba din gură fiindcă mă insultase. După ce mi-au furat copilul, m-a cuprins mustrarea de cuget, de aceea mi-am eliberat sclavii.

— Toţi oamenii sunt făpturile lui Dumnezeu, negrii ca şi albii. *Allah* te-a judecat; acum vede căinţa ta şi suferinţele pe care le-ai îndurat şi se va milostivi de tine. Sunt încredinţat că-ţi vei vedea în curând copilul.

— Niciodată!

— Nu vorbi aşa! De ce nu vrei să crezi în îndurarea cerească? Poate că speranţele tale se vor realiza când nici nu te aştepţi.

— Dacă *Allah* ar fi vrut să se milostivească de mine, o făcea până acum.

— Nimeni nu cunoaşte căile lui. Poate că niciodată căinţa ta n-a fost mai sinceră ca în clipele acestea.

Arabul tăcu o bucată de vreme, pe urmă răspunse:

— Nimeni nu cuteza pe atunci să-mi spună că asprimea mea era neomenoasă. Tu eşti singurul care ai îndrăznit. Nu mai pot îndrepta răul pe care l-am făcut şi-mi merit pedeapsa. Aş muri însă fericit dacă mi-aş putea vedea numai o dată feciorul, chiar aşa schilod, fără limbă.

Vorbise cu atâta durere încât germanul se simţi mişcat până la lacrimi.

— Poate că *Allah* ţi-a auzit ruga, zise el punându-i mâna pe umăr, şi mărturisirea căinţei tale îţi va împlini visul pe care l-ai mângâiat o viaţă întreagă. Ce-ar fi să-ţi fi găsit eu din întâmplare băiatul?

Bala Ibn se uită încremenit la Josef. Chipul lui se însenină, ochii lui căpătară o strălucire ciudată.

— *Allah* e dătător de moarte, şi tot el dă viaţă. Cuvintele tale nu pot fi fără rost, mă tem însă că te vei fi înşelat cum m-am înşelat eu de atâtea ori, totuşi vorbeşte! Cunoşti tu pe cineva care se aseamănă cu feciorul meu?

— Da.

— De câţi ani e băiatul?

— De vreo optsprezece.

— Unde e?

— Trăieşte printre niam-niami.

— Cum îl cheamă?

— I se zice Abd es Sirr, Fiul-tainei, o dovadă că e de obârşie necunoscută. Fiul căpeteniei niam-niamilor e prieten cu el. Am spionat odată o convorbire a lor şi am auzit cum acesta îi zicea Mesuf. În faţa altora însă nu.

— *Allah* e mare! Va fi fost numai o potrivire de nume.

— Nu cred. Numele Mesuf e obişnuit pe la voi?

— Dimpotrivă, îl întâlneşti foarte rar. Dar principalul, principalul... I-ai văzut tu picioarele?

— Da. N-are decât patru degete la fiecare picior, al cincilea îi lipseşte.

— Dumnezeu e mare; Dumnezeu e milostiv şi îndurător! strigă arabul cu adâncă evlavie. Inima mea renaşte la viaţă şi parcă-mi vine să ţip de bucurie. Dar nu, nu, să nu mă bucur prea de timpuriu, până ce nu voi şti lucruri mai amănunţite despre băiat.

— Întreabă şi o să afli.

— Mi-ai spus că băiatul e prieten cu fiul prinţului niam-niamilor şi l-ai auzit vorbind cu el. Eu însă sunt încredinţat că,

chiar dacă mai trăieşte, nu poate vorbi.

— Ce te face să crezi? Fiindcă negustorul de sclavi te-a ameninţat atunci că o să-i taie limba?

— Da.

— A făcut-o probabil ca să-ţi mărească durerea. Nu era el prost să schilodească băiatul. Înainte vreme era preferat un sclav mut, astăzi s-au schimbat lucrurile. Un servitor trebuie să poată vorbi ca să ştie să răspundă la întrebările stăpânului. Muţii nu mai au căutare şi asta o ştia prea bine negustorul de sclavi. Cred deci că n-a fost decât o ameninţare şi atâta tot.

— Vezi că el nu-l furase pentru lăcomia câştigului, ci ca să se răzbune pe mine. L-a amuţit ca să nu spună nimănui cine e.

— Aşa ar fi, dacă băiatul ar fi fost mai mare. Chiar şi aşa, tot nu-l schilodea. Un mut poate învăţa să scrie şi aşterne pe hârtie ce gura lui nu e în stare să spună. Copilul n-avea însă decât trei ani. La vârsta asta uită repede şi negustorul îşi va fi zis că, până ce se va face mare, va fi uitat de mult cine şi al cui e.

— Effendi, cuvintele tale îmi mângâie sufletul, deşi mă doare că băiatul nu-şi mai aduce aminte de părinţii şi de copilăria lui.

— N-aş putea să-ţi spun nimic hotărât în privinţa asta. Fiul-tainei nu vorbeşte niciodată de trecut, ştiu însă că poartă în inimă dorul răzbunării şi bănuiesc că ura lui se îndreaptă spre omul care l-a răpit.

Arabul sărise în picioare şi stătea drept înaintea germanului cu ochii aţintiţi la buzele lui, ca şi când de ele îi atârnau viaţa, fericirea lui viitoare.

— Răzbunare... dor de răzbunare... murmură el. Poate că a uitat totul, numai nu şi faptul că a fost răpit de la sânul mamei lui. De când zici că e la niam-niami?

— De vreo doi ani. A venit singur şi a rămas la ei, fără să spună cine e şi de unde vine. De aceea, i-au zis Fiul-tainei.

— Ce face la ei? Din ce trăieşte?

— Fiul căpeteniei lor l-a găsit rătăcit în pădure şi l-a adus la tatăl său. Băiatul s-a dovedit repede destoinic la mânuirea armelor şi prinţul l-a luat pe lângă el. E deştept, cuminte şi aşezat, aşa că e drag tuturor. Cunoaşte toate noroadele de la Bahr el Abyad până la apele cele întinse şi vorbeşte multe din graiurile lor.

— Şi pe cel arab?

— Da. Pe urmă e foarte priceput şi ştie lucruri pe care oamenii în mijlocul cărora trăieşte nu le ştiu.

— Atunci e un om bun şi nu se aseamănă la minte cu negrii, zise arabul cu un zâmbet de fericire pe chipul lui îmbătrânit de suferinţe.

— Da. Inima lui e bună şi neîntinată. Ştie că e altfel decât ceilalţi, e mândru de sine dar mândria lui nu jigneşte pe nimeni. De câte ori mă uitam la el, îl asemuiam cu un mânz de rasă, semeţ şi frumos nevoit să pască alături cu nişte cai de rând. Se împacă bine cu ei, paşte aceeaşi iarbă cu ei, cunoşti însă de la întâia aruncătură de ochi că o dată în putere, va purta în spinare o şa de preţ şi un călăreţ mândru ca şi el.

— *Allah*, o *Allah*; strigă arabul împreunându-şi mâinile. De-ar fi copilul meu... feciorul meu... Trebuie să mă duc cât mai curând la niam-niami să-l văd.

— L-ai şi văzut.

— L-am văzut eu? Unde? întrebă Vânătorul-de-elefanţi, încremenit.

— Printre ruinele cetăţii lui Abu el Mot. N-ai băgat de seamă un tânăr care venise cu noi şi care s-a dus să vorbească el mai întâi cu şeicul djurilor?

— L-am văzut şi mi-a făcut mare bucurie ochilor. Ăsta să fie? O Mahomed şi voi toţi sfinţi califi! L-am avut aproape de mine şi n-am bănuit că e cel mult căutat... Unde se află acum... la cine s-a dus?

— La seribah Madunga. E cârmaciul vasului meu.

— *Maşallah!* Ştiu că oamenii tăi te aşteaptă acolo. Mă duc acum cu tine la Ombula, pe urmă mă întorc să vorbesc şi eu cu acest Fiu-al-tainei. Da, stăpâne, ai avut dreptate când ai spus că nu trebuie să ne îndoim de milostivirea lui *Allah*. M-am schimbat dintr-o dată, parcă-aş fi alt om. Şi nu numai lui *Allah* îi datorez schimbarea mea ci şi ţie. Spune, vrei să fii prietenul, fratele meu?

— Din toată inima!

Îşi întinseră mâinile.

— Ştii tu, urmă arabul, care sunt cuvintele la noi cu care se încheie o prietenie pe viaţă şi pe moarte? *Es subhi l'es subhi, el umr la umr*[1]*.* Spune-le după mine.

Josef Schwarz repetă formula, pe urmă arabul îl cuprinse cu braţele de gât, îl sărută pe amândoi obrajii zicând:

— Acum suntem un trup şi un suflet. Tu eşti eu şi eu sunt tu. Vai şi amar de duşmanul care ar cuteza să te insulte, sau să mă insulte!

---

[1] Prietenie pentru prietenie, viaţă pentru viaţă.

10. În lanţurile sclaviei

Vânătorul-de-elefanţi nu putu adormi de emoţie şi se oferi să vegheze el toată noaptea.

Germanul se trezi de-abia dimineaţa, când îl auzi făcându-şi cu glas tare rugăciunea. Focul mai pâlpâia încă şi făcură din făina adusă câteva turte pe care le coapseră în cenuşă. În timp ce arabul se îndeletnicea cu coptul lor, Josef adăpa cămilele şi le puse niţică iarbă verde dinainte.

Porniră apoi iar la drum. Erau siguri că pe la amiază vor ajunge la vânătorii de sclavi. Era însă altfel decât s-aşteptau ei.

După ce lăsară în urmă ostrovul, văzură iar urmele ducând aproape de malul râului. Se afla aici o pădure deasă, care începea după ce treceai mai întâi printr-o câmpie plină de tufe şi iarbă. Pe pământul acesta jilav urmele se vedeau încă şi mai desluşit. Erau multe şi răspândite pe o întindere destul de mare. Vitele pe care incendiatorii le luaseră de la seribah nu mai putuseră fi ţinute în frâu când dăduseră de iarbă proaspătă şi se răzleţiseră unele de altele.

Cei doi drumeţi mergeau alături vorbind între ei cu glas tare, ştiind că n-are cine să-i audă, când deodată Josef — care o luase niţel înainte, fiindcă tufele erau prea dese şi nu puteau trece amândoi deodată — îşi întoarse repede cămila şi şopti arabului:

— Sst! O clipă să mai fi înaintat şi ne vedeau!

— Cine? întrebă Bala Ibn.

— Oamenii ceia de colo care îşi pasc vitele pe câmp. Sunt şi negri şi albi printre ei.

— Oare cine să fie?

— O să vedem noi îndată, dar aşa ca să nu ne vadă ei pe noi.

Îndemnă cămila să se lase-n genunchi şi descălecă. Arabul

făcu acelaşi lucru. Se ascunseră în tufiş şi se uitară cu băgare de seamă printre tufe.

La dreapta lor, spre apus, se întindea un şes care se pierdea în zare. Pe stânga, la marginea pădurii, poposiseră vreo patruzeci de oameni de toate culorile şi îmbrăcaţi tot aşa, cu armele lângă ei. Nu departe de ei păşteau vitele. Erau şi câţiva cai şi cămile printre ele. Sub copaci zăriră, îngrămădite baloturi cu marfă. Vreo zece inşi păzeau vitele ca să nu o ia razna peste câmp.

— Ştii tu cine sunt ăştia? întrebă germanul pe tovarăşul său.

— Da. Oamenii lăsaţi la seribah s-o păzească şi care i-au dat pe urmă foc.

— Aşa bănuiesc şi eu. Nu înţeleg însă cum au îndrăznit să urmeze acelaşi drum pe care a pornit Abd el Mot. Nu se poate să nu-i cadă în gheare.

— Ori el lor.

— Ce vrei să spui?

— Am aflat de la djuri că Abd el Mot nu e defel iubit de oamenii lui, fiindcă se poartă rău cu ei. Pesemne că de aceea s-au răsculat împotriva lui. Mai cred că, în afară de aceşti cincizeci, sunt şi alţii care ar fi bucuroşi să-i facă de petrecanie, mai ales dacă ar putea trage şi ceva foloase de pe urma morţii lui. Capul răscoalei trebuie să fie bătrânul ceauş. Dar la ce-o fi luat vitele cu el? Doar ca să întemeieze alt seribah. Cu cincizeci de oameni nu se poate. Şi-apoi vânătoarea de sclavi cere o armată întreagă. De unde poate să şi-o adune, dacă nu din foştii lui tovarăşi?

— Cred că ai dreptate.

— Numai aşa îmi lămuresc eu de ce a luat-o pe urmele lui Abd el Mot. Vrea să le iasă înainte la întoarcere ca să cadă la învoială cu ei. Mai mult ca sigur că au să vrea, fiindcă o să le făgăduiască marea cu sarea.

— Şi cu Abd el Mot ce-au să facă?

— Probabil ca au să-l omoare şi vor pune mâna pe avutul lui — presupunând că atacul de la Ombula i-ar reuşi.

— Ce urmări grozave are şi negoţul acesta cu sclavi! Omul devine o adevărată fiară.

— Mi-am dat şi eu seama. Sunt deci convins că oamenii ăştia aşteaptă aici pe Abd el Mot ca să-l ucidă. Numai că au să-şi ia repede pedeapsa.

— Nu înţeleg ce vrei să spui...

— Uiţi că mai e şi Abu el Mot la mijloc, care trebuie să se întoarcă peste două zile cu trei sute de nuehri. Când şi-o vedea seribahul în ruine şi o afla de la djuri ce s-a întâmplat, ce crezi tu că o să facă?

— O să pornească după răsculaţi?

— Ba bine că nu! îi găseşte aici şi-i măcelăreşte pe toţi. Aşa se sfâşie corbii între ei şi să mulţumim lui *Allah* că nu e altminteri. Pentru noi însă întâmplarea asta nu e defel plăcută şi ar fi bine să ne ferim, ca să nu ne vadă.

— Bine zici. Trebuie să ne întoarcem din drum şi să facem un ocol. Până să găsim iar urma lui Abd el Mot o sa zăbovim câteva ceasuri.

— Asta aşa e. De aceea să plecăm îndată ca să nu mai pierdem vremea degeaba.

Încălecară şi-o luară îndărăt pe unde veniseră. Când ajunseră la loc deschis, Josef se uită prin ochean şi zări oamenii şi vitele ca nişte puncte mici în depărtare. Cu ochii liberi nu i-ar fi fost cu putinţă să-i vadă, deci nici ei pe el. După câtva timp fură nevoiţi să schimbe direcţia ca să dea iar de urme. Le trebui însă patru ceasuri şi jumătate de drum ca să facă ocolul şi nu se aflau acum decât la o depărtare de trei sferturi de oră de lagărul arabilor. Zoreau pe cât puteau cămilele, dar acestea erau atât de istovite încât nici fluieratul nu le mai ajuta.

Din ce se îndepărtau de râu, din ce pământul era mai sterp şi mai uscat până ce la urmă ajunseră la un loc unde

erau numai bolovani. De aici drumul ducea printre dealuri şi văi şi în zare apăru un şir de munţi.

— Munţii Pambija! zise arabul arătând într-acolo.

— La poalele cărora se află Ombula, nu e aşa? Cât crezi că mai avem până acolo? întrebă neamţul.

— Nu cred s-ajungem înainte de a se întuneca.

— Atunci o să fie prea târziu.

— Să nu-ţi închipui asta. Nici un vânător de sclavi nu atacă un sat la lumina zilei. De obicei aşteaptă până în zori. Avem destulă vreme să înştiinţăm pe locuitorii satului — cel puţin aşa cred.

— Eu nu. Părerea mea e că Abd el Mot şi-a făcut lagărul undeva pe aproape şi aşteaptă, să se înnopteze.

— Te înşeli. Bandiţii aceştia procedează altfel. Trebuie să iei în consideraţie că ţinutul e prea puţin populat. Nu există sate şi oraşe aproape unele de altele ca în Egipt sau aiurea. Apă nu au aici decât în Nil şi în apropierea lui. Lângă râu nu se statornicesc bucuroşi negrii, fiindcă sunt expuşi la vreo năvală de-a vânătorilor ele sclavi. Îşi fac mai bine satele prin preajma iazurilor sau ostroavelor mai îndepărtate. Aşa va fi şi cu Ombula. Şeicul djurilor îmi spunea că satul e într-un ţinut singuratic la poalele munţilor aproape de o mlaştină care formează pe timpul ploilor un eleşteu mare şi lat. De aceea negustorii de sclavi n-au nevoie să se ascundă, ci se duc de-a dreptul; ştiind că nu există alte sate ca să sară în ajutorul locuitorilor.

— Atunci îi pot vedea venind.

— Nu se apropie atât de mult peste zi.

— Dar dacă întâlnesc din întâmplare săteni în drum?

— Ori îi omoară, ori îi pun în lanţuri ca să nu se ducă să-şi înştiinţeze consătenii. Vânătorii de sclavi nu pornesc niciodată în număr prea mare. Când au ajuns la o depărtare de o jumătate de zi de sat, trimit iscoade pricepute, pe urmă altele, până formează un lanţ prin care nu poate trece nimeni.

Peste noapte atacă satul. Dau mai întâi foc în mai multe locuri gardului de spini care împrejmuieşte satul şi-l înconjură astfel de flăcări. Oamenii se trezesc din somn buimaci; n-au pe unde fugi. Cine încearcă să se apere, e împuşcat pe loc. De obicei bărbaţii sunt mai toţi ucişi, fiindcă nu se pot împăca cu soarta şi sunt greu de transportat. De asemenea şi femeile mai bătrâne, căci nu le cumpără nimeni. Băieţii, fetele şi femeile tinere sunt o bună pradă. Vitele la fel. Se întâmplă deseori că sclavii sunt vânduţi sau schimbaţi pe fildeş chiar în timpul drumului. Dacă trec prin ţinuturi unde trăiesc mâncători de oameni, se taie câţiva sclavi mai graşi şi îi vând locuitorilor.

— Dumnezeule, e cu putinţă una ca asta?

— Cu putinţă, zici? Cunosc o căpetenie de a acestora care îmi spunea odată că nu există ceva mai bun ca o palmă de om la frigare. Se războia cu toate triburile vecine numai ca să aibă prilej să prindă câţiva inşi şi să-i pună la frigare. Până şi pe războinicii lui răniţi ori căzuţi în luptă îi mâncau. Mâinile erau partea lui, restul trupurilor le lăsa celorlalţi. Vorbeam odată cu un vânător de sclavi care zicea că vânătoarea de oameni în Africa face zilnic peste şase mii de victime, ceea ce înseamnă două milioane şi mai bine de suflete pe an. Omul îşi cunoştea meseria şi nu greşea socoteala. Ebrid Ben Lafsa, ticălosul care mi-a furat copilul, ne spunea că el nu vânează decât prin ţinutul lui Bahr Kuta, ţinut destul de mic, care îi aducea totuşi peste o mie de sclavi în fiecare an, în afară de aceia pe care îi omoară.

— De unde este omul acesta?

— Din Bagirmi.

— L-ai căutat acolo?

— Da, de mai multe ori chiar, dar nu l-a mai văzut nimeni de atunci.

— Şi l-ai mai putea tu recunoaşte după atâţia ani?

— Imediat. Chipul lui e dintre acelea care nu se uită şi pe

care vârsta nu le schimbă. Dar ia te uită colo, dunga aceea negricioasă. Copaci să fie? Atunci trebuie să fie şi un Chor care izvorăşte din munţi, deci vom găsi pe alocurea apă pentru noi şi pentru bietele cămile care de-abia se mai mişcă de sete şi oboseală.

Presupunerea lui se adeveri. O albie adâncă a unui pârâu, care se scurgea din munţii Pambisa, pe timpul ploilor după revărsarea Nilului, mai păstra şi acum niţică apă la fund. Acestor pâraie li se zice *chor* — la plural *cheran.* Datorită acestei mici cantităţi de apă, cresc acolo un fel de tufe dese în care îşi fac cuiburile unele specii de păsărele.

După urme se cunoaşte bine că vânătorii de sclavi trecuseră prin albia pârâului şi ieşiseră pe malul celălalt fără să se oprească să-şi adape vitele.

— Mă mir de ce n-or fi făcut-o, zise Bala Ibn. Cămilele noastre sunt mai ostenite ca ale lor şi trebuie să le lăsăm niţel să se odihnească.

Descălecară şi-şi duseră cămilele de căpăstru devale la apă şi le lăsară apoi să pască din mlădiţele tufelor, în vreme ce ei stăteau de vorbă cu glas tare, crezându-se singuri.

Dar se înşelau. Sus pe colina de partea cealaltă a pârâului unde se afla un *şedr es simm*[1] stătuseră doi inşi să găurească trunchiul copacului şi puseseră lângă el un vas în care picura sucul. Erau negri. N-aveau altă îmbrăcăminte decât şorţuleţul dinainte, în schimb înarmaţi cu flinte şi pumnale, ceea ce dovedea că făceau parte din armata lui Abd el Mot.

Cei doi drumeţi habar n-aveau că sunt în imediata apropiere a vânătorilor de sclavi. Nu puteau vedea de aici că dincolo era o maijeh înconjurată de o pădurice în care Abd el Mot îşi făcuse lagărul. El n-avea defel intenţia să atace satul în chipul cum îl descrisese Vânătorul-de-elefanţi lui Josef. Nu trimise nici iscoade şi nici nu aşezase lanţ de santinele, ci vroia să aştepte aici noaptea ca să-şi urmeze apoi pe

[1] Euphorbia veninoasă.

întuneric marşul.

Când străbătuseră albia pârâului, unul din negri văzuse Euphorbia şi venise pe urmă cu încă un tovarăş să ia suc ca să-şi moaie în el vârfurile săgeţilor şi al cuţitelor.

— În timp ce sfredeleau trunchiul zăriseră spre marea lor mirare pe cei doi călăreţi înaintând la pas spre chor.

— Doi albi! Cine-or fi şi ce-or fi căutând aici? zise unul din negri.

— Dintr-ai noştri nu sunt, răspunse celălalt. Stai după trunchi să nu te vadă. Pesemne că vor să se ducă la Ombula. Abd el Mot nu trebuie să-i lase.

— Uite-i că s-au aşezat pe mal lângă tufiş. Tu rămâi aici, eu mă duc s-aud ce vorbesc.

Negrul se furişă nesimţit la spatele lor, ascultă câtva timp, pe urmă când se întoarse zise celuilalt:

— Cine sunt nu ştiu, dar am aflat că ştiu că ne ducem la Ombula după sclavi şi vor să ne-o ia înainte ca să dea de veste belandaşilor. Hai repede să-i spunem lui Abd el Mot.

Când află arabul despre ce e vorba, sări ca ars şi strigă înfuriat:

— Doi albi care vor să ne trădeze? Trebuie punem imediat mâna pe ei. Putem să-i vedem fără ca să ne vadă şi ei pe noi?

— Da, stăpâne, te duc eu, răspunse negrul.

— Bine. Tu să-mi arăţi locul. Dacă-i lăsăm să urce povârnişul, s-ar putea să ne scape ori să încerce să se apere şi te pomeneşti că omoară vreunul din noi. Dacă locul unde sunt acum e prielnic, mai bine dăm năvală peste ei şi-i legăm. Luaţi funii cu voi.

Alese vreo zece inşi mai voinici şi porni cu ei spre *chor.* De văzut nu-i vedea fiindcă erau ascunşi de tufe.

— Dacă reuşiţi să puneţi mâna pe ei, fără să le lăsaţi timp să se apere, zise Abd el Mot oamenilor, vă dăruiesc preţul unui sclav voinic; dacă nu, acela din pricina cui scapă cei doi albi, va fi împuşcat pe loc.

Rămase singur în vârful povârnişului şi-i văzu lăsându-se binişor unul câte unul devale. Când fură toţi jos, se năpustiră asupra celor doi albi care, luaţi prin surprindere, nici n-avură vreme să facă o mişcare; se auziră răcnete, înjurături, apoi nimic.

Lovitura reuşise.

Abd el Mot se întoarse în lagăr, se aşeză iar unde stătuse adineauri şi-şi adună oamenii în jurul lui.

— Câinii aceia au vrut să ne trădeze, le zise el. Trebuie să moară şi încă imediat, fie ei cine or fi.

După câteva minute veniră şi asakii. Aduceau pe prizonieri legaţi cu mâinile la spate. Doi soldaţi mânau cămilele dinapoi.

Lui Schwarz i se părea că visează, Vânătorului-de-elefanţi de asemenea. Nenorocirea se abătuse atât de neaşteptat peste capul lor încât nu le venea să creadă. Din strigătele de triumf ale soldaţilor, înţeleseseră că Abd el Mot e acolo cu ceata lui şi-i duc la el.

— Nu ştim nimic, n-am văzut nimic... şopti arabul, germanului. Să mă laşi pe mine să vorbesc.

Arabul era destul de liniştit. Scăpase el din primejdii mult mai mari şi situaţia de acum nu i se părea deloc disperată. Ce motive ar fi avut vânătorii de sclavi să-i omoare? Nu ştia că fusese spionat şi negrii auziseră convorbirea lor.

De la pârâu până la lagăr nu era departe. Ajunseră repede, mai ales că soldaţii îi împingeau în ghionturi de la spate. Amândoi erau curioşi să vadă pe comandantul acestor brute şi să afle ce au cu ei. Acum se aflau înaintea lui. Era înconjurat de aşa-zisul său stat major.

— Cum se face, începu arabul cu glas semeţ, că oamenii tăi...

Se opri în mijlocul frazei cu gura căscată, ţeapăn, şi cu ochii holbaţi. Părea o stană de piatră.

Când prinsul începuse să vorbească, Abd el Mot tresărise

şi el. Acum sări drept în picioare, scoase o exclamaţie de bucurie drăcească şi strigă cu ochii sclipitori:

— Emirul! Barak el Kasi[1], emirul din Kenadem!

— Ebrid Ben Lafsa... scrâşni arabul.

— Da, eu sunt, jubilă Abd el Mot. Ebrid Ben Lafsa. Mă recunoşti, fecior de câine?

— Eb... rid... Ben... Laf... sa, repetă Vânătorul-de-elefanţi, de-abia putând pronunţa silabele. O *Allah*, el e... el e!...

— Da, da, eu sunt. Uite-te bine la mine, dacă nu mă crezi. Eu sunt acela pe care l-ai osândit la moarte, căruia i-ai luat sclavii. Eu sunt acela pe care ai pus să-l biciuiască, care ar fi murit cu siguranţă sub ochii tăi, dacă nu reuşea să scape cu fuga. Eu sunt acela care a trebuit să-şi părăsească patria ca să nu fie spânzurat din pricina ta. Eu sunt acela care de cincisprezece ani hrănesc în suflet dorul de răzbunare. Acum *Allah* mi te-a adus în gheare. Laude şi mărire lui!

— Unde e... copilul meu?... bâigui arabul fără să ia în seamă ameninţările.

— Copilul tău? răspunse ticălosul rânjind satanic. Vrei să ştii unde ţi-e feciorul? Iacă, o să-ţi, spun. E departe de aici, tocmai la răsărit, la mâncătorii de oameni.

— Aşadar trăieşte! Slavă ţie *Allah* atotputernicule, acum şi în vecii vecilor!

— Nu-l mai slăvi atât, râse Abd el Mot. Era mai bine pentru feciorul tău dacă murea, decât s-ajungă ce e acum, sclavul unei căpetenii de negri căruia i l-am dăruit, cu condiţia ca să-l bată de trei ori pe zi şi să-l lase să flămânzească mereu. L-am văzut acum de curând. Trupul lui e numai răni, orb şi neputincios ca un bătrân, moare zi cu zi în chinuri grozave şi nu se poate măcar tângui cuiva fiindcă i-am tăiat — ba nu, i-am smuls — încă de atunci limba din gură.

Vorbea repezind cuvintele, ca să-şi verse veninul cât mai curând şi să-şi vadă duşmanul doborât de durere.

---

[1] Barak cel aspru.

Acesta vru să spună ceva, dar nici un cuvânt nu ieşi de pe buzele sale.

— Bucură-te deci că mai trăieşte! urmă cu glas batjocoritor Abd el Mot. Va muri în suferinţe grozave, cu toate că va scăpa de chinurile pe care le îndură. Dar suferinţele lui nu sunt nimic pe lângă cele care te aşteaptă pe tine. Eşti în puterea mea şi nu există chin pe lume pe care n-o să te fac să-l simţi.

— *Allah' l Allah!* murmură emirul căzând în genunchi.

— Aşa, ai îngenuncheat în faţa mea ca să ceri îndurare, câine? Roagă-te şi tremură cât vrei; tot degeaba. Mai degrabă ar lăsa şeitan să-i scape un suflet din iad, decât eu pe tine din ghearele mele.

Ca tată, arabul putea fi cuprins de slăbiciune, dar ca bărbat se simţea tare şi mândru de sine. Sări în picioare, şi strigă cu un fulger de mânie în ochi:

— Ce-ai spus? Eu să mă rog şi să tremur înaintea ta? Cum îndrăzneşti, câine, să spui una ca asta? Sunt Barak el Kasi, emirul din Kenadem, şi nu-mi plec genunchiul decât înaintea lui *Allah*. Tu însă eşti Ebrid Ben Lafsa, un stârv împuţit de care şi corbilor le e scârbă.

Cuvântul „câine” e pentru mahomedan cea mai mare insultă, de aceea era o mare îndrăzneală să-i spună astfel lui Abd el Mot; toţi se aşteptau ca acesta să nu-şi mai poată stăpâni furia şi să se repeadă la duşmanul său. Dar nu fu aşa. Strânse numai pumnii, scrâşni din dinţi şi răspunse batjocoritor:

— Am ghicit ce vrei, dar degeaba. Crezi că o să mă scoţi din fire cu vorbele tale şi o să te omor pe loc. Te înşeli însă. De murit vei muri tu, însă chinuit zi cu zi, luni întregi. Dacă mai scoţi un cuvânt de ocară, pun să-ţi smulgă limba din gură, ia seama la ce-ţi spun!

— Smulge-o, câine râios, smulge-o! strigă fără frică arabul.

— O să ţi-o smulg eu, n-avea grijă, dar nu acum, ci când voi crede de cuviinţă. N-avem ce face cu un rănit la drum. Şi nici de bătaie n-o să scapi. Când vom ajunge acasă, o să pun să te biciuiască în fiecare zi ca să vezi şi tu ce plăcut e. Deocamdată să-mi răspunzi la ce te-oi întreba. De unde vii şi încotro te duci?

— Întreabă cât pofteşti, nu te-aştepta însă la răspuns, mormăi emirul şi-i întoarse spatele.

— Stai că o să te fac eu să răspunzi, râse Abd el Mot. Aduceţi încoace un şebah.

Şebahul e un fel de instrument de tortură, adică o prăjină cu o furcă la capăt. În furca aceasta se vâră gâtul sclavului şi i-l înţepenesc apoi cu altă prăjină, aşa că nenorocitului îi rămân picioarele libere ca să poată umbla. De fugit însă nu poate fugi, deoarece jugul e strâns în jurul gâtului.

După ce i se puse emirului jugul, Abd el Mot se întoarse spre german şi-l întrebă privindu-l încruntat:

— Şi tu, cine eşti? Vezi să nu minţi, altminteri mănânci bătaie.

Josef n-ar fi putut spune ce simţea în momentul acela. Ură, scârbă, dispreţ, indignare — toate la un loc. Ştia că i se va pune şi lui un astfel de jug, dar era de asemenea sigur că nu-l vor omorî, cel puţin deocamdată, nici pe el. Măsură pe Abd el Mot cu o privire de dispreţ şi răspunse cu trufie:

— Ce drept ai tu să-mi pui o astfel de întrebare?

Vânătorul de sclavi rămase un moment uluit de îndrăzneala străinului, pe urmă râse în hohote şi-i zise cu ironie:

— Nu cumva oi fi Sultanul din Stambul ori cel puţin Kedivul din Kahvia? Mai ştii! *Allah* face uneori şi minuni de astea! Te întreb, fiindcă eşti prizonierul meu.

— Cine ţi-a dat dreptul să pui să mă lege ca pe un tâlhar? urmă germanul, cu glas aspru.

— Aşa am avut poftă. Acuma ştii. Nouă nu ne trebuie

spioni. Aţi vrut să înştiinţaţi pe belandaşi de sosirea noastră.

— Cine ţi-a spus?

— Voi singuri. V-au auzit oamenii mei când vorbeaţi jos la pârâu. Dar voi de la cine aţi aflat că ne ducem la Ombula?

— O să vedeţi mai târziu. Nu sunt obligat să-ţi spun.

— Nu? răcni arabul înfuriat. Atunci la ce-ţi trebuie limba? O să pun să ţi-o smulgă şi ţie.

— Aş! N-o să îndrăzneşti, fiindcă ai păţi-o. Eu nu sunt arab, ci european. Statul meu te-ar trage la răspundere.

Abd el Mot izbucni în hohote.

— Prostule! Crezi că mi-e frică de ameninţ ţările tale? Eşti creştin, nu e aşa?

— Da.

— Bătu-te-ar *Allah!* Un creştin... un ghiaur! Şi cutezi să mă ameninţi! Aici nu există legi, există numai voinţa mea. Cum crezi că ar putea cineva sa mă atingă? Nici măcar kedivul nu poate să-mi facă nimic, dar încă puterea necredincioşilor şacali ai statului tău. Te-am găsit cu emirul; eşti deci prietenul şi tovarăşul său, veţi îndura aceeaşi soartă. Cum te cheamă?

— Numele meu e prea cinstit ca să fie auzit de urechile tale spurcate.

— Omule, izbucni el, îndrăzneşti prea mult. Îngădui emirului să mă insulte, fiindcă vreau să mă răzbun pe el şi să-l fac să sufere cât mai mult, pe tine te pot însă omorî imediat. Dacă mai spui un cuvânt, eşti pierdut.

— Se poate. Poţi să mă omori, fiindcă sunt legat şi nu mă pot apăra. De altminteri să nu-ţi închipui că poţi rămâne nepedepsit. Nu sunt singur în pustietatea asta, prietenii mei se află pe aproape.

Minciuna folosi. Abd el Mot păru impresionat căci întrebă:

— Cine sunt ăştia?

— Nici asta nu te priveşte. Şi apoi, nu-ţi dau dreptul să mă întrebi nimic. Vreau totuşi să-ţi fac hatârul şi să-ţi spun că ei

ştiu foarte bine unde mă aflu şi unde mă duc. Când vor vedea că nu mă întorc, vor înţelege că m-ai omorât tu.

— Ei aş! S-ar putea să ţi se fi întâmplat ceva pe drum. Ce dovadă au împotriva mea?

— Te înşeli. Oamenii tăi vor fi cercetaţi unul după altul. Şi cum vei răspunde în faţa lui Abu el Mot de moartea mea? Dacă în interval de patru zile nu sunt îndărăt, vor pune mâna pe el şi va fi tras la răspundere.

— Te cunoaşte?

— Nu. Dar va învăţa să mă cunoască chiar de-aş fi mort, atât pe mine cât şi pe oamenii mei.

Atitudinea energică şi hotărâtă a lui Schwarz impresionă pe arab. De aceea el vru să se folosească de şovăiala arabului şi urmă: Cer să fiu dezlegat imediat şi să mi se restituie armele. Pe urmă: Emirul din Kenadem e prietenul meu şi tot ce veţi întreprinde împotriva lui e ca şi când aş fi eu în locul lui. Va fi răzbunat întocmai ca mine.

Abd el Mot înţelese probabil că a mers prea departe, dar nu vroia să se dea bătut.

— Ia seama! strigă el mânios! Aici n-are nimeni dreptul să poruncească în afară de mine. Zici că tot ce s-ar face emirului e ca şi când ţi s-ar face ţie. Atunci tot ce a făcut el consider ca făcut de tine şi veţi avea amândoi aceeaşi soartă. Voi aştepta să vad dacă ai într-adevăr prieteni atât de puternici care să te răzbune. Aduceţi şi pentru câinele ăsta de ghiaur o furcă şi legaţi-i pe amândoi la un loc.

Cele două furci fură legate la capete una de alta.

— Aşa! exclamă Abd el Mot râzând batjocoritor. Acum sunteţi nedespărţiţi ca doi buni prieteni, după cum zici. Şi fiindcă trebuie să renunţaţi la bucuria de a face o faptă bună anunţând pe belandaşi, o să vă fac marea plăcere de a fi martori la jefuirea satului. Deocamdată veţi fi legaţi de un copac ca să nu vă vie poftă de plimbare.

— Cum îmi închipuiam eu clipa când voi avea în faţa mea

pe ticălosul care mi-a furat copilul şi cum a ieşit! scrâşni emirul, când rămaseră singuri. În loc să-l ucid eu cu mâna mea, mă va ucide el pe mine, încetul cu încetul, în chinuri groaznice.

— Dacă o îndrăzni! zise Josef, nu fiindcă spera să scape, ci mai mult ca să îmbărbăteze pe emir.

— O să îndrăznească, fii pe pace. Aşa a vroit *Allah*, mă supun voinţei lui. Mă doare numai sufletul că vei avea şi tu de suferit din pricina mea.

— Nu vorbi aşa! E şi vina mea. Am fost prea neprevăzători ca să mă mir că ni s-a întâmplat aşa. Trebuia să cercetăm mai întâi bine locul şi să nu ne aşezăm la vedere.

— Îţi jur pe *Allah* că aş îndura fără să cârtesc toate chinurile pe care le poate închipui o fiară ca asta, dacă aş şti că băiatul meu, sărmanul n-a suferit atât.

— Şi tu crezi ce ţi-a spus Abd el Mot?

— Tu nu?

— Bineînţeles. Te-a minţit dinadins ca să te facă să suferi.

— Crezi? De la el n-ar fi de mirare.

— Crede-mă că e aşa cum îţi spun. Sunt sigur că Fiul-tainei e Mesuf al tău. Mai mult încă, o să-ţi dau dovada că Abd el Mot a minţit.

— Cum?

— Aşteaptă până ce vom avea prilejul să vorbim iarăşi cu el. Un lucru însă te rog: nu-ţi pierde speranţa. În împrejurările de faţă, nu ne putem gândi la fugă. Abd el Mot zicea că o să te pună la chinuri numai după ce va ajunge acasă. Până atunci o să caute să ne cruţe ca să avem putere să îndurăm oboselile drumului. La noapte o să atace satul. Mâine va fi sărbătorită izbânda şi poimâine vor face pregătirile de plecare. Drumul va dura mai mult la întoarcere din pricina prăzilor pe care vor trebui să le transporte cu ei. Deci, vreo opt zile, începând cu aceea de astăzi. Atâta timp avem răgaz să ne gândim ce e de făcut. Ia gândeşte-te ce-o să fie când o

vedea ce s-a ales de seribahul lui! Noi să ne ferim să scăpăm vreo vorbă de ce s-a întâmplat acolo.

— Şi crezi că vom avea vreun folos de pe urma asta?

— Cu siguranţă! Dacă presupunerile noastre se adeveresc şi bătrânul ceauş reuşeşte să-şi aducă la îndeplinire planul, s-a isprăvit cu Abd el Mot şi noi suntem liberi.

— *Allah kerihm* — Dumnezeu e milostiv! Picuri balsam în inima mea...

Vânătorii de sclavi începură să se pregătească de drum. Mai erau două ceasuri până în seară. Abd el Mot veni la prizonieri şi le zise cu o politeţe ironică:

— Vă rog să mă iertaţi că nu vă ofer drumul călare. În schimb vă voi face cinstea să vă leg de calul meu. Hei, emire, tot aşa l-am târât pe fiu-tău după mine!

— Ştim, răspunse foarte calm germanul.

— Tu ghiaurule? Ce ştii tu?

— Ce-ai făcut atunci cu Mesuf.

Abd el Mot îi aruncă o privire sfredelitoare:

— Visezi pesemne. Unde erai tu pe vremea aceea?

— Acasă în ţara mea. Dar *Allah* e mare şi puternic, iar minunile sale sunt nenumărate. Eu îl cunosc pe băiatul furat de tine.

— Nu se poate! izbucni vânătorul de sclavi dându-se cu un pas înapoi.

— Şi totuşi aşa e. Eu nu mint ca tine. Nu ţi-ai ajuns scopul, dimpotrivă. Vrând să chinuieşti pe emir, i-ai făcut o mare bucurie.

— Nu te înţeleg...

— Bine, să vorbesc mai lămurit. Cunosc pe emir de trei zile, dar nu şi suferinţele lui trecute. Te-am auzit adineauri vorbind de feciorul lui şi mi-ai deşteptat curiozitatea. După ce ne-aţi lăsat aici singuri, l-am întrebat ce-a fost cu băiatul şi mi-a povestit tot ce s-a întâmplat. A vrut *Allah* ca să-i preschimbe durerea în bucurie, căci eu îl cunosc bine pe

băiat.

Abd el Mot nu-şi putu stăpâni agitaţia şi strigă repede:

— Unde e... l-ai văzut?

— Da, dar nu unde spuneai tu, ci la prietenii şi tovarăşii mei. Nu e nici orb, nici schilod şi nici mut nu e, fiindcă nu-i adevărat că i-ai smuls limba din gură. S-a făcut un flăcău frumos şi voinic, aşa că taică-su o să-l strângă fericit la piept.

— Asta s-o crezi tu! Sunteţi prizonierii mei şi o să am eu grijă ca să se întâlnească pe lumea cealaltă. Cine şi-ar fi putut închipui că femeia căpeteniei o să fugă cu băiatul?

Josef îl adusese în sfârşit acolo unde vroia. Mânia îl făcuse pe Abd el Mot să spună şi ce n-ar fi vrut. Ca să mai scoată de la el şi altele, germanul urmă:

— Nu te-ai priceput să faci ce trebuia. De ce-ai lăsat băiatul acolo? Asta dovedeşte că *Allah* te-a înzestrat cu prea puţină minte.

— Taci, şacalule! Lacul Mukamba e destul de departe de Dar Runga. Îţi trebuie luni întregi de-acolo până la tribul matwaşilor.

— O fi, rezultatul îţi arată însă că ar fi trebuit să-l duci mai spre răsărit. A fost o mare prostie din partea ta să-l vinzi căpeteniei matwaşilor.

— Taci, că te fac praf! Prinţul mi-a plătit preţul a zece sclavi negri. Zicea ca o să-l pună la îngrăşat ca să vadă şi el ce gust are carnea de alb. Vina mea e că nevastă-sa nu-l iubea, fiindcă o răpise de la părinţi şi a fugit cu copilul de care prinsese o dragoste de mamă.

— După cum vezi, planurile tale drăceşti au dat greş. Îl cunosc pe băiat şi mi-e drag. E frumos şi deştept. Acum, când am găsit din întâmplare pe tatăl său, o să-i arunc pe unul în braţele celuilalt.

— Poate în iad, ghiaure! răcni Abd el Mot, trăgând pumnalul de la brâu.

Germanul îl privi ţintă, fără să se tulbure câtuşi de puţin.

— Loveşte dacă îndrăzneşti! Omorându-mă pe mine, omori pe singurul om care te poate salva.

— Să mă salvezi tu pe mine? întrebă uluit arabul. De cine şi de ce?

— De răzbunarea lui Mesuf, copilul furat de tine. E pe urmele tale şi eu sunt prietenul său. E însoţit de ocrotitori puternici care se interesează de el, fiindcă e copilul unui emir. Dacă te întorci la seribah, eşti pierdut, iar moartea ta va fi şi mai cumplită când se va afla că am căzut de mâna ta.

Josef Schwarz vorbise cu atâta convingere încât Abd el Mot rămase câtva timp pe gânduri îngrijorat. Apoi zise şuierând printre dinţi:

— Eşti deştept şi şiret încât nu pot şti dacă minţi sau spui adevărul.

Se uită întunecat în pământ, ridică pe urmă capul, măsură pe german cu o privire pătrunzătoare apoi urmă:

— Dacă e aşa după cum spui, cum ai putea tu să mă salvezi? Unde să mă duc de-aici? Trebuie să mă întorc îndărăt la Abu el Mot, la seribah, unde mi-e avutul. Să fug, ar însemna să rămân pe drumuri.

Germanul nu mai putea de bucurie. Crezu că a învins.

— Ai dreptate, totuşi acum, când se ştie că tu ai răpit băiatul, când se ştie că Abd el Mot e fostul Ebrid Ben Lafsa, nu mai poţi scăpa. Cei cincisprezece ani de jale şi suferinţe cer răzbunare. Dar dacă voi spune prietenilor mei că am fost în puterea ta şi cu toate acestea ne-ai cruţat, vor fi îngăduitori cu tine.

— Voi poate, nu însă el, şi arătă cu mâna spre emir. Ce-ai face dacă ţi-aş reda acum libertatea, tot ai mai căuta să te răzbuni pe mine? îl întrebă el.

Întrebarea era gravă şi de răspunsul ei atârna viaţa celor doi prizonieri.

— *Allah* ştie! murmură emirul, enigmatic.

— Nu e nici da nici nu, ce spui tu, urmă, Abd el Mot. Te

întreb în numele Profetului şi al sfinţilor Califi şi-ţi cer să-mi răspunzi cinstit. M-ai ierta sau nu?

— *Allah* ştie! repetă emirul.

— Ăsta e singurul tău răspuns?

— Da.

— Atunci nu mai am ce întreba. *Allah* să hotărască între noi încheie Abd el Mot şi plecă.

Emirul răsuflă o dată din adâncul plămânilor şi-şi stăpâni cu greu bucuria.

— Prietene, frate, ai avut dreptate. Copilul meu n-a murit şi nu e nici schilod.

— Ştiam, răspunse Josef. Şi-acum ne-a mărturisit tot, fără să bănuiască nimic.

— Drept să-ţi spun, şi eu în locul lui făceam la fel. Eşti mai şiret decât un *talab*[1] care se furişează într-ascuns. Dar ia spune, femeia care mi-a scăpat băiatul mai trăieşte?

— Habar n-am. Nici nu ştiam că există. Aş vrea acum să te-ntreb ceva: de ce nu i-ai răspuns la ultima întrebare? Cu un singur „da”, am fi acum liberi. Aşadar, nu poţi ierta?

— Niciodată! Ar fi un păcat împotriva legii Profetului. Şi chiar dacă aş vrea să trec peste lege, nu pot să-mi calc jurământul. Am jurat răzbunare, şi o să mă răzbun... Tu ce-ai face în locul meu?

— Aş ierta. *Kitab el mukaddas*[2] a noastră ne porunceşte să lăsăm răzbunarea în seama lui Dumnezeu.

— Chiar dacă aţi făcut jurământ?

— Nici un creştin nu face un astfel de jurământ grozav, căci Isa ben Marryam a spus: Iubiţi pe duşmanii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă; faceţi bine acelora care vă jignesc şi vă persecută”.

— Învăţămintele acestea sunt foarte frumoase şi se vor fi potrivind cu obiceiurile din ţara voastră, dar nu se potrivesc

---

[1] Vulpea.

[2] Evanghelia.

cu pustiul în care trăim, nici cu firea noastră. Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte, sânge pentru sânge, moarte pentru moarte — asta e legea noastră. Trebuie să ne supunem ei și nu trebuie să fi supărat pe mine, împlinesc poruncile ei. Voi fi vinovat de moartea ta, rog pe *Allah* să mă ierte, căci el e şi Dumnezeul creştinilor.

— În privinţa asta, n-ai deocamdată nici un motiv să-ţi faci imputări. Ştiu că vorbele mele au făcut impresie asupra lui Abd el Mot şi au să lucreze încet, dar sigur. Trebuie să aşteptăm în linişte ce are să urmeze.

De-abia îşi sfârşi vorba şi veni Abd el Mot.

— Peste câteva minute plecăm. Vă e foame?

— Nu, răspunse Josef.

— În drum nu o să vi se dea nimic de mâncat ori de băut. Vina nu e a mea dacă o să flămânziţi, eu v-am întrebat.

Îi luă de acolo şi legă el singur cu mâna lui capetele furcilor de un bou, nu de calul lui, cum îi ameninţase. Germanul aruncă o privire cu tâlc tovarăşului său.

Porniră, unii călări pe boi, alţii pe jos. Douăzeci de iscoade plecară înainte pe caii cei mai buni din seribah.

Boii de-acolo nu sunt blânzi şi proşti ca ai noştri. Au o privire mai inteligentă şi sunt mai iuţi de picior, aşa că prizonierii trebuiau să meargă repede ca să ţină pasul cu ei. Jugul îi izbea mereu în mers şi le rănea gâtul. Braţele legate de la cot în sus pe furcă le amorţiră repede şi aproape nu le mai simţeau.

Abd el Mot se aţinea tot pe lângă ei, părea însă să nu ia seama la ce vorbesc. De altminteri nu vorbeau decât foarte puţin şi cu glas scăzut.

Îşi atârnase în spate puşca lui Schwarz şi-şi înfipsese revolverul în brâu. Se uita din când în când cu plăcere la ele, mândru de aceste arme cu totul altfel decât rablele lui. Ocheanul îl vârâse în taşca şeii şi ceasul, punga cu bani şi celelalte lucruri care aparţineau prizonierului, le vârâse la el

în buzunar.

Treceau peste un ţinut sterp şi pustiu care urca mereu. În depărtare se zăreau munţi pleşuvi. Când ajunseră la poalele lor, soarele asfinţea. Se opriră să-şi facă rugăciunea. Nemernicii implorau mila cerească şi totuşi se duceau să facă o nelegiuire atât de îngrozitoare. Emirul îngenunche şi el, atât cât îi îngăduia jugul gâtului. Germanul împreună mâinile şi făcu o scurtă rugăciune.

Porniră apoi mai departe.

Se întunecase şi Schwarz nu mai putea vedea nimic în jurul său. Îşi dădea însă seama că urcă povârnişuri, coboară văi şi trec adesea pe lângă mlaştini împuţite de unde se ridicau milioane de ţânţari ca să-i urmărească până departe. Pentru nenorociţii prizonieri, care aveau mâinile legate şi nu se puteau apăra de înţepăturile lor, era un chin nemaipomenit.

După câtva timp stelele străluceau pe cerul senin şi drumul deveni mai uşor. Din când în când câte o iscoadă venea să spună ceva lui Abd el Mot, apoi gloata pornea mai departe. În sfârşit, aproape de miezul nopţii, caravana se opri din mers.

Josef îşi încordă privirile ca să zărească satul, dar nu văzu nimic. Iscoadele veneau, se sfătuiau în şoaptă cu Abd el Mot, plecau iar, veneau altele, şi tot aşa câtva timp. Caii, boii şi cămilele fură duse undeva la un loc dosit şi lăsaţi în grija unor paznici. Mici detaşamente de soldaţi porniră în marş, unele drept înainte, altele la stânga sau la dreapta. Cu Abd el Mot nu mai rămaseră decât vreo zece inşi. Acesta se apropie de prizonieri — care fuseseră dezlegaţi de boi — şi le zise:

— În curând veţi vedea cum se face o vânătoare de sclavi. Să nu vă închipuiţi însă că o să puteţi fugi; la cel mai mic gest, veţi fi împuşcaţi pe loc.

Josef era adânc îndurerat. Lui nu-i era atât de el, cât de sărmanii negri care nu bănuiau nimic din ce-i aşteaptă.

După câtva timp, la un ordin al lui Abd el Mot, doi oameni apucară de furcă pe Schwarz şi alţi doi pe emir şi-i traseră după ei până la un gard de mărăcini care împrejmuia satul.

Germanul îşi frământase pe tot timpul drumului creierii să găsească un mijloc cum să scape pe negri de urgie. Acum îl străfulgera un gând. Ştia însă că va plăti cu viaţa îndrăzneala lui. Dar nu-i păsa. Viaţa atâtora preţuia mai mult decât a unuia singur.

— Eu tot o să salvez satul, şopti el emirului.

— Cum?

— O să încep să strig cât voi putea mai tare ca să mă audă toţi din Ombula.

— Vezi-ţi de treabă, pentru Dumnezeu! Îţi pierzi viaţa degeaba. Satul e împresurat din toate părţile, nu mai poate scăpa nimeni. E mai bine să moară sărmanii în somn decât să-şi vadă nenorocirea cu ochii.

Înţelese că arabul avea dreptate. În momentul acela veni unul din subofiţeri şi raportă comandantului:

— Putem începe. Paznicii porţilor au fost ucis şi ocolul vitelor împresurat.

— Daţi foc să vadă şi ceilalţi, porunci Abd el Mot.

Omul se aciui la pământ; un ţăcănit uşor de fier şi cremene... o scânteie licări prin întuneric... un fitil aprins... apoi o flacără mititică... flacăra crescu, se întinse ca fulgerul la mărăcinii uscaţi, văpaia crescu şi în câteva clipe cuprinse gardul.

La dreapta, la stânga, de pretutindeni izbucniră flăcări şi peste câteva momente tot gardul din jurul satului era un cerc de foc. Se auziră dinăuntrul cercului răcnete de spaimă, amestecate cu împuşcături:

— Paznicii vitelor s-au deşteptat şi au fost împuşcaţi, zise Abd el Mot cu o bucurie sălbatică. Acum începe. O să vedeţi numaidecât pe şobolani zvârcolindu-se şi chiţcăind.

Locuitorii satului se treziră din somn şi văzură cu groază

gardul arzând, dar nu-şi dădeau încă bine seama de nenorocirea lor. Acoperişurile de stuf se aprinseră şi ele de scânteile focului, şi într-o clipă totul era o mare de flăcări.

Pe unde să fugă? Gardul nu avea altă ieşire decât deschizăturile ale căror paznici fuseseră omorâţi de oamenii lui Abd el Mot. Alergară într-acolo, dar, cum se apropiau, erau imediat împuşcaţi. Numai băieţii, fetele şi copiii erau ameţiţi cu lovituri de măciucă, apoi legaţi şi scoşi afară la câmp.

Scenele care se petreceau sub ochii lui Josef nu se pot descrie. Bărbaţi înnebuniţi de groază alergau cu copii în braţe vrând să sară peste flăcări, se prăbuşeau însă loviţi de gloanţe şi copiii le erau smulşi din mâini. Veni o femeie bătrână ţipând de bucurie că reuşise să treacă prin poartă, dar un soldat o izbi cu patul puştii în cap şi femeia căzu grămadă. O femeie tânără, târând doi copii după ea, păşi pe poartă. O trântiră jos, o legară de mâini şi de picioare şi-i luară copiii.

Un negru tânăr şi voinic alerga în goană printre colibele în flăcări spre poartă. Un glonţ îl culcă la pământ, şi-i arseră tălpile picioarelor ca să nu poată fugi.

Grozăvii neînchipuite pe care mintea omenească nici nu şi le poate închipui se petreceau cu iuţeala fulgerului. Urlete deznădăjduite, ţipete de femei şi copii, gemete şi blesteme — cutremurau văzduhul.

Schwarz nu mai putea îndura. Întoarse capul; simţea o milă adâncă pentru nenorociţii aceia nevinovaţi care cădeau seceraţi de gloanţele şi loviturile nemernicilor vânători de sclavi. La lumina flăcărilor i se păreau nişte adevăraţi diavoli jucând în jurul sufletelor păcătoase care ardeau în focul iadului.

După vreo jumătate de ceas, totul se sfârşise. Nici un negru nu mai apăru printre colibele în flăcări, nu mai avea cine să scape. Care nu căzuse în sclavie, fusese ucis de ei sau pierise în mijlocul vâlvătăilor.

Vitele satului erau toate adunate afară pe câmp şi păzite de soldaţi. Acum Abd el Mot porunci să fie număraţi sclavii. Subofiţerii lui se plimbau printre cel legaţi, ca să preţuiască din ochi „marfa”. Nenorociţii fură aşezaţi pe „categorii”, în grupuri. Erau aproape patru sute de băieţi, cam tot pe-atâtea fete şi vreo două sute de femei tinere cu copii mici la piept.

La început le legaseră sclavilor şi gleznele, pe urmă le lăsară picioarele libere ca să poată umbla. Totuşi, nici unul nu se gândea să fugă, ştiind că ar fi împuşcat imediat.

De somn nu putea fi vorba. Vânătorii de sclavi erau foarte mulţumiţi; o pradă atât de bogată, nu mai avuseseră până atunci. Aproape o mie de sclavi, în afară de vite care preţuiau cât oamenii. Nemernicii erau atât de veseli încât râdeau, glumeau şi-şi povesteau isprăvile unul altuia. Fiecare se lăuda că omorâse atâţia şi atâţia negri, fie că-i împuşcase, înjunghiase ori îi aruncase în flăcări.

Abd el Mot era mândru de opera lui şi cât se poate de bine dispus, de aceea fu foarte prietenos cu cei doi prizonieri albi.

— Poate vă e foame. Vreţi să pun să vi se aducă de mâncare? îi întrebă el.

— Mulţumesc. Cine-ar putea să mănânce însă în astfel de momente, răspunse Josef indignat.

— Treaba ta! Nu te bucuri că vei avea atâţia tovarăşi ca să ai cui te tângui de nenorocirea ta?

— Degeaba râzi. Tu eşti mai nenorocit decât mine. Când va veni vremea să treci puntea morţii, toate sufletele nenorociţilor pe care i-ai ucis acum, te var trage în adâncul cel mai grozav şi nici *Allah* al tău, nici o sută de Profeţi de-ai voştri nu se vor milostivi de tine ca să te scape. Mi-e groază de o astfel de fiară cu chip de om!

— Îmi place că eşti sincer. La drept vorbind, ar trebui să te pedepsesc pentru cuvintele tale, dar inima mea e plină de bucurie, de aceea te iert. Mai mult încă, o să-ţi dau o dovadă de bunătatea mea, ceea ce mi se întâmplă foarte rar. Sunteţi

osteniţi şi aveţi nevoie de odihnă; nu puteţi însă dormi din pricina furcilor. O să pun să vi le scoată şi nădăjduiesc că o să-mi fiţi recunoscători mai târziu pentru, bunăvoinţa mea.

Dădu un ordin şi soldaţii luară prizonierilor jugul. Le legară însă atât de strâns frânghiile în jurul trupului încât nu puteau face o mişcare.

Josef petrecu noaptea cea mai grozavă din viaţa lui. Cum închidea ochii, grozăviile pe care le văzuse cu puţin înainte i se perindau iarăşi pe dinainte cu atâta exactitate, încât i se părea că le trăieşte a doua oară. Ceasurile până la ziuă i se părură o veşnicie şi fu bucuros când văzu la orizont zorile ivindu-se.

Dar dacă îşi închipuise că ziua va fi mai puţin înfiorătoare, se înşelase.

Mai întâi, vânătorii îşi făcură rugăciunea, pe urmă împlântară steagul în pământ şi fachirul citi sura de mulţumire pentru biruinţă. Se fripseră apoi câteva vaci şi berbeci pentru ospăţ. Prizonierii trebuiră să le dea explicaţii despre *matmurah* şi *siebah.*

Matmurah se numesc nişte gropi adânci, în care îşi pun la păstrare grânele, şi siebah sunt un fel de cămări mici de piatră, în formă cilindrică, pentru provizii.

Se aduseră cantităţi mari de cereale pe care femeile trebuiră să le macine şi să facă din ele *kisrah* şi *merissah.* Pentru Abd el Mot, subofiţerii şi câţiva soldaţi care se distinseseră peste noapte, se fripse o mâncare specială numită mararah. E un amestec de ficat, maţe şi fiere, luate de la vitele proaspăt tăiate. Un european şi-ar vărsa şi maţele, numai încercând să guste din ea.

În timp ce se făceau aceste pregătiri, Schwarz fu de faţă la o scenă care-l umplu de groază. Prizonierii trebuiau transportaţi la seribahul lui Abu el Mot. Copiii prea mărunţei le-ar fi fost o piedică pe drum, de aceea Abd el Mot dădu ordin ca toţi copiii până la patru ani să fie omorâţi înainte

plecare. Îşi poate oricine închipui durerile bietelor mame. Nu vroiau să-şi lase copiii din braţe şi se apărau ca nişte leoaice. Zadarnic însă. Fură biciuite până la sânge şi copiii smulşi cu sila din braţe şi omorâţi chiar sub ochii lor.

Sclavii fură apoi legaţi unii de alţii şi convoiul se puse în mişcare.

Mai înainte însă Abd el Mot veni la cei doi prizonieri şi le zise rânjind:

— Ei, v-a plăcut spectacolul? Aşa facem noi cu negrii pe care nu-i putem folosi.

— Eşti o bestie, nu om! strigă Josef indignat la culme. Şi-ţi jur pe tot ce am mai scump pe lume că o să te fac să te căieşti pentru fapta ta nelegiuită.

— Ameninţă şi latră, câine, râse vânătorul de sclavi batjocoritor. Din ghearele mele nu mai scapi tu. Acum vă las în pace, dar când vom ajunge la seribah, o să vă chinuiesc până v-or ieşi ochii din cap şi o să vă doriţi voi singuri moartea...

11. Aliaţi

Când se întoarse la barcă, bătrânul savant Pfotenhauer, poreclit Tatăl-cocostârcului din pricina nasului său enorm, porunci vâslaşilor să pornească imediat la drum.

Era o noapte fără lună, dar stelele sclipeau viu pe cer.

Odihniţi şi deprinşi cu munca, negrii puseră mâna pe lopeţi şi barca alunecă uşor şi repede pe unde. Bătrânul se simţea însă obosit şi trebuia să-şi cruţe puterile; de aceea se întinse pe banca din mijloc, se înveli bine cu pătura şi adormi.

Când se trezi, soarele era sus pe cer. Se uită la ceas şi văzu cu mirare că se făcuse ora zece. Vâslaşii se schimbau cu rândul. În timp ce zece din ei vâsleau, ceilalţi zece se odihneau. Tânărul cârmaci sta neobosit la postul său. Mâncau de asemenea cu rândul.

Nici nu se gândeau să tragă la mal, când surveni ceva neaşteptat care era cât p-aci să le primejduiască viaţa.

Se apropiau de un cot brusc al râului de unde nu se putea vedea ce e dincolo, când cârmaciul se sculă de la locul lui, duse mâna pâlnie la ureche, ascultă câtva timp şi zise unuia din vâslaşi:

— Rina, ce s-aude? Parc-ar cânta cineva.

— Unde, pe apă? întrebă Pfotenhauer.

— Da. Sunt glasuri de oameni. Oare cine să fie?

— Nu cumva o fi Abu el Mot cu ai săi? Să ne ferim, să nu ne vadă. Repede la mal!

— La care din ele?

— La cel din stânga. Trestia e mai deasă şi mai înaltă ca dincoace.

Fiul-tainei cârmi spre mal. Când putură vedea dincolo de cot, savantul îşi luă ocheanul şi privi.

— Repede îndărăt... îndărăt pe dreapta, altminteri ne văd, strigă el speriat. Zăresc două corăbii, dar şi oameni alergând

pe mal.

Vâslaşii începură să vâslească atât de repede încât erau cât p-aci să răstoarne barca.

— Oameni pe mal? întrebă cu mirare tânărul cârmaci. Corăbiile erau ancorate?

— Nu, sunt în plin mers. Am văzut pânzele întinse.

— Trebuie să fie ale lui Abu el Mot. Am făcut o mare greşeală că te-am ascultat şi am cotit spre stânga. Auzisem doar oameni cântând şi ştiam de unde vin glasurile. Noroc că ne era în faţă insula aceea de verdeaţă plutitoare, altminteri ne vedeau.

Împinse barca drept în mijlocul insulei şi aruncară ancora la fund. Era în tot lungul malului singurul loc unde se puteau ascunde, dar ierburile erau atât de mărunte, încât trebuiră să se întindă în fundul bărcii ca să nu poată fi văzuţi.

Savantul se minuna de auzul fin al tânărului, căci nimeni în afară de el nu auzise glasurile. Nici acum n-auzea nimic, deşi băiatul susţinea că aude acum şi mai bine cântecul. În curând însă sonetele ajunseră şi la urechile lui. Erau numai două silabe: *heh-lih, heh-lih,* dar pe urmă se deosebi bine o melodie, chiar şi cuvintele.

În curând văzură corabia ieşind de după cot. Era un sandal cu pânzele toate întinse, şi cu două catarge, de unul din ele era legată o frânghie lungă la care se înhămaseră vreo zece oameni care alergau în rând cu corabia. Lângă cârmaci stăteau în picioare doi inşi. Unul era foarte înalt şi slab, îmbrăcat în port arab, celălalt un om scurt şi îndesat, a cărui îmbrăcăminte era alcătuită din nişte pantaloni scurţi de baie, o blană de panteră ce îi atârna pe umeri, şi un fel de pălărie înaltă, în formă de con, acoperită toată de scoici şi mărgele. Chipul lui era întunecat ca al negrilor.

— Lungul e Abu el Mot, zise Fiul-tainei savantului.

— Ăsta e? Ia să mă uit mai bine la el. Îl privi câtva timp prin ochean. Adevărat că l-ai putea lua drept moartea. Parc-ar

fi un schelet. Dar celălalt cine-o fi?

— E un *beng-did*[1] de-al nuehrilor, fiindcă la ei numai căpeteniile poartă un astfel de acoperământ al capului. Vezi pe negrii aceia care împing cu prăjinile şi cântă? Sunt nuehri. Se cunosc după pieptănătură.

— Oare de ce s-o fi întors Abu el Mot mai devreme decât m-aşteptam şi cât mai avem până la seribahul Madunga? întrebă iar savantul.

— Sper s-ajungem la apusul soarelui. E pe malul drept al râului, de aceea Abu el Mot se ţine pe lângă cel din stânga. Dacă nu ne întorceam la timp, ne vedeau acum. Pesemne că se grăbesc, fiindcă li s-au isprăvit merindele, de aceea nu se lasă numai în voia vântului.

Acesta era prielnic corăbiei şi cu ajutorul prăjinilor puteau înainta şi mai repede, aşa că oamenii cu frânghia de pe mal alergau de le ieşea sufletul.

După ce trecu sandalul, se ivi şi cealaltă corabie. Era niţel mai mică, tot cu pânze şi trasă de asemenea cu frânghia de pe mal. Puntea gemea de nuehri.

Cântecul se pierdu în depărtare. Totuşi Fiul-tainei mai aşteptă vreme de vreun sfert de ceas, pe urmă zise:

— Acum putem pleca. Dar prin mare primejdie am trecut şi să mulţumim lui *Allah* că am scăpat.

Ridicară ancora şi porniră iar în josul râului. Vâslaşii îşi încordară puterile ca să câştige timpul pierdut.

Când soarele pieri după copacii care mărgineau malul stâng al apei, zăriră pe cel drept o limbă de pământ pe care ducea o potecă sus în deal.

— Acolo e seribahul, zise cârmaciul.

— Unde? întrebă savantul cu mirare. Eu nu văd nimic.

— Nici nu poţi vedea de-aici. E tocmai sus în deal, după ce urci malul. Cunosc pe stăpân şi ştiu că o să ne primească bucuros.

---

[1] Domn, mare căpetenie.

Cârmi barca spre limba de pământ şi trase la mal unde o priponiră de unul din stâlpii aşezaţi acolo anume pentru acest scop.

Pfotenhauer credea că nu-i văzuse nimeni venind, dar se înşela, căci cum puse piciorul pe mal auzi un glas de după tufe strigând:

— Stai! Cine sunteţi?

Se uită într-acolo şi văzu ţevile câtorva puşti îndreptate spre el.

— Nu umblaţi cu fleacuri! răspunse el foarte liniştit. Noi nu venim cu gânduri duşmănoase.

— Cine sunteţi? Răspundeţi ori trag. Glasul era sforăitor, ca şi când cuvintele ar fi ieşit pe nas nu pe gură.

Cârmaciul, care mai zăbovise niţel în barcă, veni şi el acum lângă savant şi auzi ce spusese omul din tufiş.

— Ia ieşi de-acolo şi,vino să ne dăm bună ziua, *el şahar*[1]! Te cunosc după glas, ce dracu'! răspunse tânărul zâmbind.

— Aha, mă cunoşti, după cum văd. Atunci n-avem de ce ne teme; iaca vin!

Tufele se dădură la o parte şi apăru un bătrân cu barba albă ţinând o puşcă în mână. Alţi trei inşi îl urmau. Erau albi, dar la fel de goi ca şi negrii.

— De unde mă cunoşti tu pe mine? întrebă bătrânul cu mirare. Oare n-oi fi tu băiatul care ţinea morţiş să-l vadă pe Abd el Mot?

— Da, eu sunt.

— *Allah!* Ăla care nimereşte cu puşca mai bine decât mine? Cum te-ai schimbat, băiete, şi ce mare te-ai făcut! Când am văzut atunci că nu te mai întorci, am crezut că ţi-a făcut Abu el Mot de petrecanie. Văd că m-am înşelat şi-mi pare bine.

Întinse tânărului mâna care i-o strânse cu căldură. Apoi cârmaciul întrebă:

---

[1] Fonfule.

— Stăpânul e acasă?

— Nu. S-a dus la Jau ca să cumpere pulbere, şi m-a lăsat pe mine cu paza cetăţii. Ştii că mă bucur de încrederea lui.

— Păi eşti cel mai bătrân soldat din seribah. Nu cumva ai văzut două corăbii trecând pe-aici?

— De văzut le-am văzut, dar nu le-am oprit.

— Ştii tu ale cui erau şi cine era într-una din ele?

— Nu. Se ţineau tocmai pe malul celălalt, iar apa e atât de lată prin părţile acestea că nu se poate cunoaşte cine e pe punte.

— Era Abu el Mot.

— El era? Lua-l-ar dracu' să-l ia! Să fi ştiut eu cine e şi dacă era mai aproape, îi trânteam un glonţ în cap nemernicului! Dar dumnealui ce caută pe la noi? întrebă bătrânul arătând spre străin.

— E un prieten de-al nostru şi ar dori să stea câteva zile aici s-aştepte pe nişte prieteni care vor veni să-l ia.

— Să poftească. Du-l sus în seribah la locotenentul care ţine loc de comandant în lipsa stăpânului. Barca lăsaţi-o aici, o s-o păzesc eu.

Fiul-tainei porni pe potecă urmat de savant şi vâslaşi. Părea să cunoască foarte bine locurile. Când ajunseră în deal, văzură cetatea în toată întinderea ei. Era mai mare ca a lui Abu el Mot şi avea, ceva rar prin părţile acelea, un turnuleţ de scânduri înconjurat de o galerie: minaretul cetăţii. La poarta gardului care împrejmuia seribahul stătea de pază o santinelă care îi lăsă să treacă fără să-i întrebe ceva. În colibe şi în jurul lor domnea o vie agitaţie. Părea că se fac pregătiri de luptă.

La dreapta şi la stânga minaretului erau două colibe mai mari.

— În cea din dreapta locuieşte stăpânul, în cea din stânga locotenentul, lămuri tânărul, savantului. Deoarece primul lipseşte, trebuie să ne adresăm celuilalt.

Înainte de a ajunge la colibă, locotenentul le ieşi înainte şi-

i privi cu uimire. Cum dădu însă cu ochii de cârmaci, strigă plin de, bucurie:

— Tu eşti băiete? În sfârşit, bine că te-ai întors sănătos! Te credeam pierdut. Dar pe cine ne aduci, fiindcă văd că nu eşti singur? Ăştia sunt niam-niami. Nu cumva or fi sclavi de-ai tăi pe care mi-i aduci în dar?

Locotenentul părea să fie şi mai bătrân decât Fonful. Scutură cât putu mâna tânărului şi părea într-adevăr foarte bucuros de revedere.

— Nu, sunt fraţii mei căci locuiesc în ţinuturile lor, răspunse Fiul-tainei foarte serios. Vin să te rog să găzduieşti în cetate pe acest effendi şi să-l consideri oaspetele tău.

Bătrânul locotenent întinse binevoitor mâna savantului.

— Oricine ai fi, îţi spun bun-sosit. Eşti adus de tânărul nostru prieten, aşa că te consider şi pe tine prietenul nostru. Niam-niamii voştri să se ducă la negrii noştri care vor fi bucuroşi să-i găzduiască. Ţie însă îţi voi arăta coliba pe care o avem pentru oaspeţii de seamă, unde vei sta cât vei crede de cuviinţă.

Conduse pe savant la o colibă foarte curată, ale cărei duşumele erau acoperite cu piei de animale. Lângă perete se aflau ridicături, de pământ bine nivelate care slujeau de paturi şi pe care erau întinse pături moi de păr de cămilă. Din tavan atârna o lampă; încăperea avea şi câteva ferestruici.

— Locuinţa asta e a ta, îi zise arabul. Doresc să te simţi în ea ca la tine acasă. Îţi voi trimiţi îndată un servitor ca să te slujească pe tot timpul cât vei sta la noi. După ce te vei fi odihnit de oboselile drumului, voi veni să stăm de vorbă.

Cum plecă locotenentul se auzi din minaret glasul muezinului care chema pe credincioşi la rugăciune.

Savantul se apropie de o fereastră şi văzu pe toţi oamenii din cuprinsul seribahului îngenuncheaţi. În jurul minaretului se aflau mai mulţi inşi care se rugau ca şi ceilalţi.

Când se sfârşi rugăciunea, se ridicară de jos şi se

îndreptară spre coliba locotenentului. Erau soldaţi adevăraţi, nu ca asakii unui seribah, şi purtau toţi, în afară de unul singur, uniforma kedivului. În frunte mergea un *kolarghasi*[1] şi alături de el un omuleţ tot în uniformă. Şi ce fel de uniformă! O pereche de pantaloni albaştri numai până la genunchi, un frac militar englezesc, de când cu moş Adam şi baba Eva, cu epoleţi de lână franţuzeşti. Pe cap avea un fel de turban de care atârnau nişte pene lungi; nici vestă, nici cămaşă. Un brâu lat de piele în jurul mijlocului, în care avea înfipte două pistoale şi un pumnal, şi agăţate de el câteva pungi cu diferite lucruri mărunte de trebuinţă. În mână ţinea o puşcă veche şi grea de calibru mare.

Omul acesta intră împreună cu locotenentul în coliba lui, în timp ce patru soldaţi veniţi odată cu ei rămaseră la uşă. Atâta putu vedea savantul, pe urmă se întunecă, şi un negru veni să aprindă lampa şi să-i aducă un urcior cu merissah şi câteva turte proaspete.

Nu mult după aceea intră şi tânărul cârmaci să-l întrebe cum îi place noua locuinţă.

— Prea bine, răspunse Pfotenhauer. Dar tu la cine găzduieşti?

— La Fonful, care se va bucura mult când mă va găsi, după schimb, în casa lui.

— M-am mirat foarte mult că vă cunoaşteţi. Ai mai fost pe-aici?

— Da, am stat chiar vreo câteva luni în sat.

— Când?

— Acum patru ani.

— Ce căutai?

— E taina mea, stăpâne.

— Aşa! Am auzit adineauri că e vorba de Abu el Mot. I-ai cunoscut deci pe el şi pe Abu el Mot mai de mult?

— Da, effendi, dar e un lucru pe care nu sunt bucuros să-l

[1] Căpitan.

pomenesc.

— Am înţeles. Ai văzut pe străinii care au sosit adineauri?

— Da. Eram de faţă când vorbea locotenentul cu ei. Ofiţerul a venit pe o *dahabiëh*[1] în susul apei până la seribah şi a întrebat dacă i se îngăduie să ancoreze aici.

— N-ai cercetat dacă are şi călători pe corabie?

— Nu. Vorbea cu comandantul, nu cu mine.

— S-ar putea să fie şi fratele tovarăşului meu pe corabie.

— Nu e aici. A plecat cu vreo câţiva soldaţi să vadă corabia dar a rămas omul îmbrăcat ca un *babral*[2]. Să ţi-l trimit?

— Da.

Tânărul plecă şi după câtva timp apăru Papagalul. Faţa lui era ciupită de vărsat şi cu vreo câteva fire de mustaţă lipite cu o unsoare ca să le ţină drept de-o parte şi de alta a gurii. Se înclină în semn de salut ca orientalii şi zise:

— Am auzit că un effendi doreşte să-mi vorbească. Mă rog, ce-ai să-mi spui?

— Aş vrea să aflu de unde vine corabia cu care ai sosit acum?

— De la Fashoda.

— Ah! Şi ce fel de călători aveţi?

— Soldaţi.

— Nici un civil?

— Ba da, sunt şi câţiva civili.

— Cine?

— Mai întâi, eu!

— Nu eşti militar?

— Nu. Port uniforma pentru că aşa-mi place mie şi fiindcă fac o călătorie războinică.

— Cum te cheamă?

— Degeaba ţi-aş spune numele meu adevărat, că nu-l

[1] Vas mare care navighează pe Nil.

[2] Papagal.

cunoaşte nimeni, dar mi se zice Abu el Hadajt şarin, Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr. Împreună cu mine e Abu Dihk, Tatăl-râsului, şi un mare effendi, om tare învăţat, al cărui prieten şu aghiotant sunt.

— Pe el cum îl cheamă?

— *Abu'l arba ijun,* Tatăl-celor-patru-ochi.

— Patru ochi! Poartă ochelari?

— Da.

— Unde vrea să se ducă?

— La niam-niami, după ce-o trece pe la seribahul lui Abu el Mot.

Savantul sări în picioare ş i strigă plin de bucurie:

— Un străin, un german şi-l cheamă Emil Schwarz, nu e aşa?

— Ba da. Îl cunoşti?

— Pe el nu, dar pe fratele său care s-a dus să-i iasă înainte. Şi zici că e aici?

— Da. Am venit împreună. Mă duc să-l iau de pe corabie.

— Stai că merg şi eu. Vreau să-l întâmpin în numele fratelui său.

— Bine, vino. Tovărăşia ta nu-mi displace.

Slovacul spuse aceste cuvinte pe un ton protector şi Pfotenhauer nu se supără defel.

Coborâră la mal. Când fură pe puntea care lega corabia de uscat, savantul nu se mai putu stăpâni şi strigă în limba germană:

— Doctorul Emil Schwarz e pe bord?

— Da. Cine-l caută? răspunse un glas şi la capătul punţii apăru un bărbat înalt şi voinic.

Pfotenhauer se repezi la el şi-l îmbrăţişă.

— Aşa! Asta e din partea fratelui dumitale, Josef Schwarz, zise el râzând.

— Josef? îl cunoşti dumneata?

— Cum să nu-l cunosc! N-ai primit o scrisoare de la el de

când eşti în Egipt?

— Ba da.

— Ei, eu sunt moş Pfotenhauer, prinzătorul de păsări. Ori nu ţi-a pomenit nimic despre mine?

— Cum să nu! Mă bucuram chiar foarte mult că o să am prilej să cunosc pe marele naturalist, ornitolog. Dar ce cauţi dumneata aici? Te credeam la niam-niami; şi unde e fratele meu?

— N-a mai avut răbdare să te-aştepte şi am plecat să-ţi ieşim înainte. Vine şi el în curând.

— De ce-a rămas în urmă? Unde se află?

— Lasă că o să-ţi spun eu. Acum te-aş ruga să-mi răspunzi, dacă ai de gând să rămâi peste noapte pe corabie sau sus în seribah. Mi s-a pus la dispoziţie coliba cea mai bună din sat şi e loc în ea pentru amândoi.

— Mulţumesc, prefer însă să rămân pe bord. Am o cabină admirabilă pe care nu mi-o poate înlocui nici cea mai bună colibă. Sper că-mi vei face plăcerea să găzduieşti la mine.

— Dacă mă primeşti, de ce nu? Principalul e să fim împreună.

Coborâră amândoi în cabină.

— Ce dracu' e luxul ăsta! zise savantul încremenit. Parc-ar fi un salonaş de cucoană... Şi, încă în Sudan, pe Nilul de sus. Nu cumva ai devenit milionar?

— Asta nu, râse Emil. Toate aceste minunăţii nu sunt ale mele, ci ale kedivului. Vasul e un *dahabieh* de-al statului.

— Zău? Şi de unde până unde ai ajuns stăpân pe el, ori ai vreun paşă pe bord?

— Nici. Mi-a fost pus la dispoziţie pentru un anumit scop. Pentru moment echipajul e sub comanda mea.

— Norocosule!

— Nu mă pot plânge... Dar poftim de ia loc.

Emil făcuse, înainte de a intra în cabină, un semn negrului de la uşă. Când bătu acum din palme, acesta veni cu două

ciubuce şi după el un alt negru aducând pe o tavă două felegene[1] cu o cafea din care ieşeau aburi aromatici. Negrii puseră toate pe masă, apoi plecară înclinându-se adânc în faţa celor doi europeni.

— Ştii ce impresie am? începu savantul. Parc-aş trăi o seară din *O mie şi una de nopţi.* Pe la noi nu avem altceva decât merissah şi nişte turte uscate să-ţi spargi capul cu ele. Când sorb cafeaua asta aromată mă gândesc că nici cu mâncarea n-o duci tocmai prost.

— Ai cinat?

— Nu încă.

— Atunci fă-mi plăcerea şi mănâncă astă-seară cu mine, ca să te încredinţezi dumneata însuţi.

— Dar ia spune, rogu-te, ce scamatorie ai făcut ca să pui mâna pe corabia asta elegantă? Câtă chirie plăteşti?

— Nici un gologan.

Bătrânul savant făcu o mutră ca şi când n-ar fi înţeles bine.

— Cum, nimic? S-o spui altuia, nu mie!

— Şi totuşi aşa e.

— Atunci eşti într-adevăr un mare scamator.

— Toată scamatoria a fost o simplă întâmplare. Eram oaspetele paşei Ali Abu Hamsah, mudirul din Fashoda. Îi spusesem că sunt medic. Într-una din zile, pe când eram acolo, unul din copiii lui a înghiţit un zar de fildeş care i s-a oprit în gâtlej. Copilul se înăbuşea şi ar fi murit cu siguranţă dacă nu reuşeam să-i scot zarul din gât. Îţi poţi închipui recunoştinţa mudirului. Nu mai ştia ce să facă de bucurie. Ar fi fost în stare să-mi dăruiască toată averea lui. M-am mulţumit numai să-mi împrumute corabia ca să mă duc să pun mâna pe Abu el Mot. Dorinţa mea s-a potrivit de minune cu planurile lui.

— Abu el Mot? întrebă savantul mirat că aude numele

---

[1] Ceşti.

arabului aici.

— Da, aşa se numeşte individul pe care-l urmăresc şi pe care n-ai de unde să-l cunoşti, dar îl vei cunoaşte peste câteva zile dacă rămâi pe corabie.

— Şi dumneata îl cunoşti?

— Din nenorocire! E cel mai temut negustor de sclavi din Egipt şi face la ocazie şi pe şeful de bandiţi. M-a atacat nu de mult în apropiere de Fashoda ca să mă jefuiască, ba a vrut chiar să mă omoare.

— Şi n-a reuşit?

— După cum vezi, răspunse Emil Schwarz zâmbind de naivitatea bătrânului. În schimb am reuşit eu să prind pe complicii săi şi să-i duc la Fashoda, unde şi-au primit pedeapsa. Tâlharul însă a reuşit să scape.

— Păcat! Să fi pus mâna pe el, scăpai lumea de un ticălos.

— Mai ales că mudirul atât aşteaptă. Am avut prilejul să spionez într-o seară pe acest vânător de sclavi când stătea de vorbă cu tovarăşii lui, şi ce crezi că am aflat? Plănuise mai de mult un atac asupra niam-niamilor. Un om de-ai săi a venit să aducă vestea că la aceştia s-ar afla doi naturalişti europeni. Am auzit cum s-a jurat să-i omoare pe amândoi.

— Ei drace! Aceştia om fi noi, eu şi fratele dumitale.

— Da. La început nu eram sigur, crezând că fratele meu e singur, am aflat însă că e încă un alb cu el şi atunci am înţeles că nu poate fi vorba de altcineva. Acum sunt în drum spre seribahul banditului, însoţit de o sută cincizeci de soldaţi şi un căpitan.

— Şi zii, vrei să-l prinzi pe Abu el Mot? Ceva grozav, pe onoarea mea!

— Mai ales primejdios. E un individ lipsit de orice scrupule şi în stare de crimele cele mai grozave. Aşteptând să mi se pregătească vasul pe care suntem acum, am pierdut din nenorocire o zi întreagă, aşa că ticălosul a putut să câştige timp. Când am ajuns la Diakin, am aflat că Abu el Mot trecuse

cu două zile mai înainte pe acolo, luând peste trei sute de nuehri cu el, pe care îi tocmise probabil pentru expediţia împotriva niam-niamilor. Am mai aflat că închiriase şi două vase, un sandal şi o altă corabie mai mică. Acum era vorba care din vasele noastre navighează mai repede, ale lui sau ale noastre.

— Şi?

— Ale lui, deoarece nu l-am putut ajunge.

— Nu ştiţi cu cât v-a luat-o înainte?

— Pe uscat pot cunoaşte lesne după urme cât de aproape sunt de cel urmărit, apa însă nu lasă urme. Am întrebuinţat cea mai mare viteză. Când putem, adică acolo unde malul ne e prielnic, ne servim de frânghii şi oameni care trag vasul de pe mal; de asemenea prăjinile sunt, toată ziua în activitate. Deoarece corabia noastră e un foarte bun vas cu pânze, sper să ne fi apropiat simţitor de ale vânătorilor de sclavi.

Savantul dădu din cap zâmbind, vru să spună ceva, se răzgândi, tăcu o bucată de vreme, apoi întrebă:

— Unde e trimisul care ţi-a adus scrisoarea noastră?

— Aici pe bord. Acest Fiu-al-devotamentului e foarte tânăr, dar cât se poate de inteligent şi priceput. Fără el, am fi încă departe, căci cunoaşte Nilul şi locurile navigabile cum îmi cunosc eu buzunarele.

— Fiindcă a făcut adesea cu prietenul său Abd es Sirr lungi călătorii pe apă, călătorii al căror scop nu-l cunoaşte nimeni.

— Cine e Abd es Sirr, acest Fiu-al-tainei?

— O să afli mai târziu. Spune-mi acum mie cine e individul care se intitulează prietenul şi aghiotantul dumitale?

— N-am nici un fel de aghiotant. Nu ştiu pe cine crezi...

— Curcanul acela roşcovan care se umflă în pene şi se laudă că ţi-e cel mai bun prieten.

— A, slovacul! Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr. Un om admirabil.

— Zău?

— Inteligent, credincios, devotat până la sacrificiu, curajos şi îndrăzneţ, cât nici n-ai crede, închipuie-ţi, a omorât doi lei!

— Nu mai spune!

— Mai e încă. unul cu mine, un prieten de-al lui. O să-l cunoşti şi pe ăsta. Îi zice Hagi Ali, poreclit Tatăl-râsului. Susţine că el cunoaşte toate ţările, popoarele, oraşele şi satele de pe pământ. Astfel de oameni trebuie trataţi cu îngăduinţă, căci sunt cei mai buni şi devotaţi prieteni la nevoie.

— Şi eu care l-am cam luat în râs! O să-i cer scuze.

— Asta să n-o faci, dar să fii prietenos cu el. Îl las uneori să-mi bată capul cu palavrele lui şi când văd că-ncep să-mi pierd răbdarea, mă gândesc că fiecare din noi avem slăbiciunile noastre.

— Parcă eu nu! Care din noi nu face prostii în viaţă? De pildă atunci...

— Când atunci?

— Când eram în clasa a treia de liceu.

Emil crezu că e vorba de ceva important şi-l întrebă cu interes:

— Ce ţi s-a întâmplat atunci?

— Ceva despre care n-am spus încă nimănui până acum, dar între prieteni... Trebuie să ştii că profesorul de istorie naturală prinsese pică pe mine fiindcă îl întrebam uneori lucruri la care nici cel mai învăţat n-ar fi ştiut să răspundă.

— Aşa, aşa! zise Emil care s-aştepta să audă ceva foarte interesant.

— Şi mi-o cocea. Aştepta un prilej ca să se răzbune. A venit vremea examenelor. Eu, m-am îmbrăcat cu haine noi, crezând că atât ajunge să treci. Ba m-aşteptam să-i dau nişte răspunsuri să rămână cu gura căscată.

— Şi?

— Ce crezi dumneata că m-a întrebat?

— Ce?

— Să-i spun eu, auzi domnule, de ce au păsările pene?

Bătrânul povestea cu atâta seriozitate încât Emil Schwarz se aştepta să audă cine ştie ce lucru mare. Acum era foarte dezamăgit şi nu ştia ce să facă, să râdă sau să-l compătimească. Zise într-o doară:

— Şi dumneata ce i-ai răspuns?

— Mai întâi, nimic.

— Tot aşa aş fi făcut şi eu.

— Nu e aşa? Se cunoaşte că eşti om de înţeles. M-am holbat la el, am căscat gura şi...

Se opri căci se auzi o bătaie în uşă şi slovacul intră în cabină.

— Am onoarea a vă raporta, domnule comandant, că a venit locotenentul cetăţii şi doreşte să-ţi vorbească, zise el ducând mâna la jobenul care închipuia chipiul.

— Ce vrea?

— Întreabă daca vrei să rămâi pe vapor ori să găzduieşti în sat.

— Bine, pofteşte-l aici.

Locotenentul intră ploconindu-se până-n pământ. Aflase de la oamenii săi că vasul era un dahabieh de-al kedivului, deci persoana căreia îi fusese pus la dispoziţie trebuie să fie un personaj de seamă faţă de care se cuvenea să se poarte cât mai respectuos.

Dar vizita lui mai avea şi alt scop despre care însă nu pomeni nimic. Negoţul cu sclavi era strict interzis şi totuşi seribahul lor era şi el, de fapt, un târg de sclavi. Acest lucru îl ştia foarte bine mudirul din Fashoda, deci şi străinul sosit adineauri. Ce rost avea venirea lui aici? Să caute negri robiţi? Din fericire nu se afla nici unul acum în cetate. Totuşi se cerea să fie cât mai prevenitor cu el; să i se pună la dispoziţie, căutând în acelaşi timp să-l întrebe pe ocolite ce intenţii are.

Emil era destul de inteligent şi experimentat ca să nu se dea de gol că ştie ceva. Porunci să i se aducă o cafea şi un ciubuc, pofti pe bătrân să şadă, vorbiră despre lucruri indiferente, ferindu-se să pomenească de seribah şi negoţul de sclavi. Spuse că rămâne până a doua zi aici şi va dormi peste noapte pe corabie. Adăugă că savantul va rămâne de asemenea cu el ca să mai stea de vorbă despre unele chestiuni de interes ştiinţific.

După vreo jumătate de ceas locotenentul plecă fără să fi aflat ce-ar fi vrut. Dimpotrivă, era mai îngrijorat decât înainte; felul prea puţin comunicativ al lui Emil Schwarz îl punea pe gânduri. Cum ajunse în deal trimise imediat pe cineva la Jau ca să cheme pe stăpânul cetăţii acasă. Ştia că se va întoarce a doua zi pe la prânz şi se afla acum pe drum, dar îl ruga să se grăbească şi să vină mai curând.

— Ăstuia i-a intrat frica în oase, zise Emil după ce plecă bătrânul. Cu atât mai bine. Poate că voi trage ceva foloase din asta.

— Frică de dumneata? Pentru ce? întrebă savantul cu mirare.

— Fiindcă mă crede un înalt funcţionar de-al statului. Am dat voie soldaţilor să se ducă în sat şi să viziteze seribahul. Cu siguranţă că vor povesti acolo că avem intenţia să-l prindem pe Abu el Mot, ceea ce îi va mări frica, închipuindu-şi că urmărim acelaşi lucru şi cu seribahul lor.

— În privinţa asta, te înşeli. Ştiu bine că ăştia de aici urăsc de moarte pe Abu el Mot, care n-are voie să se apropie de Madunga.

— Zău? Cu atât mai bine. Poate că-i hotărăsc să se alieze cu noi. Nu ştiam că Abu el Mot şi-a angajat un număr atât de mare de nuehri. Nu e vorbă, cu cei o sută cincizeci de soldaţi ai mei, nu mă tem eu de trei sute de-ai lor, am auzit însă că Abu el Mot are încă cinci sute de oameni la seribahul lui. În total opt sute de inşi, ceea ce. ar fi cam mult împotriva a o

sută cincizeci, dacă am avea de dat o luptă faţă în faţă. Ar trebui deci să mă bizui mai mult pe vicleşug decât pe arme. Dacă aş putea lua întăriri de aici, n-ar fi rău defel.

— Păi nici n-ai nevoie să te baţi cu Abu el Mot, zise savantul care tot se mai codea să spună ce ştie.

— Cum aşa?

— Fiindcă scopul pe care îl urmăreai era să ne scapi pe mine şi pe fratele dumitale din ghearele lui şi acum nu mai e nevoie.

— Chiar aşa să fie, nu pot să mai dau înapoi. Am făgăduit... mudirului din Fashoda să stârpesc cuibul acestui ticălos şi trebuie să mă ţin de cuvânt. (Emil Schwarz fu cât p-aci să se dea de gol că urmărea din însărcinarea kedivului descoperirea răpirii prinţesei, dar se oprise la timp.) Şi apoi, urmă el, nu-l văd încă pe fratele meu. N-ai vrut să-mi spui unde e şi de ce nu e cu dumneata. Pe Abu el Mot nu-l las cu nici un preţ să scape, trebuie să-l pedepsesc pentru ticăloşia lui. faţă de mine. De altfel, pe dumneata nu te sileşte nimeni să mă însoţeşti. N-ai decât să rămâi aici şi să aştepţi rezultatul.

— Aşa! Eu să stau frumuşel la adăpost în vreme ce dumneata îţi pui viaţa în primejdie. Frumos mi-ar şedea, n-am ce zice!... Vin cu dumneata şi o să izbesc în dreapta şi în stânga să le meargă fulgii, mai ales că n-o să fie aşa de greu după cum îţi închipui. Eu socot că punem repede mâna pe Abu al nostru. Seribahul lui e acum pustiu, oamenii pe care i-a lăsat să-l păzească s-au răsculat, i-au dat foc satului şi au şters-o p-aci încolo.

Emil se uita uluit la bătrân. Ceea ce-i spunea el i se părea cu neputinţă.

— Da, da, râse savantul, te uiţi la mine cum mă uitam eu atunci la profesor când m-a întrebat de ce au păsările pene.

— Mă uit fiindcă sunt sigur că te înşeli.

— Deloc. Am fost chiar aseară cu fratele dumitale la

seribah şi am văzut ieşind încă fum din mormanele de cenuşă.

— Cum, v-aţi dus singuri în gura leului?...

— Păi nu era acolo. L-am văzut de-abia astăzi când veneam încoace.

— L-ai văzut dumneata pe Abu el Mot?

— Pe el şi amândouă corăbiile lui. Stătea pe sandal lângă cârmă şi căpetenia nuehrilor lângă el.

— Spune repede când a fost asta şi dacă erau departe de aici.

— După cum socot eu, cam la vreo patru ceasuri cu o corabie ca a dumitale.

— Atât de aproape am fost de el şi n-am ştiut! Dacă ancorează şi el ca şi noi peste noapte, atunci îl putem ajunge până mâine seară.

— Tot ce se poate. Proviziile i s-au isprăvit şi trebuie să alerge după vânat sau pescuit dacă nu vrea să-i moară nuehrii de foame. Asta e zăbavă, nu glumă.

— De unde ştii că nu mai are provizii?

— Mi-a spus Vânătorul-de-elefanţi.

— Ăsta cine mai e?

— E... văd eu că nu mai merge şi trebuie să-ţi spun tot. N-am făcut-o până acum, fiindcă vroiam mai întâi să văd cu cine am de-a face şi dacă eşti într-adevăr aşa după cum mi te-a descris fratele dumitale. Acum o să-ţi povestesc tot cum a fost.

Ne putem închipui cu ce atenţie asculta Emil Schwarz. Când bătrânul sfârşi, sări drept în picioare, începu să se plimbe agitat prin cabină şi murmură:

— Cine şi-ar fi putut închipui una ca asta. Seribahul distrus, răscoală, şi fratele meu în drum spre Ombula... Prea mare îndrăzneală din partea lui. Mai bine n-o făcea...

— Zău? Să-l lase pe Abd el Mot să-şi facă mendrele, să omoare pe bieţii belandaşi ori să-i ducă în sclavie!

— Hm... bine zici. Eu în locul lui aş fi făcut la fel. Şi cei doi negri, Lobo şi Tolo, unde sunt?

— La noi în barcă. Nu ştiam dacă o să ne vadă cu ochi buni cei din deal, de aceea am plecat singur. L-am pus pe Fiul-tainei să vadă de ei.

— Nu se poate să-i lăsăm în barcă, trebuie neapărat să-i aducem aici pe corabie.

Emil dădu imediat ordin soldaţilor s-aducă în dahabieh pe cei rămaşi în barcă. Chemă apoi pe Fiul-tainei şi pe prietenul său Fiul-devotamentului la el în cabină, ca să ia şi ei parte la consfătuire.

Aceasta ţinu până după miezul nopţii, apoi toţi se duseră la culcare. Fură deşteptaţi dis-de-dimineaţă de soldaţi, care îşi făceau rugăciunea cu glas tare. Emil Schwarz şi Pfotenhauer hotărâră să se ducă sus în sat să convingă pe comandant să le dea un detaşament de soldaţi.

Slovacul prinsese o adevărată dragoste de Emil şi nu lăsa pe nimeni să-l servească. Îndată ce simţi că s-a trezit, bătu la uşă şi veni să-i spună că-l caută cineva.

— Cine e? întrebă Emil.

— Hasab Murat, stăpânul din seribah. Aşteaptă aici încă dinainte de a se lumina de ziuă.

— Până acum?

— Da. Nu vroia să plece până ce n-o da ochii cu tine.

— Bine. Pofteşte-l înăuntru şi porunceşte să ni se aducă ciubuce şi cafea.

Hasab Murat era un egiptean dolofan, care aducea mai mult a negustor de covoare decât de sclavi. Se aplecă până la pământ şi aşteptă să i se adreseze cuvântul. Emil îi făcu semn să şadă şi păstră tăcerea până ce se aduse cafeaua. De-abia după ce goliră ceştile şi-şi aprinseră ciubucele, începu:

— Mi s-a spus că doreşti să-mi vorbeşti. Te ascult.

Arabul chibzui un moment, apoi răspunse:

— Am sosit azi-noapte de la drum şi am auzit că te afli

aici. Am venit îndată pe corabie ca să-ţi prezint respectele mele.

— N-am astfel de pretenţie, căci eşti mai în vârstă decât mine.

— Trimisul stăpânirii e mai în vârstă ca toţi bătrânii noştri.

— În privinţa asta te înşeli. Eu nu sunt acela drept care mă iei.

Pe buzele egipteanului flutură un zâmbet umil, dar şiret. Se uită în juru-i, ca şi când ar fi vroit să spună: „Degeaba, nu mă păcăleşti tu pe mine, ştiu eu ce spun!” apoi urmă: Numai lui *Allah* îi e îngăduit să deschidă gura omului, eu însă respect tăcerea ta. Cât timp crezi ca vei rămâne la noi?

— Până după ce voi fi vorbit cu tine ce am de vorbit. Faci negoţ cu sclavi, nu-i aşa?

— Effendi! tresări arabul speriat. Legea opreşte de la o vreme negoţul acesta şi eu sunt un supus al stăpânirii...

— Poţi să mi-o dovedeşti?

— Cere-mi dovezi şi dacă stă în puterea mea ţi le voi da.

— Atunci spune-mi cinstit dacă Abu el Mot se mai duce la vânătoarea de sclavi.

— Da, effendi. *Allah* să-l...

— Bine, văd că mi-ai spus adevărul, îl întrerupse germanul. Ştiu că are de gând să pornească chiar acum la o astfel de vânătoare şi am venit să-l prind. Tu ce zici?

Chipul lui Hasab Murat se însenină. Abu el Mot era un concurent de temut şi duşmanul lui personal. Dacă reuşea să-l înlăture din cale, afacerile seribahului Madunga ar fi luat un mare avânt.

— Zic că orice i-aţi face, i-ar fi prea puţin. Rog pe *Allah* să-l pedepsească după nelegiuirile lui...

— Asta dovedeşte că urăşti negoţul cu sclavi şi-l consideri ca un mare păcat — ceea ce şi e într-adevăr. Dar să venim la fapt. Vreau să-ţi scap seribahul de vecinătatea lui Abu el Mot, nu ştiu însă dacă voi putea reuşi. Am aflat prea târziu că şi-a

tocmit o mulţime de nuehri şi mă îndoiesc că trupele mele vor fi în stare să-l biruiască.

Hasab Murat păru încântat de cele ce auzea...

— Effendi, zise el repede, e de datoria oricărui supus al ţării să ajute stăpânirea când e vorba de făcut dreptate celor năpăstuiţi.

— Nici nu m-aşteptam altfel. Şi ce ceri în schimb?

— Nimic. Mi-aş reteza mâna dacă aş lua un piastru de la tine. Numai un lucru te-aş ruga: să mă iei şi pe mine. Oamenii mei sunt învăţaţi să-i comand eu, tu însă vei fi comandantul suprem şi voi asculta de ordinele tale.

— Se înţelege de la sine. Câţi oameni îmi pui la dispoziţie?

— Voi alege pe cei mai destoinici războinici ai mei, sunt peste trei sute, ceilalţi rămân să apere seribahul. Arme avem, de asemenea şi provizii destule.

— Trei sute! Aş fi sigur de izbândă, dar nu încap atâţia pe corabie.

— Cum, vrei să faci drumul pe apă?

— Deocamdată. Pe uscat ne-ar trebui trei zile şi trebuie s-ajung mai înainte la seribahul lui Abu el Mot. Ori se găsesc ceva vase pe aproape?

— Se găsesc, effendi.

— Unde, la cine?

Întrebarea puse pe arab în încurcătură. Se suci, se învârti, la urmă răspunse:

— Effendi, mi-am dat cuvântul să nu spun. Pe la noi, cine are un vas îl doseşte prin păpuriş şi nu-l scoate decât când are trebuinţă de el.

— Sunt deci mai multe, după cum înţeleg.

— Aş putea avea două corăbii în care să încapă prea bine trei sute de oameni.

— Şi când le pot avea?

— Dacă mă zoresc, pe la prânz putem pleca.

— Bine, zoreşte-te. Voi aştepta până atunci, dar la ora

hotărâtă pornim negreşit.

Murat pleacă încântat de rezultatul obţinut, după ce trecuse prin mare spaimă auzind de sosirea străinului.

Şi mai încântat era Emil. La o trupă atât de numeroasă nu se aşteptase. Se duse imediat să spună căpitanului ce se hotărâse. Pe punte nu erau decât vreo câţiva soldaţi puşi de santinelă, ceilalţi, risipiţi prin sat unde se împrieteniseră de aseară cu cei din seribah.

Drapelul de război flutura pe poarta cetăţii, şi oamenii se pregăteau cu înfrigurare de plecare. Undeva, de-o parte, un grup de gură-cască asculta la palavrele slovacului. Lângă el stătea nedespărţitul său prieten, Tatăl-râsului, şi-i ţinea isonul.

Când sosi Emil Schwarz cu Pfotenhauer tocmai povestea atacul lui Abu el Mot la Izvorul leului. O făcea dinadins ca să aţâţe pe locuitori împotriva vânătorului de sclavi. Încheie cu uciderea leilor, arătând ca dovadă blana de pe el.

Hagi Ali se gătise şi el cu partea cuvenită lui. Cel dintâi avea capul vârât în al leului, celui de-al doilea îi atârna la spate coada pe pământ.

— Auziţi, voi oameni viteji şi curajoşi fapta eroică prin care am biruit noi pe Sugrumătorul turmelor! strigă el cu glas răsunător. L-am ucis pe el, pe sultana lui şi am luat prizonier pe fiul său. Spune, Hagi Ali, e adevărat ori nu?

— Ba e adevărat, întări arabul cu seriozitate.

Dar chipul lui se schimonosi atât de caraghios încât cei de faţă izbucniră într-un râs cu hohote.

— De ce râdeţi? urmă slovacul. Mie nu-mi place să-şi bată cineva joc de mine. Şi cum vă spuneam, stăteam cu toţii lângă foc crezându-ne în siguranţă, când se auzi în depărtare mugetul leului. E adevărat, ori nu, Hagi Ali?

— Adevărat, zău...

— Eu nu mint niciodată, aşa să ştiţi. Stăpânul cu capul mare se apropia. Arabii şi negustorii se ascunseră de frică în

dosul cămilelor, noi însă, cu prietenul meu pe care-l vedeţi aici, nu ne mişcăm de lângă Tatăl-celor-patru-ochi. Uitaţi-l colo în spatele vostru. Întrebaţi-l şi pe el, să vă spună dacă nu e adevărat.

Privirile tuturor se întoarseră spre Emil Schwarz. Apoi slovacul urmă să povestească, tot cu atâta însufleţire, cum fusese ucis leul şi cum venise leoaica după el turbată de mânie.

— Credeam că s-a sfârşit, zise el iar, dar nevasta Sugrumătorului-de-turme auzise glasul puştilor noastre şi alerga să-şi scape soţul său, să-l răzbune dacă îl vom fi ucis. A fost o mare şi grozavă primejdie pentru noi, nu e aşa Hagi Ali?

— Da, grozavă... răspunse arabul schimonosindu-se.

Slovacul povesti la sfârşit cum se împărţiseră pieile leilor.

— Mie, cel mai viteaz dintre toţi, mi s-a cuvenit partea dinainte, pe urmă...

— Taci!... se răsti acum tovarăşul şi prietenul său, curmându-i vorba. Effendi a fost cel mai viteaz, tu însă n-ai dovedit mai mult curaj decât mine. Partea care ţi s-a dat ţi-a căzut la sorţi. Nu e vorbă că ţi s-a şi potrivit. Ai o gură tot aşa de mare ca a leului şi o să-ţi spun de azi înainte, *Abu el buz,* Tatăl-botului.

— Să taci! strigă înfuriat omuleţul. Ce, parcă a ta e mai mică? Oricum, tot mai bine să ai botul decât coada, aşa să ştii! Ori crezi că e o mare cinste să ţi se zică *Abu ed daneb,* Tatăl-cozii, ai? Uite-te la tine ce caraghios eşti cu drăcia aia la spate...

— Caraghios eşti tu! răcni celălalt scos din fire. Dacă cutezi să mă mai batjocoreşti aşa, te fac praf, auzi?

Furia îi dădea o mutră atât de caraghioasă, încât toţi care îi ascultau se prăpădeau de râs.

Deodată râsul amuţi. Muezinul se urcase în minaret şi glasul lui puternic răsună ca o fanfară. De astă dată însă nu

chema pe dreptcredincioşi la rugăciune, ci la luptă.

— Sculaţi toţi, voi supuşii lui Mahomed, şi alergaţi s-auziţi ce s-a hotărât, strigă el. La vremea prânzului veţi porni cu toţii să nimiciţi pe duşmanii noştri!

Imediat răsună *darabukka*[1], ca să se adune soldaţii în mijlocul pieţei.

— Asta e toba mare, zise savantul.

— Ştii cum se numeşte a bate toba în limba arabă?

— Da. Dakk-ettal.

— Aşa e. Cuvântul imită sunetul tobei lor. Dakk-ettal, dakk-ettal, cum am zice noi pe limba noastră bum-bum... bum-bum.. Ia uite-i cum aleargă. Vrei să mergem şi noi după ei?

— Haidem! Vreau să văd şi eu cum se întreabă soarta care ceas e mai norocos pentru a porni la luptă.

Găsiră piaţa mişunând de lume. Toţi îşi ţineau privirile aţintite spre o colibă în vârful căreia era înfiptă o semilună. Era coliba muezinului.

Cum ajunseră acolo, Hasab Murat, stăpânul seribahului le ieși înainte şi-i salută cu o adâncă închinăciune.

— Crezi că muezinul se va pronunţă în favoarea noastră? îl întrebă Emil.

— Da, effendi, răspunse egipteanul.

— De unde ştii?

— De la asta, şi arătă două piese de argint, zâmbind cu înţeles. După un astfel de sacrificiu, orice ceas e cu noroc. *Allah* vede cu plăcere darurile date slujitorilor săi.

După aceste cuvinte dispăru în coliba muezinului. Ieşi aproape imediat cu el şi acesta zise ca să-l audă toţi:

— Ascultaţi, războinici ai seribahului Madunga. Am cercetat cartea destinului şi am auzit ce glăsuieşte. Veţi fi biruitori, de trei ori biruitori. Veţi învinge pe duşmani şi sufletele lor se vor perpeli veşnic în focul iadului. *Allah e Allah*

---

[1] Un fel de tobă cu un sunet special.

şi Mahomed Profetul său!

— *Allah e Allah* şi Mahomed Profetul său! repetară mai bine de patru sute de glasuri după el.

Adunarea se împrăştie. Hasab Murat porunci lui *baş muni*[1] al său să împartă oamenilor tutun şi merissah, ceea ce fu primit cu strigăte de entuziasm.

Pofti pe urmă pe Pfotenhauer şi Emil Schwarz în casa sa să-i ospăteze.

Îi servi chiar el singur şi le puse dinainte tot ce avea mai bun în seribah. Ţinea cu tot dinadinsul să-i mulţumească. Mai târziu veni un negru şi-i şopti ceva la ureche.

— Effendi, zise el după ce plecă negrul, aflu că amândouă corăbiile noastre au sosit. Dacă doriţi să le vedeţi, să mergem acum până nu s-au îmbarcat oamenii. Îngăduiţi-mi să vă conduc chiar eu.

Când fură jos, în aşa-zisul port, văzură două corăbii ancorate lângă dahabieh.

— Uitaţi-vă bine la ele, zise egipteanul cu mândrie. E şi vasul vostru bun, nu zic, dar ale mele au fost făcute după comandă la *mangarah*[2]*,* tocmai la *el Kaua.* Au prora ascuţită şi spintecă apa cu mare iuţeală; nu e vas pe Nil ca să se poată lua la întrecere cu ele, în afară de al vostru.

— Cu atât mai bine, răspunse Emil. Vor putea înainta în acelaşi timp fără să fie nevoie să se aştepte în drum.

Vizitară amândouă corăbiile, pe urmă medicul îi duse la *dahabieh* şi se îndreptă cu ei pe puntea de comandă unde se afla o mică gheretă, pusă pe rotile.

— Ce crezi tu că e asta? întrebă el pe egiptean.

— Nu ştiu.

— Nici dumneata? zise el savantului în limba germană.

— Poate că da. Probabil un tun mascat ca să nu fie observat imediat de duşman.

---

[1] Persoană însărcinată cu aprovizionarea.

[2] Şantier.

— Ai ghicit. Uită-te.

Deschise o uşiţă a gheretei şi o împinse îndărăt. Ţeava tunului era aşezată pe un resort ca să se poată suci în toate părţile.

— *Medfa', Omm ed dauvar* — un tun, mama balaurului! strigă egipteanul entuziasmat. Cu ăsta nu se poate să nu biruim...

— Sper şi eu. E anume pentru luptă pe apă. Pentru uscat am altceva şi mai bun, răspunse zâmbind germanul.

La proră erau o grămadă de rogojini trântite unele peste altele. Când le dădu la o parte, ieşi la iveală un alt tun, ale cărui afet şi roţi erau împiedicate cu frânghii, ca să-l ţină pe loc şi să n-alunece peste bord.

— Încă un tun! strigă Hasab Murat uluit. Ca ăsta n-am văzut încă până acum...

— Cred şi eu. E o construcţie nouă chiar şi pentru europeni. Kedivul a primit din *Bilad el ingeliz*[1] câteva în dar şi a trimis două din aceste tunuri lui Jaffar Paşa la Khartoum, ca să se slujească de ele pentru stârpirea vânătorilor de sclavi. Unul mi-a fost pus mie la dispoziţie şi sper să facem treabă bună cu el, mai ales că avem şi o provizie bună de muniţii. De altminteri, deşi e pentru lupta pe uscat, poate fi întrebuinţat şi pe apă.

— Cum se numeşte această armă? întrebă savantul.

— E un tun-mitralieră care poate descărca cinci până la şase sute de gloanţe pe minut.

— Păi atunci în două minute s-a dus dracului Abu el Mot cu toţi oamenii lui.

— Dacă ar fi înghesuiţi unul lângă altul, ceea ce nu e de prevăzut. În orice caz, o astfel de armă înlocuieşte un mare număr de oameni. Principalul e să ştii cum trebuie s-o manipulezi.

— Lasă că la atâta lucru m-oi pricepe şi eu. Nu sunt, ce e

---

[1] Anglia.

drept, nici un Napoleon şi nici un Moltke, dar câţiva ticăloşi de aceia de vânători de sclavi culc eu repede la pământ, dacă, bineînţeles, n-or trage ei mai întâi în mine.

Acoperiră tunul-mitralieră la loc şi se începu îmbarcarea oamenilor. Cei trei sute de egipteni ai lui Murat fură îngrămădiţi pe vasele lor, iar cei aduşi din Fashoda, pe dahabieh. Deosebirea dintre aceste corăbii era că ale egipteanului erau mai mici şi descoperite, pe când cealaltă avea un acoperiş de pânză.

12. Urmărirea vânătorului de sclavi

Cu obişnuitul strigăt, *ja rabb, ja rabb* — O Doamne, o Doamne! cu care muncitorii se apucă de lucru, *bahrijii*[1] împinseră corăbiile de la mal unde femeile şi copiii soldaţilor veniseră să conducă pe soldaţi. Unii din stăpânii acestor seribahe îngăduie oamenilor lor să-şi aducă familiile, ştiind că astfel se simt mai încătuşaţi de loc.

Se dovedi acum că Hasab Murat avusese dreptate. Corăbiile lui alunecau pe unde tot atât de repede ca şi a lui Emil Schwarz, care văzu cu bucurie cum acest lucru îi îndemna pe oameni să se ia la întrecere.

Dahabiehul avea negreşit un *reis* — căpitan — priceput şi un *mustamel* — timonier — experimentat. Amândoi erau acum sub comanda germanului. Pe corăbiile lui Murat se aflau de asemenea un căpitan şi un timonier. Toţi aceştia vroiau să arate că vasul lor e mai bun şi căutau care mai de care s-o ia înaintea celuilalt. Căpitanii porunciră marinarilor să pună mâna toţi pe prăjini şi să împingă din răsputeri.

Cel mai sârguincios părea să fie Fonful, care fusese numit căpitanul uneia din corăbii. Glasul lui sforăitor se auzea fără încetare. Îşi îndemna, după obiceiul arab, oamenii când cu vorbe de încurajare, când cu ocări.

— *Ja Allah, ja Nabi!* striga el. *Amahl, amahl, ja Allah, amahl* — o Doamne, o Profetule, nu ne lăsaţi, nu ne lăsaţi! *Ja Allah, ja Sahtir, amahl, amahl* — o Doamne, o Ajutătorule, nu ne lăsaţi; nu ne lăsaţi! *Eşhetu mu la il laha ilallah; sallam, aaleina be baraktak* — dovediţi că nu e decât un Dumnezeu; milostiveşte-ne cu binecuvântarea ta! *Sallah en nabi* — lăudaţi pe Profet!

Soarele dogorea şi oamenilor le curgea sudoarea de pe frunte. Corabia lui Emil mergea în faţă şi a lui la coadă, de

---

[1] Marinarii.

aceea căuta cu orice preţ s-o ia celeilalte înainte. Când un reis vrea să taie vântul altei corăbii, înfige cuţitul în catarg pronunţând în acelaşi timp numele Domnului ca să-l cheme într-ajutor. Se vede că *Allah* îl ascultă, căci corabia lui îşi luă avânt şi trecu pe lângă cealaltă ca o săgeată în strigătele de bucurie ale marinarilor şi înjurăturile celor de pe puntea celeilalte.

Înainte de rugăciunea de după-amiază, dahabiehul pe care se afla Emil Schwarz ajunse la cotul unde Pfotenhauer întâlnise corăbiile lui Abu el Mot. El îi atrase atenţia acestuia, care-i răspunse cât se poate de mulţumit:

— Atunci ne-a luat-o înainte numai cu o singură zi şi-l putem ajunge. Vom naviga toată noaptea. E senin şi stelele luminează apa. Cred că o să răsară mai târziu şi luna.

— Vor putea însă marinarii munci atât fără întrerupere? Asudă de-ai crede că sudoarea o să facă o revărsare a Nilului.

— O să-i împart în echipe. Voi înştiinţa şi pe Hasab Murat să facă la fel.

Trimise îndată o luntre la corabia pe care se afla egipteanul, pe urmă se aşeză cu Pfotenhauer pe o ladă acoperită cu perne ca să privească tabloul care li se perinda pe dinaintea ochilor.

Deodată se pomeniră cu *Abd es Sirr,* Fiul-tainei, în faţa lor.

— Effendi, ai timp acum să-ţi dau răspunsul la ce m-ai întrebat ieri? zise el lui Emil.

— Da, şezi şi spune ce-ai de spus.

Era o cinste mare pentru băiat, pe care acesta ştiu s-o întâmpine cu o demnitate modestă.

— Câte ceva ţi-am spus, începu el, dar acum vei auzi ce e mai important. Cine a fost tatăl meu, nu ştiu, sunt însă sigur că era arab, căci cuvintele pe care le mai ţin minte din această limbă, de la el le ştiu.

— În ce dialect? Ar fi de mare folos să ştim.

— E greu de spus, fiindcă sunt prea puţine.

— Şi unde te-a dus hoţul după ce te-a răpit?

— Nici asta nu ştiu. Îmi amintesc numai că mă aflam printre negri şi o femeie, cu pielea mai deschisă ca a lor, mă iubea foarte mult. A plecat cu mine departe, într-o noapte, departe, departe de tot. M-a purtat în braţe multe zile şi nopţi, până am ajuns într-o ţară îndepărtată. Pe urmă s-a culcat şi nu s-a mai sculat. Eram şi eu ostenit, am închis ochii şi am adormit lângă ea. Când m-am deşteptat, am văzut-o lângă mine nemişcată. Murise, de foame şi oboseală. Eram flămând şi am început să plâng. O femeie m-a auzit, m-a luat în braţe şi m-a dus cu ea într-un sat din apropiere. Mi-a dat să mănânc şi m-am ogoit din plâns. Pe urmă au alergat o grămadă de negri să mă vadă, m-au pipăit, m-au sucit pe toate părţile şi au început să mă îndoape cu mâncare toată ziua. Când nu voiam să mănânc, mă băteau.

— A, canibali!

— Da, effendi, erau mâncători de oameni, cum am aflat mai târziu. Chiar şi aceia de unde mă luase cu ea femeia care fugise cu mine în braţe, tot aşa făceau. Cred că şi ei tot mâncători de oameni erau.

— Şi acum ştii unde te aflai?

— Da, la jambarri.

— Pe cursul superior al fluviului Congo! Departe, foarte departe de-aici.

— Da, departe. Şi-a venit pe urmă un alb; avea un turban verde pe cap şi *bantuflat*[1] verzi în picioare. A fost bun, tare bun cu mine şi m-a luat cu el peste apă la Mawembe.

— Capitala kororurilor.

— De unde cunoşti numele acestor noroade, effendi?

— Din cărţi. Ştii tu cine era albul?

— Un imam[2] călător care umbla de la un ţinut la altul ca să propovăduiască islamismul. Fusese şi pe la jambarri şi

[1] Papuci.

[2] Preot musulman.

aflase că era să fiu mâncat de ei. M-a cumpărat de la negrii aceia ca să mă facă fiul său, fiindcă m-a auzit spunând cuvintele pe care le învăţasem de la mama şi pe care nu le uitasem încă.

— Ce cuvinte?

— *Allah il Allah,* Mohamed rassuhl *Allah*.

— A înţeles din ele că eşti copil de musulman şi legea îi poruncea să te ia sub ocrotirea lui.

— Mai ştiam vreo câteva cuvinte pe care le-a înţeles de asemenea. A trebuit să-i descriu cum arăta hoţul care mă furase de la părinţi. Nu-mi aduceam aminte decât de chipul lui. Imamul mă punea să i-l descriu în fiecare zi ca să mi se întipărească bine în minte. Zicea că numai aşa o să-i regăsesc poate pe-ai mei. Înţelepciunii lui datorez azi faptul că ştiu cine e omul care m-a răpit.

— Mai trăieşte?

— Da. O să afli mai târziu cine e. Imamul mă iubea ca pe copilul lui. Mă purta cu el din ţară-n ţară, de la un norod la altul şi am învăţat graiurile lor. Imamul însă nu vorbea altă limbă cu mine decât arăbeşte. M-a învăţat tot ce eu nu ştiam: înotul, vâslitul şi să trag cu puşca. Pe unde trecea punea să mi se dea lecţii şi de alte lucruri pe care nu le cunoştea el şi aşa am prins multe cunoştinţe folositoare. Când eram de doisprezece ani a murit. Ne aflam pe atunci la populaţia bongo. Mi-a lăsat ce brumă avea şi binecuvântarea lui care nu m-a părăsit din clipa aceea niciodată, căci la câteva zile de la moartea lui a venit un om la bongoşi să tocmească războinici. L-am recunoscut îndată: era omul care mă furase. Am vrut să mă ia şi pe mine ca să mă pot răzbuna pe el, dar i-am părut prea tânăr şi m-a respins.

— Ai aflat cum îl cheamă?

— Da. O să afli şi tu. Trăgând cu urechea am auzit că plănuieşte o vânătoare de sclavi pornind de la seribahul lor, de undeva din susul Nilului. Am ascuns atunci cea mai bună

barcă pe care o aveau bongoşii, am luat patru lopeţi, o pânză, armele mele, o bună provizie de *kisrah* şi fructe, am aşteptat ascuns în barcă până ce-a plecat străinul cu oamenii tocmiţi de el şi am pornit după ei.

— Mare îndrăzneală pentru o vârstă atât de fragedă.

— Effendi, dorul de răzbunare coace pe om de timpuriu. Trebuia să aflu de la el cine a fost tata şi după ce voi fi aflat, să-l ucid pe răpitor. Am urmărit corabia trei zile încheiate. În prima zi m-am lovit de-o rădăcină, barca mi s-a răsturnat şi tot ce aveam în ea a căzut în apă. Acum rămăsesem fără arme şi fără merinde. Am răbdat două zile de foame, pe urmă n-am mai putut. Corabia trecu pe lângă o *mişrah* şi am băgat de seamă că se feresc să nu fie văzuţi. Am bănuit că locuiesc acolo duşmani de-ai lui. M-am gândit atunci să mă opresc şi să cer cuiva niţel *durrah* ori *kisrah* şi să mă informez în acelaşi timp ce e cu corabia. Cel dintâi om pe care l-am văzut, pe mal a fost *el şahar.*

— Fonful?

— Da. A fost bun cu mine şi mi-a răspuns la întrebări. Nu i-am spus ce scop urmăresc, nici cine sunt. Am rămas câtva timp în seribahul lui Hasab Murat şi am căutat să aflu pe departe dacă n-ar fi chip să-l hotărăsc la o luptă cu duşmanul meu. Nu putea s-o facă, deşi îl ura de moarte; era prea slab ca să se măsoare cu el. Eu singur nu puteam face nimic, cel mult să-l ucid pe bandit pe furiş. Dar atunci n-aş mai fi aflat cine-a fost tatăl meu. Trebuia să-mi caut alţi aliaţi. Djurii îşi aveau satele prin apropiere... M-am dus la ei şi mi-am ascuns barca bine în păpuriş. Aici am aflat că sunt şi ei oameni de-ai lui.

— A, acum ştiu cine e, zise savantul. Nu poate fi altul decât Abu el Mot.

— Nu, nu el, ci Abd el Mot, *Allah* să-l pedepsească! Am pornit mai departe să caut pe altcineva care mi-ar putea ajuta. Aşa am ajuns la sandehi, cărora le ziceţi voi niam-

niami. M-au primit cu drag şi fiul căpeteniei lor mi-a devenit cel mai bun prieten. Numai lui, Fiului-devotamentului, i-am încredinţat taina mea şi el mi-a făgăduit ajutorul lui. Nu puteam îndemna făţiş pe oameni la război, deoarece nu avuseseră până atunci motiv să se plângă de Abd el Mot. Dar într-ascuns aţâţam norodul la ură şi încetul cu încetul am făurit planul ca să pornim, fără ştirea căpeteniei, o ceată de tineri războinici, să dăm năvală peste duşmanul meu şi să-l luăm prizonier. Numai aşa puteam să-l silesc să-mi spună cine e tata şi să aflu de la el tot ce vroiam să ştiu.

— Văd că eşti şi înţelept şi chibzuit, băiete. Acum împrejurările îţi sunt şi mai prielnice.

— Ştiu, effendi. Tocmai vroiam să ne aducem la îndeplinire planul, când Fiul-devotamentului a fost trimis la tine la Fashoda. Cunoştea primejdia drumului, căci îl făcusem adeseori împreună fără ştirea tatălui său, care ne credea undeva prin întinsele lui ţinuturi de vânătoare. Pe urmă fratelui tău i s-a urât aşteptându-te şi se temea să nu ţi se fi întâmplat ceva. Am spus că eu cunosc bine cursul râului şi mi s-a îngăduit să plec cu ei. Ce s-a mai petrecut pe urmă, ţi-a spus Tatăl-cocostârcului.

— Îţi mulţumesc pentru încrederea ta şi-ţi făgăduiesc că voi căuta să te ajut pe cât îmi va sta în putinţă.

— Sunt sluga ta, effendi.

Cu aceste cuvinte, tânărul se înclină şi plecă.

— Admirabil băiat! zise Emil uitându-se lung după el. Ferice de tatăl care are un astfel de copil. Păcat ar fi să nu şi-l găsească.

— Adevărat, băiatul mi-a devenit şi mie drag, şi... ia te uită, vin...

— Cine? întrebă Emil, speriat.

— Păi dumneata nu le vezi? Vin în zbor...

— A, păsările celea...

— Desigur! Ştii ce sunt?

— Cum să nu ştiu! Ibişi, şi încă ibişi sfinţi, li se zice *ibis religiosa* pe latineşte.

— Întocmai, ai nimerit-o. Au penele albe. Dar celorlalţi cum li se zice?

— *Ibis falcinellus,* răspunse acesta, făcând haz de examenul la care îl silea bătrânul.

— Aşa e. Aceia au penele negre. Dar cum li se zice aici, ştii?

— Herehz sau Abu mingal.

— Asta e arăbeşte, eu te întreb cum li se zice în limba sudaneză.

— *Nedşe* — fiindcă ţipătul lor se aseamănă cu acest cuvânt.

— Bravo! Sudanezul le spune zburătoarelor şi animalelor după glasul ori însuşirile pe care le au. Văd că te priceai şi la păsări, nu numai la medicină. Văzut-ai vreodată o mumie de ibis?

— Chiar mai multe.

— Şi eu. Pe cea dintâi, când eram copil şi mergeam la şcoală. Profesorul nostru de ştiinţe, naturale avea o astfel de mumie cu care se mândrea grozav şi ne-o arăta în clasă la explicaţie. Era bun ornitolog, n-am ce zice, măcar că nu prea mă avea la stomac. Şi ştii de ce?

— Ştiu, răspunse Emil, vrând să-i dea să înţeleagă că a mai auzit povestea.

— Acum ştiu şi eu, urmă el, dar atunci habar n-aveam. Am holbat ochii, am căscat gura şi...

— *Samki, samki, samki, el kebir, samki el tkil* — un peşte, un peşte, un peşte, un peşte mare, un peşte greu!... se auziră deodată zece, douăzeci de glasuri de la proră. Trageţi, trageţi mai tare... A, uite-l!

Marinarii traseră un peşte de vreo doi coţi pe care soldaţii îl pescuiseră chiar atunci.

Emil ducea mereu ocheanul la ochi şi cerceta malurile să

vadă dacă nu cumva Abu el Mot ancorase peste noapte şi rămăseseră, pe undeva, urme de la focurile făcute de nuehri ca să-şi pregătească de mâncare. Dar nu văzu nimic. Deci, vânătorul de sclavi era grăbit şi trebuia să zorească şi e la drum.

Seara, după cină, Emil se retrase împreună cu Pfotenhauer în cabina lor. Dimineaţa aflară de la Fiul-tainei că vasele navigaseră toată noaptea fără întrerupere. Ziua trecu fără nici un incident. O singură dată veni Hasab Murat pe punte să stea de vorbă cu Emil Schwarz. Noaptea următoare iarăşi nimic.

Spre seară, Tolo se trezi din somnul lui aproape letargic care îl întremase însă foarte bine, spre bucuria prietenului său Lobo, ale cărui răni mergeau şi ele spre vindecare.

A doua zi înainte de prânz se apropiară de seribah. Schwarz trimise pe Fiul-tainei şi pe Fiul-devotamentului să spioneze locul. Barca în care sosise Pfotenhauer cu cel dintâi şi niam-niamii lui fusese luată la remorcă de corabie la Madunga, aşa că o puteau folosi acum pentru acest scop.

Când se înseră, Emil se aşeză la prora corăbiei ca să aştepte semnalele convenite. Dar, încă înainte de a ajunge corabia acolo, barca se întoarse. El se sperie văzând că tinerii se înapoiază. Crezuse că li s-a întâmplat ceva.

— Fii fără grijă, effendi, zise Fiul-tainei, totul a mers de minune.

— Nu v-a zărit nimeni?

— Ne-am ascuns atât de bine că nu era chip să ne vadă cineva. La seribah nu m-am încumetat să mă duc de teamă să nu bănuiască djurii ceva, fiindcă plecasem acum câteva zile de acolo. De aceea s-a dus Fiul-devotamentului în locul meu şi n-a fost văzut decât de un singur djur.

— Djurul o să-i spună lui Abu el Mot.

— Nu o să-i spună fiindcă Abu el Mot a şi plecat pe urma răsculaţilor.

— Câţi oameni a luat cu el?

— Pe toţi. Seribahul e pustiu. Numai djurul mai răscolea prin cenuşă în speranţa că o să mai găsească poate ceva.

— M-am dus la el, urmă acum Fiul-devotamentului, cu gând să aflu câte ceva. Primejdie nu era. I-am spus că vin din *helli*[1] Melan ca să mă înrolez în armata lui Abu el Mot. Omul mi-a răspuns că am venit degeaba, pentru că Abu el Mot nu e acasă.

— Şi ce-ai mai aflat?

— Djurul era un bătrân flecar care sporovăia mereu fără să fie nevoie să-l mai întreb. Mi-a spus că răsculaţii se găsesc la două zile şi jumătate de drum, mai sus de seribah pe malul drept al râului. Aşteaptă acolo întoarcerea lui Abd el Mot, cu gând să-i ademenească oamenii, să-i ia prada şi poate chiar să-l omoare.

— De la cine ştia?

— De la un subofiţer care s-a întors să-l aştepte pe Abu el Mot şi să-i spună ce se pregăteşte. Acesta a vrut să rămână credincios stăpânului, a fost silit însă de ceilalţi să treacă de partea lor. N-a avut încotro, a trebuit să se supună ca să nu fie ucis, dar a pândit un prilej şi a fugit. Aşa spunea, eu însă nu-l cred.

— De ce?

— Sunt sigur că s-a înţeles de bunăvoie ştiind că o să i se cuvină ca gradat o parte mai mare din pradă şi va fi mai bine plătit de ceauş când acesta va reuşi să-şi întemeieze singur un seribah. Probabil că pe drum a avut vreo neînţelegere cu ceauşul şi atunci s-a gândit că ar fi mai bine să se întoarcă la Abu el Mot, să facă pe victima şi să ceară o răsplată pentru trădarea lui.

— Trădarea n-o să-i folosească la nimic pentru că e mai mult ca sigur că răsculaţii, observând fuga lui, vor căuta să se pună la adăpost, zise Emil.

[1] Sat.

— Nu. Trădătorul i-a făcut să creadă că s-a înecat. S-a dus seara la malul râului, s-a prefăcut că a căzut în apă, a început să strige după ajutor, pe urmă s-a îndepărtat repede şi a ieşit undeva mai departe în păpuriş. A stat câtva timp acolo, a adunat trestii şi crengi, şi-a făcut o plută şi lopeţi, şi a pornit repede spre seribah. Curentul l-a dus repede la vale şi azi la amiază a şi ajuns la seribah aproape în acelaşi timp cu Abu el Mot. Acesta s-a înspăimântat grozav când şi-a văzut cetatea pustiită, dar când a aflat de la subofiţer ce s-a întâmplat, era ca turbat de mânie. S-a dus în sat la djuri ca să-i ia la cercetări, pe urmă şi-a adunat nuehrii, i-a îmbarcat iar şi a plecat imediat să-i pedepsească pe răsculaţi.

— Şi e adevărat că nu mai e nimeni în seribah?

— Absolut nimeni. M-am încredinţat eu însumi, cercetând bine împrejurimile. Am crezut că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să vin şi să te înştiinţez de ce-am aflat.

— Foarte bine ai făcut. Cum se face însă că Abu el Mot a pornit pe apă şi nu pe uscat? E doar ocol.

— N-avea de unde să ia cai şi cămile, fiindcă djurii le închiriaseră pe toate lui Abd el Mot. Vrea să nu se oprească nici o clipă din drum şi speră că peste două zile s-ajungă pe răsculaţi.

— Nu mă îndoiesc un moment că totul e aşa după cum mi-ai spus tu, totuşi vreau să mă încredinţez cu ochii mei. Ne întoarcem cu barca la seribah. În timp ce corăbiile vor veni după noi, voi avea timp să văd ce e pe-acolo. Cât facem până la seribah?

— O jumătate de ceas.

— Deci, corăbiilor le va trebui un ceas. Am destul timp. Haidem în barcă.

Emil Schwarz dădu ordinele trebuincioase reisului, îşi luă armele şi plecară. Fiul-tainei conducea barca. În mai puţin de o jumătate de ceas, ajunseră la locul hotărât. Dar mare le fu mirarea când văzură pe mal un foc mare ale cărui flăcări se

ridicau până în văzduh.

— Ce-o mai fi şi asta? zise Emil îngrijorat. Nu cumva v-a minţit djurul şi Abu el Mot s-a întors?

— Cu neputinţă. Vor fi aprins ei focul cu un anumit scop.

— Care anume?

— Ca să pescuiască. Cât timp seribahul era locuit, n-aveau voie să treacă prin el ca s-ajungă la mal, şi erau siliţi să facă un mare înconjur. Probabil că acum vor să-i dea bătaie, cu atât mai mult cu cât seara peştii aleargă în număr mare atraşi de lumina focului.

— Poate să ai dreptate, să fim însă prevăzători. Ancorăm aici şi ne furişăm până acolo să vedem cu cine aveam de-a face.

Traseră barca la mal şi o priponiră de o rădăcină. Vâslaşii rămaseră în barcă, pe când Emil, Abd es Sirr şi Ben Wafa se îndreptară tupilându-se pe după copaci spre foc. Era într-adevăr aşa după cum bănuise tânărul arab. Cinci negri, din satul apropiat al djurilor, făcuseră o plută din trestie, o lipiseră deasupra cu pământ şi aprinseseră focul ca să ademenească peştii. Pe plută stătea unul singur ca să întreţină focul; pe când ceilalţi se aţineau pe mal ca să prindă peştii mai mari cu o cange.

— Ce facem? întrebă Fiul-tainei pe medic. Ne ducem să vorbim cu djurii?

— Nu încă. Deocamdată mergem să vedem ce a mai rămas din seribah.

— Bine, să mergem. Trecem pădurea şi dăm imediat de el.

Seribahul era într-adevăr pustiu. Se întoarseră la mal.

— Voi staţi aici, mă duc eu să vorbesc cu negrii de colo, zise Emil. Pe voi vă cunosc, fiindcă v-au văzut prin sat şi ar putea prinde bănuieli. Ştiu arăbeşte?

— Prea puţini din ei. Acela gras pe care-l vezi colo, e căpetenia şi vorbeşte, destul de bine limba arabă. Poate poţi

afla de la el ce te interesează.

Doctorul ieşi de după copaci şi dădu bună seara negrilor. Aceştia se înspăimântară grozav auzind un glas străin şi o luară la fugă care încotro ţipând cât îi ţinea gura. Până şi cel de pe plută sări în apă şi începu să înoate ca nebun spre mal, neluând în seamă că râul mişuna de crocodili. Nimeri tocmai în apropiere de locul unde era pitită barca.

Numai unul din ei nu reuşi să fugă, căci Emil îl apucă de păr şi nu se mai putu clinti. Nici nu cuteză să se împotrivească atât era de îngrozit. În schimb răcnea ca din gură de şarpe. Era chiar burtosul, căpetenia djurilor.

— Taci, că nu-ţi fac nimic! se răsti germanul la el.

— *Ja şetan, ja şetan, ja şetan el mlih, amahn, amahn, rahmi* — o drace, o drace, o bunule-drace, îndurare, îndurare, fie-ţi milă... se tânguia el în răcnetele lui.

— Ci taci odată, dobitocule! Nu sunt dracul, sunt un om ca şi tine. Nu-ţi fac nimic. Să-mi răspunzi numai la ce te-oi întreba, pe urmă plec.

— Pleacă, pleacă acum îndată... te rog, pleacă.

Era atât de caraghios în spaima lui, că pe neamţ îl pufni râsul.

— Plec după ce îmi vei răspunde, zise el. Cu cât o să-mi răspunzi mai repede, cu atât o să scapi mai curând.

— Întreabă, întreabă...

— Bine, dar să ştii că dacă mă minţi, te leg burduf şi te arunc în apă să te mănânce crocodilii.

— Jur... jur pe ce vrei că n-o să te mint... bâigui negrul, tremurând vargă.

— Unde e Abu el Mot?

— S-a dus!

— Când?

— Cu un ceas înainte de apusul soarelui.

— Cine mai e cu el?

— Cinci arabi şi nuehrii pe care i-a adus.

— Şi-aici pe cine-a lăsat?

— Pe nimeni.

— Nu minţi că te omor! A mai rămas cineva în seribah?

— Nu.

— Încotro s-a dus?

— Să dea de ceauş ca să-l pedepsească.

— Pe urmă?

— Se întoarce să-şi refacă seribahul cu ajutorul nostru.

— Unde e lagărul ceauşului?

— La două zile şi jumătate de drum, lângă maijeh Husan el Bahr[1].

— Când crezi că o s-ajungă Abu el Mot acolo?

— Zicea că poimâine, fiindcă o să călătorească şi noaptea, dar ce crede el nu se poate.

— De ce?

— Fiindcă mâine în zori o să dea de un loc unde chiar ziua nu pot trece vase mai mari decât foarte greu, cu atât mai puţin noaptea. O să fie silit să aştepte până s-o lumina de ziuă, aşa că o să-l ţină o bucată de vreme în loc.

— Cunoşti tu pe *Sejad ifjal?*

— Vânătorul-de-elefanţi? Da. Tocmai se afla la noi când a ars seribahul.

— Ştii de unde venea?

— Nu. Nimeni nu ştie.

— Ţi-a spus unde se duce?

— Nu. I-am vândut două cămile, atât e tot ce ştiu. Când ne-am sculat dimineaţa, nu l-am mai văzut, plecase.

— S-a interesat cineva la tine de Abd el Mot sau Ombula?

— Da. A venit la noi un străin, un alb, care zicea că vrea să se ducă acolo. A cerut să-i dau o călăuză, dar eu i-am spus că belandaşii sunt vrăjmaşi de-ai noştri şi cum o prinde vreun djur pe la ei, îl omoară. Străinul n-a mai zis nimic şi a plecat.

— Unde?

---

[1] Golful hipopotamului

— Nu mi-a spus. S-o fi întors înapoi de unde a venit.

— Ai vorbit tu azi cu Abu el Mot?

— Da. A venit la mine să mă întrebe ce s-a întâmplat în lipsa lui şi i-am spus.

— I-ai pomenit şi despre Vânătorul-de-elefanţi?

— Nu.

— Nici despre străinul care vroia o călăuză să-l ducă la Ombula?

— Nici. Abu el Mot era grăbit.

— Cum erau înarmaţi nuehrii?

— Unii cu puşti, cei mai mulţi însă aveau săgeţi, suliţe şi cuţite.

— Dar Abu el Mot şi arabii lui?

— O, ăştia aveau nişte puşti straşnice, pistoale şi cuţite.

— Pulbere aveau?

— Nu prea, de aceea Abu el Mot era tare mânios, fiindcă răsculaţii luaseră cu ei tot ce găsiseră în magazii. Nici plumb şi nici gloanţe nu mai aveau.

— Bine. Ca să vezi că nu-ţi vreau nici un rău, uite, o să-ţi dăruiesc un ban de argint.

Negrului îi sclipiră ochii de bucurie când văzu moneda în mâna lui.

— Stăpâne, mi-ai dat banul cu adevărat? zise el nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Da.

— Atunci nu eşti drac, ci un om bun la suflet. Nu ca albul celălalt, care mi-a făgăduit bani şi mi-a dat pe urmă nişte păcătoase de mărgele. Acum văd şi eu că n-are de ce să-mi fie frică de tine.

— Bine că recunoşti! Cheamă-ţi oamenii şi vedeţi-vă mai departe de pescuit. Peste puţin vei vedea trecând pe aici trei corăbii, să nu te temi de ele, că nici n-au să se oprească din drum.

— Corăbii? Ale cui sunt? De unde vin şi unde se duc? La

vânătoare de sclavi?

— Nu. Oamenii de pe corăbiile acelea nu sunt vânători de sclavi.

— Şi zici că nu se opresc aici?

— Nu. Fii fără grijă.

Emil lăsă pe negru clătinând nedumerit capul şi se întoarse la cei doi tineri care îl aşteptau sub copaci. Auziseră tot ce vorbise cu negrul. Barca porni şi în curând văzură corăbiile apropiindu-se. Germanul se duse să spună lui Hasab Murat ce aflase.

Călătoria îşi urmă cursul. Nilul făcea prin locurile acelea coturi dese, ceea ce încetinea mult înaintarea vaselor. Vântul slăbea din ce în ce şi pe la miezul nopţii încetă de tot. Singura mângâiere a celor de pe corăbii era că nici Abu el Mot nu putea înainta din lipsă de vânt şi nu le-o putea lua înainte...

— Măcar de-ar fi ziua... zise savantul. Am putea pune oamenii la frânghii ca să ne tragă de pe mal. Oare cu cât ne-o fi luat-o Abu el Mot înainte?

— A plecat de la seribah cu două ceasuri înainte de apusul soarelui. După alte două ceasuri am sosit noi, deci nu are mai mult de trei ceasuri înaintea noastră. Mâine îl ajungem cu siguranţă.

— Şi ce socoţi să faci? Să-l ataci?

— Da.

— Eu aş face altfel. L-aş lăsa frumuşel să se ducă la lagărul ceauşului. Au să se ia cu siguranţă de păr, fiindcă răsculaţii n-au să se lase nici ei şi după ce s-or fi târnuit bine, dăm buzna peste toţi şi-i facem harcea-parcea.

— Ideea asta am avut-o şi eu, dar m-am răzgândit. Nu e bună defel.

— Nu e bună? Şi de ce, rogu-te?

— Stai să-ţi explic. Noi, cu trei vase şi patru sute cincizeci de oameni suntem superiori lui Abu el Mot. Are prea puţine arme, iar muniţii aproape deloc, pe când noi avem şi una şi

alta. Putem deci, dacă-l încolţim pe apă, să-l biruim repede, fără teamă că vom păgubi din oameni. Lăsându-l însă s-ajungă la golf, pune mâna pe pulbere şi gloanţe, şi admiţând că nu poate aduna mai mult de patruzeci de puşti, ajung să omoare sau să rănească destui dintr-ai noştri. Şi tocmai asta e ceea ce vreau eu să împiedic.

— Hm... mi se pare că ai dreptate.

— Şi apoi, mai e ceva. Pe apă îl avem sigur, pe uscat s-ar putea sa ne scape. Când o vedea că e pierdut, o ia la fugă. Eu am făgăduit mudirului din Fashoda să i-l duc viu nevătămat şi trebuie să mă ţin de cuvânt.

— Bine zici. M-oi pricepe eu la meseria mea, nu zic, dar când e vorba de strategie, calc în străchini. Dumneata ofiţer să te fi făcut. Ajungeai departe. Ai fi fost astăzi colonel, dacă nu chiar general, mai ştii!...

— Foarte mulţumesc! Mi-am făcut datoria către patrie şi-mi ajunge. De altfel, sunt foarte mulţumit cu meseria mea.

— Aşa! Ai făcut armata? Eu nu.

— Nu cumva te-ai învârtit? Ori n-ai avut măsură, sau ai vreo boală ascunsă, vreo infirmitate?

— Să mă ferească Dumnezeu! Sunt sănătos tun. Credeam cu siguranţă că au să mă ia şi când colo m-a respins comisia.

— Pe ce motiv?

— Mă mai întrebi! Dumneata nu vezi?

— Nu văd nimic, zise medicul măsurându-l cu privirea din cap până în picioare.

— Păi atunci trebuie să fii miop. Când m-am prezentat în faţa comisiei militare, domnii ăia s-au uitat odată la mine, s-au uitat a doua oară, a treia, a patra, până ce au început să râdă şi râzi, domnule, de credeam că-i apucă alte alea. Eu mă zgâiam la ei şi nu pricepeam de ce râd. La urmă preşedintele comisiei, un maior chipeş şi voinic, s-a sculat de la masă, s-a apropiat de mine, m-a mângâiat pe obraz şi mi-a spus că nu

sunt bun de militărie şi pot să plec.

— Bine, bine, dar nu ţi-a spus motivul?

— Ba mi l-a spus. A luat ţolul de pe masă şi a început să-mi măsoare nasul. L-a măsurat în lung, l-a măsurat în lat, m-a sucit, m-a învârtit, şi-a zis la urmă: „Nu merge, zău nu merge. Recrutul ăsta ar împinge mereu de la spate pe camaradul său din faţă. Şi să facem distanţa mai mare între rânduri, iar nu se poate. Şi apoi, când o fi să facă stânga împrejur, zăboveşte două ceasuri, dacă nu şi mai mult. Trebuie să-i dăm drumul, n-avem încotro.” Şi uite aşa s-a făcut că n-am făcut armată.

Emil nu se mai putu stăpâni şi începu să râdă în hohote.

— Râzi, ai? Azi râd şi eu, dar atunci nu-mi era defel a râs. Mă credeam un adevărat adonis. Acum sunt mulţumit cu năsucul meu, mai ales că m-am convins că nu prea era stofă de războinic în mine. Am avut dovada chiar adineauri. Văd că planul dumitale e mai bun ca al meu. Ai dreptate, să-l atacăm pe Abu el Mot pe apă, nu pe uscat. O să-l vadă el pe dracu', când o auzi tunul bubuind. Dar ia spune, ai pe cineva care se pricepe să-l mânuiască?

— Da. Eu însumi.

— Dumneata? Bine, omule, şi la asta te pricepi? Cum văd eu, pe toate le ştii!

— Nu chiar toate, am fost însă artilerist şi atâta lucru am învăţat şi eu: cum să încarci, să potriveşti şi să descarci un tun.

— Şi ce-o să faci după ce-om avea în mână pe ceauş şi pe Abu el Mot?

— Foarte lesne de răspuns. Aşteptăm aproape de lagărul ceauşului să vedem ce rezultat are expediţia la Ombula. Fie că reuşeşte sau nu, Abd el Mot trebuie să se întoarcă tot pe-aici şi-l avem în palmă.

— Dar cu fratele dumitale ce facem?

— Deocamdată îl scoatem din cauză. S-a luat după urmele lui Abd el Mot şi n-o să-l slăbească aşa că se va întoarce şi el.

Dacă nu i s-a întâmplat ceva în drum, nu se poate să nu-l întâlnim.

— Să sperăm că nu i s-a întâmplat nimic; e în mâini bune pe cât ştiu.

— Văd că ţi-a făcut o bună impresie Vânătorul-de-elefanţi.

— Mai mult decât bună. E un om inteligent care a pătimit multe în viaţa lui. Are o lungă experienţă şi va şti să ocolească primejdiile.

— Cu atât mai bine. A, uite colo pe slovac. Parc-ar vrea să-mi spună ceva.

— Cheamă-l încoace.

Emil făcu semn slovacului să se apropie.

— Ei, ce e? îl întrebă el.

— Uite ce e, effendi. Văd că vântul s-a potolit şi stăm pe loc când ar trebui să ne zorim pe cât se poate. Eu zic să lăsăm bărcile — atâtea câte avem — pe apă şi să le legăm înaintea corăbiilor.

— Să le înhămăm, cum s-ar zice.

— Da.

— M-am gândit şi eu la asta, dar mă tem că vom obosi prea mult oamenii.

— Păi ei au făcut propunerea şi m-au rugat să vin să-ţi spun.

— S-au oferit de bunăvoie? Cu atât mai bine, de silit nu vreau să silesc pe nimeni. Du-te de le spune că primesc; pe tine te numesc şeful lor.

Omuleţul se umflă în pene de bucurie. Toată fata lui mâncată de vărsat lucea de mândrie.

— Să trăieşti, effendi! zise el salutând milităreşte. Mă pricep să comand. În uniforma asta a mea, semăn a colonel, nu e aşa?

Duse mâna la joben, salută iar şi plecă încântat.

— Ai făcut fericit pe un om! râse savantul. Crede că dacă are un frac milităresc, de pe vremea lui tata Noe, ajunge.

— Nu râde. Stai că o să vezi acum de ce e în stare omuleţul nostru, răspunse medicul foarte serios.

În câteva momente slovacul adună vreo treizeci de soldaţi care se pricepeau la vâslit, la care se întovărăşiră cei douăzeci de niam-niami; Fiul-tainei ca şi Fiul-devotamentului se oferiră să se aşeze la cârmă. Legară *feluka,* o altă barcă, şi aceea cu care veniseră Pfotenhauer cu Emil Schwarz de *dahabieh,* luând-o la remorcă; oamenii coborâră în bărci, puseră mâna pe lopeţi şi pe prăjini şi vasele începură să alunece cu repeziciune pe apă.

Cum văzu Fonful de pe corabia cealaltă, strigă cu glasul lui sforăitor oamenilor săi:

— Lăsaţi jos bărcile, nu vă lăsaţi, băieţi! Ce, noi nu ne pricepem să facem ca ei? Suntem muieri ori bărbaţi? Ce dracu' suntem? Puturoşilor, câini ticăloşi, ce mai staţi!

Cât ai clipi corabia porni după *dahabieh,* căutând să se ia la întrecere cu ea. În fruntea convoiului slovacul stătea în picioare şi comanda ca la armată.

— Batalion, înainte, marş! Companie la stânga, pluton la dreapta! Înainte, marş!

Şi aşa toată noaptea. Când Emil se trezi a doua zi dimineaţa după câteva ore de somn, *reisul* veni să-i spună că oamenii erau iar toţi pe bord căci se pornise vântul şi întinseseră pânzele, aşa că nu mai era nevoie de ajutorul bărcilor. Oamenii care vâsliseră toată noaptea, erau morţi de oboseală. Se întinseră pe punte, se înveliră în pături şi adormiră numaidecât.

13. Bubuie tunul

Pe când Emil Schwarz stătea cu Tatăl-cocostârcului la cafea, Fiul-tainei veni şi zise cu modestie:

— Îngăduie-mi, effendi, să-ţi atrag atenţia asupra unui lucru pe care poate că l-ai uitat.

— Care? întrebă Emil.

— Tu nu cunoşti cursul râului şi nu ştii că în curând vom ajunge la câmpul de trestii despre care vorbea aseară djurul. Cu siguranţă că Abu el Mot a fost silit să se oprească acolo până dimineaţa. Şi nici atunci n-a putut înainta decât foarte încet, trebuind să-şi croiască drum printre trestii. Cred deci că ne-am apropiat mult de el.

— Asta e şi părerea mea.

— N-ar fi bine să se ducă o luntre să cerceteze cum stau lucrurile?

— Bine te-ai gândit. Vrei să te duci tu?

— Şi eu şi prietenul meu suntem gata să plecăm în fiece moment.

— Luaţi o barcă mică sau una din luntre şi duceţi-vă amândoi. Fiţi însă cu băgare de seamă să nu vă vadă cineva.

Se dovedi în curând că tânărul avusese dreptate, şi încă mai repede decât se aştepta. Nu trecu nici un sfert de ceas şi Fiul-tainei se întoarse şi strigă spre corabia lui Schwarz:

— Strângeţi pânzele, effendi. Am văzut corăbiile lui Abu el Mot. Dacă mai înaintăm ne zăresc.

— Unde sunt?

— Într-un păpuriş de unde le va trebui cel puţin trei ceasuri ca să-şi croiască drum prin desişul de trestii.

— Bine. Să strângem pânzele şi să lăsăm ancora la fund, pe urmă să ne ducem niţel în recunoaştere.

Corăbiile fură rânduite una lângă alta ca să se poată trece de pe o punte pe cealaltă, pe urmă Emil Schwarz,

Pfotenhauer, Hasab Murat, Abd es Sirr şi Ben Wafa coborârâ într-o luntre şi porniră spre păpuriş.

Vâsleau printre trestii atât de înalte încât era cu neputinţă să fie văzuţi. Se fereau însă să iasă la mijlocul râului, unde locul era descoperit. După ce trecură de un cot ascuţit al apei zăriră corăbiile vânătorilor de sclavi atât de aproape că le-ar fi putut ajunge în zece minute. Corăbiile se împotmoliseră în mijlocul unui câmp de trestii dese care se întindea de la un mal la celălalt.

Schwarz şi Pfotenhauer văzură prin ocheane cum oamenii lui Abu el Mot se căzneau să taie trestiile ca să facă loc de trecere.

— Cunoşti tu câmpul acesta de trestii? întrebă Emil pe Fiul-tainei.

— Da. Ne-a trebuit multă osteneală ca să putem străbate cu luntrea, printre ele. E atât de mare că-l va ţine pe Abu el Mot cel puţin trei ceasuri în loc.

— Râul e pe urmă liber?

— Da, dar numai pe o mică distanţă, apoi iar dai de un păpuriş care acoperă tot râul până departe. După aceea nu mai e nici o altă piedică.

— Atunci loc mai bun pentru atac nici că se poate. Îl prindem între aceste două păpurişuri; n-o să mai aibă pe unde da îndărăt, iar înainte nu poate trece.

— Dar la mal da.

— Înconjurăm amândouă corăbiile lui din patru părţi şi nu lăsăm pe nimeni să scape. Deocamdată să-şi vadă de treabă în linişte. După ce-o trece desişul îl atacăm. Va avea în faţă pădurea de trestii, la stânga voi fi eu cu vasul meu ancorat, iar în spate cele două corăbii ale noastre.

— Îi rămâne liber malul drept. Acolo mă voi aşeza eu cu corabia mea.

— Nu se poate; dacă trag în el nimeresc corabia. Mai bine facem altfel. Iei o sută de oameni cu tine şi te postezi acolo

cu ei, dar aşa ca să nu vă vadă.

— Am înţeles. Planul e minunat.

— Şi asta imediat, până ce nu trece Abu el Mot desişul. Ajungi deci înaintea lui acolo şi nu laşi pe nimeni să se apropie de mal. Restul oamenilor tăi va fi împrăştiat pe corăbii. În felul acesta îl avem încadrat între noi şi ar fi o adevărată minune să nu punem mâna pe ei toţi. Sunteţi sau nu de părerea mea?

Planul era bine întocmit şi nimeni nu protestă.

Se începură pregătirile. Cei o sută de oameni ai arabului fură înarmaţi cu puşti şi debarcaţi pe mal. Hasab Murat luă comanda. Totuşi Emil Schwarz nu se prea bizuia pe el, deoarece propuse să se ducă şi el să dea o raită la faţa locului.

Pădurea care mărginea râul era destul de deasă ca sa împiedice înaintarea trupei. Oamenii porniră în susul apei cât mai aproape de mal, cu Hasab Murat şi Emil în frunte.

După zece minute zăriră la stânga lor catargele corăbiilor lui Abu el Mot înălţându-se printre trestii. Se aflau deci paralel cu ele. Ceva mai departe, unde se sfârşea câmpul de papură, rămânea râul liber până la malul acoperit cu tufe dese, unde oamenii lui Hasab se puteau ascunde foarte bine.

— Rămâneţi aici până ce va sosi sandalul şi celălalt vas al vânătorilor de sclavi, le zise Emil. Eu vin imediat după ei ca să nu le las timp să ajungă la câmpul de trestie următor. Îndată ce vedeţi că încearcă să coboare, trageţi.

— Au s-ajungă gloanţele noastre până la ei? întrebă Hasab Murat.

— Cu siguranţă, căci se vor aţine aproape de mal, fiind locul mai liber. V-am încredinţat un post important şi sper că vă veţi face toţi datoria.

Medicul se întoarse pe corabie şi dădu ordin să se încarce tunurile. Unii din oamenii lui Hasab făcuseră serviciul militar la artilerie şi se pricepeau să mânuiască un tun. Soldaţii

stăteau cu puştile încărcate, fiecare la postul lui, căutând să fie cât mai păzit de gloanţele duşmane.

Pfotenhauer luase parte activă la preparative. Stătea acum gata de luptă, cu arma în mână lângă Emil.

— O să vedem îndată dacă într-adevăr nu eram bun de soldat şi dacă nasul ăsta caraghios al meu ar fi stat în calea altora, zise el. Te pomeneşti că-mi retează o bucată din el — şi mai că-mi vine să zic că n-ar strica. N-ai idee cum mă bucur de mutra pe care au s-o facă ticăloşii când ne-or vedea răsărind pe neaşteptate în faţa lor. Bine-ar fi să nu ne zărească mai înainte.

— Probabil că aşa o să fie, răspunse acesta.

— Zău? Doar nu s-or uita numai înainte.

— Asta nu, dar unele sandaluri au şi la pupă pânze care împiedică vederea.

Apoi întorcându-se spre Fiul-tainei îl întrebă dacă vasele lui Abu el Mot au numai pânze obişnuite.

— Corăbiile sale sunt nişte vechituri, răspunse tânărul. Ca să le dea mai multă iuţeală la drum, li s-a adăugat câte o pânză la pupă.

— E întocmai după cum prevăzusem eu. Poate că reuşim să ne apropiem de ele fără să ne vadă.

— Am fi buni de bătut.

— De ce? Atenţia lor e îndreptată numai înainte şi cum habar n-au că sunt urmăriţi şi pânza le mai împiedică vederea, n-ar fi deloc de mirare să nu ne simtă. A, uite colo, santinela pe care am postat-o pe mal vine cu o luntre. Are probabil să ne comunice ceva. Întinde pânzele, căpitane, şi ridică imediat ancora!

Lanţurile zuruiră; pânzele fură întinse şi corăbiile începură să alunece pe unde.

Dahabieha trecu, urmată de celelalte două vase prin drumul croit de Abu el Mot prin desişul de trestii.

— Nu ne văd, dar nici noi pe ei, zise savantul. Acum încep

să cred că au să se pomenească deodată cu noi lângă ei fără să ne fi zărit mai dinainte.

Pe punţile corăbiilor domnea o tăcere adâncă; oamenii îşi vorbeau numai în şoaptă şi doar atunci când era absolută nevoie. Emil Schwarz dăduse ordin să nu cumva să tragă cineva în Abu el Mot şi să fie cruţat pe cât era cu putinţă. Aceluia care va reuşi să-l prindă de viu i se va da o recompensă în bani. Bineînţeles că fiecare din soldaţi se gândea să câştige el premiul.

Abu el Mot văzu deodată că i se pune în cale un alt câmp de trestii. Porunci să se strângă iar pânzele şi să se arunce ancora. Stătea fumând pe punte, înconjurat de cei cinci homri, tovarăşii lui de nelegiuiri, şi privea la manevra de pe bord. Deodată cineva strigă:

— O corabie în urma noastră! *Allah'l Allah,* cine şi-ar fi închipuit...

Abu el Mot sări în picioare şi se uită spre vasul străin. Pe celelalte nu le putea vedea, căci se aflau în spatele acestuia, care le întrecea în mărime.

— E o corabie de-a kedivului... murmură el înspăimântat.

— Cu neputinţă! Ce te face să crezi? răspunse unul din homrii lui.

— Eşti orb? Nu vezi la proră piramida şi sfinxul, stema ţării? Şi... puntea e plină de soldaţi...

— Ce-or fi vrând?

— De unde să ştiu? în nici un caz nu ne urmăreşte pe noi. Atâta timp cât comandantul nu ştie că eu sunt Abu el Mot n-avem de ce ne teme.

— Dar dacă îi spune cineva?

— Cine vrei să-i spună? Eu nu, nuehrii de asemenea nu, fiindcă ar fi consideraţi oamenii mei şi ar păţi-o, iar marinarii sunt prea bine plătiţi ca să mă dea de gol. Cred deci... *Allah akbar!* Uite încă o corabie după ea... şi încă una... o adevărată flotă!

— Ce-ţi pasă dacă nu au nimic cu noi?

— Aşa cred dar... să fiu al dracului dacă nu pe mine mă urmăresc... Cele două corăbii le cunosc, sunt ale lui Hasab Murat, duşmanul meu de moarte. Ce caută el, vânător de sclavi ca şi mine, în tovărăşia unui vas de-al statului? Nu cumva îl vor fi prins cu mâţa în sac şi i-or fi luat corăbiile? Oamenii lui mă cunosc şi au să mă dea de gol.

— Ascunde-te!

— Degeaba. Au să vină să percheziţioneze vasele noastre. O să tăgăduiesc cât oi putea şi, dacă n-ajută, ne apărăm. Pregătiţi-vă de luptă. Uitaţi-vă, dahabieha vrea să tragă lângă noi şi celelalte două din urmă aruncă ancora. Singura scăpare ne e malul de colo. Dacă întreabă, răspund. Spuneţi nuehrilor să fie gata. Şi noi care n-avem decât prea puţine arme de foc şi gloanţe mai deloc...

Dahabieha îl ajunse şi trecu la stânga sandalului. Când fu la patruzeci de paşi aruncă ancora, se dădu niţel înapoi, ca să-i vină în spate şi gloanţele să nimerească de-a dreptul pe punte. Situaţia se prezenta astfel: înainte, cu prora niţel în desişul de trestii, se afla sandalul, iar alături de el cealaltă corabie mai mică. Lateral, ceva mai în urmă, dahabieha. În spatele celor trei vase erau corăbiile lui Hasab Murat, dar atât de aproape, încât gloanţele trase de pe bord nu puteau să nu-şi nimerească ţinta.

Emil se aşezase în dosul tunului ca să nu fie văzut de pe sandal. Lângă reis stătea căpitanul din Fashoda, care trebuia să pună întrebările de rigoare.

— Ce sandal e acesta şi cealaltă corabie şi ale cui sunt? strigă el.

— Ale mele, răspunse Abu el Mot, care stătea rezemat de parapet şi privea cu îngâmfare la atitudinea războinică a nuehrilor săi. Sunt negustor şi mă numesc Iusuff Helam.

— De unde vii?

— Din Wau.

— Şi unde te duci?

— În susul râului cu marfă de vânzare şi de schimb.

— Omule, tare mă tem că vrei să mă tragi pe sfoară.

— *Allah* să-ţi lumineze mintea şi auzul! Am spus adevărul. Dacă nu m-ai auzit bine, urechile tale sunt de vină; auzi altminteri decât se vorbeşte.

— Nu minţi. Te cunosc eu.

— N-ai de unde, fiindcă nu m-ai văzut până acum.

— Eşti Abu el Mot, căpetenia negustorilor de sclavi.

— Să-ţi lumineze atunci *Allah* şi ochii, fiindcă vezi lucruri şi oameni care nu se află printre noi.

— Văd eu foarte bine, până şi pe cei cinci homri din spatele lui. Sunt tovarăşi de-ai lui Abu el Mot.

— Doamne fereşte! Sunt nişte negustori din Wau care şi-au încărcat şi ei marfa pe corăbiile mele.

— Nu e adevărat. Te cunosc şi pe tine şi pe ei. Mudirul Ali Effendi *Abu hamsah miah* din Fashoda vă trimite salutări şi mie mi-a poruncit să vă duc lui peşcheş.

— Du-i pe cine vrei, dar noi n-avem nici în clin nici în mânecă cu ei, crede-mă.

— Ba voi sunteţi. Pentru ce-aţi atacat pe un effendi străin la izvorul leului şi aţi vrut să-l ucideţi, ai putea să-mi spui?

— *V'Allah!* Se îngroaşă gluma... şopti Abu el Mot homrilor săi. O să avem de furcă. Apăraţi-vă din răsputeri. (Apoi adăugă cu glas tare): N-am fost de când sunt pe unde spui tu şi n-am avut niciodată a face cu un effendi străin.

— Nici cu mine? întrebă Emil ieşind de după tun.

Abu el Mot scoase o exclamaţie de furie şi se îngălbeni la faţă. Pentru nimic în lume nu s-ar fi aşteptat să-l vadă pe german aici. Şi încă pe o corabie de-a statului, înconjurat de soldaţi! Nu ştia ce să facă, să tăgăduiască ori să mărturisească.

— El e... murmură unul din homri, dar nu ne e nouă frică de unul singur. Cele două corăbii sunt ale lui Hasab şi oamenii

lui. Ăştia sunt de-ai noştri şi i-au prins în cursă ca pe şoareci. Cu dahabieha isprăvim noi repede.

Cuvintele acestea făcură pe Abu el Mot să-şi recapete îndrăzneala şi, la repetarea întrebării pusă de Emil, strigă înfuriat:

— Ba pe tine, da, câine şi fecior de câine. Acum o să ai pentru ultima oară de-a face cu mine. Du-te dracului!

Puse puşca la ochi şi apăsă pe trăgaci. Medicul se aplecă însă repede ca fulgerul şi glonţul trecu şuierând pe lângă el.

— Trageţi! răcni Abu el Mot oamenilor săi. Culcaţi mai întâi pe căpitan la pământ.

Ordinul lui fu executat imediat. Pe sandal se aflau două sute de inşi şi pe cealaltă corabie alţi o sută. Văzuseră pe corabie numai jumătate din câţi erau ei, ceea ce îi încredinţa că vor isprăvi repede cu atât de puţini. Puştile detunară şi o ploaie de săgeţi zbură dincolo de punte. Soldaţii apucaseră însă să se pitească după catargele, lăzile şi coşurile de pe corabie şi numai puţini din ei fură răniţi uşor.

Schwarz vârî capul sub rogojinile care acopereau tunul. Ridică un colţ de rogojină, atât cât să poată ochi şi îndreptă ţeava spre Abu el Mot care stătea cu puşca în mână. Acesta mai avea un glonţ cu care spera să-l nimerească pe german.

Se auzi atunci un ordin de-al căpitanului, soldaţii ieşiră de unde erau ascunşi şi descărcară o salvă care avu un efect dezastruos asupra nuehrilor. Mulţi se prăbuşiră pe punte loviţi de moarte. Emil ieşi de după tun. Cum îl văzu Abu el Mot, duse puşca la ochi şi trase răcnind:

— Mori, câine! De data asta nu-mi mai scapi...

Privirea ageră a germanului prinsese mişcarea, făcu o săritură alături şi glonţul dădu iar greş.

— În schimb voi nimeri eu, dar nu pe tine, căci te vreau viu în mâinile mele, zise el şi descărcă tunul.

Abu el Mot înlemni de spaimă căci morţii şi răniţii cădeau ca spicele în jurul lui. Ceilalţi urlau şi răcnetele lor

cutremurară văzduhul. Bomba nu nimerise numai puntea sandalului; schijele ei zburară şi pe corabia cealaltă. În acelaşi timp oamenii lui Hasab Murat îşi descărcau şi ei armele.

Acum înţelese Abu el Mot că Hasab nu era prizonier ci aliatul lui Schwarz.

— Bravo băieţi, strigă Fonful cu glasul lui sforăitor, pe care vânătorul de sclavi îl recunoscu imediat.

— El Sahar! răcni el. Hasab Murat, fecior de căţea râioasă, s-a dat de partea străinului şi a soldaţilor. Trageţi, trageţi, nu vă lăsaţi. Ochii pe ofiţer şi pe câinele de creştin!

Dar nici un glonţ nu-i nimeri. Căpitanul se dăduse după catarg şi Emil se aplecase să încarce iar tunul.

A doua bombă fu şi mai grozavă. Nuehrii, atât de curajoşi adineauri, nu ştiură cum să se ascundă mai repede şi Abu el Mot înţelese că totul ar fi degeaba.

— Repede în bărci şi la mal! le strigă el.

Nuehrii se repeziră ca nebunii la bărci, dar n-apucară să pună piciorul pe mal că o salvă de puşcă îi dădu îndărăt. Erau oamenii lui Hasab Murat ascunşi după copaci.

Acesta ieşi înainte cu puşca în mână şi strigă:

— Ei, ce mai stai, Abu el Mot? Ia vino încoace să te strâng niţel în braţe că mă prăpădeam de dorul tău...

Abu el Mot văzu că şi calea spre uscat îi e închisă. Un singur mijloc de scăpare îi mai rămânea: să treacă printre trestii cu luntrea. Atâta loc îşi închipuia că va avea.

— Vedeţi şi voi, zise el celor cinci homri ai lui care rămăseseră şi ei neatinşi, că suntem înconjuraţi din toate părţile de duşmani. Veniţi după mine să vă spun ceva.

Ticălosul ştia prea bine ce-l aşteaptă. Trebuia să fugă cu orice preţ şi cât mai repede, altminteri era pierdut.

În afară de cabina care se afla la pupa sandalului, se mai afla la proră o mică gheretă de scânduri. Îi duse pe homri acolo, încuie uşa după ei şi le zise în şoaptă:

— Trebuie să fugim neapărat, să nu ştie însă nuehrii,

altminteri au să vrea să se înghesuie şi ei în luntre şi ne dau de gol.

— Bine, să fugim, dar cum? Nu există nici a cale...

— Ba da, una singură. A mai rămas o luntre dosită pe punte. Duşmanii nu o pot vedea de acolo de unde sunt. S-o lăsăm repede pe apă.

— Cum ne-or vedea în ea, trag în noi.

— Nu coborâm de pe punte. Desprindem câteva scânduri de pe latura corăbiei şi trecem prin spărtură.

— Tot degeaba. Ne ajung din urmă.

— Nici n-au să ştie că am fugit. Prora sandalului e vârâtă în desiş şi atâta loc cât să treacă luntrea pe lângă ea avem. Puneţi mâna pe topoare şi spargeţi scândurile.

Făcură o deschizătură cât să treacă un trup de om în flancul corăbiei. Abu el Mot se aplecă în afară, apucă frânghia de care era legată luntrea, şi o trase în jos. Homrii îşi aduseră boccelele fi coborâră cu toţii în luntre, pe urmă vâsliră încet şi cu băgare de seamă printre trestii şi ieşiră dincolo.

— Până acum au mers bine lucrurile, zise el, dar de-aici încolo începe primejdia. Imediat ce vom ieşi la larg, au să ne vadă de pe vas şi au să tragă în noi. Puneţi deci mâna pe lopeţi şi vâsliţi din răsputeri ca să trecem de bătaia gloanţelor. *Allah* să ne ocrotească şi să pedepsească pe duşmanii noştri. Înainte!

Homrii lăsară lopeţile în apă şi luntrea trecu prin îngustul canal format de prora ascuţită a sandalului.

Împuşcăturile de pe punte împiedicaseră pe nuehri să audă loviturile topoarelor când homrii spărgeau flancul sandalului. Nici pe departe nu bănuiau că fuseseră părăsiţi de conducătorul lor şi lăsaţi să plătească păcatele lui.

În vremea asta Emil căuta să întoarcă ţeava tunului spre latura sandalului ca să o bombardeze şi să o găurească din flanc, silind astfel pe cei de pe punte să se predea. Privirea lui căzu din întâmplare tocmai spre locul pe unde ieşise luntrea

cu fugarii. Înţelese imediat ce s-a întâmplat şi cu iuţeala fulgerului îşi dădu seama că luntrea ieşită din raza vederii lui, nici un glonţ nu o va mai putea ajunge.

— Hasab Murat, strigă el spre mal, bagă de seamă că Abu el Mot ne scapă! Uite-l ca fuge cu o luntre. Daţi fuga şi ieşiţi-i înainte. Trageţi fără cruţare, nu mai şovăiţi... Porunca nu i se păru suficientă, căci zise către Abd es Sirr: Voi săriţi imediat în barcă şi luaţi-vă după el. Treceţi pe lângă sandal, prin acelaşi loc pe unde a dispărut el. Tu, Ştefan Uszkár, adăugă el slovacului, ia cinci buni ochitori cu tine şi du-te cu Abd es Sirr. Aduceţi-mi-l pe Abu el Mot viu sau mort. Dacă nu se poate altfel, siliţi-l să tragă la mal ca să-l încolţească oamenii lui Hasab. Repede, nu mai pierdeţi timp...

În vreme ce dădea ordinele acestea, Schwarz încărca tunul şi îndreptă ţeava în direcţia fugarilor. Bomba porni. Dar avea tragerea prea scurtă şi obiectivul ţintit era prea mic, aşa că ghiuleaua căzu în spatele luntrei, în apă. Fugarii vâsleau înnebuniţi de spaimă. O altă bombă avu acelaşi efect. A treia căzu cu mult în urmă.

Niam-niamii erau mai buni vâslaşi ca homrii lui Abu el Mot şi era de prevăzut că vor ajunge în curând pe fugari.

— Vâsliţi, vâsliţi, răcnea Abu el Mot, când văzu cele două bombe spărgându-se în spatele luntrei. Câinele trage cu tunul după noi... Dacă nimereşte, găureşte luntrea şi cădem în apă, unde au să ne sfâşie crocodilii... Nu vă lăsaţi... altminteri suntem pierduţi.

Când văzu însă că a treia bombă căzu cu mult în urmă, strigă cu bucurie:

— *Hamdulillah,* suntem salvaţi! Acum nu ne mai ajunge...

Peste puţin ieşiră la larg. În faţa lor nu mai era nici o piedică.

— Cârmiţi spre dreapta, la mal. Coborâm din luntre şi o luăm la fugă peste câmp, ca s-ajungem cât mai repede pe Abd el Mot. L-am tras pe sfoară pe câinele ăsta de ghiaur. Tot

mai deştepţi noi decât el.

Dar de-abia se îndreptară spre mal şi Hasab Murat le ieşi înainte cu oamenii săi. Dacă acesta s-ar fi ţinut ascuns după copaci până ce coborau ei pe mal, l-ar fi prins cu siguranţă. Arabul însă nu mai avu răbdare şi trase spre luntre.

— *Allah!* strigă căpetenia vânătorilor de sclavi speriat, nu mai putem coborî pe mal. Vâsliţi înainte ca să ne îndepărtăm cât mai mult de ei. Mai încolo pădurea e foarte deasă şi nu ne mai pot urmări.

Luntrea se îndreptă iar spre mijlocul râului, ca să iasă din bătaia puştilor. Unul din homri se uită îndărăt şi văzu barca niam-niamilor.

— O barcă după noi! strigă el.

— Să-i ia dracu'! mormăi Abu el Mot privind în urmă. Vâslesc mai repede ca noi... ne-ajung, dacă nu ne grăbim...

— Să ne împotrivim...

— Dobitocule! La ce bun? Ei sunt de patru ori pe-atâţia. Lupta nu ne-ar folosi la nimic. Acum e vorba să ne salvăm viaţa. Trebuie cu orice chip s-ajungem la malul celălalt. Dacă ajungem înaintea lor, am scăpat.

— Cum să ne ducem atunci la Abd el Mot, dacă rămânem fără luntre? Cu ce să trecem iar râul dincolo?

— Ne facem o plută. Vâsliţi, vâsliţi, ce naiba faceţi! Vâsliţi până ce v-o ţâşni sângele din degete...

Luntrea aluneca pe unde ca o săgeată. Frica dădea fugarilor puteri înzecite. Ajunseră în sfârşit dincolo şi săriră pe mal, lăsând luntrea nepriponită. Curentul o luă la vale...

Slovacul îi văzu.

— Uite-i... ne scapă... să tragem după ei, zise el dezamăgit şi îndreptă puşca lui mare într-acolo.

Vâslaşii, curioşi să vadă şi ei încotro o luaseră fugarii, se întoarseră brusc cu faţa spre mal. Barca se clătină, slovacul îşi pierdu echilibrul şi căzu peste bord. Dacă nu-l apucau repede vâslaşii, drept la fund se ducea.

— Era să văd pe dracu... zise el scuturându-se de apă. Ei, acu' ce facem? îl urmărim pe uscat ori nu?

— Ar fi zadarnic, răspunse Fiul-tainei. Să prindem luntrea şi să ne întoarcem la corabie.

— Atunci ne scapă pentru totdeauna.

— Nu cred. Omul acesta clocoteşte de furie şi dor de răzbunare. N-are să se astâmpere. Are să se ducă după oamenii săi plecaţi la Ombula ca să-i aducă încoace. A, uite luntrea, prindeţi-o!

Nuehrii erau indignaţi de trădarea şefului lor, care-i părăsise în momente atât de critice. De când fugise el, nimeni nu se mai gândea să tragă şi căpetenia era de părere că singurul lucru ce au de făcut e să se predea. De fugit le-ar fi fost imposibil, căci Schwarz s-ar fi luat după ei. Şi-apoi nici bărci destule n-aveau.

Lupta se sfârşise. Se aştepta barca trimisă după fugari ca să se poată lua vreo hotărâre.

Doctorul dăduse ordin soldaţilor să nu mai tragă nici ei în nuehri decât în cazul când aceştia ar începe iar ostilităţile.

— Dumneata ce crezi, zise savantul lui Emil, care stătea nemişcat lângă tun; crezi că arapii ăştia au să se-astâmpere?

— Da. Şi-au dat seama că le suntem superiori şi ca număr, şi în ce priveşte armele. Şi-apoi ce vrei să facă fără conducător, odată ce Abu el Mot a fugit?

— A rămas căpetenia lor.

— Aş! Nu îndrăzneşte o secătură ca asta să se măsoare cu noi. A, ia să nu uit! Ţin să te felicit pentru bărbăţia dumitale de adineauri. Ai dovedit într-adevăr foarte mult curaj şi te-am văzut descărcând mereu puşca.

— Aşa e, dar ştii ce împuşcam eu?

— Ce?

— Pieptănătura arapilor, ochind niţel mai sus de cap. Fiindcă, mi-am zis eu, de ce să omor un om, când împuşcându-i frizura ajung la acelaşi rezultat. Şi ce rezultat!

râse savantul. Păcat că n-aveai vreme să te uiţi. Dar pieptănătura nueh-rilor ai văzut-o? Ştii ce fac ei ca să li se ţină părul în felul acela?

— Nu. Am fost numai în trecere prin ţinuturile lor şi n-am avut timp să mă ocup cu studiul mai amănunţit al obiceiurilor acestui popor.

— Atunci stai să-ţi spun eu. Lasă să le crească părul cât mai lung, îl ung cu o cocă făcută din cenuşă şi urină de vacă — ştii, pentru miile de paraziţi care mişună în părul lor — şi-l ridică în sus ca un pămătuf. Cu timpul pămătuful ăsta se întăreşte şi formează un fel de creastă înaltă în vârful capului. Dacă tragi în creasta asta, glonţul Se izbeşte cu putere de ea şi-l trânteşte ameţit la pământ. Frica îl face pesemne să creadă că l-ai nimerit în scăfârlie şi nu mai îndrăzneşte să se mişte din loc. Eu, cel puţin, n-am mai văzut pe nici unul din cei loviţi de mine sculându-se de jos. Ori poate că frizura asta a lor le e tot atât de scumpă ca şi capul, de aceea se feresc să şi-o „deranjeze”.

— Are haz, zău! Eşti de părere, după cum văd, să nu omori un om decât atunci când eşti silit s-o faci. Tot aşa cred şi eu. Cu Abu el Mot era însă altceva. Trebuia să-i arăt nemernicului că nu e de glumit cu noi. Dacă nu-i speriam cu bombele, lupta ar fi ţinut mai mult şi am fi avut o mai mare pierdere de oameni, şi noi şi ei. Mai bine să moară zece vânători de sclavi decât un singur soldat de-ai noştri. Negreşit că dacă mi-aş fi închipuit că Abu el Mot va reuşi să fugă, îl culcam încă de la început cu un glonţ la pământ. Nuehrii s-ar fi predat imediat şi s-ar fi împiedicat o mai mare vărsare de sânge.

— Ai văzut mutra pe care a făcut-o Abu el Mot când a dat cu ochii de dumneata? Credeam că-l loveşte damblaua. La toate s-o fi aşteptat el numai la asta nu. A, uite că se întoarce barca. Da' ce-o fi cu luntrea aia pe care o trage după ea?

— Nu înţeleg nici eu. Vom vedea însă ce rezultat a avut

urmărirea fugarilor.

Barca se lipi de corabie şi cei din ea se urcară pe punte. Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr veni cel dintâi să-şi dea raportul.

— Ce e asta pe tine? întrebă Emil cu mirare, eşti ud până la piele.

— Păi am căzut în apă şi era să mă mănânce crocodilii, răspunse cam ruşinat slovacul.

— Cum se poate?

— Să vezi, effendi. Când am văzut pe ticălosul acela de Abu el Mot, nu mi-am mai putut stăpâni furia, am întins puşca mea care poate să omoare o sută de elefanţi nu numai un nemernic ca el, şi am tras. Atunci barca s-a clătinat şi...

— Aşadar, Abu el Mot a scăpat? strigă Schwarz, curmându-i vorba.

— Da. A fugit pe mal şi s-a pierdut în desiş.

— Şi homrii?

— După el.

— N-aţi putut ajunge luntrea?

— Nu, măcar că ne-am căznit pe cât ne-a stat în putinţă. Am prins însă luntrea şi o aducem în triumf.

— Pe ce mal a fugit?

— Pe cel drept.

— Atunci s-a dus şi nu mai punem mâna pe el, zise cu necaz Pfotenhauer.

— Eu nu zic tot aşa. I-am dat o lovitură straşnică. Cuminte din partea lui ar fi să nu se mai arate prin părţile astea, dar, cum îl ştiu eu, nu cred că o să se astâmpere. O să caute să se răzbune, şi nu numai pe mine, ci şi pe Hasab Murat, şi încă foarte curând.

— Bănuieşti că se va duce la Ombula să aducă pe Abd el Mot şi oamenii săi aici? Hm, tot ce se poate... Ar avea cinci sute de inşi bine înarmaţi, un număr destul de respectabil cu care se poate face încercarea. Ce-ar fi însă sa se ducă mai

întâi la golful Husan el Bahr, care îi vine mai aproape decât Ombula?

— Nu cred. Ce poate face el cu cinci homri împotriva a cincizeci de răsculaţi? Ar fi o prea mare îndrăzneală.

— Dar şi-ar putea lua de-acolo muniţiile de care are absolută nevoie. Şi-apoi, îşi închipuie poate că, iertându-i, răsculaţii vor trece iar de partea lui.

— Posibil, totuşi eu rămân la părerea mea că se va duce mai întâi la Ombula, de unde se va întoarce cu întăriri ca să înveţe minte pe ceauş.

— Şi noi unele ne ducem acum, la maijeh sau la Ombula?

— La maijeh. Şi să-ţi spun motivele. Mai întâi, fiindcă Abu el Mot va crede că-l vom urmări la Ombula şi va lua măsuri în consecinţă. Procedând astfel, înseamnă să avem un avantaj asupra lui. Al doilea, îi va fi mai lesne să opună rezistenţă acolo decât în alt loc ales de noi şi de unele l-am putea lua prin surprindere la întoarcere. Al treilea, punând mâna pe răsculaţi, avem retragerea liberă, ceea ce n-ar fi cazul dacă ne-am duce direct la Ombula, expunându-ne să fim prinşi între două focuri.

— Trebuie însă să iei în seamă împrejurarea că totuşi e posibil să se ducă mai întâi la ceauş ca să caute să-şi salveze vitele şi muniţiile.

— M-am gândit şi eu, de aceea voi încerca să i-o iau înainte. Voi pleca deci cu dahabieha şi cei o sută cincizeci de soldaţi să mă asigur de răsculaţi. Deocamdată să vedem ce facem cu nuehrii.

Căpetenia acestora stătea pe puntea sandalului înconjurat de ai săi şi discuta cu aprindere. Schwarz se apropie de parapet şi-i strigă:

— Treci încoace pe punte că am de vorbit cu tine.

— Treci tu.

— Pe cât ştiu, obiceiul e ca învinsul să asculte de învingător.

— Nu m-ai învins încă.

— Pentru că am căutat să vă cruţ. Dar te asigur că dacă nu te supui ordinelor mele, întorc foaia.

— Lasă că ştiu ce vrei. Cum mă vei vedea la tine, pui mâna pe mine şi nu-mi mai dai drumul.

— Te înşeli. Vreau numai să stăm niţel de vorbă, pe urmă eşti liber să pleci.

— Nu mă minţi? Mă laşi să mă întorc la ai mei, chiar dacă nu cădem la învoială?

— Da.

— Jură pe Profet şi te cred.

— Bine. Mahomed mi-e martor că eşti liber să pleci când vrei.

— Aşa? Iaca viu.

— Ştii că are haz! râse savantul. Domnul doctor jură pe moş Mahomed că are să se ţină de cuvânt. Hahaha! Multe mai vede şi aude omul cât trăieşte...

O luntre se desprinse de pe sandal şi căpetenia nuehrilor veni. Emil porunci să se aducă mai întâi ciubuce şi cafea, pe urmă intră cu Pfotenhauer în cabină poftind pe căpetenie după ei.

Nuehrul era un negru înalt şi spătos. Fruntea îi era brăzdată de trei cicatrice paralele. E obiceiul la ei ca părinţii să cresteze încă din frageda copilărie a băieţilor astfel de tăieturi crezând că-i fac mai frumoşi. De asemenea le scot dinţii de jos — pentru ce, nici ei nu ştiu. Din această pricină vorbesc cam peltic.

Schwarz pofti pe căpetenie să şadă, îi oferi cafea şi ciubuc, îl lăsă să-şi soarbă cafeaua, îi aprinse pipa, pe urmă începu:

— Ziceai adineauri ca nu te socoţi înfrânt. Crezi într-adevăr că ai mai putea scăpa?

— Nu, răspunse cu naivitate negrul.

— Şi ce-ai de gând să faci?

— Să luptăm până la sfârşit.

— Cu ce folos?

— Ca să omorâm cât mai mulţi dintre ai voştri. Şi-apoi, nici nouă nu ne rămâne altceva de făcut. Suntem doar nevoiţi...

— Cine vă sileşte?

Negrul îl privi nedumerit.

— Cum, să renunţ la luptă?

— Renunţă, fiindcă ar fi de prisos. Ce crezi tu că s-ar întâmpla? Învingătorul ori omoară pe învinşi ori îi ia prizonieri ca să-i facă sclavi. Eu nu vreau nici una nici alta. Sunt creştin.

— Creştin? zise nuehrul căutând să-şi aducă aminte ce va fi însemnând acest cuvânt. În sfârşit păru că-şi aminteşte ceva, căci întrebă: adică dintr-aceia care mănâncă, pare-mi-se, carne de porc?

— Da. Dar nu numai asta e ce ne deosebeşte de adepţii Profetului. Religia noastră ne porunceşte să iubim, nu să urâm, să facem bine chiar şi celui mai neîmpăcat vrăjmaş.

Negrul înţelese că o astfel de poruncă poate folosi foarte bine în împrejurarea de faţă, de aceea întrebă:

— Şi voi ascultaţi ce vă porunceşte legea?

— Da.

— Ştii prea bine că suntem vrăjmaşii tăi, nu e aşa?

— Negreşit că ştiu.

— Atunci trebuie să ne faci bine pentru rău?

— Este ceea ce şi vreau, spuse Schwarz, râzând în sinea lui de şiretenia nuehrului.

— Adică?

— Atârnă de răspunsul pe care mi-l vei da la întrebările mele. Spune-mi cinstit, pentru ce v-a tocmit Abu el Mot?

— Ca să atace pe niam-niami şi să-i ia sclavi.

— Şi în schimb ce vă dădea?

— Mâncare, băutură, îmbrăcăminte cum poartă ai noştri, o puşcă de om şi câte un ban de argint pentru fiecare sclav pe

care îl vom prinde noi.

— Prea puţin! Eraţi deci tocmiţi numai pentru vânătoare de sclavi. Atunci ce v-a făcut să ridicaţi arma împotriva noastră?

— Aşa a vrut Abu el Mot. Noi eram oamenii lui şi nu se putea să nu-l apărăm.

— Aţi văzut ce primejdios lucru e să te întovărăşeşti cu un vânător de sclavi. Prietenia voastră cu el v-a făcut să pierdeţi o mulţime de oameni, fără să mai vorbesc de răniţi.

— Da, mulţi, zise negrul, mâhnit. *Medfa*[1] ta era flămândă; a înghiţit mai mult decât încăpea în gura ei mititică.

— I-ai numărat?

— Da. Avem peste treizeci de morţi şi tot pe-atâţi răniţi. Mulţi au fost împuşcaţi în *compirah*[2] şi sunt deznădăjduiţi. Şi-acum vrei să-mi spui ce-ai de gând să faci cu noi?

— Mai târziu. Ale cui sunt corăbiile?

— Ale unuia din Diakin.

— Tot negustor de sclavi?

— Nu. Altă avere n-avea decât aste două corăbii. Dacă le dai foc, îl laşi pe drumuri.

— Cine-ţi spune că vreau să le ard?

— Aşa ar face orice învingător.

— Ştia că le închiriază pentru o vânătoare de sclavi?

— Nu. Era vorba să ne ducă numai până la seribah, pe urmă să se întoarcă acasă.

— Bine, spune-i că i le dăruiesc.

— Cum, vrei tu să faci una ca asta? Stăpâne, eşti milostiv cum nu se mai poate. Dar cum să-i spun, căci n-am de unde să-l iau.

— O să-i spui când te vei duce la Diakin.

— Să mă duc la...

— Da. Sunteţi liberi şi tu, şi oamenii tăi.

---

[1] Tunul.

[2] Pieptănătură.

Negrului îi căzu pipa din gură, sări drept în picioare şi strigă:

— Liberi... toţi... şi eu?

— Şi tu. Cu o singură condiţie.

— Care, care? Fac tot ce vrei... dacă se poate.

— Predaţi mai întâi armele.

— Vi le predăm... mai avem destule acasă.

— Pe urmă: nu căutaţi să vă duceţi după Abu el Mot, ci plecaţi direct spre casă. Eu las două din corăbiile mele aici, ca să vadă dacă vă ţineţi de cuvânt. Îndată ce oamenii mei vor observa ceva suspect, au ordin să tragă cu tunul în voi, ai înţeles?

— Vai, stăpâne, am fi bucuroşi să scăpăm, mai curând din buclucul în care ne-am vârât Şi-apoi, Abu el Mot ne-a tras pe sfoară, fugind şi lăsându-ne în voia soartei. Dacă pun eu vreodată mâna pe el; nu scapă cu viaţă, crede-mă...

— Bine. Atunci ne-am înţeles. Poţi pleca.

— Stai că mai e ceva, interveni savantul. Am şi eu de pus o condiţie.

— S-auzim, zise Emil grav, crezând că e vorba de cine știe ce lucru serios.

— Cer să vă tăiaţi toţi nuehrii pieptănăturile şi să mi le predaţi mie.

— Vai de mine, stăpâne! strigă negrul înspăimântat. Nu poţi să ne ceri aşa ceva.

— Ba vă cer. Avem şi foarfece şi cuţite ascuţite cu ce să le tăiem.

— Pentru ce vrei, să ne faci dureri atât de grozave... se tânguia nuehrul, deznădăjduit.

— Dureri! Dacă staţi liniştiţi nici n-o să simţiţi.

— Te-nşeli, stăpâne. *Compirahurile* noastre sunt înţepenite pe cap şi tari ca piatra. Nu se pot despărţi de cap.

— Ba se pot... Ştiu eu cum. Sunt doar *tabib*[1] şi cunosc

[1] Medic.

foarte bine cum e pielea capului şi unde se sfârşeşte. Şi-apoi, dacă tai niţel din ea, nu face nimic, vă vindec repede.

— Nu, nu, stăpâne! Cred că eşti un mare *tabib,* fiindcă ţi-e nasul atât de lung şi noi *abdi*[1] ştim că omul cu nasul mare e tare învăţat şi deştept, dar chiar dacă ar fi să nu ne tai pielea capului, ne faci de ocară în faţa lumii lăsându-ne fără *compirah.* Ce-au să zică femeile când ne-or vedea?

— N-am ce-ţi face. Fără pedeapsă nu se poate sa scăpaţi.

— Dacă vrei să ne pedepseşti, găseşte altceva.

— Am zis! zise bătrânul savant cu glas hotărât.

— Stăpâne, se rugă negrul cu glas plângător, nu ne lua podoaba noastră bărbătească... sau, dacă nu se poate altfel, să facem aşa: Să lăsăm sorţii să hotărască. Jumătate din oamenii mei să rămână aşa cum sunt şi cealaltă jumătate taie-le *compirahul,* pe urmă omoară-i.

— La sorţi, zici? Şi tu împreună cu ei, nu e aşa?

— Eu nu, sunt doar căpetenia lor. Gândeşte-te că dacă-mi tai podoaba trebuie să mor şi ai mei rămân fără căpetenie.

— Aha, aşa! Am înţeles... nu vrei să mori. Cine dracu' vrea! Dar simţul dreptăţii îmi porunceşte să nu fac deosebire între tine şi ceilalţi. De aceea o să fiu îngăduitor şi renunţ la *compirahuri,* cer în schimb să-mi dai *Boneta el badşac*[2] a ta.

— Cum, *Bornată el lulu*[3] a mea? strigă negrul îngrozit. Nu, stăpâne, nu poţi să-mi ceri una ca asta! *Bornata* e dovada demnităţii mele de căpetenie a unui trib.

— Ştiu. Gândeşte-te însă că scapi astfel viaţa a o sută de nuehri care ar ieşi la sorţi.

— Să-i ia dracu! Nici un *şah* sau *malik*[4] nu-şi dă *tadşa*[5] lui fără să lupte pentru ea. Ce să faci tu cu ea? Doar n-oi fi vrând să te faci regele nuehrilor!

---

[1] Negrii.

[2] Boneta de scoici.

[3] Boneta de mărgăritare.

[4] Rege sau împărat.

[5] Coroana.

— Nu, n-am astfel de intenţii, ca învins însă nu se poate să nu ne dai o dovadă de supunere. Altceva ar fi dacă ai căuta să obţii iertarea noastră, declarându-te prietenul şi aliatul nostru. Atunci n-ar trebui să renunţi la *tadşa* ta şi nici oamenii la *compirahurile* lor, dimpotrivă ai căpăta tu multe lucruri de folos.

Când auzi negrul cuvintele acestea, răsuflă adânc şi spuse:

— Stăpâne, mi-ai uşurat sufletul. Prin mare spaimă am trecut. Spune-mi în ce fel vrei să fiu aliatul vostru.

— Să pleci cu noi împotriva lui Abu el Mot, care s-a purtat atât de mişeleşte cu voi.

— Merg, stăpâne, cum să nu merg! Ne-a sacrificat pe noi ca să scape el şi trebuie să ne răzbunăm. Legătura dintre noi e ruptă şi fac alta cu voi ca să-l trag la răspundere.

— Bine. Aţi văzut că noi suntem mai tari ca el, v-am biruit şi totuşi v-am dăruit viaţa. Vă mai dăruim acum compajirahurile, armele şi tot ce e al vostru, până şi *Bornata el lulu* a ta. Mai mult încă: vă vom da şi o parte din prada pe care o vom face. Cirezile, uneltele şi proviziile lui Abu el Mot vor cădea în mâinile noastre, de asemenea şi soldaţii lui, ale căror arme vi le vom dărui vouă. Veţi putea cu ele birui pe toţi duşmanii voştri şi veţi ajunge astfel un trib mare şi puternic.

— Stăpâne, asta întrece tot ce-am fi putut căpăta de la Abu el Mot, strigă entuziasmat negrul. Tu ne dai milostivirea şi dărnicia ta, în loc de răzbunare şi moarte. Vă vom fi credincioşi şi supuşi ca nişte robi.

— Bine, să te cred. Veţi mai avea încă o dovadă a bunătăţii noastre. Nu numai eu sunt *tabib,* ci şi effendi acesta. Vom îngriji pe răniţii voştri şi vom tămădui pe mulţi dintre ei. Şi acum să te mai întreb ceva. Ca să închei alianţa cu noi, îţi trebuie învoirea oamenilor tăi?

— Se poate să crezi una ca asta, stăpâne, răspunse cu

trufie căpetenia nuehrilor. Eu sunt regele tribului meu şi războinicii mei trebuie să asculte de poruncile mele. Şi-apoi cum îţi închipui că ar avea cineva ceva de zis? În loc de moarte, după cum se-aşteaptă ei, eu vin să le aduc viaţa, în loc de pierzanie, bogăţie. Au să fie încântaţi de propunerile voastre.

— Aşadar, din momentul acesta sunteţi prietenii şi aliaţii noştri. Dă mâna cu noi şi întoarce-te pe urmă la ai tăi. După ce vom afla că oamenii tăi încuviinţează ce s-a hotărât, vom veni să vă pansăm răniţii.

Negrul le întinse amândouă mâinile şi plecă.

— Ei, ce zici, aşa e că am întors-o bine? zise savantul râzând.

— Minunat! răspunse Emil, încântat. Suntem noi şi fără nuehri destul de tari, ca să biruim pe Abu el Mot, totuşi nu strică că-i avem prieteni, în loc de duşmani. Şi apoi s-ar putea să avem la un moment dat trebuinţă de cât mai mulţi oameni şi nu strică să-i avem la îndemână. Dar ce ţi-a venit, doctore, să-i bagi negrului frica în oase cu podoaba lor capilară?

— Fiindcă tare aş fi vrut să-i iau arapului tichia din cap. Aş fi păstrat-o ca o raritate etnografică. Când am văzut că ţine atât de mult la ea, mi s-a făcut milă şi i-am lăsat-o. Acum hai să mergem pe punte. Sunt curios ce mutră au să facă nuehrii la propunerile noastre. I-auzi-i cum zbiară!

Ieşiră din cabină şi se uitară spre corăbiile negrilor. Aceştia săreau şi ţopăiau ca nebunii pe punte.

— Na, o făcui! zise savantul, râzând. Ia te uită la ei. Şi-au ieşit din minţi de bucurie. Le-ar trebui acum mai degrabă un doctor de nebuni ca să le pună minţile la loc.

Căpetenia se apropie de parapet şi strigă spre Schwarz:

— Vedeţi veselia războinicilor mei? Sunt cei mai fericiţi oameni de pe pământ şi se jură că au să vă slujească din toată inima, să-şi dea chiar viaţa pentru voi. Veniţi acum de vedeţi ce e cu răniţii noştri.

Înainte de a trece pe sandal, Emil chemă pe amândoi comandanţii corăbiilor, trimise de asemenea după Hasab Murat şi oamenii săi, apoi spuse tuturor că nuehrii sunt acum aliaţii lor. Vestea fu primită de toţi cu bucurie.

Deoarece nu era timp de pierdut, ca să o ia înainte lui Abu el Mot, hotărâră ca un număr de soldaţi să deschidă cale prin păpuriş dehabiehei. În vremea aceasta, Schwarz şi cu Pfotenhauer se vor duce la nuehri ca să panseze pe răniţi. Când trecură spre cabină ca să-şi ia pansamentele şi instrumentele chirurgicale, doctorul îl întrebă pe Fiul-tainei:

— Ştii tu unde e mlaştina Husan el Bahr?

— Da, effendi. Am fost cu prietenul meu Ben Wafa de câteva ori acolo. E cunoscută pentru mulţimea de hipopotami care mişună prin partea aceea.

— Când crezi că putem ajunge, dacă vântul ne va fi prielnic?

— Putem naviga toată noaptea, deoarece râul e liber şi nu e vremea ploilor. Cu vânt prielnic, cum zici, suntem mâine seară la maijeh.

— Cu piciorul tot atâta faci?

— Un bun pedestraş, da, fiindcă are drumul drept, pe când pe apă întâlneşti coturi în cale care te ţin în loc.

— Proastă afacere! S-ar putea ca Abu el Mot să se fi dus într-acolo.

— Atunci facem ca în noaptea trecută: înhămăm bărcile la corabie. Obositor n-are să fie pentru oameni, fiindcă suntem mulţi şi ne putem schimba cu rândul. Nuehrii ne pot fi de mare folos, căci au vâsle mai bune ca ale noastre.

— Bine. Hai acum cu mine în cabină să luăm cutiile cu instrumente. Eşti îndemânatic şi ne poţi ajuta la pansament.

Slovacul îl auzi. Se apropie de ei şi zise:

— Effendi, şi eu mă pricep la aşa ceva. Am pansat multe răni la viaţa mea. Ia-mă şi pe mine să te ajut.

— Bine, Ştefane, hai şi tu dacă vrei, răspunse Emil

Schwarz — pe când Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr se umfla în pene de bucurie că i se da un rol atât de important.

14. Mlaştina hipopotamilor

A doua zi, între rugăciunea de după-amiază şi cea de seară, adică pe la ceasurile patru, cele cinci vase ajunseră la un loc unde râul era atât de lat încât îţi trebuia un ceas întreg de vâslit ca să treci de pe un mal pe celălalt.

— Aici e, zise Fiul-tainei celor doi germani care stăteau la prora corăbiei. Să tragem undeva la mal. Mai departe să nu ne ducem ca să nu fim văzuţi de cineva.

— Ceauşul e pe aproape?

— Nu. Maijeha e mai departe. Trebuie sa treci pe lângă o limbă de pământ în jurul căreia apa nu seacă nici pe căldurile cele mai mari. Deasupra ei sunt insule de verdeaţă, dar numai când vin hipopotami să mănânce din buruieni le mişcă din loc, altminteri nici n-ai crede că sunt plutitoare. Aici e maijeha Husan el Bahr.

— De ce să ancorăm atunci? Să ne ducem acolo.

— Ceauşul şi-a făcut lagărul la malul mlaștinii. S-ar putea ca vreunul din oamenii săi să vină la râu după apă şi să ne vadă.

— Ai dreptate. O să dau ordin să ancorăm, pe urmă să cerem informaţii de la onbaş. Acesta era subofiţerul care fugise de la ceauş ca să-i ducă vestea de revolta celor de pe seribah lui Abu el Mot şi se afla acum printre nuehri. Când văzuse întorsătura pe care o luaseră lucrurile şi trădarea arabului, credea că va fi omorât odată cu ei şi nu mai putea de bucurie că fusese iertat.

Dahabieha se aţinea cât mai aproape, de mal şi când găsi un loc prielnic, aruncă ancora. De asemenea şi celelalte vase ale lui Schwarz. Cele din Diakin rămăseseră mai în urmă, dar în curând sosiră şi ele.

Schwarz chemă pe subofiţer şi-l întrebă dacă ştie în ce loc se află.

— Nu, effendi, răspunse el.

— Dar lacul acesta întins în faţa căruia ne aflăm?

— Nici.

— Pe cât ştiu, ai mai fost pe aici, deoarece maijeha răspunde chiar în locul acesta.

— Cât timp am stat la Ceauş, n-am avut ce căuta la lac. Pe maijeha se găsesc de toate. Vreascuri pentru foc, apă de băut şi peşte de pescuit.

— Dar dacă ne ducem cu o luntre la maijeha, ai găsi locul unde se află foştii tăi camarazi?

— Cu siguranţă.

— Pădurea se întinde până pe mal?

— Da.

— E destul de rară ca să poţi umbla cu uşurinţă printre copaci?

— Cât se poate de lesne. Vrei să te duc acolo?

— Să mă mai gândesc, răspunse Emil, nehotărât.

— Effendi, văd că n-ai încredere în mine, zise arabul jignit.

— Aşa e. Ţi-ai trădat camarazii, cu atât mai uşor m-ai trăda pe mine.

— Erau nişte trădători.

— Ai fost părtaşul lor şi s-au încrezut în tine.

— N-am vrut, dar m-au silit. Eram singurul onbaş rămas la seribah. Ceauşul era arestat şi eu trebuia să-l păzesc. M-a ademenit cu vorba şi am călcat în gura lăcomiei. Zicea că o să întemeieze undeva la niam-niami un seribah şi o să-i fiu tovarăş.

— Asta mai lipsea! Tot nu mai ispràviţi odată cu nelegiuirile astea? Şi ce îndrăzneală! Cincizeci de inşi să se ducă să robească un întreg norod. După asta se vede cât de puţini ticăloşi se cer ca să nenorocească ţinuturi întinse. Hai, spune mai departe.

— M-am lăsat ispitit. Dar de a doua zi am văzut că mă minţise. De unde zicea că o să fim tovarăşi, a început să-mi

poruncească şi să facă pe stăpânul. Dacă am văzut aşa, l-am lăsat şi am fugit.

— Aşadar nu că te-ar fi mustrat cugetul, ci ca să te răzbuni.

— Nu mă judeca aşa de rău, effendi. Te poţi încrede fără frică în mine. La Abu el Mot nu mă mai pot întoarce şi nici nu vreau. Am vorbit azi-dimineaţă cu Hasab Murat. Mă ia cu el la seribahul Madunga, tot ca onbaş. Vezi deci că vreau să te slujesc cu credinţă.

— Bine, să te cred. O să ne conduci când vom coborî pe uscat.

În timp ce zicea aceste cuvinte, privirile doctorului se opriră la un punct mic negru care se zărea înaintând de pe malul celălalt. În situaţia de faţă orice lucru i se părea suspect. Se uită prin ochean şi văzu o luntre în care se afla un singur om, un negru. Imediat Emil îşi luă puşca — revolverele le purta întotdeauna la brâu —, desprinse o luntre şi o porni cu doi vâslaşi într-acolo.

Negrul ieşi la larg şi părea că avea intenţia să se îndrepte spre maijeh.

Schwarz îi lăsă să se mai apropie, pe urmă începu să vâslească tot mai cu putere. Negrul nu văzuse corăbiile, dar acum zări luntrea, se sperie şi încercă să vâslească mai repede spre mal. Totuşi luntrea germanului se apropia din ce în ce.

— E un negru abaka, zise unul din vâslaşi. Îl recunosc după pieptănătură.

Schwarz strigă negrului să stea, dar degeaba. Nu vroia să tragă deocamdată, ca împuşcătura să nu atragă atenţia răsculaţilor, dacă s-ar fi aflat vreunul din ei aproape; al doilea, fiindcă distanţa dintre el şi negru se micşora mereu. Când fu la vreo treizeci de coţi de el, puse puşca la ochi şi strigă:

— Stai ori trag!

Negrul lăsă lopeţile înspăimântat. Emil îl ajunse imediat,

alătură luntrile şi întrebă:

— Cine eşti?

— Eu sunt Hahli, răspunse omul într-o arabă stricată.

— Din ce trib?

— Akaba.

— Unde vă e lagărul?

— Colo lângă apă, şi arătă spre malul de răsărit al râului.

— Eşti singur în lagăr?

— Akabii sunt duşi cu vitele la păşune.

— Şi unde te duceai?

— Hahli nu spune... nu e voie.

— Cine te opreşte?

— Nu poate spune.

— Ştiu eu cine. Un alb.

— De unde ştii tu?

— Au venit la voi şase arabi, nu e aşa?

Negrul îl privi uluit fără să răspundă.

— Unul din ei e înalt şi slab.

— De unde ştii tu?

— El e care te-a trimis la mlaştină, da?

— De ce întreabă tu dacă ştie?

— Ştiu numai că eşti trimis de el să spui ceva soldaţilor de pe maijeha. Ce anume?

— Nu e voie să spune.

— Pentru ce nu?

— Fiindcă omoară la Hahli.

— Aşa? Ai să mergi cu noi!

— Nu vine... Lăsaţi Hahli să plece... se rugă el cu frică.

— Nu-ţi facem nimic, nu te teme. O să-ţi dăm de mâncare şi *duhchan*[1], pe urmă te lăsăm să pleci.

Ochii negrului luciră de lăcomie.

— Unde duce voi Hahli? întrebă el.

— Pe corabia noastră.

---

[1] Tutun.

Chipul i se întunecă iar.

— Corabie? Este la voi trei corabie? O *dahabieh* şi alt doi mai mici?

Aşadar Abu el Mot se aştepta să fie urmărit şi pusese pe negru să-i spioneze.

— N-avem trei, ci cinci, răspunse Emil.

— Asta bun, foarte bun. Cine este trei corăbii, om rău, tare rău...

— Noi o să-ţi dovedim că suntem oameni buni, nu răi. Ce e umflătura aia mare pe care o ai în obraz? Nu te doare?

— Asta *duhdi*[1]*.* Multe la noi are duhdi.

— Şi cu ce le vindecaţi?

— Cu apă fierbinte, dar nu vindecat.

— O să te vindec eu.

— Atunci Hahli merge cu tine. Dai duhchan şi vindecă duhdi.

Filaria sau viermele Medina, ori de Guinea, se numeşte în *Sudan frendit.* E gros cât o coardă de vioară şi poate ajunge la o lungime de un metru. Pare să intre în corpul omului înghiţit odată cu apa pe care o bea, îşi face loc pe sub piele şi unde scoate capul se face un buboi cu copturi. Într-o singură gură de apă pot intra câţiva din aceşti viermi în corp şi efectul e groaznic. Braţele, picioarele, pieptul, spatele se fac toate numai o umflătură care produce dureri îngrozitoare şi pricinuieşte adesea moartea.

Negrul avusese noroc că nu-i pătrunsese decât un singur vierme în corp şi anume în faţă, aşa că era lesne de tămăduit. Schwarz îl duse imediat în cabina lui şi procedă la operaţie. Deschiderea buboiului se face cu mare băgare de seamă, căci filaria nu trebuie tăiată ci scoasă întreagă. Cel mai bun sistem e să înfăşori viermele, treptat, treptat pe un beţişor, ceea ce durează zile întregi.

---

[1] Filaria, vierme parazit la om, lung de circa 1 m şi subţire ca o aţă. Provoacă boala numită *elefantiazis*.

Medicul reuşi să prindă capul şi partea de sus a viermelui. Îl înfăşură, îl înţepeni bine ca să nu se tragă îndărăt şi spuse negrului ce avea de făcut mai departe.

— Asta bun, tare bun, zise negrul plin de bucurie. Vierme iese afară şi Hahli pe urmă face sănătos. Hahli spune şi la alţii cum scos viermele. Acu daţi şi *duhchan* la Hahli.

Când văzu pacheţelul de tutun în mâna lui, negrul începu să joace de bucurie.

— Oh, oh, oh! Hahli este tutun... Hahli fumează şi face necaz la alţii care n-are tutun. Ah, bun om, nu rău ca om după *dahabieh* şi corabie alta.

— Aşa! Ce fel de oameni sunt aceia?

— Hoţ şi vânători sclavi este.

— Asta ţi-a spus arabul acela lung şi slab? întrebă Schwarz.

— Da.

— A venit de mult la voi?

— Nu.

— Acum unde e?

— Plecat.

— Încotro?

— Departe, la răsărit.

— Ştii tu cine era?

— Om sărac. Hoţi luat la el tot şi acum duce la maijeh ca să ia şi la asakii tot. Trimis pe Hahli să spună asta la asaki.

— Vrei să le spui şi cine te-a trimis?

— Nu, asta nu voie.

— Au să te întrebe şi tu ce-ai să le răspunzi?

— Răspunde că Hahli văzut singur trei corăbii şi auzit cum hoţi spus duce la maijeh să fure tot la soldaţi.

— Ţi-a dăruit ceva în schimb?

— Nu, spus dai asaki. Poate dai la Hahli *mijakil*[1] şi Hahli tare bucuros.

---

[1] Rachiu.

— Îţi place rachiul?

— Place mult, mult de tot.

— Avem şi noi mijakil. Vrei să-ţi dau să bei?

— Vrei, Hahli vrei mult... zise negrul cu ochii lacomi.

Mudirul îi dăduse germanului câteva sticle cu rachiu tare ca să le aibă pe drum. Acesta destupă una din ele, umplu un pahar mare cu rachiu, i-l dădu negrului şi-i zise că-i dă voie să soarbă din zece-n zece minute câte o înghiţitură din el. Apoi plecă lăsându-l singur, ştiind că negrul se va îmbăta tun şi va adormi imediat.

— Acest posesor al filariei nu va ajunge să dea de veste ceauşului de sosirea noastră, zise Pfotenhauer, care privise în tăcere la scena ce se desfăşurase sub ochii lui.

— Asta mi-a fost şi intenţia, răspunse Emil. Nu vroiam să întrebuinţez forţa, dar voi ajunge la acelaşi rezultat.

— Aşadar Abu el Mot a fost în satul negrului şi s-a îndreptat de acolo spre Ombula. Poate că ajungem noi înaintea lui.

— Sper şi eu, deşi va trebui să ne petrecem noaptea în mlaştină. Abu el Mot are şi el nevoie de odihnă, şi-apoi nu-şi poate urma drumul pe întuneric. În afară de ăsta nu s-a oprit toată noaptea din mers şi cred că e frânt de oboseală, pe când noi suntem odihniţi şi putem duce la drum. Ne-am mai putea apoi servi de cai şi cămile, sau dacă nu vor fi având, de boii şi bivolii pe care îi vom găsi la răsculaţi. Sunt şi aceştia buni de călărie.

— Când îi atacăm?

— După ce se va întuneca bine. Ne vom duce cu bărcile până la intrarea în mlaştină; drumul ni-l va arăta Fiul-tainei. Acolo vom coborî pe mal şi onbaşul ne va conduce la lagăr. Dar ia te uită la negrul nostru.

Acesta dăduse pe gât tot paharul cu rachiu, şi acum dormea dus cu pumnii strânşi.

— Ăsta nu se mai trezeşte până mâine dimineaţă, zise

savantul râzând. De el n-avem ce ne mai teme.

În timp ce vorbeau, se înserase. Bărcile stăteau pregătite şi oamenii aleşi pentru atac aşteptau momentul plecării.

În pustietăţi de acestea atacurile se dau de obicei după miezul nopţii. Schwarz alese însă dinadins o oră mai timpurie ca să-i ia pe răsculaţi pe neaşteptate. Oamenii coborâră în bărci şi le împinseră în apă. Fiul-tainei, ca unul care cunoştea drumul, luase loc în prima barcă, urmată imediat de celelalte ca să nu se răzleţească una de alta.

Trecură întinderea aceea mare de apă care forma lacul şi se apropiară de malul întunecos. Debarcarea nu era uşoară din pricina desişului de trestie prin care îşi făceau cu anevoie loc de trecere. Şi apoi se fereau să nu facă zgomot ca să nu fie simţiţi de oamenii ceauşului.

În sfârşit reuşiră să tragă la mal. Emil cu Pfotenhauer în cap şi onbaşul la mijloc, căci se temeau să nu fugă şi să se ducă după Abu el Mot la Ombula. Se dovedi însă că arabul le rămase credincios până la sfârşit. Merseră până la un trunchi mare de copac, înconjurat de tufe dese. Ţinându-se unul după altul, oamenii ocoliră tufele şi ieşiră la marginea mlaștinii. Văzură un loc bine luminat de două focuri mari şi mai încolo, din distanţă în distanţă, alte zece mai mici formând un fel de cerc în jurul celorlalte două.

— Lângă focul cel mare e ceauşul? întrebă Emil pe onbaş.

— Da, stăpâne. Dacă ne dăm mai aproape îl poţi vedea şi tu.

— Deocamdată nu. Dar focurile cele mici ce înseamnă?

— Sunt ale oamenilor care păzesc vitele ca să nu se răzleţească peste noapte.

— Aşadar, zece paznici. Ştii în ce fel se face schimbul?

— Da. O singură dată, tocmai la miezul nopţii.

— Cu atât mai bine pentru noi. Vom avea destul timp să lucrăm fără să fim deranjaţi. În primul rând trebuie să punem mâna pe paznici înainte de a ne apropia de lagăr. La asta o să

ne ajuţi şi tu.

— Cu plăcere, effendi. Văd că tot mă bănuieşti; îţi voi da însă dovada că te înşeli.

— Îi cunoşti pe toţi?

— Cum să nu, odată ce-am fost şeful lor!

— Bine. Am o sută de oameni cu mine. Voi pleca numai cu douăzeci din ei; de fiecare paznic câte doi.

Făcu semn la douăzeci din ei să se apropie şi le spuse în şoaptă ce au de făcut.

— Avem frânghii şi funii destule, zise el. Luaţi cu voi atâta cât vă trebuie ca să legaţi zece inşi. Eu o iau cu onbaşul înainte şi voi veniţi după noi. Când vom ajunge la prima santinelă, lungiţi-vă la pământ ca să nu vă vadă. Onbaşul se va apropia de ea şi-i va spune pe nume. Omul se va mira văzând pe superiorul său în viaţă, căci îl crede mort. În timp ce onbaşul îl va ţine de vorbă, eu mă voi furişa la spatele lor şi voi apuca pe om de gât ca să nu poată da alarma. Unul din voi se apropie binişor şi-l leagă zdravăn.

— Ce să spun eu santinelei? întrebă onbaşul;

— Ce-ţi trăzneşte prin minte. Mult n-o să ai vreme, fiindcă eu voi lucra repede ca să n-aibă timp să se dezmeticească. Principalul e ca să-l îndepărtezi cât mai mult de foc, ca să vină mai în umbră şi cu spatele la mine. Ne-am înţeles?

— Da, effendi. Voi face aşa ca să fii mulţumit de mine.

— Cu atât mai bine pentru tine, căci, dacă faci un singur gest de trădare, te culc la pământ cu un singur glonţ.

La fiecare santinelă doborâtă, rămân câte doi inşi: unul ca să păzească vitele, celălalt santinela. Acesta trebuie să se ţină cât mai departe de foc, ca să nu fie văzut. După ce voi fi biruit şi pe ceauş fiecare din paznicii celor legaţi va veni cu prizonierul său în lagăr. Un trimis al meu le va da de ştire că planul a reuşit. Aţi priceput ce v-am spus?

— Da, răspunseră într-un glas toţi douăzeci.

— Bine. Atunci putem începe. Ceilalţi rămân aici până mă

întorc eu. Dacă lovitura nu reuşeşte, voi scoate un fluierat scurt. Acesta va fi semnalul că voi, ceilalţi treizeci, să vă repeziţi şi să biruiţi pe ceauş şi pe oamenii săi. Vă simţiţi în stare?

— Da, răspunseră iar oamenii cu glas hotărât.

Schwarz porni cu Pfotenhauer înainte. Slovacul îi însoţi de astă dată şi el. Când ajunseră aproape de primul post, Emil porunci oamenilor să rămână pe loc sub comanda lui Pfotenhauer, apoi se lăsă la pământ şi începu să se târască spre foc, împreună cu onbaşul şi doi soldaţi.

— Cunoşti numele santinelei? îl întrebă germanul în şoaptă, arătând spre santinelă.

— Da. Îl cheamă Salef şi era unul din cei mai buni prieteni de-ai mei.

— Cu atât mai bine. Du-te dar şi așează-te aşa ca să viu eu pe la spate.

Onbaşul înaintă iar cu câţiva paşi, apoi se opri într-un loc unde lumina focului n-ajungea până la el.

— Salef! şopti el cu glas înăbuşit.

Santinela ciuli urechile.

— Salef! repetă arabul.

Omul se uită spre focul cel mai apropiat, crezând că-l strigă cineva de acolo.

— Salef! repetă pentru a treia oară onbaşul, de astă dată ceva mai tare.

De-abia acum înţelese santinela de unde vine glasul. Se sculă repede de jos, se uită în juru-i, puse mâna pe puşcă şi întrebă:

— Cine e?

— Eu, ce, nu mă mai cunoşti?

Santinela văzu o umbră înaintea lui, dar nu-i desluşi bine chipul. Statura i se păru cunoscută, de asemenea şi îmbrăcămintea. Se linişti.

— Spune cum te cheamă şi dă-te mai aproape.

— Nu pot.

— De ce?

— Fiindcă nu vreau să mă vadă cineva. Vino tu încoace.

Omul făcu un gest de mirare şi zise:

— *Allah* să mă apere. Ce, învie morţii? Nu cumva eşti onbaşul?

— Ba da.

— Ori te-ai făcut strigoi?

— Nu sunt strigoi, ci în carne şi oase, ca şi tine.

— Păi nu te-ai înecat în râu şi nu te-au mâncat crocodilii?

— Da' ce, mă, sunt prost? M-am aruncat dinadins în apă şi am ieşit mai încolo pe mal. Ia fă-te ncoa' că am să-ţi spun ceva. Eu nu pot să vin la tine, fiindcă m-ar vedea ceilalţi.

— O, voi Profeţi şi califi, mari sunt minunile voastre! Onbaşul trăieşte, n-a murit...

— Taci mă, nu zbiera aşa, că te-aude cineva!

Omul se apropie codindu-se. Parcă nu-i venea să creadă. Era superstiţios şi credea în stafii şi strigoi. Se uită bine la onbaş, îl apucă de braţ, se răsuci în loc, aşa că veni tocmai cu spatele la Emil şi zise pe urmă, răsuflând uşurat:

— Slavă lui *Allah!* Nu eşti strigoi după cum credeam. Dar bine, omule, de ce naiba ai sărit în apă?

— Fiindcă nu sunt prost ca tine. Vroiam să plec de-aici.

— De ce? Trăim ca-n rai. Ce-ţi lipsea?

N-apucă să-şi termine vorba. Degetele germanului se încolăciră în jurul gâtului şi-i tăiară răsuflarea. Scăpă puşca din mână.

— Legaţi-l! şopti Emil, trăgând pe arab mai adânc în tufiş.

După ce-l legară zdravăn soldaţii, germanul îşi descleştă degetele, se aplecă asupra lui, îi puse vârful pumnalului în dreptul inimii şi-i zise cu glas ameninţător:

— Dacă strigi, te omor!

— *Allah, Allah!* bâigui prizonierul.

— Taci şi nu te speria. Nu-ţi fac nimic. Îţi ofer doar să stai

liniştit şi să nu ţipi. Cum vei îndrăzni să ridici însă glasul ca să te-audă tovarăşii tăi, omul pe care-l las să te păzească are ordin să-ţi înfigă cuţitul în inimă, ai înţeles?

— Cine eşti şi ce cauţi aici?

— Nu e treaba ta. Taci, ori vrei să-ţi vâr un căluş în gură?

— Nu, nu, că mă înăbuş... tac... tac... nu spun nimic... nici măcar un cuvinţel, zău aşa...

— Cu atât mai bine; viaţa ta atârnă de un fir de păr, să ştii!

Unul din soldaţi se aciui lângă foc în locul prizonierului, pe când celălalt îl trase mai la întuneric şi se aşeză alături de el cu pumnalul în mână.

— Eu mă duc, îi zise Schwarz. Când îţi voi trimite vorbă că am isprăvit, dezlegi prizonierului picioarele ca să poată umbla şi-l aduci în lagăr. Ia bine seama să nu-ţi scape. Şi-acum, la ceilalţi.

— Bravo! exclamă savantul cu admiraţie către Emil; dacă o merge tot aşa, isprăvim repede.

— Da, ce crezi, se amestecă în vorbă Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr, toată lumea ştie de ce e în stare domnul doctor, nu ca alţii...

— Tăcere! se răsti medicul la el, plictisit.

— Ei, effendi, eşti mulţumit de mine? spuse onbaşul cu îngâmfare.

— Foarte mulţumit. Dacă voi avea şi cu ceilalţi acelaşi rezultat, vei primi o bună răsplată.

— Voi şti să mi-o câştig. A, uite că am ajuns la altă santinelă...

— Îl ştii şi pe ăsta pe nume?

— Ţi-am spus că îi cunosc pe toţi. Să vedeţi mutra pe care o s-o facă fostul meu camarad când m-o vedea! Era de faţă când m-am aruncat în apă.

Şi aci merseră lucrurile tot atât de lesne. Când sfârşiră cu toţi zece, Schwarz, Pfotenhauer, slovacul şi onbaşul se

întoarseră pe acelaşi drum îndărăt la soldaţi.

— Dumneata, zise Emil savantului, vei rămâne aici, în vreme ce eu mă voi furişa în lagăr să văd ce se mai petrece pe-acolo.

— La ce? Eu n-aş mai sta un moment pe gânduri, aş da buzna peste ei şi... gata!

— Din punctul dumitale de vedere, poate că ai dreptate. S-ar putea însă să aflu câte ceva ce ne-ar putea fi de folos.

— Nu te gândeşti la ce primejdii te expui?

— Aş! Mă pricep eu cum să mă strecor nesimţit printre ei. Dacă totuşi s-ar întâmpla să survină ceva, voi descărca un glonţ ca să-mi veniţi în ajutor. În nici un caz nu vă îngrijoraţi dacă veţi vedea că zăbovesc mai mult.

Schwarz se furişă până în apropierea lagărului şi se ascunse într-un tufiş.

Vânătorii de sclavi stăteau între cele două focuri ca să fie mai la adăpost de înţepăturile ţânţarilor. Deasupra unuia din focuri atârna o căldare în care clocotea o fiertură de peşte. Sclavele luate de la seribah măcinau durrah şi coceau turte în cenuşă.

Bărbaţii trăgeau din lulea. Provizia de tutun pe care o aveau era atât de mare încât fumau toată ziua şi o parte din noapte.

Emil se târî pe brânci până la o tufă la cinci paşi de foc. Răsculaţii stăteau la o distanţă de un om unul de altul. Germanul se vârî printre ei şi se chirci pe cât putu ca să nu fie văzut la faţă. Îi număra din ochi. Erau patruzeci şi unu. Ceauşul se afla foarte aproape de el, aşa că putea auzi vorbă cu vorbă tot ce spune.

— Îmi pare rău, zicea bătrânul, că s-a înecat, dar nu-i cine ştie ce pagubă pentru noi. Pesemne că aşa a fost voia lui *Allah* şi poate e mai bine. Onbaşul ăsta nu-mi prea plăcea. Ura pe Abd el Mot, ţinea însă foarte mult la Abu el Mot. Nu ne puteam bizui pe el. Nu ştiu de ce, dar nu-mi ieşea mie din

minte gândul că odată şi-odată tot ne va trăda.

— N-ar fi îndrăznit, zise unul din arabi.

— Pentru ce?

— Fiindcă Abu el Mot l-ar fi împuşcat imediat.

— Nu prea cred. Mai degrabă l-ar fi iertat. E de la sine înţeles că onbaşul ar fi ticluit astfel lucrurile ca să iasă el basma curată. De noi ar fi fost însă vai şi amar! Să-i fi căzut în mână lui Abu el Mot, ne-ar fi chinuit înainte de a ne omorî cum nu e minte omenească în stare să-şi închipuie.

— Bine zici. De aceea zic s-o ştergem cât mai repede de-aici.

— Ei aş? Suntem în cea mai mare siguranţă.

— Să nu crezi asta. Când s-o întoarce stăpânul la seribah şi-l va vedea pustiit, o s-alerge imediat la djuri să afle ce s-a întâmplat. Pe urmă aleargă cu nuehrii lui după noi şi, dacă ne prinde, suntem pierduţi.

— Dacă! Numai că n-are să vină.

— De unde ştii?

— Bănuiesc. Dar ia spune, o fi ştiind el de plecarea lui Abd el Mot la Ombula?

— Habar n-are! Abd el Mot vrea să dea lovitura pe seama lui.

— Crezi tu că dacă ar fi ştiut că se întoarce stăpânul, pleca?

— De, nu prea!

— Atunci, fiindcă Abd el Mot nu s-a întors încă de la Ombula, înseamnă că nu se întoarce? încă nici Abu el Mot. Suntem deci în siguranţă şi putem aştepta în linişte întoarcerea lui.

— Numai de nu te-ai înşela! Eşti tu încredinţat că oamenii lui Abd el Mot vor trece de partea noastră?

— În privinţa asta, fii pe pace, ştiu eu ce spun.

— Bine-ar fi! Ştiu că nimeni nu-l poate suferi şi s-ar putea să ai dreptate. Numai că o s-avem multă muncă. Gândeşte-te

la mulţimea de sclavi şi vite pe care le va aduce cu el. Şi astea de-aici! O să fie foarte greu transportul. N-o să putem înainta decât foarte încet. Ce te faci dacă în vremea asta ne ajunge Abu el Mot din urmă?

— Crezi că nu m-am gândit şi eu la aste? Dar mi-am zis că, dacă oamenii lui Abd el Mot trec de partea noastră, suntem destul de tari ca să ţinem piept nuehrilor lui Abu el Mot, măcar că nu ştim câţi sunt. Mai mult de două, trei sute nu pot să fie, noi însă vom fi peste cinci sute. Cât pentru vite, la ce să ne cărăm cu ele, mai bine le vindem.

— Greu lucru...

— Nicidecum. Trebuie numai să te pricepi. Le schimbăm pe fildeş.

— *Allah!* Bună idee.

— Nu e aşa?

— Nici că se poate mai bună. Numai că trebuie să ne grăbim. Doar n-om sta cu săptămânile aici!

Ceauşul trase odată adânc din ciubuc, îşi mângâie barba şi zise cu satisfacţie.

— Voi nici nu ştiţi ce conducător aveţi. Am plecat ieri de-aici şi m-am întors mai adineauri. Unde credeţi că am fost?

— Păi ne-ai spus. Ziceai că te duci la Ombula ca să spionezi ce e pe acolo.

— Aş! Am fost la negrii tribului dor, cale de-o zi călare de-aici.

— Zău? Pentru fildeş?

— Da.

— Bine, foarte bine! strigară ei într-un glas, bucuroşi că se vor descotorosi de vite în schimbul unor mărfuri de preţ.

— Negrii ăştia sunt cei mai renumiţi negustori de fildeş, urmă ceauşul. Le-am văzut marfa. Adună tot anul fildeşul şi îl grămădesc în nişte gropi adânci până ce găsesc muşterii ca să-l preschimbe în vite. Gropile le tăinuiesc, ca să nu le fure cineva comoara, dar când le-am spus la ce-am venit, au

deschis una din ele şi mi-au arătat ce ascunde. Drept să vă spun, am rămas cu gura căscată. I-am întrebat ce cer, şi preţul pe care mi l-au spus e atât de neînsemnat încât nici nu-mi venea să cred.

— Aţi şi căzut la-nvoială?

— Le-am spus câte vite avem de vânzare şi vor să vină mâine să şi facem târgul. Aduc şi marfa cu ei.

— Mâine zici? Pe la ce ceas?

— Le-am spus că suntem grăbiţi. Probabil că vor fi şi pornit de-acasă şi sosesc în zorii zilei.

— Ştii că asta...

Arabul îşi întrerupse vorba şi toţi săriră speriaţi în picioare. Se auzea un tropot de cal, un glas strigă ceva de la postul dinspre răsărit, altul îi răspunse, pe urmă o exclamaţie de mirare şi călăreţul se apropie.

Oare cine să fie? Venea din direcţia Ombulei şi putea să fie un trimis de-al lui Abd el Mot.

Aşa şi era. Când putură să-i desluşească faţa, ceauşul strigă cu bucurie:

— Tu eşti, Babar? Bine-ai venit, băiatule. Descalecă şi fă-te-ncoace.

Noul sosit sări din şa, se apropie de camarazii săi, îi privi nedumerit şi zise:

— Pe *Allah!* Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor. Ce căutaţi voi aici? De ce-aţi plecat de la seribah? Şi tu, ceauşule, parcă te ştiam la închisoare...

— După cum vezi, nu mai sunt.

— Cine ţi-a dat drumul? Abu el Mot s-a întors?

— O să-ţi spun mai târziu. Ei, ce e cu *ghazuah,* a reuşit?

— O, mai mult decât ne-aşteptam. Peste o mie de sclavi!

— Şi-acu vă întoarceţi acasă?

— Nu încă. Norocul l-a scos parcă din minţi pe Abd el Mot. Vrea să atace alt sat, unde speră să ia cam tot pe-atâţia sclavi.

— Atunci nu mai e la Ombula?

— Nu. Nu se mai simţea în siguranţă. Focul a distrus tot şi n-ar mai fi putut să aibă nici un adăpost, dacă ar fi fost silit să se apere. E de aşteptat ca belandasii din alte sate să dea năvală peste noi, ca să-şi ia îndărăt vitele şi să-şi scape prietenii. De aceea Abd el Mot şi-a împărţit oamenii; trei sute a luat cu el şi două sute s-au dus cu sclavii ceva mai îndărăt la un loc de adăpost unde s-ar putea apăra împotriva unei năvăliri a belandaşilor.

— Unde se află locul ăsta, ştii?

— Da. La o jumătate zi de drum de-aici şi tot atât de la Ombula. E acolo o albie de pârâu unde am găsit, când ne-am dus spre Ombula, doi albi care vroiau să se ducă să, dea de ştire belandaşilor că avem de gând să-i atacăm. În spatele albiei aceleia e o maijeh şi acolo ne-am făcut noi lagărul.

— Şi tu încotro te duci?

— La seribah, să-l caut pe Abu el Mot.

— S-a întors?

— Asta ştii tu mai bine ca mine. Abd el Mot crede că o fi acum acasă şi mă trimite să-i spun să vină imediat cu nuehrii lui, fiindcă suntem prea puţini ca să transportăm sclavii şi în acelaşi timp să ne putem apăra, dacă am fi atacaţi.

— Ei drace, Abu el Mot s-a întors... Cine şi-ar fi închipuit! Te pomeneşti că e după noi...

— După voi? Ce vasăzică asta? Aţi plecat de la seribah fără ştirea lui?

— Da.

— Cum se poate? Aţi lăsat colibele pustii?

— Nu le-am lăsat nici într-un fel, fiindcă nici nu mai există; le-am dat foc.

— Foc?

— Tot seribahul e un morman de cenuşă. Şezi colo să-ţi spun ce s-a petrecut.

Emil ascultă cu încordare şi află mai mult decât s-ar fi

aşteptat. Se furişă apoi iar la locul unde-şi lăsase soldaţii.

— Ne-ai lăsat să te aşteptăm cam mult, îi zise savantul când îl văzu. Ai aflat ceva?

— Mult, foarte mult. Fratele meu, Josef, e prizonier.

— Vai de mine! Eşti sigur?

— Da. Ea o jumătate de zi de drum de-aici a căzut cu Vânătorul-de-elefanţi în mâinile lui Abd el Mot.

— Şi acum unde e?

— Nu ştiu. N-am putut să mai stau s-ascult, dar o voi afla.

— Atunci, grăbeşte-te s-o faci. Trebuie să plecăm imediat ca să-i salvăm.

— Se-nţelege de la sine. În noaptea asta însă trebuie să rămânem aici. Expediţia a reuşit. Ombula e distrusă. O mie de negri au fost făcuţi sclavi de Abd el Mot şi nu se mulţumeşte cu atât, mai vrea şi alţii.

— Ce grozăvie! Dar o să-i stricăm noi socotelile dumnealui şi să-l învăţăm minte. Spune-mi, rogu-te, şi mie ce-ai mai aflat.

Emil îi repetă cuvânt cu cuvânt ce auzise în lagăr. Savantul nostru era indignat la culme.

— Aha, aşa stau lucrurile, zise el când sfârşi germanul. Au pus mâna pe fratele dumitale şi cine ştie ce au să-i facă de necaz că a vrut să ia apărarea belandaşilor... Dar lasă, că o să le arăt eu... Să îndrăznească să s-atingă de un fir de păr din capul lui şi... mai sunt şi eu p-aici. Acum să dăm buzna peste ticăloşii ăia de colo, căci te pomeneşti că ne scapă.

— Nu cred, totuşi s-ar putea întâmpla ca ceauşul să ia vreo hotărâre grabnică şi să ne îngreuneze treaba.

— Ce hotărâre?

— Ştie că Abu el Mot s-a întors şi se teme că s-a luat după ei, de aceea ceauşului îi va veni poate ideea să-i trimită înainte o iscoadă.

— Ei şi? I-am face noi repede de petrecanie. N-aş vrea totuşi să mai zăbovim un minut. Hai să tăbărâm pe ei!

— Da, e timpul. Avem cu noi optzeci de oameni, mai mult decât ne trebuie ca să-i împresurăm şi să nu ne poată scăpa nici unul. Eu iau cu mine treizeci din ei şi mă întorc de unde am venit acum. Ne aşezăm între lagăr şi mlaştină, pitindu-ne prin tufe şi pe după copaci. Dumneata cu ceilalţi cincizeci înconjuri lagărul din partea cealaltă, furişându-vă printre cele două focuri şi vite. Facem amândoi cu oamenii noştri câte un semicerc care se împreună la capete ca să nu rămână nici un loc ele trecere. Pe urmă ne năpustim peste cei din lagăr. Să nu-i ucidem, decât dacă încearcă vreunul să se apere eu arma.

— Au arme la ei?

— Numai revolvere şi cuţite, puştile erau lângă bagaje. Principalul e să nu-i lăsăm să se dezmeticească. Îi ameţim cu o lovitură, dacă nu se predau de bunăvoie, şi-i legăm burduf.

— E cel mai cuminte lucru ce avem de făcut. Câte o lovitură cu patul puştii în cap şi... s-a făcut.

— Dar cum o să ştiu eu când eşti gata, ca să ne năpustim în acelaşi timp.

— După un semnal.

— Bine. Să zicem ţipătul unei păsări. De pildă cucuvaia, da?

— Fie! Cine e mai întâi gata, dă semnalul şi când celălalt e şi, el gata, răspunde.

— Ne-am înţeles!

Li se dădură oamenilor instrucţiuni ce aveau de făcut, apoi Emil Schwarz se postă în mijlocul lor, tocmai în spatele ceauşului pe care vroia să-l doboare cel dintâi. Cel mai important pentru ei era însă Babar, ştafeta lui Abd el Mot, de la care putea afla multe veşti ce voia să cunoască. De aceea atenţia lui era îndreptată numai asupra lui.

Tocmai se aciuase la pământ când savantul dădu semnalul. În acelaşi timp Emil auzi pe ceauş zicând ştafetei:

— Fii băiat deştept, Babar, şi alege. Ţi-am lămurit tot şi

cred că propunerea mea e cea mai bună. Ei, cu cine eşti; cu mine ori cu Abd el Mot?

— Cu tine. O să duc o altfel de viaţă decât la câinele ăsta şi sunt sigur că toţi camarazii mei o să treacă de partea ta. E însă o mare îndrăzneală ce vrem noi să facem. Dacă ne prinde Abu el Mot, suntem pierduţi.

— Mie nu mi-e frică.

— Dar bine, omule, nu te gândeşti: noi suntem cincizeci şi ei sute!

— Vom fi mai mulţi de cincizeci. Cum văd eu că stau lucrurile, va trebui să-mi schimb planul. N-am poftă să rămân pe loc ca să mă las măcelărit de Abu el Mot. Mâine, cum se face ziuă, vin negrii. Dar cu fildeşul. Fac cât mai repede târgul şi pornim spre Ombula. Când oi înălţa steagul revoltei, toţi camarazii trec de partea noastră şi atunci n-are decât să poftească Abu el Mot. Îi trag un glonţ în piept şi s-a isprăvit cu domnia lui.

— Şi începe a ta, adăugă ştafeta.

Nu i-a fost dat însă ceauşului să domnească; Schwarz dădu semnalul, se repezi spre el şi-l izbi cu atâta putere în tâmplă că-l trânti grămadă la pământ, unde rămase nemişcat. În clipa următoare ştafeta se prăbuşi la fel.

Totul se petrecu cu atâta repeziciune că vânătorii de sclavi nici n-avură vreme să se împotrivească. Spaima îi împietrise. După ce mare parte din ei zăceau jos leşinaţi, câţiva încercară să se apere, dar degeaba. Fură şi ei biruiţi cât ai clipi.

Fiecare soldat avea o funie ori altceva la el cu care lega pe cel biruit. Nici nu trecu un sfert de ceas şi toţi erau întinşi la pământ, legaţi fedeleş.

Ne putem închipui mutra ceauşului când se deşteptă din leşin. Deschise ochii şi privi buimac în jurul său. Văzu pe camarazii lui legaţi şi, lângă ei, pe soldaţii lui Emil. Se uită lung la cei doi străini, pe urmă privirile i se opriră la onbaş şi

strigă îngrozit:

— *Allah ia sillib* — Dumnezeule atotputernic! Apără-mă, Doamne, de diavol! De când au început să rătăcească duhurile morţilor pe pământ?

— Da, răspunse onbaşul, duhul răzbunării urmăreşte pe sperjur. M-ai ademenit, m-ai amăgit făgăduindu-mi că voi fi tovarăşul tău, pe urmă mi te-ai făcut stăpân. Acum primeşte-ţi pedeapsa.

Bătrânul nu răspunse. Se uita la fostul lui camarad, cu o privire rătăcită. Onbaşul urmă:

— M-am aruncat dinadins în apă, ca să mă duc să-l aduc pe Abu el Mot, dar *Allah* a voit altfel. Nu în mâinile lui aţi căzut, ci în ale acestor doi effendi care sunt acum stăpâni pe viaţa ta.

— Trăieşte! N-a murit... Trădătorul! *Allah* să-l ardă în focul gheenei! scrâşni el. Dar cine sunt străinii ăştia care ne-au atacat fără să le facem nimic? Dezlegaţi-ne imediat! se răsti el la Schwarz.

— Ai răbdare, răspunse acesta, te vom dezlega când va veni momentul.

— Nu, acum, acum îndată, altminteri eşti pierdut, ai înţeles? Nu suntem singuri, mai avem şi alţi războinici cu noi...

— Cine, santinelele? Sunt legate ca şi tine. Omul care l-a lăsat pe Babar să intre în lagăr era unul dintr-ai mei şi nu un camarad de-al vostru.

— De unde ştii cum mă cheamă? întrebă arabul uluit.

— Nu te priveşte. Şi-acum, ascultaţi încoace la mine ce am să vă spun. Se aşeză lângă ceauş şi urmă: v-aţi răsculat împotriva lui Abu el Mot, dar nu din pricina asta v-am făcut eu prizonieri. Sunt şi eu tot duşmanul lui. V-am atacat numai pentru că aţi fost de-ai lui. Dacă vă voi reda sau nu libertatea, atârnă de voi. Viaţa voastră e în mâinile mele.

— Cine eşti tu, effendi? întrebă cu mirare ceauşul.

— Deocamdată nu e nevoie să ştii. Află că Abu el Mot s-a întors. Venise cu trei sute de nuehri. L-am biruit şi pe el, dar a reuşit să fugă şi acum e în drum spre Ombula. Îl voi ajunge însă şi...

— Lasă-ne liberi şi te vom ajuta strigă ceauşul.

— N-am eu nevoie de ajutorul tău. V-aţi revoltat împotriva stăpânului vostru, deci v-aţi călcat jurământul de credinţă, n-am ce face ca voi. Meseria voastră e o fărădelege şi Abu el Mot e un mare criminal, totuşi nu trebuia să-l trădaţi. Mie nu-mi plac trădătorii. Meritaţi toţi moartea, dar dacă vă voi osândi sau ierta, va hotărî omul acesta, încheie Emil arătând spre ştafetă.

— Eu, effendi?

— Da, tu. De tine atârnă soarta voastră.

— Ce-mi ceri să fac?

— Să-mi răspunzi cinstit la ce te voi întreba.

— Întreabă. Ţi-oi spune tot ce ştiu.

— Bine, să vedem. La jumătatea drumului de aici la Ombula aţi prins doi albi, nu-i aşa?

— Da.

— Sunt încă în viaţă?

— Da. Trăiesc şi sunt sănătoşi, dar Abd el Mot vrea să-i omoare.

— Când?

— După ce se va întoarce la seribah,

— Slavă ţie Doamne. Atunci nu e prea târziu. Cine sunt aceşti oameni?

— Unul e un străin, un ghiaur, celălalt un arab, un emir.

— Ştii cum îi cheamă?

— Pe effendi nu, dar am auzit că arabului i-a zis Barak el Kasi, emirul din Kenadem.

Deodată se auzi un ţipăt sfâşietor scos de Fiul-tainei.

— Cum, ce-ai spus? strigă el cu glas sugrumat de emoţie.

— Emirul din Kenadem; repetă Babar.

— Kena... dem... Kenadem... murmură el mai încet, pe urmă din ce în ce cu mai multă înfrigurare: Kenadem! O, memorie... amintirile mele... *Allah*, *Allah!* Kenadem! Kenadem! Ce cuvânt frumos. Da, da, îl cunosc, e adânc săpat în inima mea... Zăcea îngropat... nu, adormit, în mintea mea... dar nu se găsise nimeni să-l trezească... Kenadem, astfel se numeşte ţara mea, locul unde m-am născut... Kenadem, Kenadem! Unde... unde e... ştie cineva pe unde vine?

Se uită cu o privire deznădăjduită în juru-i, ca şi când viaţa lui atârna de un singur cuvânt.

— Da, ştiu eu; e în Dar Runga, la sud de lacul Rahat Gerasi, răspunse Schwarz.

— Ai fost pe-acolo, effendi?

— Nu, dar am citit în cărţi numele acesta şi l-am găsit pe hartă.

— În cărţi şi pe hartă! *Allah*, o *Allah*, e adevărat? E cu putinţă? O stăpâne, effendi, ce fericit mă faci tu cu vorbele tale! Şi pe emir cum zici că-l chema?

— Barak el Kasi.

— Ba... rak... el... Kasi..., repetă Abd es Sirr, apăsând mâna pe frunte ca şi când ar fi voit să-şi aducă aminte. Pe urmă tresări. Da, am găsit, ştiu... acum... aşa e... aşa e! Barak el Kasi[1], aşa îi zicea tatălui meu. Când punea să biciuiască pe un sclav, se uita cu privirea încruntată şi murmura: „Mă numiţi Barak el Kasi, bine, aşa o să fiu!” Eu uram numele ăsta şi mama pălea când îl auzea. Şi zici că omul pe care-l ţine Abd el Mot prizonier e Barak el Kasi, emirul din Kenadem?

— Da.

— Tată, tată! Trebuie să-ţi vin în ajutor... să te scap. Effendi, să plecăm... să plecăm îndată, ca să-l scot pe tata din ghearele călăului său...

— Linişteşte-te, Abd es Sirr, îl rugă Emil. Ai răbdare până

---

[1] Barak cel aspru.

mâine; cum s-o face ziuă plecăm.

— Mâine! O veşnicie! Dar ai dreptate, effendi. Inima mă-ndeamnă să plec dar judecata mă sfătuieşte să am răbdare. Cum mi-ai spus adineauri? Abd es Sirr — slujitorul sau Fiul-tainei. Aşa m-am numit atâţia ani de-a rândul; acum mă lepăd de numele ăsta... E o minciună, taina nu mai există. Mă cheamă Mesuf Ben Barak el Kasi el Kenademi! Acum îmi cunosc numele. O, effendi, nu mă mai reţine! Lasă-mă să alerg pe câmp, în singurătate, altminteri îmi plesneşte pieptul şi inima mine!

Fugi ca nebun în noapte. Emil Schwarz vru să-l oprească dar n-o făcu. Ştia că tânărul se va întoarce îndată ce se va fi potolit.

Savantul întoarse capul să nu i se vadă ochii plini de lacrimi şi mormăi ca pentru sine:

— Halal să-i fie... Aşa băiat să fi avut şi eu... Ce-mi tot spun dumnealor prin cărţi, savanţii şi scriitorii, că oamenii ăştia pe jumătate sălbatici nu ştiu ce-i aia sentiment! Să poftească şi să vadă cu ochii lor ce-am văzut eu acum. Am ori n-am dreptate, doctore?

— Ai, negreşit că ai, răspunse Emil. Scena asta m-a înduioşat şi pe mine. Acum însă trebuie să mai aflăm şi altele.

— Despre fratele dumitale, vrei să spui? Bine zici. Întreabă mai departe.

Schwarz se adresă iar lui Babar.

— Ziceai că Abd el Mot cunoştea pe emir. Dar emirul pe el?

— Da, i-a spus chiar pe nume.

— Ce nume?

— Ebrid Ben Lafsa.

— Unde se găsesc acum cei doi albi? La cei două sute care se află la maijeh sau la cei trei sute care au plecat cu Abd el Mot?

— Effendi, eşti atotştiutor? zise arabul înmărmurit. Sunt

singurul de la care se putea şti că trupele noastre s-au despărţit.

— Vezi şi tu că, deşi nu sunt atotştiutor, cunosc multe din tainele voastre şi te pot prinde lesne cu minciuna. Vreau şi trebuie să eliberez pe aceşti doi prizonieri albi. Dar ia spune, nu aveţi printre femeile sclave şi o albă, o tânără fată de neam mare?

— Nu, effendi, Abd el Mot se fereşte să robească femei albe. Se teme de ocârmuire. Sunt alţi negustori de sclavi care se îndeletnicesc cu asta; aceia se aţin prin locurile, mai îndepărtate ca să-şi poată vinde marfa peste hotar în ţări străine.

Emil rămase pe gânduri. Încrederea pe care şi-o pusese kedivul în el îl măgulea; vedea însă că toată lupta lui de acum nu va putea salva pe prinţesă, care cine ştie pe unde lâncezea în lanţurile robiei.

— Vrei tu, urmă el, să mă ajuţi să eliberez pe cei doi albi? întrebă el iar pe Babar.

— Şi ce ne dai în schimb?

— Libertatea.

— Pe cuvântul tău?

— Da.

— Bine. Te voi duce la locul unde e lagărul cu prizonierii.

Aduseră şi pe cele zece santinele legate şi le aşezară lângă tovarăşii lor, dar în aşa fel ca să nu-l vadă pe Babar. Soldaţii îşi luară tutun din proviziile aduse de răsculaţi, ceva băutură, şi se trântiră alături de prizonieri, în timp ce sclavele coceau mereu turte proaspete.

În vremea asta Schwarz şi Pfotenhauer se dădură ceva mai departe şi puneau mereu întrebări lui Babar despre situaţia lagărului unde erau cei doi albi. Aflară de la el că Abd el Mot se va întoarce poimâine din noua lui expediţie şi dăduse ordin că dacă în lipsa lui lagărul va fi atacat, amândoi albii să fie imediat omorâţi.

Cum auzi, Emil zise soldaţilor:

— Care din voi vrea să se repeadă cu o luntre până la corabie?

— Eu! răspunse repede slovacul.

— Trebuie să ştii că te expui la primejdii...

— Slovacul nu se teme de primejdii.

— Ştiu, ştiu, mi-ai dat dovadă că eşti un om curajos, zise doctorul zâmbind, dar să te avânţi singur în noapte? O să-ţi mai dau doi soldaţi să te însoţească. Sunt şi fiare sălbatice prin apropiere.

— Nu mi-e mie frică de ele. Dacă am fost eu în stare să omor doi lei...

— Aşa e, ai dreptate, aici sunt însă şi alte fiare; de pildă hipopotami, care noaptea vin pe uscat şi ziua se ascund în apă. Ce te faci dacă îţi iese unul înainte?

— N-are decât! Nu m-am temut de când sunt de nimic. Şi apoi o să-mi iau şi puşca mea care ucide elefanţi şi vin eu repede de hac hipopotamului, că doar n-o fi mai mare ca un coşcogeamite elefant.

— Nici aşa nu te las să te duci singur. Ia doi soldaţi cu tine.

— Fie! Eu sunt acum militar şi în armată trebuie s-asculţi de ordinul superiorului.

— Aşadar, vei spune lui Hasab Murat să anunţe pe comandanţii corăbiilor noastre să vină mâine dis-de-dimineaţă cu vasele lor la locul unde am tras noi aseară. Servitorului meu îi vei porunci din partea mea să ardă nişte lemne răşinoase şi să-mi aducă aici funinginea amestecată cu niţică grăsime.

— Am înţeles, să trăiţi! Şi când să mă întorc în lagăr?

— Imediat ce vor porni corăbiile încoace, ia-le înainte cu luntrea şi vino de mă anunţă.

— Iar am înţeles să trăiţi!

Salută milităreşte, alese doi din soldaţi şi plecă imediat cu

ei.

— Ce să faci cu funinginea? îl întrebă mirat pe Emil.

— Ca să mă prefac într-un negru — ceea ce o să faci poate şi dumneata.

— I-ascultă omule, ce, nu ţi-e bine?

— Vorbesc foarte serios.

— Vezi că mutra mea nu se prea potriveşte la măscuit. Am vrut şi eu odată să mă duc la un bal mascat, dar m-au recunoscut toţi după nas.

— Prost lucru! Va trebui deci să renunţ la ajutorul dumitale, deşi nu văd pe nimeni altul care ar fi putut juca atât de bine rolul.

— Rol? Ce fel de rol?

— Ai auzit ce spunea arabul adineauri: că în caz de atac, oamenii lui Abu el Mot au ordin să omoare imediat pe cei doi prizonieri albi. Cum intenţia noastră e să-i atacăm, trebuie să-i scoatem mai înainte pe ei din lagăr. Alt mijloc nu văd decât să mă strecor printre ei sub chipul unui negru.

— Şi-ţi mai trebuie un tovarăş?

— Da.

— Păi atunci se schimbă treaba. Merg şi eu. Fă-mă, domnule, şi albastru, nu numai negru, dacă-i p-aşa.

— Ca să te liniştesc, o să-ţi spun că vom întreprinde salvarea lor peste noapte, după ce voi împresura lagărul. Prin întuneric n-o să ia nimeni în seamă nasul dumitale. Şi-apoi, dacă suntem descoperiţi, la un semn al meu, oamenii noştri ne vor sări în ajutor. Atât cât vor zăbovi ei, suntem noi în stare să ne apărăm.

— Cred şi eu. Bine, fă-mă şi arap. Mă bucur de pe-acum să le trag clapa ticăloşilor.

— Trebuie însă să ne despuiem aproape până la piele şi să ne ungem tot trupul cu funingine şi grăsime.

— Nu face nimic, numai să-mi recapăt pe urmă chipul obârşiei mele adevărate. Doar n-o să rămân negru toată

viaţa. Aşadar, punct şi ne-am înţeles.

15. Aventură primejdioasă

Pentru moment se pusese la cale tot ce era de făcut şi ar fi fost timp să se odihnească niţel, dar nici Emil Schwarz şi nici Pfotenhauer nu putură închide ochii la gândul că fratele şi prietenul lor era în primejdie de moarte.

Mai era un al treilea care nu-şi găsea astâmpăr: Fiul-tainei, care se întorsese mai liniştit în lagăr, dar pe care bucuria nu-l lăsa să doarmă. Aflase în sfârşit taina vieţii sale şi că în curând îşi va revedea părintele.

După ce trecu de miezul nopţii încercară şi ei să găsească puţină odihnă. Totuşi nu se luminase încă bine şi medicul fu în picioare vrând să facă o mică inspecţie prin împrejurimi. Savantul îl simţi şi se sculă şi el.

— Ai dormit? îl întrebă acesta.

— Nu.

— Nici eu.

— Să inspectez niţel primprejur.

— Eu o să-ţi propun ceva mai bun.

— Ce?

— O vânătoare de hipopotami. Mai mare ruşinea să fi trecut pe lângă mlaştina lor şi să nu fi văzut şi noi unul la faţă. Ei, ce zici? Tocmai pe vremea asta se întorc ei la râu.

— Bine, merg.

— Arme ai?

— Da, puşca mea.

— N-ajunge. Cu un glonţ ori două nu dobori o namilă ca asta, doar dacă vei fi având gloanţe explozibile.

— Le am pe corabie, nu la mine.

— Păcat! Eu am câteva, dar nu se potrivesc la puşca dumitale. Ştii unde e cel mai vulnerabil punct la hipopotam?

— Da, între ochi şi ureche.

— Bravo! Mai bine e să-l ocheşti după ureche şi, dacă l-ai

nimerit, îi sfărâmi ţeasta şi-i zboară creierii în toate părţile. Câte vânători de astea am făcut eu cu fratele dumitale, n-am păr în cap! Stai să-mi încarc puşca şi mergem.

Ieşiră din lagăr. La răsărit se zărea o geană, de lumină atât cât să desluşească drumul. Se îndreptară spre mlaştină, fiindcă acolo era mai probabil că vor da de hipopotami. Acum se mai luminase şi se vedea bine pe unde treceau. Savantul se opri deodată în loc şi arătă o urmă ciudată.

— Ştii de unde vine? întrebă el pe Emil.

— De la un hipopotam.

— Da. Ia te uită bine la ea. Dihania a ieşit, din râu, a tropăit niţel în loc, pe urmă...

— Da.

— Ce era? A ieşit de colea din scorbura asta care trebuie să mişune de furnici.

— Un mic mamifer.

— Pe latineşte?

— *Orycteropus aethiopicus*[1].

— Şi pe arăbeşte?

— *Abu Batlaf,* Tatăl-ghearelor.

— Da. I se zice aşa fiindcă are unghiile atât de lungi. Am văzut eu o gheară de-astea la profesorul nostru de istorie naturală. Avea o grămadă de lucruri rare şi nu era profesor rău, numai că pe mine nu mă putea suferi.

— De ce?

— Fiindcă îi puneam întotdeauna nişte întrebări la care cel mai învăţat om n-ar fi ştiut să-i răspundă. Prinsese pică pe mine şi mi-o cocea. Odată, la un examen... la adicătelea n-ar trebui să-ţi spun, dar între prieteni... Nu e aşa că n-o să afle nimeni?

— Vai de mine! Se poate? zise Schwarz, zâmbind, că era nevoit să asculte pentru a nu ştiu câta oară aceeaşi poveste.

Din fericire, tocmai atunci se auzi undeva pe, aproape o

---

[1] Porcul termitelor.

detunătură grozavă.

— Oare cine să fi tras? întrebă savantul. Parc-ar fi dat cu tunul.

— Slovacul, răspunse Emil. Asta este detunătura armei lui, o cunosc eu. Probabil că se află în primejdie; să mergem repede să vedem ce e cu el.

Săriră peste rădăcini şi cioturi, neluând în seamă piedicile care li se puneau în cale, şi alergară dincotro se auzise detunătura. După câteva secunde auziră un glas deznădăjduit strigând:

— *Mussa' adi — to jest hrozne!* Ajutor, ajutor!

— El e, zise Schwarz. Strigă după ajutor pe toate limbile pe care le cunoaşte, arabă, slovacă şi germană. Venim, venim îndată, Ştefane! răspunse apoi cu glas tare doctorul.

Slovacul îl recunoscu după glas, căci strigă cu voce sugrumată de spaimă:

— Mai repede, mai repede, effendi! A deschis gura să mă înghită... aoleu!

Dacă era vorba de înghiţit, apoi trebuie să fi fost vreun monstru care-l ameninţa pe bietul slovac, după cum înţelese Schwarz şi cum şi era în realitate. Când ajunse, cu savantul după el, la o tufă ieşită pe mal, în jurul căreia se făcea un mic golf de trestii, văzură un hipopotam enorm şi pe slovac tremurând vargă în faţa lui. Hipopotamul ieşise peste noapte să roadă mlădiţe şi se întorcea spre râu, când dădu cu ochii de slovac, care tocmai cobora din luntre, venind de unde îl trimisese doctorul. Omuleţul nostru, în loc s-o ia la fugă, se apucase să vâneze hipopotami. Pusese puşca enormă la ochi şi trase, fără însă să nimerească bine monstrul. Nu se vedea unde pătrunsese glonţul, dar probabil că-l atinsese undeva şi-l paralizase pentru moment, altminteri se isprăvea până acum cu slovacul. Hipopotamul căscase o gură atât de grozavă încât ar fi putut într-adevăr să înghită un om cât de voinic.

Când slovacul îi văzu pe cei doi venind, căpătă curaj, ridică de jos puşca şi strigă:

— Acu' îl omor, nu-mi mai scapă. Dacă nu-l nimeresc, ne înghite pe toţi trei.

— Astâmpără-te, îi zise savantul. Nu vezi că n-are destulă putere glonţul tău? Stai să vezi cum îl culc numaidecât la pământ.

Se aşeză ochind urechea monstrului şi trase. O detunătură, apoi alta, şi sfărâmături de ţeastă amestecate cu creieri zburară în toate părţile. Hipopotamul se clătină pe picioare, căzu apoi grămadă la pământ şi rămase nemişcat.

De-abia acum slovacul păru că-şi dă într-adevăr seama de primejdia prin care trecuse. Sări îngrozit într-o parte şi răcni:

— Nu v-apropiaţi de el... se preface... ne înghite... acum ne înghite!...

— Vorbeşti prostii! zise savantul, râzând. Nici prin gând nu-i trece să se prefacă. De ce fugi acum de el şi n-ai fugit adineauri?

Slovacul se înfurie.

— Să fi fugit? Parcă dumneata nu fugeai, dacă l-ai fi văzut cu gura aia mare căscată gata să te-nghită? Numai să mă fi mişcat din loc şi mă şi-nhăţa!

— Nu, dragul meu; trebuie să-l fi nimerit undeva în falcă, de aceea nu mai putea închide gura. Şi fiindcă aşa ceva nu i se mai întâmplase până acum, s-a speriat şi de spaimă a rămas ca împietrit în loc.

Omuleţul îl privi cu îndoială.

— Nu cred una ca asta. Nu se sperie un hipopotam de o stârpitură ca mine.

— Dacă nu mă crezi, n-am ce-ţi face! Vorba e, bine că ai scăpat şi nu te-a înghiţit.

Se apropiară de hipopotam ca să-l privească mai de aproape.

— Frumos exemplar, zise Emil Schwarz. Are o lungime de

peste patru metri.

— Da, e într-adevăr frumos, răspunse savantul. Ce mai ospăţ pentru oamenii noştri!

— O fi bună carnea lui? Eu n-am mâncat încă până acum carne de hipopotam. Oare ce gust să aibă?

— Minunat! N-ai decât să guşti ca să te convingi. Şi-acum ce facem cu el? Dacă-l lăsăm aici vin crocodilii şi-l înfulecă.

— Să rămână Ştefan aici şi noi ne întoarcem în lagăr.

Mergeau agale căci n-aveau la ce să se grăbească, ştiind că oamenii de-abia se vor fi sculat, când medicul se opri brusc în loc, arătă spre o creangă ruptă şi zise cu glas înăbuşit savantului:

— Stai! Pe-aici a trecut cineva.

— Tot ce se poate, răspunde acesta cu nepăsare.

— Dumneata iei lucrurile prea uşor. În situaţia noastră trebuie să fim cu băgare de seamă la orice.

— Va fi fost cineva din oamenii noştri.

— Nu cred.

— Atunci o fi trecut vreun animal şi în fugă a îndoit crenguţa.

— Să vedem.

Se aplecă şi examină cu luare-aminte pământul cleios. Când se ridică de jos, păru foarte îngândurat.

— Ce e, ce-ai găsit? Mutra dumitale nu-mi prea place, spuse savantul, îngrijorat.

— A trecut de curând un om pe-aici. Era desculţ şi a păşit cu băgare de seamă.

— Or fi urme mai vechi.

— Nu, sunt foarte proaspete.

— O fi venit cineva după noi să ne caute.

— Nu, nu, urmele duc spre lagăr, nu de la lagăr încoace. Să ne luăm după ele, dar să nu facem zgomot.

Se întoarseră exact de unde veniseră; deodată urmele cotiră la stânga şi se cunoşteau şi mai bine ca până acum.

Emil se opri, arătă spre ele şi şopti savantului:

— Spionul nu e destul de priceput. Ne-a urmărit pas cu pas şi trebuie să fi văzut că suntem doi. Nu s-a gândit că la întoarcere vom băga de seamă urma lăsată de un al treilea.

— Poate că e tot unul de-ai noştri şi n-avea nici un motiv să se ferească.

— Dacă ar fi aşa, nu s-ar fi întors până nu ne găsea, sau cel puţin ne-ar fi strigat ca să-l auzim. În orice caz, credinţa mea e ca era străin şi se cere să fim atenţi. Dumneata uită-te mereu în faţă ca să-l poţi zări înainte de a ne fi văzut el pe noi.

O luară şi ei pe stânga, în direcţia care trebuia să-i ducă între capătul mlaștinii şi lagăr. Aici era greu de urmărit urmele, căci iarba şi pământul erau bătătorite de cu seară; de aceea Schwarz mergea cât putea mai iute, ca să mai poată ajunge pe cel căutat.

Apoi copacii se răriră şi se desluşeau bine urmele pe pământul umed. Se adăpostiră pe după copaci înaintând cu băgare de seama.

— Uite-l! zise deodată savantul.

— Unde? întrebă Emil, dosindu-se după un trunchi gros.

— Numără până la al şaselea copac drept înainte; e tot aşa de gros ca şi ăsta unde suntem noi acum. Mi s-a părut că se mişcă parcă ceva. O fi individul pe care-l căutăm.

Schwarz avea privirea mai ageră ca a savantului. Îşi aţinti ochii într-acolo apoi şopti:

— Ai dreptate; e cineva după copac.

— Cine să fie?

— Nu ştiu. În nici un caz unul de-ai noştri. Poartă o manta de blană de maimuţă de culoarea cojii de copac ca să nu se distingă lesne.

— De ce s-o fi oprit şi nu-şi vede de drum?

— Poate că a auzit vreun zgomot venind din lagăr şi s-a ascuns. Probabil că vrea să ne spioneze şi nu e singur.

— Ce e de făcut? Dacă ne vede, o ia la fugă şi-l scăpăm.

— Să-l lăsăm să ne vadă, adică nu pe mine, ci pe dumneata. Nu trebuie să ne simtă deocamdată. Ia-o înainte pe după copaci, du-te mai departe şi întoarce-te pe urmă, ea şi când ai veni de dincolo şi te-ai îndrepta spre lagăr. O să-l avem aşa între noi doi. Fă aşa ca să te vadă. Când vei fi mai aproape de el, o să-şi îndrepte toată atenţia asupra dumitale şi eu o să-i pot sări în spate.

— Hm! Ideea nu e rea. Vezi numai să nu-ţi scape.

— Fii fără grijă. De altminteri, cum oi pune mâna pe el, te chem; vom fi amândoi în stare să biruim un negru, ce naiba! Acum du-te repede, să n-apuce să plece!

Pfotenhauer se îndepărtă binişor, iar Emil Schwarz rămase să pândească momentul prielnic. Văzu pe negru tresărind deodată şi ghemuindu-se la pământ. Îl zărise pe savant. Schwarz atât aştepta. Se furişă de la un copac la altul până ce fu numai la câţiva paşi de el. De văzut nu-l putea vedea, căci negrul îşi trăsese mantaua pe cap. Pfotenhauer trecu agale pe lângă el prefăcându-se că nu-l vede. Omul se ridică atunci în picioare. Dintr-o săritură, doctorul îi sări în spate, îl apucă de gât şi-l trase jos la pământ. Cu un ţipăt, omul întoarse capul. Când îi văzu faţa, fu cât p-aci să-i dea drumul. Nenorocitul avea un obraz şi jumătatea nasului mâncată. Cu ochii bulbucaţi de spaimă, era într-adevăr hidos la vedere. Capul descoperit, tuns până la piele şi de culoare închisă. Vârsta nu i-o putea cunoaşte, părea însă sa fie destul de înaintată. Lângă el se afla o măciucă ghintuită şi la brâu purta un pumnal. Acestea erau singurele lui arme.

Pfotenhauer venise şi el în fugă şi Amândoi reuşiră să-i lege mâinile la spate.

— Cine eşti tu şi ce-ai venit să spionezi aici? îl întrebă Emil în limba arabă.

Omul se uită încruntat la ei şi răspunse:

— Dar voi cine sunteţi şi pentru ce m-aţi atacat?

— Fiindcă, dacă ne-ai fi prieten, nu te-ai fi strecurat hoţeşte în jurul lagărului nostru.

— Sunteţi vânători de sclavi ca şi cei de colo?

— Nu. Răspunde la ce te-am întrebat. Pe cine şi ce cauţi aici?

— Am venit să cumpăr vite şi alte mărfuri de la ei.

— A, eşti omul pe care-l aştepta azi ceauşul! De ce veneai pe furiş şi nu făţiş?

— Vroiam să văd dacă nu m-a minţit ceauşul. Te aud vorbind despre el şi totuşi zici că nu eşti dintr-ai lor. Cum vine asta?

— Am pornit să biruim pe vânătorii de sclavi şi am pus mâna pe ceauş şi oamenii săi, care acum sunt prizonierii noştri.

— Atunci v-aţi făcut stăpâni şi pe avutul lor?

— Da. Voi face însă eu târgul cu tine în locul arabilor.

Obrazul rămas teafăr al negrului se schimonosi groaznic în mânia care-l cuprinse şi zise:

— *Allah* să te pedepsească cu focul iadului. Mi-ai luat-o înainte, dar nu te vei bucura multă vreme de prada ta. Dă-mi numaidecât drumul, altminteri, îndată ce va fi soarele sus pe cer, oamenii mei vor veni să vă facă praf şi ţărână.

— Nu mai spune! Sunt mulţi?

— Mai mulţi decât crezi tu!

— I-ascultă, ştii tu câţi inşi am eu sub comanda mea?

— Nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu. Dă-mi drumul să plec!

— Şi ce va fi după ce-ţi voi împlini dorinţa?

— Nu e o dorinţă, ci o poruncă la care trebuie să te supui. Pe urmă vom împărţi între noi prada pe care o voi lua de la ceauş.

— Hm! spuse Schwarz zâmbind. Şi unde se află acum oamenii tăi?

— Unii aproape de tot de-aici. I-am lăsat dinadins în urmă ca să iscodesc mai întâi ce se petrece în lagăr. Dacă nu mă

întorc repede, vor ieşi înaintea cetei mele de războinici care vin încoace să le dea de ştire că am căzut în mâna duşmanului. Şi atunci... nici *Allah*, nici eu nu vom avea îndurare de voi.

— Vorbeşti ca un adevărat emir de care ascultă mii de războinici, totuşi nu vrei să-mi spui câţi oameni ai. Eu însă îţi voi arăta îndată numărul supuşilor mei. Vino să vezi.

Emil îi vorbise astfel fiindcă auzise dinspre râu un glas puternic care dădea o comandă şi bănuia că soseau corăbiile. Şi, într-adevăr, nu se înşelase. Trase pe arab după sine spre mal, dădu trestiile la o parte şi-i arătă într-acolo. Se vedeau toate cinci corăbiile trase de bărci şi împinse de vântul prielnic al dimineţii. Bărcile erau încărcate cu vâslaşi şi puntea vaselor forfotea de oameni.

— *Allah akbar!* Atâtea corăbii! zise arabul uluit şi înfricoşat. Cine sunt oamenii aceia mulţi şi ce caută aici?

— Vor să-ţi nimicească tribul. Veţi fi stârpiţi de pe suprafaţa pământului. Şi-acum spune, care din noi o să se ducă în focul iadului? Noi ori voi?

— Atâtea corăbii şi atâţia oameni!... repetă arabul speriat.

— Haidem, să-ţi mai arăt încă şi mai mulţi.

Îl apucă de braţ şi-l trase spre lagăr. Când arabul văzu soldaţii, strigă îngrozit:

— Armata! Stăpâne, vrei să cucereşti întreg Sudanul?

— Nu, vreau numai să pedepsesc pe Abu el Mot.

— Abu el Mot? Altceva nu vrei? întrebă repede arabul cu o licărire de bucurie în ochi. Nu vrei să ataci satele bongoloşilor?

— Nici prin gând nu-mi trece. Ţi-am spus, vreau să scap lumea de un ticălos ca Abu el Mot, pe urmă plecăm p-aci încolo.

— Juri?

— Da.

— Pe strămoşii şi pe barba ta?

— Strămoşi da, barbă n-am.

— Atunci *Allah* să te binecuvânteze şi să te primească în al şaptelea cer! Dacă nu mi-ar fi mâinile legate, te-aş îmbrăţişa şi te-aş ruga să mă faci prietenul şi aliatul tău.

— Vorbeşti serios?

— Pot să fac şi jurământ, stăpâne! Seribahurile sunt o nenorocire pentru bieţii negri şi Abu el Mot e diavol, nu om. Nimeni n-a avut până acum putere şi îndrăzneală să se ridice împotriva lui, aşa că a robit toate ţinuturile de jur împrejur. Cine cutează să se apere, e pierdut; ori îl omoară, ori îl ia sclav. Dar când vine un mare emir ca tine, cu atâta armată, nu ne mai e nouă frică de nimeni şi te rugăm să ne primeşti printre războinicii tăi ca să luptăm cu toţii pentru nimicirea lui Abu el Mot.

Vorbise cu însufleţire şi ochii îi luceau de bucurie şi entuziasm. Totuşi Emil vru să se asigure că nu se preface.

— Aşadar, nu eşti prietenul lui Abu el Mot? îl întrebă el.

— Eu? îl urăsc de moarte!

— Atunci cum se face că vii să faci afaceri cu ceauşul lui?

— Afaceri? râse omul, cu necaz. Da, afaceri, dar nu cum crede ceauşul. N-am adus nimic în schimbul vitelor. Vroiam să-i atacăm şi să-i omorâm pe toţi. De aceea m-am mâniat aşa când am auzit că ne-aţi luat-o înainte. Acum îţi las tot. Spune-mi numai unde e Abu el Mot. Nu prea cred să-i meargă bine, dacă ceauşul s-a despărţit de el. Asta m-a şi făcut să mă gândesc la ce-ţi spuneam adineauri.

— Care e numele tău?

— *Abu ed Dabbuhs*[1], fiindcă eu nu mă lupt cu altă armă decât cu măciuca şi nu s-a găsit până acum încă nimeni să mă întreacă în îndemânare.

— Câţi oameni ai cu tine?

— Două sute.

— Atât de mulţi îţi trebuiau ca să birui cincizeci de inşi?

---

[1] Tatăl măciucii.

— Nu, stăpâne, nu pentru asta îi luasem. Erau însă multe vite de transportat şi se cerea să lucrăm repede ca să nu dea Abu el Mot peste, noi. Hotărâsem ca tot ce-au adus ceauşul şi oamenii lui să dispară fără urmă şi să nu bănuiască Abu el Mot cine le-a făcut de petrecanie. Acum spune, stăpâne, ce ai de gând să faci?

Schwarz îl dezlegă zicând:

— Eşti liber. Dacă tot ce mi-ai spus se adevereşte, vei fi aliatul meu şi vei vedea cu ochii tăi pe Abu el Mot tăvălindu-se în ţărână la picioarele mele.

— Am spus adevărul, crede-mă. Îngăduie să chem pe un om de-al meu da să-l trimit acasă, călare, să spună războinicilor noştri ce-am hotărât.

— Mai e timp. Ziceai că vrei să trimiţi un om călare. Aveţi cai?

— Nu, am adus cu noi cămilele ca să avem cu ce transporta prada pe care credeam că vom lua-o de la ceauş.

— Vi se va da o parte din ea. Mă bucur însă că aţi adus cămilele. Aceasta ne va înlesni drumul.

— Unde?

— La Ombula, în ţinutul belandaşilor. Abd el Mot e acolo, şi a nimicit satul, a ucis pe cei de care nu se putea folosi şi a luat în sclavie tineretul şi oamenii în putere.

Arabul rămase câteva momente ca împietrit, pe urmă strigă înspăimântat:

— Să ne ferească *Allah* să se întâmple aşa ceva. Noi trăim în bună înţelegere cu belandaşii şi avem rude pe-acolo.

— Vezi că *Allah* nu v-a ferit, fiindcă s-a şi întâmplat.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur. Aseară a venit o ştafetă care Spunea că Abd el Mot se duce să mai facă şi alţi sclavi, iar Abu el Mot e în drum spre el.

— Atunci să plecăm repede, stăpâne, ca să scăpăm cât mai curând lumea de un nemernic ca el. Suntem destui ca să-

i venim de hac.

— Aşa şi vom face. Acum hai în lagăr să mai stăm niţel de vorbă şi să punem la cale plecarea.

Când ceauşul îl văzu venind, zise celorlalţi prizonieri:

— Ăsta e şeicul pe care-l aşteptam. Bine că a venit. O să-l punem pe el să intervină pentru noi.

Arabul îi trânti însă un picior în spate şi mormăi indignat:

— Taci, câine râios! Bine v-a făcut! Dacă nu punea emirul acesta străin mâna pe voi, vă strângeam pe toţi de gât, eu, cu mâinile mele. Arde-v-ar focul iadului în vecii-vecilor, pe voi şi pe urmaşii voştri!

Toţi se uitau miraţi la şeic, dar nici unul cu privirea pe care i-o aruncă Fiul-tainei, care stătea niţel mai la o parte cu prietenul său, Fiul-devotamentului. La vederea lui, tânărul sărise în picioare şi nu-şi mai lua ochii de la el.

— Ce ai? Cine e omul ăsta? îl cunoşti? îl întrebă Ben Wafa.

— Îl... Îl... mi se pare că-l... cunosc... răspunse Abd es Sirr cu ochii din ce în ce mai măriţi.

— Cine e?

— Nu... ştiu... nu pot să-mi aduc aminte.

Îşi apăsă fruntea cu palma, ca şi când gestul acesta i-ar fi ajutat memoria, dar zadarnic. Începu să se plimbe de colo până colo agitat, murmura cuvinte neînţelese, alcătuia din silabe cuvinte, se aşeză iar lângă, Ben Wafa; pe scurt ai fi zis că numele îi sta pe limbă dar nu-l putea pronunţa.

În vremea asta Emil Schwarz şi Pfotenhauer puseră pe şeic la curent cu situaţia. Află de la ei cine sunt, nu-şi putea însă lămuri multe. Un singur lucru înţelegea, că se sfârşise cu Abu el Mot, care va fi prins şi predat mudirului din Fashoda. Arabul era atât de încântat, încât ar fi vrut să pornească imediat cu oamenii săi dacă i-ar fi avut la îndemână.

— Suntem noi destui ca să fim siguri de izbândă, zise Emil. Nu prea am însă încredere în nuehri. Dacă-i iau cu mine, mă tem să nu treacă iar de partea lui Abu el Mot. Să-i las aici,

n-am destui oameni care să-i păzească.

— Te pot ajuta eu, răspunse şeicul.

— Cum?

— Prin *chaib*-ul[1] tribului meu. *Allah* l-a milostivit cu darul vorbirii şi inima cea mai împietrită se înmoaie la cuvintele lui. Când spiritul se coboară în el, pleacă din sat în sat până în ţinutul sulukilor. Îi cunoaşte bine pe nuehri şi ştie cum să le vorbească. Îngăduie-i să se urce pe corabie şi să le ţină o predică. Fii sigur că de-abia vor aştepta pe urmă să-şi verse sângele pentru tine.

— Bine, să încercăm. Să mergem acum la oamenii tăi ca să trimitem o ştafetă acasă la voi, să spună războinicilor voştri să se grăbească.

Ieşiră din lagăr şi, nu departe de locul unde fusese prins arabul, văzură trei inşi şi patru cămile ascunse printre copaci. Şeicul se apropie de ei şi le spuse cu glas tare — ca să se convingă Emil de sinceritatea lui — ce au de făcut. Unul din ei porni în goană, iar ceilalţi trei veniră şi ei în lagăr.

Abd es Sirr nu-şi găsea astâmpăr. Căuta cu înfrigurare să găsească numele şeicului. Începea mereu cu „Abu... Abu en...” şi se oprea.

— Nu-ţi mai aduci aminte unde l-ai văzut? întrebă Ben Wafa.

— Nu.

— Atunci degeaba vrei să-l găseşti.

— Nu, nu, dacă-mi amintesc numele lui ştiu de unde-l cunosc. Am impresia că omul acesta mi-ar putea face un mare bine.

— Eu în locul tău l-aş întreba cum îl cheamă.

— Aşa m-am gândit şi eu. O să-ncerc. Se sculă de la locul lui, se apropie de şeic şi-l întrebă:

— Stăpâne, n-ai vrea să-mi spui care ţi-e numele? Sunt tânăr, ce-i drept, şi ar trebui s-aştept mai întâi să fiu întrebat

---

[1] Preot, predicator ambulant.

de cei mai vârstnici, *Allah* însă te va răsplăti pentru binele pe care mi-l vei face răspunzând la întrebarea mea.

— Bine, să ţi-l spun. Mă cheamă *Abu es Dabbuhs.*

Tânărul îi mulţumi şi se întoarse la prietenul său.

— Nu la numele acesta m-aşteptam, zise el dezamăgit.

— Atunci nu poate fi cine crezi tu, îşi dădu cu părerea prietenul său.

— Ba el e, sunt sigur; chipul acesta cu un singur obraz l-am mai văzut eu undeva, dar pe atunci nu era încă tămăduit. Trebuie să fi fost tare mititel pe vremea aceea.

— La noi nu e obiceiul, ştiu însă că voi, arabii, vă porecliţi după o însuşire sau un semn pe care-l aveţi, nu-i aşa?

— Ba da.

— Ştii tu cum i-aş zice omului ăstuia?

— Cum?

— Abu en Nuhs el Wihs[1].

Tânărul se bătu cu mâna peste frunte şi strigă:

— *Hamdulillah,* am găsit... am găsit! Tu îi zici Tatăl-unei-jumătăţi-de-chip, dar pe-atunci numele lui era mai scurt; i se zicea: Tatăl-jumătăţii. Acum ştiu cine e.

— Îmi pare bine că te-am putut ajuta. Ţi-ai adus acum aminte şi de unde-l cunoşti?

— Da. Ne-am pomenit cu el la noi în cort cu sângele şiroindu-i pe obraz. Mama i-a spălat faţa şi i-a legat rănile. Pe urmă a zăcut multă vreme bolnav. Mă chema adesea lângă el şi-mi făcea jucării. Eu îi ziceam Tatăl-jumătăţii, fiindcă nu mai avea decât un obraz. Vederea lui mi-a trezit şi alte amintiri. O *Allah*, *Allah*, vreau să-l întreb despre mama şi ţara mea...

— Dacă o fi el!

— El e, sunt sigur. Mă duc să-i spun.

Vorbise cu atâta înfrigurare şi ridicase fără să vrea glasul încât fu auzit de toţi, chiar şi de şeic.

— Te-am auzit pronunţând numele Abu en Nuhs. Cine e

[1] Tatăl-unei-jumătăţi-de-chip.

acela?

— Tu, stăpâne. Nu te cheamă aşa?

— Acesta nu e numele meu, dar aşa-mi spunea cândva în glumă un băieţaş care-mi uşura mult suferinţele cu drăgălăşeniile lui.

— Unde era asta...? Spune-mi, rogu-te, mai repede...

Se adunaseră toţi în jurul lor şi ascultau curioşi la ei.

— La Kenadem, în ţinutul Dar Runga.

— Kenadem, o Kenadem! strigă nebun, de bucurie tânărul.

— Îl cunoşti tu? întrebă şeicul.

— Nu, dar te rog în numele lui *Allah* răspunde mai departe, la ce te voi întreba. Cum ai ajuns tu atunci la Kenadem?

— Mă juruisem să mă duc la mormântul vestitului marabu din Tundzur. Drumul era lung, am ajuns însă cu bine la ţintă şi m-am închinat cum scrie la lege. Am pornit apoi, uşurat de păcate, îndărăt spre casă, dar între lacul Rahat Gerari şi Kenadem am fost atacaţi de o caravană de bandiţi. Mulţi din pelerini au fost ucişi; eu m-am ales cu un obraz retezat de o lovitură de iatagan. *Allah* mi-a luat atunci pentru câtva timp sufletul din trup ca să nu simt durerile. Aşa m-a găsit un drumeţ care, văzând că mai răsuflu, m-a dus cu el la Kenadem, unde m-am deşteptat de-abia după ce mi-au fost legate rănile.

— Cum îl chema pe omul care te-a salvat?

— Barak el Kasi, emirul din Kenadem.

— Pe femeia lui ai văzut-o la faţă?

— De multe, multe ori, căci femeile din Kenadem nu se acoperă la faţă când s-arată oaspeţilor. Era blândă şi milostivă ca luna pe ale cărei raze coboară roua belşugului pe pământ. Toţi o aveau dragă. Emirul era un om aspru, dar drept, şi ne-am juruit prietenie până la moarte. Omul acesta îşi iubea nevasta şi copilul cu o dragoste neţărmurită.

— I-ai cunoscut tu copilul?

— Da. Era un dar de-al lui *Allah*, bucuria mamei lui şi nădejdea tatălui său.

— Şi i-a împlinit el nădejdile?

— Nu ştiu, fiindcă n-am mai fost de-atunci pe la Kenadem.

— Şi nici emirul la tine?

— Nu. Acum o lună însă, pe când eram eu plecat, mi s-a spus că a venit un străin care-şi zicea Barak el Kasi, emirul din Kenadem, şi m-a căutat. A trebuit să plece chiar a doua zi, aşa că nu l-am mai găsit când m-am întors. Eu cred că a fost o greşeală, fiindcă oamenii mei ziceau că omul acela era Vânătorul-de-elefanţi, pe care-l cunoaşte multă lume.

— Emirul din Kenadem şi Vânătorul-de-elefanţi e unul şi acelaşi om.

— *Allah!* S-ar putea!...

— O vei afla îndată. Îţi mai aduci tu aminte cum îl chema pe băiatul emirului?

— Da. Îi lipseau degetele cele mici de la picioare, de aceea i se zicea *Mesuf et Tmeni Sawabi-Ilidşv:* Mesuf cu opt degete.

— Uită-te aici!

Tânărul se descălţă şi-şi arătă picioarele.

— Minunea lui *Allah!* Ai şi tu tot opt degete la picioare... Ori nu cumva eşti...? Îşi curmă vorba şi se uită cu atenţie la băiat. Trăsăturile chipului tău nu sunt încă destul de bărbăteşti ca să văd dacă semeni cu tatăl tău, dar un glas lăuntric îmi spune că eşti copilul prietenului meu. Răspunde, aşa e sau mă-nşel?

— Da, stăpâne, eu sunt copilul de-odinioară pe care-l jucai pe genunchi şi care-ţi zicea în glumă Abu en Nuhs. Până acum n-am ştiut nici eu cine sunt, dar de când te-am văzut pe tine ştiu că sunt fiul acelui emir din Kenadem.

— Vino la pieptul meu, fiul urmaşul prietenului meu până la moarte! Prietenii tăi sunt şi prietenii mei şi mâna mea va

înlătura pe duşmanii din jurul tău, zise şeicul şi strânse pe tânăr în braţe. Toţi înţelegeau că aceştia doi aveau multe să-şi spună şi-i lăsară singuri.

Schwarz îşi aduse aminte că slovacului i s-o fi urât să păzească pe hipopotam şi anunţă tuturor vestea că vor avea un ospăţ straşnic. Un Husan el Bahr fusese ucis şi se va împărţi tuturor din carnea lui. Vestea fu primită cu mare bucurie de soldaţi.

Alergară cu toţii la mal şi-l găsiră pe Tatăl-celor-unsprezece- fire-de-păr cu puşca în mână.

— Ce, v-au înţepenit picioarele de nu veniţi mai repede să-l luaţi de aici? se răsti el la soldaţi. Nu e destul că l-am împuşcat pentru voi, vreţi să mă şi car cu el în spinare ca să vi-l aduc?

— Cum, tu l-ai împuşcat? întrebă Tatăl-râsului încremenit.

— D-apoi cine? răspunse slovacul fudul.

— Altcineva. Glonţul puştii tale e mare, nu e vorbă, dar nu face el o gaură atât de mare. Numai Tatăl-cocostârcului are astfel de gloanţe. El l-a împuşcat, nu tu, nu te mai lăuda degeaba.

— Taci şi nu mai trăncăni! Ai fost tu de faţă să ştii? Gura ta e mare ca şi a hipopotamului, dar creierul, mititel ca al unei furnici. N-ai auzit, mă, bubuitul puştii mele?

— Noi am auzit două bubuituri şi pentru că am văzut că lipsesc din tabără Sihdr Aswad şi Tatăl-cocostârcului, am înţeles îndată că ei doi au tras. Şi vrei să-mi bagi mie în cap că tu ai fost... Spune-o altuia, nu mie, care am în capul meu toate satele şi noroadele, toate oraşele şi oamenii de pe pământ.

— Nu mai vorbi prostii! Tu nu ştii măcar unde trăiesc oamenii care au luat-o la fugă de spaimă când ţi-au văzut mutra asta de dobitoc a ta. Eu, mă, eu ştiu ceva! E limbă să n-o ştiu eu? Latineasca, arăbeasca...

— Ştii pe naiba! strigă Ali înfuriat. Şi de ce mă faci

dobitoc, mă? Dobitoc eşti tu cu tot neamul tău, cu...

Atât i-a trebuit slovacului... Se repezi la arab şi se încăierară în lege. Fără să bage de seamă, la malul râului se rostogoliră amândoi în apă.

Soldaţii, care până atunci făcuseră haz de cearta lor, se speriară grozav văzând la o mică depărtare de acolo doi crocodili scoţând capetele afară. Dar de frica răcnetelor nu îndrăzneau să se apropie.

Acum omuleţul apăru la suprafaţă. Se uită mai întâi speriat spre crocodili, pe urmă în juru-i după Tatăl-râsului. Nezărindu-l nicăieri, strigă îngrozit:

— Vai de mine! L-au mâncat crocodilii!...

— Nu, e tot sub apă, îi răspunseră soldaţii.

— O, *Allah*, se îneacă şi se lăsă repede la fund.

Imediat ieşi celălalt deasupra apei şi, nevăzându-şi prietenul, strigă înspăimântat:

— Unde e Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr! Nu-l văd...

— S-a lăsat la fund ca să te caute, îi răspunseră soldaţii.

— Săracul! Dragul de el! E în stare să moară pentru mine... Mă duc să-l scap.

Se lăsă iar în apă, dar în clipa următoare apăru slovacul şi nevăzându-l nici de data aceasta, începu să se bocească:

— A murit! S-a înecat! Atâta vreme nu poate sta nimeni sub apă... Mă duc să-i scot cel puţin trupul ca să nu-l mănânce crocodilii.

— Astâmpără-te, omule, îi ziseră soldaţii. Acu fu aici, s-a lăsat afund să te caute.

— Săracul! Dragul de el! Pentru mine... Ca să mă scape...

Se dădu iar cu capul la fund, apoi ieşiră amândoi în acelaşi timp deasupra apei. Se priviră un moment uluiţi, ieşiră pe mal şi începură să se sărute ca doi copii, în hazul soldaţilor care se prăpădeau de râs.

În vremea asta corăbiile se apropiaseră de mal şi aruncaseră ancora. Când cei de pe punte simţiră mirosul de

friptură de hipopotam, vrură toţi să coboare ca să se înfrupte şi ei, dar doctorul se temea să-i lase pe nuehri de capul lor. Nu prea avea încredere în ei. Tatăl-jumătăţii îl sfătui însă să se dea bine pe lângă oamenii aceştia semi-sălbatici, lăsându-i în voia lor. Orice împotrivire i-ar fi aţâţat poate mai rău. Soldaţii primiră totuşi ordinul să nu-i slăbească din ochi.

În timp ce toţi mâncau, Emil Schwarz, Pfotenhauer şi căpeteniile aliate se înfruptau şi ei din slănina hipopotamului care, friptă pe cărbuni, avea într-adevăr un gust destul de bun.

— Nu e aşa că nu e rea? întrebă savantul, zâmbind, pe doctor. Eu ştiu însă ceva şi mai bun prin meleagurile acestea.

— Ce?

— O friptură de elefant, dar să ştii de unde s-o alegi.

— Carne de elefant am mai mâncat eu, nu ştiu însă care parte a corpului e mai bună.

— Să-ţi spun eu. S-ar putea prea bine s-avem prilejul să întâlnim pe aici un domn Elephas, poate chiar o cireada întreagă. Dacă ne-o veni vreunul în bătaia puştii, o să-ţi arăt eu. Ştii unde trebuie să-l nimereşti ca să mergi la sigur?

— Da, în cap, mai bine zis acolo de unde începe trompa.

— Aşa e, deşi cu un glonţ explozibil îl poţi răni mortal şi în altă parte. Cea mai bună bucată, e partea de deasupra a trompei. Să mănânci şi să-ţi lingi degetele!

— Trompa? Eu credeam că trompa e tare ca piatra.

— Te înşeli, e fragedă ca şi limba de ren. Numai că trebuie să ştii cum s-o prăjeşti, adică în seul de rinichi. Tii, parcă-mi lasă gura apă! Păcat că nu vad acum un elefant...

— Pfotenhauer! zise Emil râzând. De dragul unei trompe prăjite ai fi în stare să te iei la luptă cu o cireadă întreagă. Ia gândeşte-te ce-ar fi pe oamenii noştri să ne pomenim acum cu vreo câţiva elefanţi dând buzna peste noi!

— Dacă sunt liniştiţi n-ar fi nimic, altminteri nu prea ne-ar merge bine. Ştii dumneata ce se numeşte un „Pustnic”?

— Da, aşa li se zice elefanţilor masculi, care din pricina răutăţii lor nu sunt toleraţi în turmă, şi rătăcesc singuratici de colo până colo. Sunt extraordinar de primejdioşi. Vai de cine întâlneşte un astfel de singuratic în calea lui.

— Drept e că unul d-ăştia ar face harcea-parcea din vitele noastre. Am făcut odată o tristă experienţă cu un astfel de „Pustnic”, când eram la Bahr Djur. Stăteam cu doi niam-niami de vorbă, aşteptând să împuşc nişte specii rare de păsări. Deodată simţii cum se cutremură pământul sub picioarele mele, când... i-auzi, ce fu asta?

Schwarz ascultă cu încordare câtva timp apoi zise:

— Parcă-ar fi undeva, departe, o cădere de apă. Nu ştiam că sunt şi cascade pe-aici.

— Nu, e altceva. Să nu fie vorba aceea: când vorbeşti de lup, lupul la uşă. Numai de-am mai avea timp să punem vitele la adăpost.

Savantul sărise în picioare, puse mâinile pâlnie la gură şi strigă paznicilor:

— Adunaţi repede vitele şi duceţi-le cât mai departe! Elefanţii, vin elefanţii!

Strigătul lui făcu pe toţi din lagăr să se îngrozească. Puseră repede mâna pe arme, paznicii împingeau vitele cu suliţele afară pe câmp, în direcţia pe care le-o arăta savantul agitând braţele ca nişte aripi. Zgomotul pe care-l auzise venea dinspre pădure, dar din pricina răcnetelor paznicilor, care îndemnau vitele, nu se mai desluşea acum nimic. Nuehrii urlau, glasul puternic al lui Pfotenhauer întrecea însă urletele şi răcnetele.

— Tăcere! Linişte, oameni buni, altminteri suntem pierduţi! strigă el.

Se auzi iar tropotul şi pământul bubui ca şi când s-ar fi năruit un zid. Urmă apoi un zgomot ca scos din sute de trompete şi de după tufiş apăru uriaşul patruped, cu trompa ridicată şi ţinând coada lui, caraghios de mică, în sus. Unul

din colţi îi lipsea, dar celălalt pe care-l mai avea era de-o mărime extraordinară, dovadă vârsta înaintată a elefantului. Era înalt de vreo patru metri şi lung cel puţin de cinci.

Aspectul lui era atât de grozav şi răcnetul lui atât de înfiorător, încât sudanezii fură cuprinşi de panică. Aruncară armele şi o luară la fugă să se ascundă în tufişuri şi după copaci. Ţipetele lor îl făcură pe elefant să ciulească urechile.

Dintr-o cauză care nu se ştia încă fusese orbit de turbare; acum se opri din goană şi privi în juru-i. Văzu oameni fugind şi puţinii rămaşi pe loc să-l înfrunte. Îşi roti trompa, o ţinu ridicată în sus şi se repezi spre ceată. Din aceasta făceau parte europenii, Fiul-devotamentului şi vajnicul Tatăl-râsului. Ceilalţi, până şi Tatăl-măciucii şi Hasab Murat, pieriseră ca-n pământ. Prizonierii stăteau nemişcaţi ca să nu atragă atenţia elefantului asupra lor.

Mai era încă unul care nu fugise — Abd es Sirr, Fiul-tainei. Îndată ce zărise elefantul venind, se trântise la pământ şi începu să se târască binişor spre el.

— Fugi, fugi pentru Dumnezeu! îi strigă Fiul-devotamentului. E un *hahşil*...

Aceasta înseamnă un hoinar, un vagabond, gonit deci de-ai săi din pricina sălbăticiei şi perfidiei lui.

— Are dreptate, zise Pfotenhauer, e un *hahşil.* Gloanţele noastre nu-i pot face nimic. Dacă ale mele nu-l nimeresc, ne-am dus toţi pe copcă.

Stăteau toţi îngrămădiţi la un loc cu puştile întinse, dar locul vulnerabil nu-l puteau ţinti, fiindcă elefantul ţinea trompa ridicată.

Totul se petrecuse, bineînţeles, mai repede decât povestim. Animalul se apropie până la o distanţă de cel mult patruzeci de coţi.

— Împrăştiaţi-vă şi trageţi dintr-o singură parte! strigă savantul.

Sări la o parte urmat de ceilalţi — afară de slovac, care se

lăsase în genunchi şi îndreptase ţeava armei spre gura elefantului.

— *Allah*, ajută-mi să-l nimeresc în creieri, altminteri îmi zdrobeşte dobitocul ţeasta...

Apăsă pe trăgaci şi împuşcătura lui avu un efect îndoit. Smucitura fu atât de puternică încât patul îl izbi drept în cap şi-l făcu să se prăbuşească la pământ.

— *Lisir 'rak* — poftă bună, cu mine s-a isprăvit! strigă el şi rămase cu ochii zgâiţi la elefant.

Dar monstrul nu lăsă în jos trompa ca să-l apuce sau să-l zdrobească dintr-o lovitură. Nu mişcă trompa; mai mult încă, nu se mai mişcă nici el. Acesta era al doilea efect al glonţului tras de slovac. Îl oprise în loc din fugă, bineînţeles că numai pentru câteva momente, care fură totuşi de-ajuns pentru salvarea slovacului.

Tatăl-râsului văzu primejdia în care se afla prietenul său şi-i strigă:

— Fugi, fugi repede, că-l ţin eu în loc!

Sări înaintea monstrului şi-i descărcă un glonţ în trompă, fără să obţină însă efectul dorit. Ar fi fost şi el pierdut odată cu prietenul său dacă Fiul-tainei n-ar fi avut timp în această scurtă pauză să-şi aducă la îndeplinire planul.

Abd es Sirr se ţinuse ceva mai la o parte şi elefantul trecuse pe lângă el fără să-l vadă, dar se oprise în loc când îl nimerise glonţul slovacului, în clipa când se auzi însă detunătura lui Hagi Ali, Fiul-tainei sări în picioare, se apucă de laba dinapoi a animalului şi i-o reteză dintr-o singură mişcare până la os. Dacă n-ar fi nimerit locul exact sau cuţitul nu i-ar fi fost destul de ascuţit, ar fi fost făcut praf cu o singură lovitură. Elefantul întoarse capul să vadă cine l-a atacat, dar în acelaşi timp mai văzu şi altceva care-l îngrozi şi mai mult,

Atenţia tuturor fusese îndreptată până acum numai asupra acestuia şi nu luaseră în seamă tropotul care se auzea apropiindu-se mereu. Bătrânul „Pustnic” cutezase să se

apropie de o turmă de semeni de-ai săi care îl goniseră şi-acum îl urmăreau de-aproape. Când cotise mlaştina îl pierduseră din ochi. Cum îl zăriră se repeziră spre el să-l omoare cu lovituri de trompă. Elefantul înţelese că de-aici era primejdia mai mare, de aceea o luă la fugă şchiopătând, fără să se mai răzbune pentru rănile primite.

Urmăritorii săi cu patru picioare erau în număr de doisprezece şi păreau să formeze o singură familie. Era o ceată mult prea numeroasă ca să încerce să se ia la luptă cu ei. Familia era alcătuită dintr-un elefant bătrân, patru feciori, patru femeiuşti şi trei pui. În goana lor după fugar nici nu luară în seamă pe fiinţele acelea cu două picioare. Alergau ca turbaţi înainte. Numai puii rămaseră mai în urmă. Slovacul şi prietenul său săriseră repede într-o parte ca să nu fie călcaţi de fugar. Când văzuse pe elefanţi apropiindu-se, savantul strigă camarazilor săi:

— Lăsaţi pe toţi să treacă şi trageţi numai în pui; femelele le avem pe urmă sigur.

În acelaşi timp ochi trompa unuia din pui; Emil Schwarz făcu la fel. Gloanţele porniră în acelaşi timp, apoi se auzi iar o detunătură şi savantul trase în puiul al treilea. Gloanţele lui explozibile avură un efect fulgerător. Amândoi puii de elefanţi se prăbuşiră la pământ cu ţeasta sfărâmată. Emil ochise şi el în acelaşi loc dar glonţul lui nu avu atâta putere. Elefantul se opri din fugă, trompa i se legăna ca o limbă de pendulă încoace şi-ncolo, scoase un răcnet grozav de durere şi începu să se clatine pe picioare ca un om beat.

— Îi ajunge, zise Pfotenhauer. Acum repede după copaci, repede, repede...

Porni în goană spre marginea pădurii, urmat de ceilalţi, afară de Abd es Sirr şi Ben Wafa care se lăsară la pământ căutând să se ascundă în iarbă.

— De ce să fugim? întrebă Tatăl-râsului pe savant când fu lângă el. Păi n-am biruit?

— Uite-i că vin. Încărcaţi repede armele; femeiuştele vor voi să-şi răzbune puii, zise aceşti, neluând în seama vorbele arabului.

Aşa şi era. Mamele auziseră răcnetul puiului rănit de Emil şi se întoarseră din drum. Când ajunseră lângă pui, începură să-i miroasă cu trompa, pe urmă mama puiului rănit îi pipăi cu trompa rana, îl mângâie şi se lipi de el ca să-l sprijine. Dezmierdările şi ajutorul ei fură zadarnice. Puiul de elefant se lăsă într-o rână, pe urmă rămase nemişcat. Celelalte mame înţeleseră şi ele că puii lor erau morţi; ridicară trompele şi începură să urle a jale de ţi se făcea părul măciucă.

— Acum vine răzbunarea, zise Pfotenhauer. Au să pornească să ne caute.

— Îmi vine să cred că ne merităm pedeapsa, răspunse medicul. Durerea lor te înduioşează.

— Bine zici. Omul e fiara cea mai cumplită din câte există. Dar ia te uită! Şi arătă spre grupul de elefanţi.

— Văd. Una din mame a căzut lângă puiul ei şi-l jeleşte.

— A, încă una! Acum ştiu ce e. Dumneata nu?

— Nu cumva Fiul-tainei a...

— Da. El şi cu Ben Wafa. Curajoşi băieţi! S-au furişat lângă ele şi le-au înfipt cuţitele în pântece. Acum să ne ducem să le dăm bietelor animale lovitura de graţie. Şi-apoi mi-e teamă să nu se întâmple ceva băieţilor.

Cu un glonţ de fiecare puseră capăt agoniei elefanţilor.

— Aşa, acum nu mai simt nimic, zise savantul încărcându-şi iar puşca. Frumoasă vânătoare, n-am ce zice. Şase elefanţi în mai puţin de un sfert de ceas!

— Atâta măcel fără nici un folos... răspunse Emil.

— Cum aşa?

— Ce să facem cu atâtea hoituri? Şi-apoi femeiuştile n-au colţi şi puii şi mai puţin.

— Eu sunt de altă părere. S-ar putea întâmpla să avem chiar mare folos de pe urma vânatului nostru. Nu putem şti

dacă vom avea destule merinde pe drum.

— Ce tot spui dumneata! Aici sunt aproape douăzeci de mii de ocale de carne. Nu se poate consuma atât în două zile, şi mai mult tot nu ţin.

— Atunci nu-i cunoaşteţi pe sudanezii noştri. Ăştia nu mănâncă, ci „crapă”! Şi-apoi nu e numai carne, mai sunt piei, oase şi zgârciuri. Dar ia fă bine şi-ţi încarcă puşca, fiindcă n-am isprăvit încă.

— Crezi că au să mai vină şi alţi elefanţi?

— Alţii nu, ci ăştia care au mai fost. Când or vedea că lipsesc cucoanele, îl lasă pe fugar în plata Domnului şi se întorc să le caute. Elefanţii se pricep să găsească urmele ca şi oamenii.

— N-aş vrea însă să-i omorâm şi pe ei.

— N-o să-i omorâm, deşi e păcat de atâta fildeş. Aha, ia te uită la sudanezii noştri, acum când a trecut primejdia scot şi ei nasul afară.

Aşa şi era. Ieşeau unul câte unul de după tufe şi veneau cam codindu-se spre elefanţii ucişi.

În timp ce se apucară să spintece animalele, se auzi dinspre partea unde paznicii puseseră vitele răcnete amestecate cu mugete grozave.

— Ce-o mai fi şi asta, nu cumva s-au speriat vitele? zise Emil îngrijorat.

— Tot ce se poate. S-aşteptăm să vedem ce s-a întâmplat, răspunse Pfotenhauer.

Nu trebuiră să aştepte prea mult. Văzură oameni fugind care-ncotro zbierând cât îi ţinea gura: *El hahşil, el hahşil* şi un taur gonind ca nebun spre ei, fugărit de elefantul de adineauri, îl cunoscură imediat, fiindcă-i lipsea unul din colţi.

— Ei drace, ştii că stăm prost! zise savantul îngrijorat.

— Taurul e pierdut, fiindcă elefantul aleargă mai repede decât el, îşi dădu cu părerea doctorul.

— Uite-l că vine spre noi. Să nu ne mişcăm, ca să nu

atragem atenţia elefantului.

Acesta ajunse din urmă taurul, îi înfipse colţul în burtă şi-l aruncă din fugă în aer. Taurul căzu cu o bufnitură la pământ, apoi vru să se ridice de jos, dar elefantul îl apucă în trompă, îl aruncă iar ca pe o minge, îl trânti la pământ şi începu să-l calce în picioare şi să-l izbească cu trompa unde nimerea.

Elefantul, înnebunit de furie, nu se mulţumi numai cu atât; se uită în juru-i, căutând o nouă victimă. Zări micul grup de oameni şi porni în goană într-acolo.

— Fugiţi în pădure şi urcaţi-vă în copaci! strigă Pfotenhauer. Nu încercaţi să trageţi fiindcă ar fi de prisos; e imposibil să-l nimerim.

Toţi o luară la fugă de le sfârâiau călcâiele. Mai ales slovacul alerga de nici nu i se vedeau picioarele.

— Domnule doctor, strigă el din fugă, trage, trage în elefant, altminteri ne-ajunge şi ne spintecă pe toţi!

După el venea prietenul său Tatăl-râsului. Făcea nişte sărituri de panteră şi urla să-i iasă sufletul:

— O, *Allah!* O soartă! O veşnicie! M-ajunge elefantul, blestematul, afurisitul! Ducă-se mai înainte în iad, tocmai la fund şi cât mai adânc!

Sudanezul nu poate să tacă. E flecar din fire, vorbeşte şi ţipă chiar atunci când ar fi în paguba lui.

Abd es Sirr şi Ben Waffa răcneau şi ei, probabil însă cu intenţia să sperie elefantul. Alergau mai mult spre dreapta, pe când elefantul fugea în linie dreaptă ca şi slovacul şi Hagi Ali. Ceilalţi cotiseră la stânga. Băgară de seamă că elefantul se îndepărtase, de aceea se opriră în loc.

— De când sunt n-am alergat aşa, zise savantul gâfâind. Uite cum aleargă elefantul spre tufiş. A pus ochii pe omuleţul nostru şi pe bunicul oraşelor şi noroadelor. Să ne ducem repede să-i salvăm.

— Stai! îl opri Emil apucându-l de braţ. Să nu ne expunem degeaba. S-au ascuns în tufiş şi nu le poate face nimic

elefantul; pe când dacă s-ar întoarce şi ne-ar vedea, nu ştiu zău dacă am mai scăpa.

„Haimanaua” sau „Pustnicul” — cum vrei să-i spui — ajunse la tufiş şi intră în desiş sfărâmând crăcile sub labele lui, ca şi când ar fi călcat pe iarbă. Slovacul auzi trosnind în urma lui, dar nu îndrăznea să se uite îndărăt ci fugea mereu drept înainte. Deodată se poticni de o rădăcină şi râmase lat la pământ. Tatăl-râsului trecu ca o săgeată pe lângă el, dar nici nu-l văzu. Slovacul se ridică repede de jos şi porni în goană spre malul mlaştinii. Văzu un copac înalt cu trunchiul gros înaintea lui. Ridică ochii şi zări pe Ali cocoţat pe o cracă. Sări după el, dar când vru să treacă pe o altă cracă, unde nu l-ar fi putut ajunge elefantul, văzu că e cu neputinţă. Copacul fusese cândva lovit de trăsnet şi nu mai avea decât trei crăci, dintre care una ciuntită, pe care şedea Ali, a cărui faţă lucea de bucurie, ca şi când s-ar afla în al nouălea cer, nu în primejdie de moarte.

— O, *Allah*, ce să mă fac? strigă omuleţul deznădăjduit. Nu puteai s-alegi şi tu alt copac? Toţi sunt mai înalţi şi au şi crăci mai multe decât ăsta... Elefantul o să mă culeagă de pe pom cum ai culege un măr copt...

— Cine te-a pus să te iei după mine? rânji celălalt cu satisfacţie. Eu sunt la adăpost. Până aici n-ajunge trompa lui, şi altceva n-are ce să-mi facă.

— Dar până la mine da, se tânguia slovacul cu disperare. O, *Allah*, *Allah*, uite-l că vine!

Într-adevăr, pârâiturile şi trosniturile se auzeau tot mai aproape.

— Caţără-te pe craca ailaltă, îl sfătui Ali. E destul de groasă ca să te ţină şi atârnă, deasupra apei. Dar repede, repede, îl văd de-aici cum vine turbat spre copac.

Omuleţul se căţără ca o pisică pe trunchi şi încălecă pe cracă. Greutatea trupului său făcu să se aplece craca până aproape de oglinda apei. Aici nu-l mai putea ajunge elefantul;

răsuflă uşurat crezând că a scăpat, dar când îşi aruncă ochii în jos văzu un hipopotam scoţând capul din apă.

— *Allah kerihm!* răcni el îngrozit. Îndură-te, Doamne! Aici e un cuib de hipopotami...

În clipa aceea ajunsese şi elefantul la copac şi ţipătul slovacului îl făcu să se uite în sus. Nu văzuse încă decât pe Ali care striga de sus prietenului său:

— Ţine-te bine, nu te lăsa! Dacă te înhaţă husanul eşti pierdut.

Elefantul clipi din ochii lui mititei, scoase un muget şi ridică trompa spre Hagi Ali. Din fericire nu-l putea ajunge. Tatăl-râsului îşi strânse bine picioarele sub el şi strigă cu bucurie şi teamă:

— Încearcă, de, dacă-ţi dă mâna! Nu-mi pasă mie de ţine, fecior de câine! Hai, urcă-te după mine, ce mai stai?

Elefantul înţelese că nu-i poate face nimic, şi-şi îndreptă privirile spre slovac. Dar nici pe acesta nu-l putea ajunge. Omuleţul credea că-i face în necaz zicându-i râzând:

— Aha, ai poftit la carnea mea, ai, urecheatule? Vino 'ncoa', dacă poţi, să ne strângem niţel în braţe... O să-ţi arăt eu...

N-apucă să-şi sfârşească vorba căci elefantul se gândi să-şi ajungă pe altă cale scopul. Îşi încolăci trompa în jurul crăcii şi începu s-o scuture cu atâta putere încât Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr zbură în aer şi căzu în apă.

Încordarea elefantului fusese atât de mare încât îşi pierdu şi el echilibrul, alunecă pe pământul cleios al — malului şi căzu în mocirlă. Vru să se ţină de cracă, dar sub greutatea trupului său enorm craca se rupse cu o trosnitură grozavă şi pachidermul se duse la fund. Ieşi însă imediat la suprafaţă, adică mai înainte trompa, ceea ce-i pecetlui soarta. Elefantul căzuse nu departe de hipopotam; acesta căscă fălcile lui grozave, apucă în ele trompa şi se lăsă afund. Câteva momente apa se învolbură roşie de sânge, apoi elefantul

apăru fără trompă. Scoase nişte răgete grozave de furie şi durere şi se uită în juru-i, căutându-şi duşmanul. Îl văzu la câţiva paşi de el; se repezi la hipopotam şi-i înfipse colţul cât era de lung în burtă, apoi pieriră în apă.

Din când în când ieşeau amândoi la suprafaţă. Lupta era grozavă. Hipopotamul nu se putea scutura de elefant şi elefantul de hipopotam. Apa roşie de sânge ţâşnea în valuri mari în jurul lor, aşa că nu se putea urmări bine încăierarea.

În vremea asta slovacul se lupta din răsputeri să ajungă la mal ca să nu fie ajuns de crocodili. Reuşi cu mare greu; apa curgea şiroaie de pe el. Totuşi se întoarse spre apă şi zise ameninţând cu pumnii spre cei doi monştri care se luptau mereu:

— *Hamdulillah,* sunt salvat! Vroiaţi să mă mâncaţi, spurcăciuni! Acum o să vă înghită Şeitan pe voi cu toţi urmaşii voştri... Veniţi încoace cu toţii să vedeţi cum am biruit eu un hipopotam şi un elefant în acelaşi timp.

Aceste cuvinte erau adresate lui Emil Schwarz şi Pfotenhauer, care alergau într-un suflet spre mal.

— Da, da, veniţi, veniţi repede! strigă şi Hagi din copac. Nu mai e nevoie să-i omorâm noi, se mănâncă singuri unul pe altul. Uitaţi-vă la Tatăl-trompei... trage pe hipopotam după el pe mal, fiindcă nu-şi mai poate scoate colţii din burta lui. O să-i ia dracul pe amândoi, ia acuş...

Hipopotamul era mort. Elefantul reuşise să pună labele pe mal dar nu putea scăpa de hipopotam; răgea de furie şi sângele îi ţâşnea cu putere din gură.

— Pentru noi primejdia a trecut, zise savantul. Să punem capăt comediei.

Duse puşca la ochi, ţinti şi trase. La întâia detunătură monstrul se clătină; la a doua se prăbuşi pe mal şi se rostogoli îndărăt în apă.

Ca o veveriţă coborî Hagi Ali de pe cracă.

— *Fachrulillah,* — laudă lui *Allah!* strigă el triumfător.

Vitejia şi şiretenia mea l-au biruit. Toată lumea o să mă proslăvească şi o să mă laude când s-o înfrupta din carnea lui.

— Taci! se răsti slovacul. Ce-ai făcut tu la o adică? Te-ai cocoţat în copac şi ai stat frumuşel la adăpost până ce s-a isprăvit. Pe când eu, da, eu, eu sunt un adevărat viteaz!

— Zău? zise Hagi strâmbându-se de indignare. Tu şi viteaz! Ia s-auzim şi noi ce vitejii ai făcut de când te ştiu eu! Uită-te la tine, mă caraghiosule! Eşti ud ca un căţel scos din apă. Te-a aruncat elefantul cât colo, pe când pe mine nici nu m-a clintit din loc.

— Nu vorbi prostii, lăudărosule! Dacă nu eram eu să m-arunc dinadins în apă ca să păcălesc pe elefant şi să-l ademenesc după mine, nu mai scăpai tu cu viaţa, aşa să ştii! Ei, cine e mai viteaz, eu ori tu?

Probabil că ar fi ajuns la urmă să se încaiere dacă în momentul acela n-ar fi alergat toţi sudanezii în ţipete de bucurie să se încredinţeze că elefantul e într-adevăr mort. Săreau şi jucau ca nebunii pe mal şi cu mare greu reuşi doctorul să-i potolească.

Aduseră frânghii de pe corabie ca să tragă la mal monştrii ucişi. Emil şi Pfotenhauer se întoarseră însă în lagăr, temându-se ca elefanţii să nu se întoarcă.

16. Deznodământul se apropie

Din fericire teama lor nu se adeveri, dar, cum ajunseră în lagăr, unul din oamenii rămaşi pe mal veni în fugă să le spună că se zăreşte o barcă îndreptându-se spre mlaştină.

Emil Schwarz alergă cu Pfotenhauer imediat la râu urmaţi de încă vreo câţiva. Pe fâşia îngustă a Nilului înainta o barcă vâslită de mai mulţi inşi. Doctorul se uită prin ochean, îl întinse apoi savantului care, cum îşi aruncă ochii într-acolo, zise lui Ben Wafa:

— E o barcă de a niam-niamilor voştri. Oare ce-or fi vrând? Uită-te şi tu.

Tânărul privi prin ochean, apoi îi răspunse foarte îngrijorat:

— Un vas de război de-al nostru. Pentru ce-o fi venind? Văd la cârmă pe Wahafi, cel mai deştept dintre războinicii noştri, care cunoaşte cursul şi malurile râului până devale la lacul Ombaj. Trebuie neapărat să-l întreb ce s-a întâmplat.

Porni în fugă în lungul malului mlaştinii şi ajunse la capătul ei tocmai când barca trăgea la mal. Îl auziră strigând ceva spre vâslaşi şi glasuri bucuroase răspunzându-i. Pe urmă tânărul sări în barcă şi vâslaşii porniră repede, spre grupul de oameni care îi aşteptau cu nerăbdare.

Wahafi, cârmaciul, recunoscu de departe pe Tatăl-cocostârcului şi-i strigă vesel:

— Ce bine-mi pare că te văd, stăpâne! Nu venim singuri, ci însoţiţi de un mare număr de războinici.

— Pentru ce? întrebă savantul, în timp ce barca trăgea la mal şi oamenii coborau din ea.

— A fost un negustor din Metambo la noi, care a trecut mai întâi pe la seribahul lui Abu el Mot şi ne-a spus că acesta va veni să ne atace îndată după ce se va întoarce. Atunci căpetenia noastră a hotărât să i-o luăm noi înainte. Şi-a

adunat toţi războinicii şi m-a trimis pe mine să văd cum stau lucrurile la seribah.

— Ţi-o putem spune noi chiar acum. Şi unde trebuie să-i duci răspunsul?

— La locul unde se revarsă râuleţul Nirrheh în Nil. Va sta ascuns acolo cu întreaga flotă, până ce mă voi întoarce eu.

— Câţi oameni aveţi?

— Peste cinci sute, unul mai viteaz decât altul. Şi bărci destule.

— Cu atât mai bine. Suntem noi, nu e vorbă, destui, dar fiind mai mulţi, vom birui mai repede pe duşman. În cât timp puteţi ajunge de-aici unde vă aşteaptă căpetenia?

— În cel mult o zi.

— Atunci e timp. Hai cu noi în lagăr, fiindcă avem multe de vorbit.

Ţinură sfat şi hotărâră ca Wahafi să pornească imediat ca să-i spună căpeteniei ce era de făcut. Niam-niamii trebuiau să pornească fără zăbavă de unde erau, direct la Ombula şi să se întâlnească acolo cu Schwarz, Pfotenhauer şi oamenii lor.

Tocmai se pregătea Wahafi de plecare, când zăriră un călăreţ venind dinspre răsărit. Savantul duse ocheanul la ochi:

— Un alb, zise el. Înarmat până-n dinţi. Oare cine să fie?

Wahafi se uită şi el. Probabil că învăţase de la savant, în timpul şederii lui la niam-niami, cum să se servească de un astfel de instrument. Cum văzu chipul călăreţului, strigă înspăimântat:

— Ăsta e Dauwari, cercetaşul. Ori pe unde trece el, moartea şi nenorocirea îl urmează:

— Îl cunoşti? întrebă doctorul.

— Mult prea bine, deşi el nu m-a văzut; niciodată. L-am întâlnit o dată la moroşi. Cum a plecat el, a venit caravana de sclavi şi a pustiit ţinutul. Se abate prin toate satele şi cunoaşte pe toţi vânătorii de sclavi, fiindcă face afaceri cu ei.

Străinul nu păru defel intimidat. Veni de-a dreptul la ei, descălecă, salută şi zise lui Emil:

— Am fost trimis la voi. Nu sunteţi oamenii lui Abd el Mot?

— Dar tu cine eşti? îl întrebă doctorul, ocolind răspunsul.

— Sunt soldat şi m-am întâlnit cu caravana de sclavi de sub comanda lui. M-a luat în serviciul său şi m-a trimis să vă spun să vă duceţi imediat la munţii Guta, ca să vă întâlniţi cu el la râpa Suwar, unde vă aşteaptă.

— Ce caută acolo?

— Vrea să atace nişte sate de-ale mundoşilor. Va sosi poimâine la locul de întâlnire. Dacă vă grăbiţi, puteţi fi şi voi a doua zi acolo.

— Cum te cheamă pe tine?

— Amar Ben Suba.

Schwarz îl privi scrutător. Omul îi susţinu privirea cu un zâmbet de nepăsare. Trăsăturile chipului său dovedeau curaj şi îndrăzneală, dar nu inspirau încredere.

— De ce minţi? îl întrebă Emil cu asprime.

Străinul trase pistolul de la brâu şi răspunse cu glas ameninţător:

— Să nu mai spui a doua oară că te împuşc fără şovăială. Nu îngădui nimănui să mă insulte.

Dacă îşi închipuia că astfel va speria pe german, se înşela amarnic. Acesta îi dădu peste mână şi făcu să-i sară pistolul în aer; smuci puşca de pe umăr şi-l pocni cu patul în cap cu atâta putere încât căzu jos ameţit. Într-o clipă fu complet dezarmat şi legat burduf.

Când îşi veni în simţiri şi se văzu legat, strigă înfuriat:

— Aşa vă purtaţi voi cu trimisul superiorului vostru? Abd el Mot o să vă înveţe el minte când o veni, fiţi pe pace...

— Taci, ticălosule, nu ne temem noi de ameninţările tale. Eşti un mincinos şi degeaba vrei să ne faci să credem că vii din partea lui Abd el Mot.

— Atunci nu m-ai înţeles bine.

— Mai bine decât crezi tu. Te cunoaştem noi. Eşti Dauwari, agentul şi misitul vânătorilor de sclavi.

— Te înşeli. Tot ce v-am spus e adevărat şi, dacă nu ascultaţi de ordinul pe care vi l-am transmis, o s-aveţi de-a face cu Abd el Mot, aşa să ştiţi!

— Vrei să spui cu Abu el Mot?

— Nu, pe mine Abd el Mot m-a trimis.

— Aşa? Ia spune, rogu-te, când a trimis ştafeta cealaltă?

— Nu ştiu, nu mi-a spus. A mai trimis pe cineva?

— Întocmai. Dacă ai veni din partea lui, ai şti că a trimis cu o zi înainte un alt ordin. Unde te-ai întâlnit cu el?

— La Ombula.

— Nu mai e acolo. O să-ţi tragem acum câteva nuiele la talpă, ca să mărturiseşti adevărul.

— Să nu îndrăzneşti! Răzbunarea mea ar fi teribilă.

— Vierme, cutezi să mă ameninţi! Asta e o obrăznicie pentru care-ţi vei primi imediat pedeapsa. Care dintre voi se pricepe să dea la tălpi?

La întrebarea lui se oferiră peste douăzeci de inşi. Tăiară o cracă groasă, întinseră pe Dauwari pe spate, unul i se aşeză pe pântece, îi legară picioarele de craca pe care o ţineau doi oameni, un altul aduse o nuia groasă cât un deget şi începu să-i tragă la tălpi.

Dauwari strânse dinţii ca să nu ţipe. Nu se putu însă stăpâni multă vreme. La a treia lovitură răcni ca o vită la tăiere şi strigă:

— Staţi că mărturisesc! Nu mai daţi că mă omorâţi... spun... spun tot...

Emil făcu semn omului să se oprească.

— Răspunde la ce te voi întreba, dar să nu minţi că pun să te omoare în bătaie, ai înţeles? Aşadar nu e adevărat că vii de la Ombula şi nu te-ai întâlnit cu Abd el Mot.

— Nu, gemu ticălosul.

— Ci te-ai întâlnit cu Abu el Mot şi homrii lui?

— Da.

— Şi te-a trimis să ne spui ceea ce ai repetat adineauri.

— Aşa e.

— Cu ce scop? Ce plănuieşte?

Dauwari se codi cu răspunsul.

— Nu căuta să născoceşti vreo minciună, fiindcă îl vezi iar pe dracu'. Ştiu şi fără să-mi spui tu intenţiile lui Abu el Mot. Vrea să ne atragă într-o cursă. E sau nu aşa?

Omul tăcu şi se uită cu o privire plină de ură la german. Sudanezul îi trase două beţe zdravene şi ticălosul începu să răcnească iar.

— Staţi, staţi că spun! Da, aşa e. Vrea să vă atragă în cursă; planul lui e să vă prindă la râpa Suwar şi să vă omoare acolo pe toţi.

— Cine? Abu el Mot n-are decât vreo câţiva oameni cu el. Vrea să se ducă la Abd el Mot ca să-l ia împreună cu ceata lui la râpă?

— Da.

— Totuşi ştie că şi aşa e prea slab împotriva noastră; îi trebuie deci ajutoare. Bănuiesc că a trimis pe unul din homrii lui ca să-şi recruteze alţii, şi cum printre negri nu va găsi ce caută, se va adresa unui alt seribah. Da?

Dauwari nu răspunse, dar văzând că sudanezul se pregăteşte iar să dea, strigă:

— Stai că spun! Abu el Mot a trimis doi homri la seribahul Ulambo, al cărui proprietar e un bun prieten de-al lui.

— Bine. Te sfătuiesc să fii cuminte. Eşti în puterea mea şi trebuie să-ţi dai seama că nu glumesc. Ai venit la noi ca spion, şi trădător, meriţi deci moartea. Dacă însă voi vedea că eşti sincer, îţi voi da drumul să pleci fără să-ţi fac nimic.

— Adevărat? întrebă repede Dauwari. Jură!

— Eu sunt creştin; cuvântul meu e ca şi un jurământ. Se bizuie mult Abu el Mot pe nuehrii lui care au căzut pe urmă în mâinile noastre?

— Da. Deoarece mi-ai dat cuvântul să-mi laşi libertatea, îţi voi spune tot ce ştiu. Abu el Mot bănuieşte că i-ai ademenit nuehrii. M-a trimis să vorbesc într-ascuns cu ei şi să le făgăduiesc orice vor cere ca să se revolte în drum împotriva ta şi să treacă iar de partea lui.

— Cum „în drum”? În ce fel şi-a închipuit Abu el Mot acest cuvânt?

— Eu să vă conving să vă lăsaţi aici corăbiile şi să vă duceţi pe uscat la râpă.

— Hm! Drumul ar dura două zile şi în vremea asta multe s-ar putea pune la cale împotriva noastră. Acum ştiu destul şi te las în pace deocamdată. Vei rămâne însă legat până ce voi crede eu de cuviinţă; pe urmă te las liber, dar bătaia pe care ai mâncat-o a fost binemeritată.

Dauwari fu dus mai la o parte ca să nu poată vorbi cu nimeni din lagăr, apoi Emil Schwarz, Pfotenhauer, Tatăl-jumătăţii, Wahafi, Hasab Murat şi câţiva din cei mai de seamă ţinură sfat. Atât Wahafi cât şi Fiul-devotamentului şi Abd es Sirr cunoşteau foarte bine munţii Guta şi râpa Suwar. Denumirea vine de la pluralul cuvântului sure şi înseamnă „Capitole din *Coran”.* Wahafi explică astfel de unde îşi trage râpa sau văgăuna numele:

— În văgăuna asta a locuit odată un cucernic predicator al Islamului care se străduia să convertească pe negri la mahomedanism, dar aceştia n-au vrut să-l asculte şi l-au omorât. Înainte te moarte, predicatorul i-a blestemat şi de atunci copacii s-au uscat, nici o rouă n-a mai căzut pe iarbă; toate vietăţile au fugit sau au pierit din văgăună. A venit pe urmă un alt imam care a ridicat blestemul. A sădit atâţia palmieri câte sure are *Coranul,* adică o sută patrusprezece, şi la fiecare pe care-l sădea spunea un *Hamdulillah issai 'jid eddinji*[1]*.* Şi ce să vezi? Pomii au prins rădăcini, au crescut şi au sporit. De atunci locul e considerat sfânt şi dacă Abu el

[1] Lăudat fie Domnul, stăpânul lumii. Începutul *Coranului*.

Mot vrea să ne nimicească tocmai acolo, pângăreşte locul şi face un păcat de moarte. De aceea cred că *Allah* îl va pedepsi şi vom pune mâna pe el fără vărsare de sânge.

— Eşti tu atât de sigur de asta? întrebă doctorul.

— Da. Nu mai poate să ne scape. Nu ne vom duce însă pe uscat, ci pe apă, şi vom ajunge mult mai repede decât crede el. De aceea vă sfătuiesc să plecăm cât mai repede. Abd es Sirr şi Ben Wafa cunosc bine cursul râului şi vă vor sluji de piloţi, în timp ce eu mă întorc imediat la căpetenia noastră ca să-i spun ce-am hotărât. Locul unde aşteaptă cu bărcile oamenii săi se află aproape de seribahul Ulambo, de unde speră, Abu el Mot să capete întăriri. Dacă vânătorii de oameni de-acolo vor alerga într-adevăr în ajutorul lui, noi le ieşim înainte şi le tăiem calea.

— Noi nu putem pleca până ce nu ne vor sosi războinicii aliatului nostru, Tatăl-jumătăţii.

— Aceştia vor fi aici cel mult într-un ceas.

— Sunt însă călări, cum să-i îmbarcăm în corăbii?

— Îşi vor lăsa cămilele aici. Nici voi nu puteţi lua vitele cu voi. Trebuie să rămână oameni să le păzească până ce ne vom întoarce. Dar ia te uită colo. Vezi tu şirul acela lung de călăreţi? Sunt oamenii mei; deci nu mai e nevoie să aştepţi un ceas.

— Cu atât mai bine; eu plec, fiindcă nu e timp de pierdut, zise Wahafi. Mâine seară veţi fi şi voi la locul unde vă aşteptăm şi poimâine dimineaţă putem fi la văgăună. Venisem aici să vânăm vreo sălbăticiune pentru ai noştri. Acum nu mai e nevoie, fiindcă putem lua ceva carne de elefant cu noi, ca să o ducem în lagăr. *Allah* să vă ocrotească şi să vă ferească de rele!

O ştafetă trimisă călăreţilor îi pusese la curent cu cele ce se întâmplase, aşa că nu se mirau defel să găsească în locul câtorva inşi o tabără care mişuna de oameni, luptători puternici, bine înarmaţi.

A doua zi înainte de apusul soarelui mica escadră ajunse la un loc unde râul făcea un cot ascuţit spre răsărit şi în care se revărsa o apă îngustă dar ceva mai lată aici.

— Acesta e braţul prin care trebuie să trecem, zise Abd es Sirr, care stătea pe puntea corăbiei cu Emil Schwarz şi Pfotenhauer. Am mai fost pe-aici şi ştiu şi unde ne aşteaptă căpetenia niam-niamilor.

Nici n-apucă să-şi sfârşească vorba şi se auzi un ţipăt; apoi văzură un şir de bărci care alergau ca o săgeată pe apă. Era parte din flota de război a niam-niamilor care ieşea în întâmpinarea noilor sosiţi. În prima barcă, de unde pornise ţipătul, se afla la cârmă Wahafi, care dăduse astfel semnalul.

Vasele avuseseră vânt prielnic şi se putuseră slujii în acelaşi timp şi de pânze şi de lopeţi. Acum flota se întâlnise cu aceea a lui Schwarz, care ancoră şi ea la mal.

Amândouă malurile râuleţului erau mărginite de tufe în spatele cărora se întindeau păduri mari de sunut. Ea locul unde ancoraseră vasele niam-niamilor oamenii tăiaseră de jur împrejur tufele, ca să aibă unde-şi face lagărul. Făcuseră colibe din crăci şi muşchi pentru adăpost. În mijlocul lagărului ardea, deşi nu se întunecase complet, un foc mare. Între foc şi mal stăteau adunaţi o mulţime de războinici care îşi manifestară bucuria prin fluturarea armelor şi strigăte de bun-sosit. Pe o movilă aşternută cu muşchi verde şedea un bărbat voinic care avea în fiecare mână câte ceva ce nu se putea desluşi de la distanţă.

— Căpetenia, zise Pfotenhauer lui Emil, arătând într-acolo. Se intitulează regele niam-niamilor şi-i place să primească pe străini pe un aşa-zis tron.

— Şi în mână ce ţine?

— Sceptrul şi „globul imperial”.

— Ei drace! Ca un rege pe cărţile de joc...

— Chiar aşa. A auzit pesemne de la cineva că la regii europeni acestea sunt însemnele domniei şi ale demnităţii şi

a pus să i se fabrice şi lui aşa ceva. La audienţă nu s-ar lipsi de ele pentru nimic în lume. Haide să-i prezentăm omagiile noastre.

— Cum să-l salut fără să mă umilesc său să-l jignesc?

— Ca pe orice burghez. Fă cum fac eu şi fii fără grijă. Vorbeşte binişor arăbeşte şi o să poţi să te înţelegi lesne cu el.

Când alaiul ajunse în faţa tronului, niam-niamii făcură un cerc în jurul lui. Pfotenhauer urcă treptele la tron, întinse regelui mâna zicând:

— Bună seara, o! Rege; ce mai faci?

Regele puse jos sceptrul, îi strânse mâna şi răspunse foarte simplu:

— Slavă Domnului, bine, dar tu?

— Sub privirile tale, tot aşa, mulţumesc. Uite, am adus cu mine pe un prieten şi te rog să-l vezi cu ochi buni ca şi pe Aswad şi pe mine — suntem toţi trei ca fraţii.

— Wahafi mi-a vorbit despre el. Mi s-a spus că i se zice Tatăl-celor-patru-ochi. Fie binevenit printre noi.

Puse jos însemnul celălalt, apucă mâna lui Emil, i-o scutură zdravăn şi, văzând pe slovac şi pe ceilalţi însoţitori, adăugă:

— Ăsta trebuie să fie Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr şi celălalt Tatăl-râsului: Wahafi mi-a pomenit şi de ei şi...

— Iertare, o! Rege! îl întrerupse Tatăl-râsului; dintr-odată. Aşa mi se zice, dar nu îngădui decât prietenilor mei să mă numească astfel. Eu sunt Hagi Ali Ben Hagi Ishak al Faresi Ibn Hagi Otaïba Abu l'Oşer Ben Hagi Marwan Omar el Gandesi Hafid Iacub Abd' Allah el Sandşaki.

— Bine, bine, zâmbi regele. Numele e prea lung şi greu pentru limba mea; fiindcă mă consider şi eu prietenul tău, o să-ţi spun şi eu ca şi ceilalţi.

Prieteneşte fură primiţi şi Tatăl-jumătăţii şi Hasab Murat. De-abia după ce crezu că şi-a făcut datoria către străini socoti

că a venit momentul să-şi sărute copilul, apoi îmbrăţişă şi pe prietenul său, Fiul-tainei. Întreaga lui atitudine era ca a celui mai simplu european, ceea ce făcu să-şi câştige simpatia tuturor.

Era un om grăsuliu, cu pielea de un cafeniu închis, lat în spate şi nu prea înalt. Purta o manta largă strânsă la mijloc cu o curea de care atârna o sabie. Altă armă n-avea. Singura podoabă era părul său împletit în multe codiţe şi ridicat în vârful capului în formă de pâlnie în care era înfiptă o pană minunată.

Tronul era în trei laturi şi destul de mare ca să poată încăpea mai multe persoane. Emil Schwarz şi Pfotenhauer se aşezară unul la dreapta, celălalt la stânga lui. Regele ascultă cu multă atenţie cele ce-i istorisiră cei doi, pe urmă zise:

— Să sperăm că prietenul vostru şi Vânătorul-de-elefanţi sunt încă în viaţă. Dacă nu, Abu el Mot şi Abd el Mot vor ispăşi în mii de chinuri moartea lor. Mâine pe vremea asta vom şti hotărât şi încă înainte de răsăritul soarelui sper s-ajungem la văgăuna Suwar.

— Vrei să plecăm încă în astă-seară? întrebă doctorul. Va trebui atunci să umblăm toată noaptea.

— Nu o să umblăm, fiindcă nu ne ducem pe uscat, ci pe apă. Râuleţul acesta duce atât de aproape de văgăună, încât nu trebuie mai mult de o jumătate de ceas ca să trecem pădurea şi s-ajungem la ea.

— Şi cu seribahul Ulambo? Abu el Mot a trimis acolo după ajutor.

— Ştafetele s-au întors.

— Şi rezultatul?

— Nu ştiu, nu au vrut să-mi spună.

— Ai vorbit cu ele?

— Da. Am reuşit să punem mâna pe ele. N-am vrut să le silesc să vorbească şi am aşteptat sosirea voastră. Sunt legate şi puse sub pază. Dacă vrei, trimit să le-aducă.

— Bine.

Se aprinseră şi alte focuri în jurul cărora se aşezară niam-niamii. Erau toţi înarmaţi cu cuţite în formă de seceră, săgeţi şi suliţe. La un semn al regelui, unul din oameni se duse să aducă pe cei doi homri. Când dădură cu ochii de Emil, tresăriră înspăimântaţi. Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr se înfurie grozav, îi ameninţă cu pumnii şi strigă adresându-se mai mult doctorului şi savantului:

— Ăştia sunt afurisiţii ceia de homri! Nu-i lăsaţi iar să fugă, ca să-şi ia pedeapsa pe care o merită.

— Fii pe pace, de data asta nu ne mai scapă, încercă Emil să-l potolească. Apoi întorcându-se spre homri: Văd că m-aţi recunoscut. Soarta voastră atârnă de răspunsurile pe care mi le veţi da. Ce aţi obţinut la seribahul Ulambo?

Îl priviră câtva timp posomorâţi, îşi şoptiră ceva între ei, pe urmă unul răspunse:

— N-am fost la Ulambo.

— Ştiu bine că Abu el Mot v-a trimis acolo. Nu tăgădui, altminteri vei păţi şi tu ce-a păţit Dauwari.

— Dauwari? strigă arabul speriat.

— Da. V-aţi închipuit că vom lua drept bune minciunile lui şi vom cădea în cursă. Pesemne că soarele v-a uscat creierii ca să ne credeţi atât de proşti. Am pus să-l bată la tălpi şi a mărturisit tot.

— Câinele!

— Când veţi simţi şi voi nuiaua la talpă n-o să mai tăgăduiţi.

— Îndrăzneşte! Noi suntem dreptcredincioşii lui *Allah*, pe când tu eşti creştin.

— Eu nu vă judec după religia voastră, ci după fapte, iar dacă vreţi să batjocoriţi legea mea, n-aveţi decât, numai că pedeapsa o să vă fie şi mai aspră.

— Arată-ni-l pe Dauwari şi o să te credem.

— Bine, o să vi-l arăt, deşi nuiaua v-ar deschide repede

pliscul.

Trimise pe slovac şi pe Ali sa aducă pe prizonier şi-l puseră lângă homri. Aceştia îi aruncară o privire de mânie şi dispreţ, apoi îi întoarseră spatele.

— Aha, sunteţi trufaşi, după cum văd, dar o să vă treacă repede trufia. Vreţi să mărturisiţi ori nu ce-aţi făcut la seribah?

— Nu mărturisim nimic.

— Să vedem dacă o să vă ţineţi de cuvânt.

La un ordin al lui li se dădură şi lor câteva beţe la talpă. Efectul fu cel aşteptat. Recunoscură că au fost într-adevăr la seribah, dar au fost refuzaţi. Ar fi putut să fie o minciună, Emil înţelese însă că spuneau adevărul. Dacă ar fi fost altfel, n-ar fi plecat singuri ci însoţiţi de oamenii ceruţi de Abu el Mot. Îi lăsară în pace şi fură puşi cu Dauwari la un loc.

Printre supuşii regelui niam-niamilor se aflau mai mulţi care cunoşteau drumul la văgăuna Suwar. Se luă hotărârea ca un număr mai mare de niam-niami să rămână de pază la corăbii, ceilalţi să fie îngrămădiţi în bărci şi îndată după ce vor mânca să pornească la drum.

Merinde erau din belşug, aşa că în privinţa asta n-aveau nici o grijă.

În prima barcă luă loc regele şi încă patruzeci de persoane. La pintenul ei făcuseră un fel de vatră de bolovani ca să aprindă focul. Barca fu împinsă de la mal şi porni urmată de celelalte. Pe ceauş şi ceilalţi prizonieri îi lăsară pe corabie, dar pe Dauwari şi amândoi homrii îi luară cu ei, socotind că poate vor avea trebuinţă de ei.

Era un drum straniu prin bezna codrilor seculari. Sălbăticiunile dormeau, dar mii de licurici săgetau întunericul şi milioane de gângănii se repezeau în flăcări, părând că o grindină se abătuse peste ele.

Regele stătea lângă foc fără să se sinchisească de ele; Emil Schwarz şi Pfotenhauer se înveliseră în plasele de

apărare, iar în spatele lor slovacul şi Hagi Ali vorbeau pe şoptite.

Lumina focului se răsfrângea pe malurile acoperite de plante tropicale care îşi sug viaţa din apă.

— Am impresia, zise savantul către Emil, că sunt la teatru, unde decorul reprezintă o pădure cu zâne şi iele. Ia te uită cum se ridică lumina flăcărilor până la palmierul cela de colo şi se încolăceşte ca un şarpe în vârful lui. Plantele acestea de la Sud au altă înfăţişare decât cele de la Nord. Şi totuşi, mai mult îmi place o pădure de brazi sau stejari de ale noastre decât una de palmieri ca asta, fiindcă... A, dar asta ce fu? Ai văzut-o?

O pasăre mare, neagră, trecu cu un fâlfâit de-abia auzit de la un mal la celălalt, atingând aproape flăcările cu aripile ei.

Savantul sărise drept în picioare şi arătă cu degetul spre zburătoarea care pieri în pădure.

— Desigur că am văzut-o, răspunse Emil. Era o bufniţă; ceea, ce se vede foarte rar pe aici.

— Aşa e. E singura pe care o văd de când mă aflu în Sudan. Ştii cum o numesc băştinaşii?

— Da, „Martorul”.

— Şi de ce-i spun aşa, ştii?

— După ţipătul ei; *şuhud,* pluralul de la *şahid,* adică „Martorul”.

— Dar pe latineşte?

— Bubo maximus.

— Bravo! Văd că te pricepi.

Atât aştepta savantul ca să înceapă iar o discuţie despre păsări şi să ajungă la examenul de Ştiinţe naturale din clasa a treia, când profesorul l-a întrebat...

Nu sfârşi, căci ochii i se închiseră de somn şi adormi cu vorba în gură.

Când îi treziră, pe el şi pe doctor, era încă întuneric. Bărcile fură trase la mal şi priponite, pe urmă coborâră cu

toţii. Câţiva oameni rămaseră să păzească bărcile, ceilalţi îşi luară armele şi merinde, apoi porniră la drum.

Treceau printr-o pădure de tamarini destul de rari ca să poată vedea la lumina făcliilor pe mal pe unde merg. Totuşi, fiindcă s-ar fi putut să se afle iscoade de-ale lui Abu el Mot, căutau să nu facă zgomot.

După vreun ceas de umblet, călăuzele se opriră şi spuseră ceva regelui. Acesta comunică lui Schwarz că au ajuns aproape de văgăună şi-l întrebă dacă să coboare râpa.

— În nici un caz, răspunse acesta. Sau duşmanii se află jos în văgăună — ceea ce nu cred — şi le cădem în palmă, sau vin în urmă şi atunci putem foarte bine aştepta până dimineaţă. Să stingem făcliile şi să ne aşezăm ori să ne întindem în iarbă. E cel mai cuminte lucru ce avem de făcut.

Ca şi amurgul, tot astfel sunt în Sudan şi zorile: trecerea de la zi la noapte şi de la noapte la zi se face foarte repede.

Deşi era încă întuneric, se auzi deodată un ciripit de pasăre, apoi altul şi în curând glasul a mii şi mii de păsărele străbătea văzduhul şi zorile se iviră. Schwarz se ridică de jos şi porni împreună cu Pfotenhauer să cerceteze locul. Călăuzele erau sigure de ce ştiau. Încă o sută de paşi şi s-ar fi izbit de o stâncă de granit, dreaptă ca un zid, cum sunt toţi munţii Guta.

Se aflau tot sub copacii de tamarini, ale căror vârfuri se împleteau în aşa fel încât de-abia se putea zări cerul.

Drept înainte însă, locul era liber şi aici începea văgăuna. La amândouă capetele n-avea mai mult de optzeci de paşi, ceva mai lată la mijloc şi lungă de zece ori pe-atât.

De unde se aflau trupele era greu de coborât, dar de partea cealaltă era o potecă în pantă lină cu coborâşul destul de lesne. Marginea văgăunei era mărginită de copaci. Pereţii erau sterpi, nici o vegetaţie, nici măcar un fir de iarbă. Jos însă, în râpă, vârfurile palmierilor se clătinau în adierea vântului dimineţii.

Regele se apropie şi el însoţit de Wahafi. Acesta arătă spre văgăună şi zise:

— Aceia sunt cei o sută patrusprezece palmieri ai *Coranului* sădiţi de imam; în afară de ei nu există palmier prin apropiere, dovadă că rugăciunile lui au făcut într-adevăr o minune.

— Nu se zăreşte nimeni în văgăună, răspunse doctorul. Aşadar i-am luat-o înainte lui Abu el Mot şi avem poate timp să cercetăm niţel locul. Pe unde am putea coborî?

— Există o singura potecă. O să vă duc eu acolo, daţi ordin oamenilor să ne urmeze.

— Stai, nu te grăbi. Eşti de părere să coborâm toţi în văgăună?

— Da.

— Ar fi o mare greşeală. Cum nu e altă ieşire, Abu el Mot ne va închide între pereţii ei şi va trebui să dăm o luptă crâncenă, ceea ce vreau să împiedic cu orice preţ. Ar însemna altminteri să avem morţi şi destui răniţi, şi e păcat să se verse sânge când se poate face altfel.

— Stăpâne, fără asta nu se poate.

— O să vezi că se poate. Eu cobor numai cu câţiva inşi ca să cercetez văgăuna; ceilalţi rămân aici să aştepte întoarcerea mea. În nici un caz nu îngădui să ne facem lagărul acolo. Ar însemna să cădem în cursa pe care vrea să ne-o întindă Abu el Mot.

— Bine, bine, dar cum vrei atunci să-l birui?

— Voi vedea eu. Poate că coboară el cu ai lui devale. Vom împiedica atunci ieşirea şi cade singur în cursă. Drept e că nu-l cred atât de prost.

— De ce? întrebă Pfotenhauer. El îşi închipuie că vom sosi abia mâine. Pentru ce nu s-ar face el stăpân pe situaţie?

— Hm... bine zici, la asta nu m-am gândit. Acum să ne grăbim ca să vedem ce e prin văgăună.

Lăsară trupele unde erau, iar ei, conduşi de călăuze,

trecură o bucată de drum prin pădure şi ajunseră la un fel de gang în văgăună. Intrarea era lată de doisprezece paşi, apoi intrai într-un fel de cazan mărginit din toate părţile de stânci sterpe. Jos la poalele lor era un fel de jgheab în care se scurgea de sus apa, formând un pârâiaş în apropierea intrării într-o pâlnie de piatră, apoi se pierdea în pământ. Palmierii aşezaţi la distanţe egale, păreau într-adevăr să fi fost sădiţi de mână omenească.

— Numără-i! zise Wahafi lui Emil. Pe dreapta sunt cincizeci, pe stânga tot cincizeci, în fund şapte şi aici la intrare alţi şapte. Şi-acum, dă-te mai aproape ca să vezi ce nume poartă fiecare palmier.

Îl trase lângă întâiul palmier şi-i arătă un cuvânt în limba arabă, săpat în trunchi. Literele, groase cât degetul, erau uşor de citit şi păreau să fie scrise cu foarte mult timp în urmă.

— *El Fatha,* scrie pe el; pe cel de-al doilea *El Bakara;* pe-al treilea *l'Ajli Amran* şi aşa mai departe.

E lesne de înţeles că locul acesta era sfânt pentru mahomedani şi, deşi niam-niamii nu sunt adepţi de-ai Profetului, trăiesc însă în strânsă legătură cu ei şi au adoptat întrucâtva parte din credinţa lor, aşa că îi impresiona sfinţenia locului.

Înaintară mai adânc în văgăună, până ce la un moment dat Emil zise regelui şi celorlalți care îl urmau:

— Voi rămâneţi aici, iarba e înaltă şi paşii voştri ar lăsa urme, aşa că Abu el Mot ar vedea îndată că au mai trecut alţii înaintea lui şi ar prinde bănuieli. Eu şi prietenul meu ne pricepem însă cum să păşim ca să nu se cunoască şi să ştergem urmele lăsate după noi.

Înaintară amândoi numai până la jumătatea văgăunii. Se încredinţară pe deplin că nici un picior omenesc n-ar fi putut urca pereţii netezi ai stâncii. Aceasta era ce vroiau ei să ştie. Porniră înapoi la ceilalţi, căutând să şteargă urmele rămase în iarbă, apoi ieşiră cu toţii din văgăună.

17. Văgăuna surelor

În curând avură dovada că Emil Schwarz avusese dreptate, căci de-abia ajunseră sus şi slovacul arătă spre şes strigând:

— Atenţiune! Se văd nişte puncte mişcându-se în zare. Nu pot fi decât duşmanii; să ne ascundem repede ca să nu ne zărească.

Se retraseră repede după tufe, pe urmă sub copaci, de unde puteau vedea bine ce se petrece, fără să fie văzuţi.

La început nu erau decât patru, cinci puncte, apoi din ce în ce mai multe, formând o dungă subţire şi îngustă ca trasă cu linia. Punctele se măreau din ce în ce. După zece minute se desluşiră bine cinci călăreţi care mergeau în frunte, urmaţi de un lung şir de pedestraşi. După alte cinci, se vedea tot convoiul. După zece sau mai mulţi pedestraşi, veneau câţiva inşi călări, apoi iar pedestrași şi alți călăreţi.

— Ăsta e Abu el Mot cu vânătorii lui de sclavi şi cu negrii robiţi, zise Pfotenhauer. Bine că nu trebuie s-aşteptăm prea mult. Acum dansul poate începe.

— Tragic dans, dacă nu pentru noi, pentru adversarii noştri, răspunse Emil. Apoi, întorcându-se spre rege, adăugă: Eu cu prietenul meu rămân aici ca să observăm bine caravana în timp ce voi vă întoarceţi la oamenii noştri ca să le anunţaţi sosirea duşmanului. Să nu se mişte din loc până ce nu venim noi. Puneţi celor doi homri şi lui Dauwari câte un căluş în gură ca să nu dea alarma prin ţipetele lor.

Regele plecă urmat de ceilalţi pe când cei doi germani îşi îndreptară toată atenţia la convoiul care se apropia din ce în ce. Văzură pe unul din călăreţii de la coada convoiului venind în galop la cei din cap ca să le dea probabil un ordin.

— Acesta e ori Abu el Mot, ori Abd el Mot, zise savantul. Trimite pesemne pe cineva înainte să vadă dacă în văgăună

lucrurile sunt în regulă.

Nu se înşelase, căci imediat doi din cei cinci călăreţi porniră în goană spre văgăună. Păreau să nu bănuiască prezenţa unui străin pe-acolo căci nu luară nici o măsură de prevedere, ci porniră direct într-acolo. După câtva timp ieşiră din văgăună şi se duseră să raporteze că n-au văzut nimic suspect.

Convoiul era acum atât de aproape încât se desluşeau bine oamenii, deşi chipurile nu se puteau deosebi. Emil răsuflă odată adânc şi murmură încleştându-şi pumnii:

— Peste zece minute voi şti dacă fratele, meu Josef e printre ei, sau nu.

Priveliştea pe care o aveau acum în faţa ochilor făcu să le îngheţe sângele în vine Vedeau pentru întâia oară o *ghasuah,* o adevărată caravană de sclavi. De la unul din călăreţii care mergeau în fruntea convoiului pornea o frânghie lungă de care erau legaţi câte cincisprezece negri cu mâinile la spate. Erau complet goi, corpul tot acoperit cu umflături şi pielea plesnită pe alocurea. Probabil că nu vroiseră să se supună şi fuseseră biciuiţi până la sânge.

După ei veneau alţi trei călăreţi şi doisprezece negri tot legaţi, dar care trăgeau după ei câte o buturugă; trupul le era numai o rană şi de-abia se mai puteau ţine pe picioare.

Şi iarăşi sclavi cu jugul de gât ca vitele. Pe urmă veneau femei şi fete cu poveri grele în spinare, pe care de-abia le puteau duce. Picioarele le erau împiedicate ca să facă paşi mici şi să nu poată fugi. După ele urmau copii mai mărişori cu chipurile deformate de tăieturi. Li se făcuseră câte trei crestături pe fiecare obraz, semnul sclaviei. Rănile erau pline de puroi şi muştele vâjâiau pe ele.

Un alt şir de negri era şi mai grozav la vedere. Mâinile li se legaseră de glezne, aşa că trebuiau să meargă plecaţi din mijloc, ceea ce trebuie să fi fost un chin nemaipomenit. Scurt, mintea omenească nu poate pricepe chinurile grozave la care

fuseseră supuşi nenorociţii, de fiarele acelea cu chip de om.

Convoiul dispărea încetul cu încetul în văgăună şi doctorul nu-şi zărise încă fratele. Scrâşnea din dinţi, pulsul îi zvâcnea şi respira tot mai repede.

— Să nu pierdem speranţa, zise savantul tot aşa de îngrijorat ca şi el. Ca să-i aibă mai bine sub ochi, cred că şefii caravanei care vin la urmă au luat pe cei doi prizonieri între ei.

Acum văzură apropiindu-se doi călăreţi cu mantale albe. Cum văzu chipul unuia din ei, murmură:

— Abu el Mot!... În sfârşit!

— Da, el, şi celălalt e Abd el Mot. Dar ia te uită cine vine după ei. Trăieşte, trăieşte! îl vezi colo lângă Sejad ifjal? zise cu bucurie savantul.

Da, aşa era. Josef Schwarz şi Vânătorul-de-elefanţi. Arătau destul de bine la faţă, erau îmbrăcaţi cu hainele lor şi priveau dârz înainte.

— Slavă ţie, Doamne! şopti Emil. Îmi vine să mă reped şi să-i smulg din ghearele lor...

— Ba să te astâmperi, altminteri strici tot.

— Ştiu, de aceea trebuie să. mă stăpânesc, totuşi de spus trebuie să le spun că sunt aici.

— Pentru Dumnezeu, nu ne da de gol!

— Fii fără grijă, voi da un semnal pe care numai Josef îl va înţelege.

Amândoi prizonierii erau atât de strâns legaţi unul de altul, încât nu puteau mişca mâinile. În afară de asta li se înfăşurase câte o frânghie în jurul mijlocului al cărei capăt era fixat de scara şeii lui Abd el Mot.

Erau aproape să apuce pe potecă şi să dispară din raza vederii lor, când se auzi un cârâit de uliu. Nimeni nu-l luă în seamă, căci ulii se aflau destui pe acolo, dar Josef Schwarz ridică brusc capul, obrajii i se aprinseră şi ochii îi sclipiră triumfători. Se uită spre tufele de unde venise ţipătul şi zări

un braţ fluturând o carabină. Nu se opri o clipă, paşii lui nu şovăiră, dar lăsă numai capul în jos în semn că a înţeles. Ştia să fie îndeajuns stăpân pe sine ca să-şi ascundă bucuria. Şopti însă de-abia auzit tovarăşului său când păşiră în văgăună:

— Ce noroc că Abu el Mot n-a luat în seamă ţipătul uliului!

— De ce?

— Nu era uliu, ci fratele meu Emil.

— *Allah ja Allah!* Cine şi-ar...

— Sst! Mai încet că te aud. Cunosc eu foarte bine cârâitul acesta. Este un semnal convenit între noi de câte ori ne aflăm despărţiţi prin vreo primejdie când cutreieram împreună preriile. Acum nu ştiu, e singur sau însoţit de alţii, sigur însă e că ne va salva încă în astă-seară sau cel mai târziu la noapte. Să nu ne arătăm însă prin nimic bucuria.

Doctorul observase că fusese auzit şi văzut; aşteptă până ce tot convoiul dispăru în văgăună, apoi se întoarse cu Pfotenhauer unde lăsase pe ceilalţi.

Fiul-tainei veni la el şi-i zise:

— Mă tem pentru viaţa tatălui meu, stăpâne. Caravana de sclavi a sosit. E şi Vânătorul-de-elefanţi printre ei?

— Da, l-am văzut cu ochii mei.

— Şi cum arată?

— Destul de bine; în împrejurările de faţă, bineînţeles.

— *Allah* fie lăudat! Vai şi-amar de vânătorii de sclavi dacă nu reuşim să-l scoatem teafăr din ghearele lor! Din fericire aceştia nu bănuiesc ce-i aşteaptă. Când vom năvăli, pe neaşteptate, peste ei, spaima îi va înlemni pentru moment şi-i vom birui până a nu apuca ei să se apere.

— Chiar dacă presupunerile tale s-ar adeveri, s-ar vărsa sânge omenesc, ceea ce vreau cu orice preţ să împiedic. Cred şi eu ca tine că amândoi conducătorii caravanei vor fi zăpăciţi pentru moment, dar nu-şi vor pierde cumpătul. Cel dintâi lucru pe care l-ar face, ar fi să omoare pe tatăl tău şi pe

fratele meu. Socoţi tu că e bine să le punem viaţa în primejdie?

— Nu, stăpâne, asta nu! strigă tânărul înspăimântat. Dar cum vrei să-i salvezi?

— O să vă spun îndată.

Îşi desfăşură în faţa lor planul şi toţi îl încuviinţară.

Trupa se puse în mişcare, pornind să împresoare văgăuna. Totul se petrecu în tăcere şi cu atâta băgare de seamă încât cei dinăuntru nu simţiră nimic. După zece minute fiecare era la postul său.

Dintre toţi, soldaţii din Fashoda erau aceia pe care se puţea bizui mai cu temei, de aceea Emil îi puse pe ei să păzească intrarea. Regele, Hasab Murat şi Tatăl-jumătăţii luară comanda trupelor de sus. Emil Schwarz, Pfotenhauer, slovacul, Hagi Ali şi Fiul-tainei se duseră devale cu soldaţii. Fiul-devotamentului rămase lângă tatăl său.

Dauwari şi cei doi homri fură luaţi pe braţe de soldaţi, căci tălpile le erau umflate şi nu puteau umbla. Văzuseră pregătirile care se făcuseră şi înţeleseră că nu era nici o perspectivă ca Abu el Mot să poată fugi.

Felul nesocotit cum procedase acesta, era de condamnat. Nu se gândise nici măcar să pună oameni de strajă la intrarea în văgăună. Emil se ţinu deocamdată ceva mai departe sub copaci ca să dea celor trei prizonieri instrucţiunile trebuincioase.

— Veţi avea, le zise el, posibilitatea să vă câştigaţi libertatea şi iată cum. Vă voi dezlega ca să vă duceţi la Abu el Mot — atât puteţi umbla — şi să-i spuneţi că e împresurat din toate părţile. Mai spuneţi-i şi de câţi oameni dispunem şi ce arme avem. Aceasta îl va face să judece cu înţelepciune şi cu rost. Îi pun următoarele condiţiuni: să elibereze imediat pe cei doi albi şi să se predea împreună cu Abd el Mot. Numai astfel îi vom cruţa viaţa şi vom lăsa pe oamenii lui să plece fără să li se facă nimic. Dacă însă respinge condiţiunile noastre, vom fi

fără îndurare. E în interesul vostru să-l faceţi să primească, deoarece soarta lui e strâns legată de a voastră. Ne sileşte la luptă, veţi fi împuşcaţi odată cu el.

Prizonierii se uitară posomorâţi înaintea lor, fiind siguri că Abu el Mot nu se va învoi pentru nimic în lume. De aceea unul din homri zise:

— Nu vrei să pui condiţiuni mai blânde? Sunt încredinţat că pe acestea nu le va primi.

— Cu atât mai rău pentru el. Îşi hotărăşte singur moartea.

— Pot afla şi războinicii lui ce-i ceri?

— Da. Aş fi chiar mulţumit s-o ştie. Poate că sunt printre ei oameni cu judecată care îl vor hotărî să primească.

— Şi pe ce cale vei afla răspunsul?

— Să trimită un împuternicit care să trateze în numele lui. Vă dau cuvântul meu că va putea să se întoarcă oricând la ai lui fără să i se întâmple nimic.

— Dar dacă Abu el Mot ar veni el singur cu răspunsul?

— Va fi acelaşi lucru. Îl vom considera ca un trimis, de a cărui persoană nu se poate atinge nimeni.

Prizonierii fură dezlegaţi şi plecară şchiopătând spre văgăună. Îndată ce intrară în strâmtoarea care ducea înăuntru, se adunară repede crengi care fură aşezate la gura văgăunii şi se postară soldaţi la ieşire.

Emil Schwarz cu Pfotenhauer îşi aleseră un loc de pândă de unde puteau vedea ce se petrece jos în văgăună. Văzură pe vânătorii de sclavi mânând pe negri ca pe o turmă în spatele ei, apoi începând pregătirile pentru întocmirea unui lagăr. La dreapta, pe digul care forma jgheabul, se întinse un cort — probabil al celor doi conducători ai caravanei. Toţi erau atât de ocupaţi încât nimeni nu băgă de seamă la început venirea celor trei trimişi şi nici ce se petrecea la intrarea în văgăună. De-abia când aceştia fură aproape de tot, unul din vânătorii de sclavi îi observă şi le spuse ceva. Doctorul văzu cum îi arată ceva şi privirile omului se

îndreptară într-acolo. Urmă un ţipăt de spaimă şi ochii tuturor se întoarseră spre. intrare unde Emil îşi îngrămădise soldaţii care stăteau cu puşca la ochi.

Urmă o zăpăceală şi o învălmăşeală de nedescris în lagăr. Alergau toţi de colo până colo, unii puseră mâna pe armă; fiecare vroia să aibă ceva la îndemână ca să se apere şi nu ştia ce să facă.

Cei trei trimişi nu se mai vedeau; se pierduseră în grămada de oameni.

Deodată se auzi un glas; sună înăbuşit şi ca venit din adânc, totuşi răsună în tot lagărul.

— E glasul lui Abu el Mot, zise savantul. Le porunceşte linişte.

Gălăgia se potoli ca prin farmec. Fiecare rămase pe loc. Emil dădu ordin soldaţilor să-şi lase jos armele. În văgăună domni acum linişte, aproape un sfert de ceas. Era liniştea premergătoare furtunii. Urmă o mişcare. Oamenii se îngrămădiră pe un loc mai apărat şi din mijlocul lor păşi unul spre asediatori. Era neînarmat şi ţinea în mână foaie de palmier — semnul păcii. Când fu la vreo douăzeci de paşi se opri, aplecă niţel foaia de palmier şi zise:

— *Salam!* Pot veni la voi şi pleca pe urmă iar?

— Da. Mi-am dat cuvântul; te poţi apropia fără frică.

Omul veni. Era un simplu askari, pe care Abu el Mot îl trimisese să vadă dacă într-adevăr nu se va face nimic şi dacă făgăduiala lui Schwarz nu era numai o cursă.

— Sunt trimis de Abu el Mot, zise omul. Vrea să ştie, dacă venind el singur să vă vorbească l-aţi lăsa pe urmă să se întoarcă în lagăr, în caz că n-aţi cădea la învoială.

— Spune-i că n-are de ce să se teamă. Eu mă ţin întotdeauna de cuvânt. Un lucru însă: să vină neînarmat.

— Atunci mă duc să-i spun. *Salam!*

Omul plecă, făcu vreo câţiva paşi, se uită îndărăt cu frică, păru foarte mirat şi o luă pe urmă la goană ca şi când ar fi

scăpat dintr-o mare primejdie. Nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Ia te uită la el, zise savantul râzând. Fuge de-i sfârâie călcâiele. Credea pesemne că o să-l înghiţim de viu...

— Avem noi ceva mai bun de mâncat, răspunse slovacul. A, dar ia uitaţi-vă, uitaţi-vă, vine tartorul în persoană!

Avea dreptate. Ceata vânătorilor de sclavi se dădu la o parte şi din mijlocul ei păşi Abu el Mot, mândru şi semeţ. N-avea nici o armă în mână şi mergea cu ochii-n-pământ. Deabia când fu lângă Emil ridică în sus capul şi salută scurt, ca şi trimisul lui de adineauri:

— *Salam!* Nădăjduiesc că te vei ţine de cuvânt şi nu mă vei opri. Uite, sunt neînarmat.

Vru să-şi desfacă mantaua, dar Emil făcu un gest cu mâna că nu e nevoie.

— Te cred. Poţi deci pleca imediat ce vom sfârşi ce avem de vorbit.

— Chiar dacă nu mă supun dorinţelor tale?

— Da.

— Să ieşim atunci din văgăună şi să stăm de vorbă.

— Bine. Să ştii însă că dacă faci vreo încercare de fugă, vei fi împuşcat.

Ticălosul râse ironic.

— Să fug? Nici nu mă gândesc! Presupunând că reuşesc să dispar în tufiş, înseamnă că renunţ la tot avutul meu şi cum n-am arme şi nici provizii la mine aş pieri cu siguranţă în pustietatea asta.

— Aş! Te-ai hrăni câteva zile cu fructe şi rădăcini până ce-ai da de vreun seribah de-al vostru. De altminteri n-ai fi chiar atât de sărac precum spui şi nici complet dezarmat, după cum vrei să pari. Văd numai sclavi cu tine, dar turmele nu.

— Care turme? Nu te-nţeleg... spuse nemernicul cu ciudă.

— Nu-ţi închipui că mă poţi trage pe sfoară. Vroiai să ne atragi aici pentru a ne nimici, şi fiindcă cirezile şi turmele

jefuite la Ombula te-ar fi zăbovit, le-ai lăsat în urmă.

— Ce deştept, ce înţelept eşti! zise Abu el Mot batjocoritor, deşi se vedea bine că plesnea de ciudă pentru că fusese ghicit.

— Dacă ai reuşi deci să ne scapi, te-ai duce la el şi oamenii lăsaţi să le păzească ţi-ar da arme destule ca să-ţi urmezi meseria ta criminală de până acum.

— Şi inima ta bună nu te lasă să mi-o îngădui?

— Nu.

— Ce-mi pasă mie de tine! Mi s-a spus că ai atâţia războinici încât ne poţi omorî pe toţi. Poţi să mi-o dovedeşti?

— Foarte lesne. Dacă vrei vom face înconjurul văgăunei ca să vezi că eşti complet împresurat.

— Bine, să-l facem.

La un semn al germanului, patru soldaţi luară între ei pe Abu el Mot şi plecară însoţiţi de el. Ieşiră din văgăună şi porniră s-o ocolească. Din ce înaintau, din ce arabul se întuneca la faţă. Văzu mulţimea de oameni, văzu armele lor şi privirile ameninţătoare pe care i le aruncau. Înţelese că nu se putea bizui pe viclenia lui. Când ajunse în dreptul nuehrilor pe care-i tocmise pentru sine scuipă pe căpetenia lor în faţă şi-i zise cu dispreţ:

— *Aif alaik* — ruşine să-ţi fie!

Îşi primi însă imediat pedeapsa, căci acesta se repezi la el, îl izbi cu pumnul în faţă de-l podidi sângele şi-i strigă indignat:

— Ruşine să-ţi fie, câine trădător! Adu-ţi aminte de lupta de pe râu când ne-ai părăsit ca un laş ce eşti... Dacă acest Tatăl-a-patru-ochi, *Allah* să-l binecuvânteze, n-ar fi un suflet atât de mărinimos, am fi fost pierduţi. Şi tu mă batjocoreşti pentru că îi suntem recunoscători? Drumul tău e spre iad şi pierzanie.

— Îngădui tu să fiu bătut de oamenii tăi? se răsti Abu el Mot la doctor. Nu mi-ai făgăduit că nu mi se va face nimic?

— Fiecăruia ce merită, răspunse Emil calm. Cine te-a pus

să fii obraznic cu ei? Dacă-i insulţi, au tot dreptul să facă aşa cum a făcut căpetenia.

Când se întoarseră la văgăună, Emil Schwarz îl găsi pe Pfotenhauer astupând o mică deschizătură prin care se putea strecura un om. Soldaţii făceau împletituri din nuiele pe care le lipeau cu pământ ca să nu poată trece glonţul prin ele. Abu el Mot râse batjocoritor când îi văzu.

— Grozav trebuie să vă fie frică de noi, zise el. Faceţi adevărate cetăţui...

— De frică nu poate fi vorba, ci de prevedere răspunse Emil. Dar e timpul să stăm de vorbă. Şezi.

— Mie individul ăsta nu-mi place defel, murmură savantul Pfotenhauer în germană. Prea pare sigur de sine şi tare mă tem că pune ceva la cale ce noi nici nu bănuim.

— Nu prea ştiu ce ar putea, răspunse doctorul.

— Nici eu. De aceea zic că ar trebui să fim cu băgare de seamă,

— Pentru ce vorbiţi într-o limbă pe care n-o înţeleg? zise Abu el Mot. Nu ştiţi că e necuviincios? Sau poate că vă e frică de mine...

— Nouă nu, dar ţie? Numai fricosul e bănuitor. Şi dacă ceri să fim cuviincioşi cu tine, eşti cam prea pretenţios. Te-aş sfătui chiar să-ţi măsori cuvintele, altminteri o întorc pe foaia cealaltă. Las la o parte orice consideraţie...

— Consideraţie? îl întrerupse el. Frumoasă consideraţie mi-ai arătat până acum, n-am ce zice! Îmi pui nişte condiţiuni! Nu numai că-mi ceri să eliberez pe fratele tău şi pe Vânătorul-de-elefanţi, dar să ne dăm, eu şi Abd el Mot, legaţi de mâini şi de picioare în mâinile tale. E sau nu adevărat?

— Foarte adevărat. Ţi-am îngăduit să vii la noi ca să-mi spui dacă primeşti sau nu propunerile mele; altceva n-avem de vorbit.

— Că nu le primesc, ţi-am spus încă de adineauri. Îmi bat joc de ele!

— Bine: Altceva mai ai de spus?

— Nu.

— Atunci convorbirea noastră s-a sfârşit mai repede decât credeam, încheie Emil Schwarz şi se sculă de jos.

— Da, s-a sfârşit, răspunse Abu el Mot sculându-se şi el. Pot să plec?

— Da.

Când ajunse la deschizătura lăsată pentru trecere în văgăună se opri, întoarse capul şi întrebă:

— Ce-aveţi de gând să faceţi acum?

— O să vezi tu îndată.

— La primul glonţ pe care-l veţi trage, fratele tău Josef va fi omorât.

— Şi la al doilea, Vânătorul-de-elefanţi, nu-i aşa? întrebă doctorul râzând, deşi numai de râs nu-i ardea.

— Da. Pe urmă mai vine şi altceva.

— Zău? Ce?

— La fiecare împuşcătură de-a voastră, unul din sclavii pe care voi ţineţi atât să-i eliberaţi, va fi înjunghiat de oamenii mei. Veţi obţine, după cum vedeţi, tocmai contrariul ele ceea ce v-aşteptaţi. Acum daţi-vă seama, care pe care ne avem în mână.

— Te înşeli, dacă aşa crezi. Cel dintâi pe care-l va lovi glonţul meu vei fi tu, al doilea Abd el Mot. Mi se pare că ai mai avut prilejul să te convingi că ştiu să ochesc când vreau.

— Ameninţă tu cât pofteşti, nu mă sinchisesc de ameninţările tale! Ori nu cumva crezi că mă voi aşeza dinadins în bătaia gloanţelor tale? Îmi bat joc de tine şi de toţi ai tăi.

— Aşa? Bine! Vom face atunci altminteri. Vom împuşca întâi pe toţi ai tăi, unul după altul, până nu va mai rămâne nici unul afară de tine şi Abd el Mot. Ce moarte vă aşteaptă, nu mă întreba!

— Ameninţă tu cât pofteşti, dar fereşte-te de răzbunarea

mea; eu nu glumesc.

Trecu prin deschizătura îngustă şi păşi trufaş, cu capul sus spre văgăună. Slovacul întinse puşca şi întrebă:

— Să trag?

— Nu, îl opri Schwarz. Mi-am dat cuvântul şi nu pot să mi-l iau înapoi.

— Din nenorocire! zise Pfotenhauer cu părere de rău, altminteri ce i-aş mai găuri pielea lui de toval... Ce neruşinare! în loc să se facă mic, mititel, ticălosul ia o atitudine ca şi când ne-ar iscăli o petiţie de graţiere. Crezi că o să facă într-adevăr ce spunea?

— Nu cred; ştie că am fi neîndurători cu el. L-am observat bine pe când vorbea. Ou un singur lucru ne are la mână, nu cred însă că se va servi de el. Ştie că ar fi pierdut.

— De, ştiu şi eu? De la un om ca ăsta te poţi aştepta la orice şi-apoi... A, dar asta ce mai e? Uite-l că vine iar.

Aşa şi era. Abu el Mot se întorcea, nu cuteza totuşi să se apropie prea mult şi întrebă mai de departe:

— Mă lăsaţi liber după ce vă voi spune ce am de spus?

— Da, răspunse doctorul Schwarz.

— Mare prostie! şopti savantul: Acum nu mai eram obligaţi să-l cruţăm.

— Prea târziu. Am apucat să-i spun „da” şi nu-mi pot lua cuvântul îndărăt. De altminteri întoarcerea lui e o dovadă că am judecat eu bine.

Bătrânul bandit veni la deschizătură şi zise:

— Ce-aţi face cu mine dacă m-aş preda?

— Te-aş duce de-a dreptul la Fashoda.

— Aha! La Tatăl-celor-cinci-sute?

— Da, aşa am făgăduit.

— Văd că eşti sincer. Fă ce vrei, viu n-o să mă ai în mâinile tale.

Plecă iar fără să întoarcă măcar o dată capul după el, atât de sigur păşea.

— Merge prea departe cu obrăznicia! mormăi Pfotenhauer, indignat. Dacă n-apucai să-i făgăduieşti iar, ar zăcea acum acolo în iarbă cu un glonţ în cap.

— Nu te necăji, dragă Pfotenhauer; de ce să întrebuinţăm forţa când cu puţină viclenie putem ajunge la acelaşi rezultat?

— Ce fel de viclenie?

— Aceea despre care ţi-am mai vorbit. Scoatem pe oamenii noştri din ghearele lui, pe urmă nu mai avem de ce ne teme.

— Vorbeşti serios? Adică să ne măscuim şi să facem niţel teatru?

— Sunt absolut hotărât. Nu vreau să stărui în ce te priveşte pe dumneata, dar de partea mea...

— Ia lasă fleacurile! îl întrerupse savantul. Ce poţi dumneata, pot şi eu şi prietenii noştri merită să facem pentru ei o farsă de carnaval.

— Asta nu e farsă de carnaval, crede-mă. Dacă ne prind, nu numai noi suntem pierduţi, ci şi aceia pe care vroim să-i salvăm.

— Asta ştiu foarte bine, de aceea n-o să ne lăsăm prinşi. Şi când e vorba să ne punem în aplicare planul, la noapte?

— Da. Numai prin întuneric se poate reuşi.

Bine, bine, dar până atunci multe se pot întâmpla.

— Sunt încredinţat că n-are să se întâmple nimic, sau prea puţin. Abu el Mot nu va întreprinde nimic, ci va fi mulţumit ca noi să-l lăsăm pe el în pace.

— Vorba e acum, cum facem? Ne travestim în negri?

— Da.

— N-aş prea fi de părere. Mai întâi, nu mi-ar reuşi din pricina bărbii mele mari — fiindcă dracu' a mai văzut arap cu barbă! Al doilea, pentru că ar trebui să ne amestecăm printre sclavi, pe când prizonierii vor fi ţinuţi sub ochii lui Abu el Mot. Mai bine ar fi să ne mâzgălim chipul cam în culoarea arabilor şi să ne îmbrăcăm la fel ca vânătorii de sclavi.

— Ne-ar recunoaşte şi aşa. De altminteri şi printre aceştia se află destui negri. Întrebarea e: n-ar fi mai bine să ne furişăm în lagăr în felul indienilor? În cazul acesta tot e mai bine să ne vopsim la faţă, ca să nu ne deosebim de mediul înconjurător.

— Cum zici dumneata; eşti mai priceput ca mine în de-alde astea şi te ascult.

Slovacul, care auzise convorbirea, se amestecă în vorbă:

— Mă fac şi eu arap, dacă mă luaţi şi pe mine. Vreau s-ajut la salvarea prietenilor voştri.

— Tu? zise Emil râzând. Eşti şi omul!

— Sunt, de ce să nu fiu? Mie nu mi-e frică de nimic, aşa să ştiţi.

— Te cred, numai că la ceea ce vrem noi să facem, se mai cer şi altele.

— Eu le ştiu şi pe astea. Luaţi-mă, zău, o să vedeţi ce bine o să mă furişez că nici dracul n-o să mă simtă.

— Nu se poate; nu numai că ţi-ai primejdui viaţa ta, dar şi pe a noastră.

Bietul slovac plecă foarte dezamăgit şi necăjit. Fiul-tainei, care se oferi şi el să-i însoţească, fu de asemenea refuzat.

După câtva timp, slovacul fu trimis să aducă de sus carne pentru soldaţi şi funingine. În trecere, făcu semn lui Ali şi Fiului-tainei să-l urmeze, lăsă pe soldaţi să coboare înainte cu carnea, şi ei rămaseră dinadins în urmă.

— Adică de ce să nu ne facem şi noi arapi? Nu e Vânătorul-de-elefanţi tatăl tău şi n-ai datoria să-l scapi? zise el tânărului arab.

Dorinţa de aventuri îl îndemna să ia parte la executarea planului lui Schwarz, chiar fără voia acestuia, pe când pe Abd es Sirr nu-l mâna decât dragostea cea mare pe care o avea pentru tatăl său. Ali nu înţelegea cum să lase pe prietenul său singur când e vorba de o primejdie.

— Ce ne împiedică, urmă slovacul, după ce-i puse la

curent cu ce avea de gând să facă, să ne mânjim şi noi cu funingine ca să facem pe negrii? Aşteptăm până ce pleacă Tatăl-cocostârcului cu Tatăl-celor-patru-ochi şi ne luăm după ei.

Făcură un adevărat complot împotriva lui Emil Schwarz şi a savantului, apoi se apucară, să-şi pregătească funinginea şi să topească grăsimea pe care o luară din carnea de elefant. În mai puţin de un ceas aveau atâta funingine cât să transforme zece albi în negri veritabili.

În vremea asta Emil se duse la trupele postate în jurul văgăunii ca să spună comandanţilor convorbirea pe care o avuse cu Abu el Mot şi să le dea instrucţiunile trebuincioase. Principalul era să nu tragă nimeni până ce nu va primi ordinul lui.

18. Răzbunarea

Trecu dimineaţa şi după-amiaza fără să se întâmple ceva deosebit. Oamenii lui Abu el Mot stăteau liniştiţi, în timp ce şefii vânătorilor de sclavi făceau fel de fel de planuri pentru salvarea lor, fără să se oprească la vreunul din ele.

Se înseră. În mijlocul văgăunii se aprinse un foc din frunze de palmier care se găseau din belşug acolo.

Lobo şi Tolo coborâră din deal poteca. La întrebarea lui Emil ce caută, Tolo răspunse:

— Lobo şi Tolo sunt belanda; sărmanii negri din Ombula tot belanda... Lobo şi Tolo vrea duce la ei să mângâie şi ajute dacă este primejdie.

— Cum, vreţi să vă duceţi în văgăună?

— Da, duce în văgăună.

— Dar au să vă prindă.

— Nu prinde. Seara negru; văgăună tot negru şi Lobo şi Tolo negru, nu vede pe ei. Dacă nu dă voie, Lobo şi Tolo mult plânge.

— Nu vă gândiţi că dacă pun mâna pe voi sunteţi pierduţi?

— Lobo şi Tolo merge aşa să nu prindă. Noi are cuţit ascuţit şi taie frânghie la prizonier.

Lui Schwarz îi veni atunci ceva în gând. Se sfătui niţel cu Pfotenhauer, apoi zise băieţilor:

— Bine, vă las să vă duceţi dar să faceţi aşa cum vă voi învăţa eu.

— Lobo şi Tolo face cum porunceşte stăpân bun alb.

— Uite ce-o să faceţi, urmă doctorul. Vă strecuraţi binişor la prietenii voştri şi-i dezlegaţi; totuşi, să nu arate că sunt liberi, ca să nu bage de seamă paznicii lor. Dar îndată ce vor auzi de aici o împuşcătură, să arunce frânghiile şi jugurile şi să alerge spre ieşire. Aţi înţeles?

— Da, înţeles.

— Eu o să mă strecor acum prin gaură ca să văd până unde aveţi drum liber.

— Nu, nu stăpân vede, trece Lobo prin gaură şi vede. Lobo negru şi nu cunoaşte la el. Lobo ştie bine strecor; făcut asta şi la seribah până la casa lui Abd el Mot şi nu simţit nimeni.

Germanul ştia asta, de aceea îl lăsă să se ducă. Băiatul nu putea fi văzut, deoarece aici la ei era întuneric pe când în lagăr era lumină.

După vreun sfert de ceas Lobo, se întoarse şi zise:

— Tot este bine. Sărac belanda. Tocmai la fund. Pe urmă vânător. La mijloc foc. La dreapta cort lui Abu el Mot. Aproape aici numai şase vânător; pus acolo să vede ce facem. Şade jos şi vorbeşte. Lobo trecut două ori lângă ei şi nu simţit. Acum poate plece Lobo cu Tolo?

— Bine, duceţi-vă; fiţi însă cu băgare de seamă să faceţi întocmai după cum v-am învăţat.

Îi văzură pierind în văgăună.

— Uite două din făpturile atât de dispreţuite despre care se spune în Europa că pot fi puse pe treapta animalelor, zise doctorul uitându-se lung după ei. Acum cred că a sosit timpul să ne transformăm în negri, încheie el.

— Ai dreptate. Cei de colo vor fi crezând că nu vom întreprinde nimic decât mai târziu. Să ne apucăm deci de treabă.

Slovacul le făcu din rogojini câte un şorţuleţ dinainte, se despuiară până la piele şi se unseră peste tot corpul cu funingine amestecată cu grăsime. Îşi puseră apoi cuţitele şi revolverele în brâu şi se strecurară prin gaură în văgăună.

De-abia plecară ei şi slovacul, Fiul-tainei şi cu Ali se mânjiră bine cu funingine. Căpitanul venit din Fashoda cu soldaţii îi întrebă mirat ce înseamnă asta. Slovacul îl linişti însă spunându-i că aşa aveau ordin de la Schwarz, apoi se strecurară după ei.

Când fură în văgăună, doctorul şi cu savantul se lăsară jos

la pământ şi începură să se târască binişor înainte. În curând văzură pe cei şase paznici despre care le vorbise Lobo. Se abătură mai spre dreapta şi trecură neobservaţi.

Scopul lor era s-ajungă la cortul lui Abu el Mot, bănuind că aproape de acesta trebuie să se afle cei doi prizonieri pe care voiau să-i salveze. Pe stânga era focul. Între el şi intrare, paznici, dar lângă foc şi în spatele lui se aciuiseră vânătorii de sclavi. În fund, unde stăteau sclavii, domnea întunericul.

Deasupra văgăunii foşneau palmierii. Zăriră înaintea lor ceva alb care se desluşea bine din fondul întunecat al peretelui de stâncă: era cortul. Ajunseră la el fără să fie simţiţi. Cortul era ridicat pe prăjini înfipte în pământ. În dreptul focului era deschizătura. În spate pânza nu era legată de ţăruşi ci prinsă de nişte scânduri bătute ca de două palme de prăjinile care susţineau cortul, între stâncă şi scânduri rămăsese un spaţiu în care puseseră diferite lucruri de trebuinţă ca să nu încurce locul.

Dinăuntrul cortului se auzea vorbă.

— Abu el Mot cu Abd el Mot, şopti Emil care se afla acum aproape lipit de cort.

— I-am recunoscut după glas, răspunse Pfotenhauer. Indivizii ăştia se simt pesemne în siguranţă, de nici n-au pus santinele la uşă.

— Se bizuie pe faptul că au doi ostateci. Sst! Ascultă!

Se auzi iar glasul ca din mormânt al lui Abu el Mot, la care răspunse altul care nu era însă al lui Abd el Mot.

— Dumnezeule, ăsta e fratele meu! şopti doctorul. Prizonierii se află deci la el.

— Ce noroc! Să-i scoatem repede din ghearele lui...

— Mai domol, prietene. Mai întâi să iscodim, să vedem şi s-auzim; pe urmă să lucrăm. Fereşte-te numai pe cât poţi să faci zgomot.

Ridică niţel pânza din spatele cortului şi se uită înăuntru. Văzu înaintea lui o încăpere întunecoasă, dar în faţă era

lumină. Câteva boccele se aflau îngrămădite mai încolo. În cort stăteau câţiva inşi, dar nu le vedea decât picioarele şi partea de jos a trupului.

— Vino! şopti Emil tovarăşului său. Încet, încet, pentru Dumnezeu! Să nu te-audă cineva...

Se strecură binişor între scânduri şi pânza cortului. Doctorul privi cu băgare de seamă. Chipul lui mânjit cu negreală nu se deosebea din întunericul care-l înconjura. Josef şi Vânătorul-de-elefanţi erau legaţi de stâlpul din mijloc. La dreapta lor stătea Abd el Mot, la stânga, cu spatele la doctor, Abu el Mot.

— *Allah* să mă bată, zicea acesta, dacă te mint. Suntem numai noi în vădăună şi mâine pornim spre seribahul nostru.

— Minţi! răspunse Josef. Dacă vroiai să te duci la seribahul tău, pentru ce ai făcut ocolul ăsta?

— Nu sunt obligat să-ţi dau socoteală de ce fac.

— Va veni poate în curând vremea să ne dai socoteală.

— Ce-mi pasă mie ce crezi tu! Mă faci să râd de prostiile tale.

— Nu prea te arată chipul să-ţi ardă de râs. Azi-dimineaţă parcă erai mai vesel. Şi-apoi, pentru ce eşti astă-seară mai aspru cu noi ca până acum? Şi de ce ne-ai adus în cortul tău, când n-ai făcut-o niciodată de când suntem în puterea ta Probabil că e cineva pe aproape care a venit să ne salveze.

— Nu mai spune! Cine ar putea să fie?

— Fratele meu, Emil.

— Câine! Cine m-a trădat?

— Cine? Te-ai trădat tu singur acum.

— Nu te bucura degeaba. Mai degrabă vă ucid cu mâna mea decât să vă las din gheare.

— Pesemne că nu-l cunoşti pe fratele meu; bate o sută ca tine.

— Vâră-i cuţitul în piept, ce mai aştepţi? strigă Abd el Mot superiorului său. Cum îţi vine să te laşi batjocorit de-un

ghiaur?

— Taci! se răsti bătrânul. Nu mă-nvăţa tu pe mine ce trebuie să fac. Du-te mai bine de vezi ce fac santinelele. Dacă dorm, arde-le cu biciul ca să se trezească.

Abd el Mot se ridică de jos şi ieşi bombănind. I se auziră paşii îndepărtându-se pe jgheabul pe care veniseră cei doi germani.

Abu el Mot se uită ameninţător la prizonieri şi întrebă:

— Cine v-a spus că fratele tău e aici? Probabil unul din oamenii mei?

— Nu mă-ntreba degeaba că nu-ţi spun.

— Ba o să-mi spui când te-oi bate la tălpi.

— Îndrăzneşte! Voi pune să te biciuiască până la sânge.

— Când? După ce te-o lua Şeitan cu el în iad, ceea ce se poate întâmpla chiar la noapte!

— Dimpotrivă, în noaptea asta vom fi liberi.

— Cine vă va elibera?

— Eu! se auzi în spatele lui.

Emil Schwarz se strecurase pe nesimţite în cort şi acum se ridicase în picioare cât era de lung. Abu el Mot tresări speriat când îi auzi glasul şi vru să se întoarcă repede, dar două mâini puternice îl apucară de gât şi-l traseră la pământ.

Pfotenhauer se târî şi el în cort. Prizonierii văzură doi negri aproape goi, luminaţi de felinarele cu ulei atârnate de prăjinile cortului. Doi negri cu barbă! Unul cu un nas enorm pe care Josef îl recunoscu totuşi, cu toată negreala lui. Recunoscuse de asemenea şi glasul celuilalt.

— Emil, tu? E cu putinţă? Atât de repede? strigă el.

— Mai încet, mai încet! îi şopti fratele. Savantule, taie-le repede frânghiile, eu am treabă cu bătrânul.

Ţinea pe Abu el Mot cu o mână de gât şi-i căra cu cealaltă mereu la pumni în cap. Îl lăsă de-abia după ce-l văzu că nu mai mişcă.

— Aşa. Asta zic şi eu că-i noroc, spuse el apoi răsuflând.

Nu numai că vă scap pe voi, dar pun şi mâna pe tâlharul de Abu el Mot, căruia îi port de mult sâmbetele. Am biruit fără vărsare de sânge, fiindcă bandiţii se vor preda cu siguranţă. Veniţi după mine şi să ne furişăm pe unde am venit, altminteri ne pomenim cu droaia după noi.

Se târî afară din cort trăgând pe Abu el Mot după el, urmat de ceilalţi pe care Pfotenhauer îi dezlegase la repezeală.

— În sfârşit, liber! murmură Josef Schwarz, cu o bucurie nestăpânită. N-o să uit niciodată ce-aţi făcut pentru mine...

— Taci, pentru Dumnezeu! Nu suntem încă în siguranţă. Lumina focului se răsfrânge până aici. Întindeţi-vă la pământ. Trebuie să ne târâm pe pântece, ca să nu fim văzuţi, mai ales că aveţi îmbrăcăminte deschisă. Ajutaţi-mă să împingem pe bătrân afară din văgăună.

Nu apucară să se apropie de intrarea în văgăună, când se auzi de la locul unde erau cei şase paznici un glas răcnind:

— Stai! Ţineţi-l bine să nu scape!

Zvon de glasuri, o împuşcătură urmată de o învălmăşeală de oameni care duceau ceva greu, de culoare deschisă, spre ieşire.

— Ce-o mai fi asta? zise Emil încremenit. Uite că vin şi santinelele. Ceilalţi cine sunt? A! Bănuiesc... Slovacul vroia şi el să vină cu noi. Josef, Sejad ifjal, luaţi pe bătrân şi daţi fuga la ieşire. E acolo o gaură prin care vă puteţi strecura afară, unde aşteaptă soldaţii noştri. Pfotenhauer, scoate repede cuţitul şi revolverul şi ia-te după mine.

Emil porni în goană urmat de Tatăl-cocostârcului. Se auziră două detunături de armă. Paznicii, care ajunseseră lângă copaci, se dădură îndărăt. Văzuseră doi negri venind spre ei şi crezură că sunt de-ai lor.

— Săriţi! strigă unul din paznici. Duşmanul a năvălit peste noi. Uite-i cum fug iar spre ieşire... Duc cu ei pe cineva de-al nostru şi... O *Allah*... alţi doi care aleargă cu unul în braţe...

— Alergaţi şi voi, nemernicilor! răspunse Emil pocnindu-l

cu patul revolverului în cap.

Omul se prăbuşi la pământ. Izbi şi în celălalt care căzu peste un al treilea.

Deoarece nu trăgea, Pfotenhauer nu trase nici el. Apucă puşca unuia din paznici — singurul care avea o armă în mână — şi-l izbi unde nimeri. Vru să facă asemenea şi cu cel de-al cincilea, dar acesta împreună cu al şaselea o luară la fugă înnebuniţi de spaimă.

În momentul acela, izbucni din fundul văgăunii un urlet ca scos din gâtlejurile a mii de fiare sălbatice.

— Dumnezeule, au scăpat sclavii! strigă doctorul. Împuşcăturile, împuşcăturile... Îi spusesem lui Lobo că o detunătură de armă va fi semnalul ca sclavii să alerge la ieşirea din văgăună. Mă tem că n-are să fie aşa şi că negrii s-au năpustit asupra călăilor lor. Ce măcel grozav o să urmeze! Să mergem repede la oamenii noştri. Aceştia nu vor şti ce atitudine să ia. Tot acolo vom avea poate şi explicaţia celor ce s-au întâmplat.

Explicaţia era următoarea: După ce Tatăl-celor-unsprezece-fire-de-păr, care ţinea morţiş să facă pe eroul, se strecurase prin gaură, se îndreptase ca şi Emil Schwarz cu Pfotenhauer spre jgheab şi ajunseră sus tocmai când Abd el Mot ieşise din cort şi venea în direcţia lor. Micul slovac se ridică în picioare şi-l întrebă:

— Cine eşti tu?

— Sunt Abd el Mot. Dar ce învârtiţi pe-aici, câini spurcaţi de negri... o să pun...

Nu-şi putu sfârşi vorba, căci omuleţul nostru îi sări în beregată şi degetele lui se încleştară ca un cerc de fier în jurul gâtului arabului. Îl trânti apoi la pământ şi zise celorlalţi tovarăşi ai săi:

— Ţineţi-l bine să-i dau la cap până l-oi ameţi.

Bineînţeles că toate acestea nu se făcuseră fără niţică gălăgie. Paznicii se ridicaseră de jos şi se uitară într-acolo.

Abd el Mot îşi pierduse într-adevăr cunoştinţa.

— Straşnică ispravă am făcut! zise mulţumit omuleţul. Să-l târâm la gaură, pe urmă să ne întoarcem.

Când văzură paznicii cum trag un om după ei, le strigară să stea şi, fiindcă ei nu se sinchisiră de strigătele lor, unul trase un glonţ care, din fericire, nu nimeri pe nimeni. Acum toţi şase o luară după fugari. Degeaba, căci aceştia apucaseră s-ajungă la gaură. Vânătorii de sclavi se izbiră în fugă de doctor, de savant şi de prizonierii salvaţi. Rezultatul îl ştim.

După ce se văzură toţi afară din văgăună, Emil porunci să se aprindă focul. Slovacul îl recunoscu după glas şi strigă triumfător:

— Aha, v-aţi întors, nu v-au prins? Am pus mâna pe unul din duşmani, şi încă unul din ăi mai ai dracului!

— Cine e? întrebă doctorul.

— Abd el Mot. E-am apucat de beregată şi l-am buşit până l-am ameţit, pe urmă l-am adus aici.

— Nu se poate! Abd el Mot zici?

— El, zău! în carne şi-n oase!

— Bravo! Numai că puteai s-o păţeşti rău... Auzi urletele şi răcnetele astea? Aprindeţi repede focul să vedem ce se petrece.

Flacăra izbucni şi lumină faţa lui Abd el Mot. Fiul-tainei văzu chipul cu ochii închişi, chipul acela care rămăsese întipărit în mintea lui de când putea să-şi aducă aminte.

— Ebrid Ben Lafsa el Bagirmi! strigă el. Îl recunosc... el e!

— Cine a pronunţat numele acesta blestemat? Care din voi îl cunoaşte? se auzi atunci un glas în spatele lui.

Era al Vânătorului-de-elefanţi. Fiul-tainei se uită înmărmurit la el şi răspunse:

— Eu. Dar tu cine eşti? Nu cumva omul căruia îi spun ei Sejad ifjal, Vânătorul-de-elefanţi? Tu eşti Barak el Kasi, emirul din Kenadem?

— Da, eu sunt.

— O, *Allah*, *Allah*, tată, tată! strigă tânărul şi-i sări de gât.

— Tu... tu, fiul meu! E cu putinţă? S-a îndurat în sfârşit de mine? murmură emirul nevenindu-i să creadă.

— Da, tată, sunt eu cu adevărat... Îţi voi povesti mai târziu tot...

— *Hamdulillah!* Acum nu mai sunt Bala Ibn, Tată-fără-fecior, nu mai trebuie să rătăcesc prin lume. Jurământul mi l-am ţinut până la sfârşit şi mă pot întoarce în patria strămoşilor mei!

— Da, la Kenadem, la Kenadem! Ia-mă cu tine. Tu ai fost Bala Ibn şi eu Bala Ab, Feciorul-fără-tată. Acum ne-am regăsit şi nimeni nu ne mai poate despărţi.

În vremea asta, doctorul îşi strângea şi el fratele la piept.

— Vai, în ce hal eşti, sărmanul de tine! zise Emil cu milă, uitându-se la Josef. Rău trebuie s-o fi dus la Abu el Mot! Uite petele astea negre pe faţa ta; pesemne lovituri...

— Ei aş! îl întrerupse acesta râzând. M-ai umplut tu de funingine.

— Aşa e, zău, bine zici, râse şi doctorul. De bucurie uitasem că sunt mâzgălit tot... Uite-l şi pe savantul nostru. Frumos eşti, n-am ce zice! Oare tot aşa oi fi arătând şi eu?

Slovacul se vârî şi el printre ei şi zise cu fudulie:

— Da' eu? Ăl mai prim arap, negru tăciune, nici dracu' să mă cunoască!

Toţi izbucniră în râs. Acum se înghesui şi Hagi Ali.

— Parcă eu n-am ajutat să-l prindem pe Abd el Mot? zise el cu mândrie.

— A, şi tu? Am mai văzut încă unul cu voi, cine era? întrebă doctorul, curios.

— Abd es Sirr; uite-l colo.

Emirul apucase pe băiat de umeri, îl ţinu departe de el şi zise cu glas dezamăgit:

— Aflasem de la Aswad că-mi voi regăsi feciorul. Tu te-ai

dat drept copilul meu, şi te-am crezut, fiindcă era întuneric şi nu te puteam vedea bine la faţă. Acum la lumină văd un negru în faţa mea, pe când copilul meu are numai sânge de nobil arab în vinele lui.

— Te înşeli, pielea lui e de altă culoare, îl lămuri doctorul. S-a mânjit dinadins cu funingine ca să te poată salva pe tine.

— Cum, ai făcut tu asta? strigă emirul. Ţi-ai pus în primejdie viaţa pentru tatăl tău? Vino să te mai strâng o dată la piept, copilul... Stai! strigă el deodată. Puneţi mâna pe el. Vrea să fugă! Şi tocmai cel mai grozav dintre călăii noştri... Fiul-iadului, care ne-a chinuit atât...

Abd el Mot se trezise din leşin şi, văzând că nu se uită nimeni la el, vru s-o ia la fugă. Emirul îl apucă repede de haină şi-l trânti la pământ.

— Dragii mei, zise Emil, să lăsăm acum îmbrăţişările; indivizii aceştia ne sunt prea preţioşi ca să le dăm prilej să ne scape. Legaţi-i zdravăn. Dar i-auziţi ce se petrece în văgăună. Tare mă tem că o să fie o grozăvie.

Urletele şi răcnetele erau atât de tari încât aproape nu se mai desluşeau glasurile.

— Noi ce facem, intervenim sau nu? întrebă Pfotenhauer.

— Ar fi degeaba, răspunse Josef Schwarz. Furtuna s-a dezlănţuit şi nu-i mai putem pune stavilă. Şi-apoi, în învălmăşeală n-am putea să deosebim pe duşman de prieten.

Treptat, treptat, urletele se potoliră. Când şi când un răcnet de moarte urmat de un strigăt de triumf. În sfârşit se făcu tăcere şi văzură o masă compactă de negri care ţineau sfat. Din grămadă se desprinse o umbră care veni spre deschizătură. Era Lobo.

— Ei, ce vii să ne spui? îl întrebă savantul.

— Mort! răspunse negrul simplu.

— Cine?

— Tot vânător sclavi. Nu mai trăieşti nici unul.

— Ce grozăvie! Nu asta ne era intenţia! Dar cum s-a

întâmplat?

— Aşa. Lobo cu Tolo strecurat înăuntru fără să vede cineva. Dus la sărac, bun belanda. Toţi legat, dar noi tăiat frânghie şi aşteptat. Auzit atunci împuşcătură. Negrii aruncat legături jos, repezit la vânător sclavi, strâns de gât, omorât cu prăjină, înjunghiat cu cuţit până mort toţi, toţi!

— Au căzut desigur şi de-ai voştri?

— Da, mulţi mort, mulţi rănit, mulţi, mulţi... dar răzbunat. Nu mai este vânători să facă sclav negri.

— Şi acum te-au trimis prietenii tăi la noi?

— Da. Vin spune lupta gata. Prieteni vine strânge mâna la negri viteaz şi recunoscător.

— Bine, venim. Altceva mai vreţi? Vă e foame?

— Nu e foame. Abu el Mot cu el multă carne şi făină. Negrii purtat în spate, acum mănâncă ei tot.

Se duseră cu toţii în văgăună unde fură primiţi cu strigăte de entuziasm. Lobo le povestise cât făcuseră albii pentru salvarea lor şi bieţii negri nu ştiau cum să-şi exprime mulţumirea. Câmpul de luptă nu se poate descrie. Era o grozăvie.

După sfatul albilor, negrii ieşiră sus la câmp ca să-şi facă aci tabăra. De frică să nu se repeadă negrii la Abd el Mot şi Abu el Mot ca să-i sfâşie, trebui deocamdată să-i ascundă ca să nu fie văzuţi de ei.

Sclavii eliberaţi hotărâră să plece încă înainte de a se lumina bine de ziuă, să-şi ia vitele de unde le lăsaseră vânătorii de sclavi, sub paza a cincizeci dintr-ai lor. Vai de ei când vor veni negrii!

— E într-adevăr grozav ce s-a petrecut, zise Emil când se aşezară cu toţii în jurul focului. Cinci sute de morţi... Sper însă că vânătoarea de sclavi va înceta pentru câtva timp prin ţinuturile acestea. Tot e şi asta ceva.

— Nu am de ce-i compătimi, răspunse Josef Schwarz. Am fost prizonierul lor şi nu vă închipuiţi ce-am avut de suferit. Şi

cine se fac vinovaţi de măcelul de acum? Ticăloşii aceia de colo care mai au încă obrăznicia să-şi arunce priviri cu subînţeles.

— Nici nu merită să ne uităm la ei. Duceţi-i mai departe de noi, ca să nu-i mai văd în ochi.

Josef vru să obiecteze ceva, dar doctorul îi zise în limba germană:

— Ştiu eu ce fac. Vreau să aflu ce pun la cale când vor fi singuri. Legaţi-i de copacul cela de colo, dar atât de strâns ca să nu se poată mişca. Eu mă voi furişa la spatele lor să-i aud ce vorbesc.

— Planul tău nu e rău. Poate că aflăm ceva interesant.

Prizonierii fură luaţi de-acolo şi legaţi de doi copaci de la marginea pădurii fără să fie zăriţi de negri. În dosul copacului era o tufă deasă. Doctorul se furişă acolo şi aşteptă. Copacii erau destul de aproape unul de altul, totuşi destul de departe ca să nu-şi poată vorbi în şoaptă şi să-i poată auzi Emil. Paznicul, se aşeză dinadins mai încolo.

Când se crezură singuri, Abd el Mot zise tovarăşului său:

— Ce zi! Cea mai nenorocită din viaţa mea... Şi de vină sunt numai ticăloşii ăştia de nemţi. Nu-nţeleg cum te-ai lăsat prins ca un şoarece în cursă.

— Parcă tu nu! replică Abu el Mot, înfuriat.

— S-au năpustit trei asupra mea, afară pe jgheab şi nu m-am putut apăra.

— Pe mine m-au legat pe neaşteptate în cort. Ştie naiba cum au ajuns acolo. Pesemne că paznicii dormeau, ticăloşii! Lasă că şi-au luat pedeapsa. Acum sunt morţi şi s-au dus de-a dreptul în fundul iadului. Afurisită să fie ziua când am intrat în câră cu acest Tatăl-a-patru-ochi! E un doctor, om învăţat, şi cum ştiam că ăştia îşi însuşesc mintea numai din cărţi, şi nu din viaţă, credeam c-o s-o sfârşesc repede cu el. Când colo m-a biruit el pe mine.

— Crezi tu că situaţia noastră e într-adevăr disperată?

— A mea în orice caz. Ştii tu ce o să se întâmple cu mine? Câinele ăsta de neamţ vrea să mă dea pe mâna lui Ali Effendi din Fashoda.

— Vai de mine!? Atunci eşti pierdut...

— Da. Voi fi bătut până ce-mi voi da sufletul ca şi homrii mei care au fost predaţi de ticălosul ăsta de ghiaur.

— Dar până la Fashoda e cale lungă şi poate se va ivi un prilej de fugă.

— Nu cred. Mă vor păzi cu atâta străşnicie că nu va fi chip. Există numai un singur mijloc de scăpare.

— Care?

— În drum nu se va putea, la Fashoda însă da. Acestui Tatăl-celor-cinci-sute îi place dreptatea, dar şi mai mult banii. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da. Vrei să te răscumperi. Va trebui atunci să-i spui locul unde ţi-ai ascuns banii.

— Ei aş! I-ar lua frumuşel şi tot ar pune să mă omoare. Mie îmi trebuie înainte de toate un om de încredere care să-i dea la început jumătate, pe urmă, după ce mă va face scăpat, restul.

— Vezi că n-ai omul de încredere.

— Ba îl am. Acesta eşti tu.

— Eu? Sunt doar prizonier ca şi tine.

— Voi spune mudirului că numai tu poţi să-i aduci banii de răscumpărare.

— Uiţi pesemne că e şi Vânătorul-de-elefanţi pe aici. O să vrea să se răzbune cu orice preţ.

— Acum, când şi-a recăpătat feciorul, de bucurie o să te ierte. Roagă-te, plângi, spune-i că te căieşti de fapta ta şi o să-l înduioşezi. Pe urmă, poate că o să intervină şi ceilalţi pentru tine. Sunt creştini şi legea lor le porunceşte să fie iertători.

— Bine-ar fi să se poată. Aş fi salvat... Sfatul tău e bun, o să-l încerc.

— Mai mult încă: spune-le că vrei să treci la legea lor. Dacă te cred, suntem amândoi salvaţi. Te duci la seribah şi aduci banii.

— Nu ştiu unde i-ai ascuns.

— O să-ţi spun eu. Ştiu că-mi eşti credincios şi o să faci tot ca să mă vezi liber, nu e aşa?

— Jur pe toţi strămoşii mei şi pe barba Profetului.

— Bine, te cred. Acum o să-ţi spun repede unde sunt banii, fiindcă nu putem şti cât vom mai fi împreună. Când m-am întors la seribah după ce-a fost pustiit de foc, am găsit pe şeicul djurilor cotrobăind printre ruine. Bănuieşte că am îngropat undeva banii, dar n-a nimerit locul şi nici nu i-ar putea găsi vreodată. La miazăzi de seribah e ocolul vitelor şi, în mijloc, o vatră unde îşi preparau paznicii cina. Sapă după vatră şi o să dai de o pardoseală de piatră.

Pardoseala se pare numai că e din piatră dar e un strat făcut dintr-un amestec de nisip, var şi lut bine frământat şi întărit. Dedesubtul acestei pojghiţe se află şase darut[1] pline cu bani de argint — întreaga mea avere. Un burduf e al tău dacă izbuteşti să mă scapi, nu trebuie însă să...

— Şi dacă nu vrea să te scape, pune el mâna pe tot, se auzi un glas în spatele lor. Dar nici tu nici el nu veţi avea un gologan, fiindcă voi împărţi tot oamenilor mei, de asemenea cirezile şi turmele pe care ţi le-a luat ceauşul de la seribah.

După ce zise aceste cuvinte, Emil se duse în lagăr şi trimise încă un soldat ca să păzească pe prizonieri.

Abu el Mot scoase un răcnet de furie şi deznădejde. I se părea că-şi vede mormântul deschis la picioarele lui.

A doua zi, imediat după răsăritul soarelui, belandaşii porniră spre casă. Fericiţi că scăpaseră din robie, se gândeau cu adâncă mâhnire la satul lor pustiit. Luară cu ei cadavrele celor morţi ca să le îngroape la Ombula. Îşi luară rămas-bun de la salvatorii lor; unii din ei aveau ochii plini de lacrimi şi

[1] Burdufuri.

femeile plângeau în hohote.

Ceva mai târziu au pornit şi eroii noştri, pe acelaşi drum pe care veniseră, deoarece vroiau să ajungă la bărcile şi navele lor. Se îmbarcară şi navigară de îndată spre maijeh Husan el Bahr, prima escală. Regele niam-niamilor îi întovărăşea cu bărcile şi oamenii săi. Ajunşi acolo, tăiară mai multe din animalele ce fuseseră lăsate la mlaştină. Celelalte vite le primi şeicul Abu en Nuhs, Tatăl-jumătăţii, ca recompensă pentru el şi oamenii lui. El îşi luă un rămas-bun cordial de la aliaţii săi şi porni mulţumit spre meleagurile sale de baştină.

Escadra îşi continuă apoi drumul în josul fluviului, spre seribahul blestemat al lui Abu el Mot. Acesta a fost obligat să asiste la dezgroparea burdufurilor ascunsa, al căror conţinut a fost împărţit în aşa fel încât toată lumea să fie mulţumită.

Acum sosise timpul adevăratei despărţiri. Fraţii Emil şi Josef Schwarz şi prietenul lor Pfotenhauer plecară împreună cu niam-niamii spre miazăzi. Vroiau să-şi continue cercetările şi să adune diferite piese pentru muzeul din Germania, apoi să viziteze regiunea pe care o guverna Emin Paşa, pentru ca să ajungă în patrie, via Zanzibar. Ceilalţi s-au îndreptat înspre miază-noapte. Abu şi Abd el Mot au fost predaţi Vânătorului-de-elefanţi, ca fiind cel mai sigur şi mai sever paznic al celor doi criminali. El voia să navigheze cu corabia până la Fashoda şi acolo să-i predea pe Abu el Mot ca şi pe ceauş Tatălui-celor-cinci-sute. Dar pe Abd el Mot declară că îl ia cu sine la Kenadem, adăugând în legătură cu soarta ce i-o rezerva: „De acolo mi l-a răpit pe fiul meu, tot acolo să-şi primească pedeapsa de la *Allah*. De când mi-am recăpătat copilul, inima mea s-a mai înmuiat, dar acest diavol trebuie să simtă că faţă de el pot să mai fiu cel de odinioară, adică Barak cel aspru”. Emil Schwarz i-a dat adresa sa şi l-a rugat să-i scrie când o să aibă vreun prilej de a-i trimite scrisoarea.

În felul acesta, toate cele ce trebuiau făcute fiind

rezolvate, se putea bea *wadşa el wida*[1]. Slovacul şi Tatăl-râsului i-au rugat pe germani să rămână cu ei, iar rugămintea le-a fost îndeplinită cu plăcere. Cea mai dureroasă a fost însă despărţirea dintre Fiul-tainei şi Fiul-devotamentului, dar până la urmă a trecut şi asta. După care, în sfârşit, navele şi-au început călătoria spre miazănoapte, în timp ce vâslaşii niam-niamilor îşi îndreptau bărcile spre miazăzi. Caravana sclavilor fusese nimicită!

Biruitorii se despărţiră şi porniră în direcţii diferite, fiecare având credinţa că şi-a făcut datoria şi că a dat negoţului cu sclavi o lovitură grea, măcar în această parte a globului. Până şi Hasab Murat s-a convins că trebuie să se lase de această mârşavă meserie; scenele trăite nu rămăseseră fără urme asupra lui.

Dacă cineva ar avea ideea să răsfoiască cartea de adrese a locuitorilor unuia din cele mai cunoscute oraşe universitare din sudul Germaniei, ar avea surpriza să găsească la prima literă — A — un nume deosebit de lung, care i-ar stârni, mai mult ca sigur, uimirea. Numele glăsuieşte astfel: Hagi Ali ben Hagi Ishak al Faresi ibn Hagi Otaiba abu l'Aşer ben Hagi Marwan Omar el Gandesi Hafid Iakub Abd' Allah el Sandşaki. În continuarea acestui nume se găsesc următoarele amănunte cu privire la respectivul personaj: comerciant de produse orientale, strada Grădinii 6, parter.

Dacă intrigat de această adresă va dori sa cumpere o sticluţă cu ulei de trandafir, o pipă turcească sau ceva asemănător şi se va duce până la susmenţionata adresă, va da peste o clădire cât un palat, la al cărui parter se află magazinul cu pricina, în spatele căruia se găsesc şi camere de locuit. Firma de deasupra intrării elegante cuprinde, scrise cu litere aurite, cuvintele: *Hagi Ali, orientalist.*

Pe o atrăgătoare verandă înaltă, pictată. În culori vii se află, înrămată, lista celorlalţi locatari ai clădirii:

[1] Durerea despărţirii.

Uszkár István, profesor de limbi străine, autor de lucrări în domeniul ornitologiei, parter dreapta;

Profesor dr. Emil Schwarz, etajul 1

Profesor dr. Josef Schwarz, etajul 2

Profesor dr. Ignatzius Pfotenhauer, etajul 3

Cine trece la momentul potrivit prin faţa imobilului cu pricina şi priveşte în sus, la etajul 3, poate să zărească la una din ferestrele deschise un personaj cu un nas imens care, deasupra unei pipe sudaneze, se agită cu vioiciune ca nu cumva să piardă vreo întâmplare sau persoană care umblă pe stradă. Mai jos, la fereastra dinspre dreapta intrării şade mai tot timpul un ins mic de statură, cu o barbă rară şi care tot scrie şi rescrie, migălind la un manuscris voluminos, ce poartă ciudatul şi pretenţiosul titlu De ce au păsările pene. Acest ornitolog pasionat nu e, bineînţeles, altul decât buna noastră cunoştinţă Tatăl-celor- unsprezece-fire-de-păr care, de la întoarcerea sa, împreună cu cei trei profesori şi Tatăl-râsului, s-a dedicat acestei nobile ştiinţe.

Într-una din zile, în timp ce lucra la manuscrisul său, pe care-l trimisese până atunci la cei puţin douăzeci de edituri şi pe care-l primise înapoi de fiecare dată cu aceeaşi observaţie, potrivit căreia cunoştinţele sale de limba germană nu concordă cu caracterul ştiinţific al lucrării, activitatea sa ştiinţifică a fost întreruptă de bătaia în geam a poştaşului care i-a predat o scrisoare.

Profesor Emil Schwarz (numele adresantului era scris cu litere mari, ca de copil, iar pe versoul plicului figura cu litere arabe numele expeditorului:) *Barak el Kasi.*

Omuleţul nostru sări ca un arc de pe scaun şi fugi spre magazinul prietenului său Hagi Ali, strigându-i grăbit:

— Profesorii sunt cu toţii în grădină?

— Da, tocmai i-am văzut acolo, răspunse acesta într-o germană aproximativă, învăţată în ultimii doi ani, cu mari eforturi de marele cunoscător al tuturor popoarelor şi

localităţilor de pe glob.

— Veniţi repede, repede cu toţii. Venit scrisoare de la Vânătorul-de-elefanţi!

Şi îşi continuă goana spre grădina din spatele clădirii, urmat îndeaproape de Hagi Ali. Cei trei profesori şedeau liniştiţi în mijlocul grădinii, trăgând din pipe. Când au aflat vestea au sărit cu toţii în sus de bucurie şi curiozitate. Scrisoarea a trecut repede din mână în mână. Textul era scris, desigur, în arabă şi glăsuia astfel:

Kenadem, la 12 revi ul achir

Prietenului meu, vestitul M' allim, Tatăl-celor-patru-ochi!

Allah este mare şi dă nopţii roua. Ţi-am promis şi de aceea îţi scriu. Mie îmi merge bine. O, fiu al încântării mele, pe care te-am găsit în prăpastia rugăciunilor! Mângâiere a ochilor mei, îndrăgit al sufletului meu! Curmalii au rodit bogat în anul acesta şi fiul meu a crescut mare, bun şi puternic. Cămila mea preferată a orbit la un ochi. Cum îţi merge ţie, Fratelui tău şi Tatălui-cocostârcului? Profetul a postit în pustiu, aşa aţi făcut şi voi pentru mine şi eu pentru voi. Ferice de cel ce are un fiu! Abu el Mot a fost biciuit până la moarte. Ştiu bine că a meritat-o. Nu-l blestem. Cămilele tale să prospere, precum şi palmierii din livada ta. Şi pe sergentul major şi pe oamenii săi i-a ajuns din urmă soarta. Oamenii lui Abu el Mot au fost şi ei biciuiţi şi apoi aruncaţi în închisoare, unde se află şi acum. Averea mea creşte, numele lui Allah fie lăudat zi de zi. A murit şi Abd el Mot. Nu mă întreba unde şi cum. Acum că ţi-am trimis ştiri despre toate, te rog să-mi scrii şi tu. Începând cu vinerea următoare am să privesc spre miazăzi şi spre răsărit în aşteptarea răspunsului tău. Scrie-mi limpede, căci ochiul vede multe, ceea ce uneori nu vede mintea. S-au mai rupt două corturi şi mai multe oi s-au rătăcit. Scoate-ţi încălţămintea când intri în moschee şi

împarte cu dărnicie daruri, căci eu îţi sunt prieten.

Barak el Kasi, emirul nin Kenadem

Dragi cititori,

Editurile Pallas şi Eden, aflate cvasi-integral sub aceeaşi direcţie, au convenit să colaboreze la realizarea proiectului de tipărire a operelor complete ale lui Karl May, evitând astfel dispersarea forţelor redacţionale existente.

După cum o dovedeşte şi volumul de faţă, toate cărţile urmează să beneficieze de o prezentare redacţională şi artistico-grafică unitară.

Folosim prilejul creat pentru a vă informa că la sfârşitul volumului următor, *„Capcana”,* se va prezenta, într-o „Poştă a redacţiei“, o parte din concluziile anchetei lansate în tomul 4 al seriei de *„Opere“ („Plisc-de-uliu”).* Tot acolo vom publica numele corespondenţilor noştri, care ne-au scris până la data de 17 februarie 1995. Vom reveni ulterior şi asupra corespondenţei primită după această dată. Cu atât mai mult cu cât unele sugestii merită reţinute. Între altele, propunerea de a reveni asupra titulaturii volumelor 11 — 14 de „Opere” — prezentate generic în ediţia de bază: *„Im Reiche des silbernen Löwen“ („În împărăţia leului de argint”)* — individualizate, provizoriu, de noi: *„Leul răzbunării”, „La ruinele Babilonului”, „În împărăţia leului de argint”* şi *„Rugă împietrită”* (după modelul unei alte versiuni germane).

Aşteptăm, în continuare, opinii în legătură cu volumele tipărite şi propuse spre editare.

Editurile Pallas şi Eden
Casa Presei Libere
Căsuţa poştală 33 — 99
Bucureşti

7

karl may

OPERE

SLUJITORII MORȚII

Roman de aventuri, a cărui acțiune se desfășoară în Sudanul exotic, cu personaje stranii din lumea negustorilor de sclavi, dar și din rândul marilor eroi justițiari, ce izbutesc, în cele din urmă, să dejoace planurile traficanților de carne vie.

Nu uitați!

Noua colecție de „Opere – Karl May" și-a propus să vă ofere cea mai cuprinzătoare serie din inegalabila proză de aventuri a scriitorului german. În total 74 de volume, individuale sau în cicluri, fiecare din ele putând fi citite ca **opere independente**.

Solicitați librarilor să vă asigure din timp achiziționarea viitoarelor cărți, **CAPCANA, OMUL CU 12 DEGETE** și **RĂZBUNAREA,** din ciclul **"Satan și Iscariotul"**, având ca eroi pe **Winnetou** și **Old Shatterhand**.

Lei 4900 + 98 T.L. = 4.998